

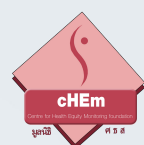
รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาระบบสร้าง เสริมโอกาสให้เด็กมีความ เสมอภาคทางการศึกษา และสังคม (ระยะที่ 1)

Enhancing equitable education and social opportunity
to children: EESOC (Phase 1)

ได้รับการสนับสนุนจาก
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

จัดทำโดย
มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้ได้มีความเสมอภาคทางการศึกษา
และสังคม (ระยะที่ 1)

Enhancing equitable education and social opportunity to
children: EESOC (Phase 1)

ได้รับการสนับสนุนจาก
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

ดำเนินการโดย
มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

รายชื่อคณะวิจัย

รายชื่อ	ตำแหน่ง	สังกัด
ศ.ดร.นพ.ศุภสิทธิ์ พรธรรมาโนทัย	หัวหน้าโครงการ	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
ผศ.ดร.พุดตาน พันธุ์เณร	นักวิจัย	คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร
นายอติพันธ์ สุวณณ์เมฆินทร์	นักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
ผศ.ดร.วินัย วงษ์ไทย	นักวิจัย	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ธนะธร พ่อคำ	นักวิจัย	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ดร.ณัฐพล คุ่มใหญ่โต	นักวิจัย	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ปฎิภา อภิรักษ์ไกรศรี	นักวิจัย	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
นางสาวชัญญิกา สุวรรณิน	นักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นายวิเชพ ใจบุญ	นักวิจัย	มหาวิทยาลัยเนชั่น
นางสาวมาริษา ตรีดารา	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นายณรงค์ศักดิ์ สมจรรย์	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นางสาวละอองดาว โฉมสี	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นายวรุตม์ मुखแจ้ง	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นายอานนท์ สุขลัก	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นางสาวหรรษชล เฟื่องลิขิต	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นางสาวณัฐนาถ รัตนประหาด	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ
นายธนภุต ไกรสิงห์	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
นางสาวชุตติกาญจน์ กำจาย	ผู้ช่วยนักวิจัย	มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

คำนำ

รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1)” ได้รับการสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ซึ่งได้ดำเนินงานพัฒนาระบบให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสโดยเฉพาะในกรณีที่มีปัญหาความซ้ำซ้อน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม หรือ รอสศส. (Enhancing equitable education and social opportunity of children: EESOC) ซึ่งภายหลังได้พัฒนามาสู่แนวคิดการพัฒนาระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม ในระยะเวลา 5 ปี

ในระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการพัฒนาเชื่อมต่อข้อมูลในพื้นที่ ระบบ พม. Smart เริ่มพัฒนาจากการทำงานวิจัยในโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสที่มีปัญหาความซ้ำซ้อน: ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี ทดลองการเชื่อมต่อข้อมูลแบบไร้รอยต่อ 16 จังหวัด ตั้งแต่ระดับจังหวัด สู่ระดับกรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงการพัฒนาร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และส่วนกลาง ตั้งแต่การวิเคราะห์ความซับซ้อนของโครงการ กำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ปรับปรุงตามมติการประชุมซ้ำร่วมกัน และติดตามประเมินผลลัพธ์การทำงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการประเมินระบบพม. smart ด้วยแนวทางการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ (feasibility study) และประเมินระบบ พม. smart ผ่านเครื่องมือ QUIS (Questionnaire of User Interface Satisfaction) ส่วนระบบ ESS Help Me มีประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และภาคีอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันก่อนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วประเทศใช้บริการการแจ้งระงับเหตุด่วน เพื่อเป็นตัวต่อขององค์ประกอบของระบบรอสศส. โครงการได้มีการจัดกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสุขภาพ และนำรหัสมาตรฐานปัญหาทางสังคมที่ได้ทดลองในระดับพื้นที่ เพื่อทดสอบความครอบคลุมของรหัสปัญหา ความเข้าใจ และทดสอบในการเชื่อมกับบริการทางสังคมที่มีในปัจจุบัน

การดำเนินงานโครงการนี้ เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาระบบการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสซ้ำซ้อน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว การดำเนินการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ทางโครงการขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้ และหากมีความผิดพลาดประการใดทางโครงการขออภัยไว้ และจะดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคมให้กับประเทศไทยได้ในที่สุด

คณะผู้วิจัย

มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษา และสังคม (ระยะที่ 1)” มุ่งเน้นการทำงานวิจัยในระดับพื้นที่ควบคู่กับการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในด้านเด็กและเยาวชน ซึ่งบัดนี้ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในการนี้ทางโครงการฯ ขอขอบคุณนายอนุกุล ปิตะแก้ว ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้บริหารปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 16 จังหวัด เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้ความร่วมมือร่วมกันพัฒนา เสนอแนะ และใช้งานระบบ พม. Smart รวมไปถึงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกจังหวัดทั่วประเทศที่ช่วยกันผลักดันประชาสัมพันธ์ระบบ ESS Help Me ให้เกิดการใช้งานระบบเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ซึ่งนับเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วประเทศ

ขอขอบคุณ ผศ.โสภา อ่อนโอภาส นักวิชาการสังคมสงเคราะห์ และนางสุพัตรา ภาณุทัต นักวิจัยอิสระ/อาจารย์สาขาวิชาสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรหัสมาตรฐานปัญหาทางสังคมเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ขอขอบคุณ นางประทุมพร ทองภูเบศร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ และนางสาวสุคนธา เจริญสุข นักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ที่ให้ความร่วมมือในการให้คำแนะนำเรื่องรหัสมาตรฐานปัญหาทางสังคม และเป็นผู้ประสานงานในการทดลองใช้รหัสมาตรฐานปัญหาสังคมในพื้นที่ทดลองจังหวัดชุมพร ร่วมกับกลุ่มสหวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชุมพร ที่ทำให้การดำเนินงานในโครงการนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

บทสรุปผู้บริหาร

ปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยการแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสนั้น มีความเกี่ยวข้องกับส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว คนรอบข้าง แม้กระทั่งภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาให้ได้อย่างยั่งยืน จึงเป็นการแก้ปัญหาด้วยมุมมองของปัญหาสังคม ซึ่งจะมีผลไม่ว่าจะโดยตรงและโดยอ้อมแก่เด็กและเยาวชนของประเทศไทย การดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งหมายถึงเด็กและเยาวชนไทยไม่ได้มีปัญหาคัดด้านเดียว เช่น เด็กยากจน จะมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาบิดามารดามีการหย่าร้าง ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม และถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งปัญหาของครอบครัวก็เป็นปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดเช่นกัน เช่น ปัญหาครัวเรือนข้ามรุ่น (ครัวเรือนแห่วงกลาง) และปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว ที่นำมาสู่ความเปราะบาง แม้กระทั่งการกระทำความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้เป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม หรือ รอสศส. (Enhancing equitable education and social opportunity of children: EESOC) ซึ่งภายหลังได้พัฒนามาสู่แนวคิดการพัฒนาระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม ในระยะเวลา 5 ปี มีเป้าประสงค์สูงสุดคือ ให้เด็กไทยทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่ประสบสถานการณ์ด้อยโอกาสซับซ้อน สามารถเข้าถึงการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากระบบการศึกษาและการดูแลทางสังคมแบบเฉพาะเจาะจงของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ อันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป้าประสงค์ต่อกลุ่มเด็ก เป็นปรัชญาของการก่อตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา แต่เนื่องจากทรัพยากรประเทศมีจำกัด ทรัพยากรภาครัฐจัดสรรไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ ด้วยกระบวนการงบประมาณกับการกิจหลักที่รับผิดชอบแบบมีกฎเกณฑ์และแยกส่วน ระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม จึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ในภาพระบบใหญ่ (supra-system) ที่ครอบคลุมระบบย่อย ๆ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ ให้เชื่อมต่อกันและสามารถดำเนินการบรรลุเป้าประสงค์ที่กล่าวไว้ จึงเป็นการประยุกต์หลักประสิทธิภาพกับโครงการวิจัยปฏิบัติการต่อเนื่องระยะยาวที่ต้องจัดการกับระบบย่อยต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้เป็นระบบใหญ่

การพัฒนาระบบนี้มีองค์ประกอบสำคัญตั้งแต่การพัฒนาระบบรับข้อมูล สร้างมาตรฐานรหัสวินิจฉัยปัญหา วิธีการบันทึกให้การช่วยเหลือรายกรณี เพื่อนำไปสู่การสร้างระบบการเบิกจ่าย อันจะทำให้ข้อจำกัดต่าง ๆ ของการใช้ทรัพยากรในการดูแลเด็กและเยาวชนลดลง **เป็นไปตามหลักการประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม และคุณภาพ** ทิศทางพัฒนาระยะ 5 ปี ยังเป็นทิศทางหลักที่สมควรดำเนินการต่ออย่างยิ่ง

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวัง ตามหลักประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม และคุณภาพ การดำเนินการในระยะที่ 1 จึงมุ่งเน้นไปที่วัตถุประสงค์หลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัวมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ในส่วนการพัฒนาระบบการส่งข้อมูลและการเชื่อมข้อมูลในระดับจังหวัด และหน่วยงานกลาง 2. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค ความเป็นไปได้ทางการเงิน และประเมินระบบการส่งต่อข้อมูลระดับจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการพัฒนาการส่งต่อข้อมูลในระดับประเทศ และ 3. เพื่อสร้างมาตรฐานกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว โดยเฉพาะในกรณีที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน และทดลองการเชื่อมต่อกับกลุ่มปัญหากับกระบวนการจัดการรายกรณีในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่มีการดำเนินการในการในลักษณะการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนการใช้วิธีการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินการวิจัยในแต่ละด้าน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

หลักการบริหารสิ่งซับซ้อนในยุคดิจิทัลเป็นที่ยอมรับกันว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology, IT) จนที่สุดถึงกระบวนการสร้างปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence, AI) สามารถเพิ่ม **ประสิทธิภาพเชิงสังคม**ได้ การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็ก เยาวชน และครอบครัว ภายใต้การพัฒนาระบบแจ้งเหตุและเชื่อมต่อข้อมูล พม.Smart และ ESS Help Me Thailand (Emergency Social Service: ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม) ซึ่งเป็นด่านแรกของการรับเรื่องปัญหาสังคม ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยหน่วยงานรัฐในการได้ข้อมูลดิจิทัลในการปฏิบัติงานช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จนสามารถยุติการดูแลเมื่อเด็กและครอบครัวกลับสู่ภาวะตั้งตัวได้ ซึ่งการดำเนินการทั้งสองระบบเป็นผลผลิตที่จับต้องได้จากการดำเนินการในระยะที่ 1

การดำเนินการของระบบ พม.Smart เป็นการการพัฒนาจากแบบคำร้องขอความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในรูปแบบกระดาษของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้รองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต แล็ปท็อป และคอมพิวเตอร์ ยังมีการพัฒนาเพิ่มเติมฟีเจอร์ (feature) การยืนยันตัวตนพร้อมรองรับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การระบุพิกัด GPS การตรวจสอบเลขบัตรประจำตัวประชาชน การคำนวณรายได้เฉลี่ยของครอบครัวอัตโนมัติ การเปลี่ยนสถานะเมื่อมีการส่งต่อระหว่างอสม.ระดับตำบล และอำเภอไปสู่การวินิจฉัยของนักสังคมสงเคราะห์ และการอัปโหลดรูปภาพหลักฐานการเยี่ยมบ้าน การเตรียมการประชุมโดยการส่งผ่านข้อมูลเป็นไฟล์ Excel และ power point ตลอดจนการเชื่อมต่อการได้รับเงินสงเคราะห์ที่เป็นสวัสดิการของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การดำเนินการในส่วนนี้ได้มีการปฏิบัติการในจังหวัดเป้าหมาย จำนวน 16 จังหวัด โดยได้มีจำนวนผู้ยื่นขอความช่วยเหลือกว่า 10,000 ราย อีกทั้งเพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการใช้งานระบบ พม.Smart ทั่วประเทศ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้ (user experience) เพื่อสะท้อนการยอมรับเทคโนโลยี (IT adoption) และวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการดำเนินการ ซึ่งพบว่าผู้ใช้งานมีประสบการณ์ความพอใจต่อระบบเกือบร้อยละ 70 (คะแนน 6.85 จาก 10 คะแนน) และในทุกด้าน ได้แก่ หน้าจอการใช้งาน คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ การเรียนรู้การใช้งาน และประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ พม.Smart ได้รับความพึงพอใจในระดับไม่ต่างกัน และเมื่อประเมินความคุ้มค่าของการดำเนินการ พบว่ามีผลประโยชน์มากกว่าต้นทุน 2.18 เท่า ($B/C \text{ Ratio} = 2.18$) และมีผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนสุทธิกว่า 20 ล้านบาท ($NPV=20,257,379$) แสดงถึงความคุ้มค่าในการลงทุน และเป็นข้อค้นพบจากการวิจัยในการดำเนินการขยายการใช้งานของระบบ พม.Smart ต่อไป

ระบบ “ESS Thailand” จุดเริ่มต้นของระบบมีเป้าหมายในการแจ้งระงับเหตุด่วนผ่านแอปพลิเคชัน Line โดยใช้เวลาไม่เกิน 30 วินาที ลดการพิมพ์และการสนทนาให้น้อยที่สุดแต่ได้ข้อมูลครบถ้วนในการติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ผ่านฟังก์ชันการแชร์ตำแหน่งผู้แจ้งด้วยระบบ GPS และตัวเลือกระบุเหตุด่วนเหตุร้ายที่กำลังประสบ ทั้ง 5 หัวข้อที่เป็นเหตุฉุกเฉิน ข้อมูลการแจ้งเหตุจะวิ่งไปแจ้งที่สถานีตำรวจในพื้นที่ และลงพื้นที่ประสานความช่วยเหลือในลักษณะของทีมสหวิชาชีพ ที่จะมีเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระบบ ESS ปัจจุบันมีประชาชนเพิ่มเพื่อน กว่า 400,000 ราย และมีการแจ้งเหตุ 750 ครั้ง

ในภาพรวม นอกจากที่กล่าวมา การมีส่วนร่วมจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการให้ประเทศไทยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และวางโครงสร้างพื้นฐานประเทศ เช่น ระบบคลาวด์

เป็นหลักฐานพิสูจน์ว่าผลงานระยะที่ 1 สามารถใช้งบประมาณวิจัยจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีจำกัด ทำระบบข้อมูลที่เปรียบเหมือนกระดูกสันหลังของประเทศ ให้กับ พม. ที่ดูแลประชาชนที่ยากลำบากทุกกลุ่มอายุ โดยประสานสหวิชาชีพ รวมทั้งตำรวจในพื้นที่ กับ พม. จังหวัด ออกระงับเหตุทันทีทันใด และมีข้อมูลให้จัดการต่อจนปิดเหตุได้ และใช้เส้นทาง IT แบบคลาวด์ ที่กระทรวงดิจิทัลฯ ลงทุนล่วงหน้าไว้แล้ว และการวิจัยนี้ ใช้ microservice architecture ในการจัดการตามหลักประสิทธิภาพ ใน supra-system ระดับประเทศ

การพัฒนารหัสปัญหา เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเชื่อมต่อข้อมูล ตลอดจนการพัฒนาระบบการดูแลและการเบิกจ่ายตามความเหมาะสมเพื่อที่จะให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นในอนาคต ซึ่งในการศึกษาระยะปัจจุบัน ได้พัฒนารหัสมาตรฐานบนพื้นฐานของมาตรฐานรหัสปัญหาสังเคราะห์ระหว่างประเทศ International Classification of Primary Care 3rd Revision (ICPC-3) ซึ่งพัฒนาโดย World Organization of Family Doctors (WONCA) พบว่าจากการทบทวน 2,100 กรณี ได้มีการเพิ่มเติมกลุ่มปัญหาจาก 25 กลุ่มปัญหาเป็น 36 กลุ่มปัญหา เพื่อให้ครอบคลุมรายการปัญหาต่าง ๆ ในบริบทของประเทศไทย ได้แก่ ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ZC44 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ ZC45 เด็ก เยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย ZC46 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการด้านการศึกษาสังคม ZC47 ปัญหาความสัมพันธ์ ผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคม ZC48 ปัญหาด้านความเสี่ยงของเด็ก ZC49 ปัญหาแม่วัยรุ่น ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และ ZC40 ปัญหาสังคมอื่น ๆ จากปัญหาและรหัสปัญหาที่กำหนดขึ้น ได้ดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบของปัญหาเด็กและเยาวชน ด้วยกฎความสัมพันธ์ (Association rules) เพื่อพิจารณารูปแบบความซ้ำซ้อนของปัญหาเด็กและเยาวชน โดยในส่วนนี้ประกอบไปด้วยการนำกรณีศึกษา 2,100 มาลงรหัสปัญหาจากนักวิจัย 3 คนที่ได้มีการทดสอบการลงรหัสที่จะสอดคล้องและความถูกต้องของการลงรหัส เทียบกับ Gold standards โดยพิจารณาค่าร้อยละความสอดคล้อง (Percentage of agreement) และค่าสถิติโคเฮนแคปปา (Kappa) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป โดยพบว่าจากการผลของการทดสอบมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 85.6% และมีค่า Kappa เท่ากับ 0.84 ซึ่งยอมรับได้สำหรับการลงรหัสครั้งนี้ ในส่วนนี้ได้มีการกำหนดเกณฑ์ได้มีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 ซึ่งพบรูปแบบของปัญหาในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เด็กและนักเรียนยากจน จะมีปัญหาเกี่ยวข้องกับเด็กอยู่กับผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู และติดตามการช่วยเหลือเด็ก และเป็นกลุ่มเด็กที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น

การดำเนินการในระยะที่ 1 สร้างความมั่นใจในระดับเบื้องต้น (ระดับห้องทดลองปฏิบัติการ) ว่ามาตรฐานรหัสปัญหาสังเคราะห์ระหว่างประเทศ ICPC-3 สามารถนำมาเพิ่มขยายต่อให้รับกับการใช้ระบุปัญหาสังคมที่เด็กด้อยโอกาสซ้ำซ้อนประสบในสายต่อของผู้ประกอบวิชาชีพ สหวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กด้อยโอกาสซ้ำซ้อน ผ่านการทำการทบทวนรายการ 2,100 ราย และขยายผลไปในสิ่งแวดล้อมจังหวัดที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในวิจัยเชิงปฏิบัติการมาก่อนโดยครอบคลุมปัญหาได้เกือบถึงจุดอิ่มตัว (saturation of data) ซึ่งจากแนวคิดของการจัดรูปแบบของปัญหาจะนำไปสู่การจัดกลุ่มรหัสปัญหารวมในระยะที่ 2 ต่อไป ที่จะเน้นไปที่ **หลักความเป็นธรรม**มากขึ้น โดยมีหลักการของการช่วยเหลือที่ไม่เท่ากันเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นที่ไม่เท่ากัน (unequal treatment for unequal need) อันเป็นไปตามหลักการความเป็นธรรมในแนวดิ่ง (vertical equity) คือแนวคิดของการพัฒนาระบบเบิกจ่ายตามความรุนแรงซ้ำซ้อนของกลุ่มปัญหาสังคมที่เด็กและครอบครัวประสบที่แตกต่างไปแต่ละราย ดังนั้นในระยะที่ 2 นอกจากการขยาย และพัฒนาระบบ พม. Smart ให้ครอบคลุมจังหวัดมากขึ้น (ตั้งเป้าหมายไว้ที่ 50 จังหวัด) และมีการเชื่อมต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ตลอดจนหน่วยงานนอกกระทรวง พม. เช่น

กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น ได้ในการบริการที่มากขึ้น และการพัฒนาระบบ ESS ให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้มากขึ้นแล้ว การดำเนินการในระยะนี้จะครอบคลุมการพัฒนารหัสปัญหาสังคมให้เข้าบริบทประเทศไทยจากการจัดจำแนกกลุ่มระดับปฐมภูมิ (primary classification) ที่ได้พัฒนามาแล้วในระยะที่ 1 เป็นกลุ่มปัญหาสังคมร่วมที่จะเป็นเครื่องมือระดับ secondary classification เพื่อให้ตอบสนองต่อหลักความเป็นธรรมในแนวดิ่งต่อไป อันจะองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาไปสู่**คุณภาพ**ของการให้บริการทางสังคม ภายใต้แพลตฟอร์มสหวิชาชีพที่จัดการรายกรณี เป็นระบบย่อย ที่พัฒนาภายใต้ supra-system จากการวิเคราะห์ภาพใหญ่ของโครงการ จะนำไปสู่คุณภาพของระบบดูแล และคุณภาพของเด็กและทรัพยากรมนุษย์ในที่สุด ซึ่งการมีข้อมูลดิจิทัลที่บันทึกจากการปฏิบัติงานจริงของสหวิชาชีพในแพลตฟอร์มนี้ในอนาคต จะช่วยพิสูจน์หลักการนี้ได้ และเป็นหนึ่งของการสร้างความเชื่อมั่นของความสำเร็จ ของการพัฒนาหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาในสังคมในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

Executive Summary

The problem of underprivileged children and juveniles has been a major problem in Thailand from the past up until currently. Solutions are associated with different parts, i.e., families, people around, or even social sectors. Therefore, sustainable solution guidelines must rely on perspectives of social problems, which will cause direct and indirect impacts on our children and juveniles. According to previous implementations, the problem of underprivileged children and juveniles is redundant. In other words, it does not appear in one aspect only, e.g., poverty, but it is also associated with divorce between their mothers and fathers, improper care, and family violence. Family problems are also complicated and require close care, e.g., the problem of skipped generation families and family economic problem that all cause fragility or even family violence. This study is a continuous project to develop the system for enhancing equitable education and social opportunity of children (EESOC), which was later extended to the development concept of security for the rights of educational and social opportunities within 5 years, of which the highest goal is to provide self-efficacy development access for all Thai children, particularly those confronting redundant underprivileges, through the specific educational system and social care of the nation; and reducing national economic and social inequality. This is a factor that can lead to sustainable national development. The goal for children is a key philosophy to establish a funding for educational equality. But due to limited national resources, those from the public sector are allocated to public agencies through the budget process and disciplinary as well as separated key missions. For this reason, the security system of education and social opportunities basically analyzes and synthesizes the overview as a supra-system that covers both available and future sub-systems to be connected and to be implemented in order to accomplish the goal as aforementioned. Therefore, this implementation is to apply the principles of effectiveness and the long-term continuous action research that must manage sub-systems to operate as the supra-system.

The development of system includes key elements, i.e., data acquisition system, problem diagnosis coding standardization, and case-by-case assistance records to create disbursement system. This will reduce limitations of using resources to take care of children and juveniles *in accordance with the principles of effectiveness, equity, and quality*. The 5-year development is still the key direction that should be continued exceedingly.

To accomplish the goal as expected in accordance with the principles of effectiveness, equity, and quality; the implementation in Phase 1 mainly focuses on the following 3 key objectives. The first one is to develop an opportunity promoting system for children and families in term of educational and social equality, associated with the development of data transfer as well as connectivity at the provincial level and central agencies. The next objective is to analyze technical and financial feasibilities, parallel to data transfer system assessment

for preparing data transfer system development at the national level. The last objective is to standardize the problematic groups of underprivileged children and juveniles, including the vulnerable group and families, particularly in case of redundant problems. Also, there is a try-out on connectivity between the problematic groups and case-by-case management process at the provincial level. The data obtained will be used for further development of policy suggestions.

This is action research, implemented by participation with involved agencies for highest benefits for the target group of the project. Multiple study approaches are also used to suit the implementation in each particular aspect. The details are as follows.

The principles of management for complicated entities in the digital age is accepted as information technology (IT) to the ultimate as artificial intelligence (AI), which can increase **social efficiency**. Data system development is to promote opportunities for children, juveniles, and families under the development of emergency and data transfer systems of MSDHS Smart and ESS Help Me Thailand (Emergency Social Service) as the first stage to receive social problem issues through electronic system. This is to help public agencies obtain digital data for quick and continuous assistance until they can end their care when children and families return to their normal conditions. The implementation of both systems is a tangible product from Phase 1.

The implementation of VSmart is to develop the assistance request form of Ministry of Social Development and Human Security (MSDHS) from paper to electronic form instead in order to support usage on devices, i.e., smartphones, tablets, laptops, and computers. Authentication feature with e-signature is also developed, with GPS, ID card number verification, auto-calculation of average family income, status change when there is transfer between subdistrict and district SDHSV to diagnoses by social workers, uploading photos of home visits, meeting preparation by data transfer of Excel and PPT files, and connectivity with receiving allowance as welfare from MSDHS. This part is operated in 16 target provinces, with assistance request submission from over 10,000 people. In addition, it is to prepare expansion for usage of MSDHS Smart nationwide. Previously, data of user experience was analyzed to reflect their IT adoption, together with the analysis of worthiness. It was found that almost 70% of users were satisfied with the system (6.85 out of 10 points) and in all aspects, i.e., screen, vocabularies, texts, and suggestions. Regarding learned usage, efficiency, or capabilities of MSDHS Smart, user satisfaction was not different. For worthiness assessment, it was found that benefits outweighed the cost by 2.18 times ($B/C \text{ Ratio} = 2.18$) and outweighed the net cost over 20 million baht ($NPV=20,257,379$), implying worthiness of investment. The findings will also be used to expand usage of VSmart in the future.

The initiation of “ESS Thailand” aims to notify emergency cases through LINE within 30 seconds under fewest typing and conversations but full data for contact with officers to request for assistance through location sharing function by GPS and 5-item options to specify

emergencies. Data will be transferred to local police stations, followed by site visits to coordinate for assistance as an interdisciplinary team that includes officers from MSDHS and other involved agencies. ESS currently includes over 400,000 added friends and notified emergencies for 750 times.

For the overview other than these, participation from Ministry of Digital Economy and Society (MDES) with their mission to facilitate Thailand to use the digital platform as an e-government and to lay the national foundation, e.g., Cloud system, is an evidence implying that their achievement in Phase 1 can use the limited research budget from the fund for educational equality. They also create data system that can be compared to the backbone of the nation for MSDHS, which takes care of suffering people at all age ranges by coordinating with an interdisciplinary team, the local police, and provincial MSDHS to inhibit emergencies promptly. There will be data for further operation until those emergencies can be closed. IT routes are used on Cloud, invested by MDES prior to the operation. This research used microservice architecture for management in accordance with the principles of efficiency in the supra-system at the national level.

Problem coding development is a key element for data connectivity and monitoring as well as disbursement system development as appropriate for more equity in the future. According to the study in the current phase, standard coding is developed based on international social problem coding [International Classification of Primary Care 3rd Revision (ICPC-3)], developed by World Organization of Family Doctors (WONCA). It was found that out of 2,100 reviewed cases, the problematic groups increased from 25 to 36 groups in order to cover the items of problems under the context of Thailand, i.e., ZC41 Child Disabilities, ZC42 Child Behaviors, ZC43 Drugs, ZC44 Illiteracy of Rights and Welfare, ZC45 Child and Juvenile Offenders, ZC46 Social Education Service System, ZC47 Association of Education and Social Service Providers, ZC48 Risks of Children, ZC49 Teenage Mothers, ZC50 Victims of Human Trafficking, and ZC40 Other Social Problems. According to the problems and problem coding as set, the problem models of underprivileged children and juveniles were analyzed by association rules to consider the redundancy of the models. In this part, 2,100 case studies were coded by 3 researchers who tested agreement and accuracy of coding, compared with gold standards. What were considered included percentage of agreement and Kappa (≥ 0.80). The test results revealed 85.6% agreement and Kappa = 0.84, implying acceptance of coding. For the criteria in this part, the minimum support was set = 0.0086, with the minimum reliability = 70 %, and Lift > 1. Different models were found. For example, children and students under poverty had problems about limited care when living with the elderly, follow up for assistance, and their involvement with drugs.

The implementation in Phase 1 created primary confidence (Laboratory level) that ICPC-3 can be extended to be in accordance with identified social problems that children confronting redundant underprivileges in the eyes of those working in associated professions

and an interdisciplinary team with experiences in caring this group of children through review of 2,100 reviewed cases and further extension to the environments of provinces that have never participated in action research before. The implementation almost covers saturation of data. The concept of problem modelling will lead to problem coding classification in Phase 2, which will focus more on **equity** based on unequal treatment/assistance for unequal needs in accordance with vertical equity. It is a concept of disbursement system development following violence and redundancy of social problems that each individual child and their family must confront. Therefore, Phase 2 is not only to expand and develop MSDHS Smart to be more inclusive (50 provinces as per the target), with connectivity to other agencies under and outside MSDHS, e.g., Ministry of Public Health, National Health Security Office, and the Royal Thai Police. After more services, more ESS efficiency, and more access, the implementation in this phase will cover social problem coding development under the context of Thailand based on primary classification, developed from Phase 1. They will be common social problems as a tool in secondary classification in order to respond to vertical equity later on. This will be an indispensable element for further development of social service **quality** under an interdisciplinary platform for case-by-case management as a sub-system under the supra-system. The analysis of the overview of the project will finally pave a way to the quality of caring system and children as well as human resources. Having digital data recorded from real operation of interdisciplinary teams in this platform in the future can help prove this principle. Besides, it is part of building confidence in successful security of education and social opportunities in the next few years.

สารบัญ

	หน้า
รายชื่อคณะวิจัย	๗
คำนำ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
บทสรุปผู้บริหาร	๑๐
สารบัญ	๑๑
สารบัญตาราง	๑๒
สารบัญรูปภาพ	๑๓
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
1.2 เป้าประสงค์	9
1.3 วัตถุประสงค์	12
1.4 กลุ่มเป้าหมาย	13
1.5 พื้นที่ดำเนินงาน	13
1.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
1.7 ผลผลิต/ผลลัพธ์	13
1.8 ระยะเวลาการดำเนินงาน	14
1.9 แผนการดำเนินงาน	14
บรรณานุกรม	16
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย	17
บรรณานุกรม	26
บทที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาในระดับจังหวัด	27
3.1 บทนำ	27
3.2 ขั้นตอน และวิธีการศึกษา	28
3.3 ข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์	28
3.4 สรุป	64
บรรณานุกรม	65
บทที่ 4 การพัฒนารหัสมาตรฐานปัญหาและกลุ่มปัญหาสังคม : การวิเคราะห์จากการทบทวนรายกรณี	68
4.1 บทนำ	68
4.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน	73
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ Case Review	78
4.4 รหัสมาตรฐานปัญหาสังคม	84
บรรณานุกรม	115
บทที่ 5 การจัดทำรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน	116
5.1 บทนำ	116
5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	116

	หน้า
5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน	118
5.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	131
5.5 สรุปผลการศึกษา	147
บรรณานุกรม	149
บทที่ 6 แนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัว	150
6.1 บทนำ	150
6.2 แนวทางการพัฒนา	151
6.3 ระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart)	163
6.4 ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม Emergency Social Services (ESS Help Me Thailand)	172
บรรณานุกรม	182
บทที่ 7 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของระบบ พม. Smart	183
7.1 บทนำ	183
7.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	184
7.3 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ และการเงิน	191
บรรณานุกรม	205
บทที่ 8 การประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้งานระบบ พม. Smart	207
8.1 บทนำ	207
8.2 ขั้นตอน และวิธีการศึกษา	207
8.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	208
8.4 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart	213
บรรณานุกรม	238
บทที่ 9 สรุปผลการศึกษา	239
ภาคผนวก	242

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศและช่วงอายุ ปี 2565	1
1.2	จำนวนและสัดส่วนประชากรเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ปี 2563-2565	1
1.3	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ปีการศึกษา 2564	2
1.4	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2565 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย	6
3.1	เขตการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ	28
3.2	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ	30
3.3	จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา ปีการศึกษา 2563	31
3.4	สถิติความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2564	32
3.5	กลุ่มประชากรเป้าหมายในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2565	33
3.6	เขตการปกครองจังหวัดพิษณุโลกแยกตามรายอำเภอ	35
3.7	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดพิษณุโลกแยกตามรายอำเภอ	36
3.8	จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน ปีการศึกษา 2565	37
3.9	ปัญหาเด็ก เยาวชนด้อยโอกาส และครอบครัวเปราะบางในจังหวัดพิษณุโลก ประจำปี พ.ศ. 2565	37
3.10	เขตการปกครองจังหวัดสุโขทัยแยกตามรายอำเภอ	39
3.11	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสุโขทัยแยกตามรายอำเภอ	39
3.12	จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน จังหวัดสุโขทัย	40
3.13	ข้อมูลจำนวนผู้ประสบปัญหาด้านสังคม ในจังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2565	41
3.14	รายการปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2564 และ 2565	42
3.15	เขตการปกครองจังหวัดชัยนาทแยกตามรายอำเภอ	43
3.16	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดชัยนาทแยกตามรายอำเภอ	44
3.17	โรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2563	45
3.18	นักเรียน จำแนกตามสังกัด และชั้นเรียน ปีการศึกษา 2563	45
3.19	กลุ่มประชากรเป้าหมายในจังหวัดชัยนาท ปี พ.ศ. 2565	47
3.20	เขตการปกครองจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2564	48
3.21	จำนวนประชากรจังหวัดนครปฐม จำแนกรายอำเภอ	49
3.22	จำนวนประชากรจังหวัดนครปฐม จำแนกตามช่วงอายุ และเพศ	49
3.23	จำนวนสถานศึกษาในระบบและนอกระบบ จำแนกรายสังกัด จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2564	50
3.24	จำนวนนักเรียนนักศึกษาในระบบการศึกษา จำแนกตามระดับชั้น ปีการศึกษา 2564	50
3.25	จำนวนผู้เรียนนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2560-2564	51

ตารางที่		หน้า
3.26	จำนวนนักเรียนออกกลางคันระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2560-2564	51
3.27	การจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครปฐมในกลุ่มเด็ก และเยาวชน	51
3.28	จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ 2560-2563	52
3.29	จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอำเภอ ประจำปีงบประมาณ 2560-2562	52
3.30	เขตการปกครองจังหวัดขอนแก่น แยกตามรายอำเภอ	54
3.31	จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ จำแนกตามเพศ จังหวัดขอนแก่น	55
3.32	จำนวนนักเรียนจำแนกตามความพิการ จังหวัดขอนแก่น	55
3.33	การจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดขอนแก่นในกลุ่มเด็ก และเยาวชน	56
3.34	จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ 2560-2563	57
3.35	จำนวนแบ่งเขตการปกครองจังหวัดสงขลา แยกตามรายอำเภอ	58
3.36	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสงขลา แยกตามรายอำเภอ	58
3.37	เขตการปกครองจังหวัดสตูล แยกตามรายอำเภอ	60
3.38	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสตูล แยกตามรายอำเภอ	60
3.39	จำนวนคนพิการในจังหวัดสตูล แยกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2564	63
4.1	รายละเอียดการประชุมในพื้นที่ทดลอง และการทดสอบความพอใจเพียงของรหัส ปัญหาสังคม	76
4.2	รายงานของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.3	อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.4	การจัดกลุ่มปัญหา รหัสปัญหา และตัวอย่างรายการปัญหา	81
4.5	การจัดกลุ่มรหัสปัญหาสังคมด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้าน ผู้ให้บริการ และด้านอื่น ๆ	102
5.1	ร้อยละความสอดคล้องกัน และค่าสถิติโคเฮนแคปปา จำแนกตามผู้ลงรหัส และ รวมทั้งสามคน	119
5.2	ระดับความสอดคล้องกันจากค่าสถิติโคเฮนแคปปา	121
5.3	ตัวอย่างการลงรหัสปัญหาสังคมรายการนี้ จำนวน 2,100 กรณี	122
5.4	ตารางแจกแจงความถี่ และค่าสนับสนุน (support) ของรายการรหัสปัญหาสังคม ในรายการปัญหาหลัก	124
5.5	รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎ ความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณี 1	131

ตารางที่		หน้า
5.6	รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 2	133
5.7	รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 3	135
5.8	รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 4	138
5.9	สรุปจำนวนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน และกลุ่มปัญหาหลักในแต่ละรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน จากการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำระดับความเชื่อมั่น และค่าสนับสนุนในแต่ละกรณี	143
5.10	รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 5	5.10
6.1	การประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	151
6.2	รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand	158
6.3	พจนานุกรมข้อมูลของตารางแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Informer)	165
6.4	พจนานุกรมข้อมูลของตาราง Select_type_money	167
6.5	จำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย	170
6.6	จำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือตามกลุ่มเป้าหมายทางสังคม จำแนกรายจังหวัด	170
6.7	สถิติการส่งต่อข้อมูลของแต่ละจังหวัดผ่านระบบพม. Smart เข้าสู่กระทรวงฯ จำแนกตามกรม ปีงบประมาณ 2566	171
6.8	สถิติการส่งต่อข้อมูลของแต่ละจังหวัดผ่านระบบพม. Smart เข้าสู่กระทรวงฯ จำแนกตามกรม ปีงบประมาณ 2567	172
6.9	ลำดับจังหวัดที่ได้รับการแจ้งเหตุมากไปน้อย ในระบบ ESS Help Me Thailand	177
6.10	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: message	178
6.11	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: user	179
6.12	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: cache_geo_location	179
6.13	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: line_group	179
6.14	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: admin	180
6.15	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: staff	180
6.16	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: fill_form	181
6.17	พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: log_service_to_191	181
7.1	คำอธิบายศัพท์	189
7.2	การประมาณต้นทุนของโครงการ	194
7.3	รายการประเมินมูลค่าต้นทุน (ข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566)	194

ตารางที่		หน้า
7.4	การประเมินมูลค่าต้นทุนเวลาของบุคลากร	195
7.5	การประมาณผลประโยชน์ของโครงการ	196
7.6	การประเมินต้นทุนโครงการ (ข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566)	198
7.7	การประเมินผลประโยชน์โครงการแต่ละจังหวัดในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม.	199
7.8	การประเมินผลประโยชน์โครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม. ปี พ.ศ. 2565-พ.ศ. 2570	201
7.9	การประเมินผลประโยชน์โครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2565 – พ.ศ. 2570	202
7.10	สรุปผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการดำเนินโครงการ	204
8.1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำแนกตามจังหวัด	208
8.2	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำแนกตามเพศ	209
8.3	อายุเฉลี่ย อายุต่ำสุด และอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำแนกรายจังหวัด	210
8.4	จำนวน และร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำแนกตามจังหวัด	211
8.5	จำนวน และร้อยละ ของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำแนกตามรายจังหวัด	212
8.6	จำนวน และร้อยละ ของผู้เคยใช้งานและไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart ของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ จำแนกตามจังหวัด	212
8.7	จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม กับประสบการณ์ในการกรอกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม ผู้ประสบปัญหาทางสุขภาพ หรือผู้ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ ผ่านระบบสารสนเทศอื่น	213
8.8	ภาพรวมความพึงพอใจทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายจังหวัด	214
8.9	ระดับคะแนนความพึงพอใจ	214
8.10	ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดขอนแก่น จำนวน 150 คน	216
8.11	ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดชัยนาท จำนวน 150 คน	222
8.12	ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน	227
8.13	ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน	233

สารบัญรูปภาพ

รูป		หน้า
1.1	สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก	3
1.2	สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก	3
1.3	การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนไม่พร้อมหน้า	4
1.4	สถิติจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงจากบุคคลนอกครอบครัวที่มารับบริการ ณ ศูนย์พึ่งได้ ปีงบประมาณ 2565	5
1.5	สถิติจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวที่มารับบริการ ณ ศูนย์พึ่งได้ ปีงบประมาณ 2565	5
1.6	ข้อเสนอการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม	8
1.7	แผนการดำเนินการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม	10
2.1	กรอบแนวคิดการดำเนินการโครงการในระยะที่ 1	17
2.2	ระบบ พม. Smart	18
3.1	จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ	31
3.2	จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดพิษณุโลก	36
3.3	จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดสุโขทัย	40
3.4	จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดชัยนาท	44
3.5	นักเรียนที่ออกกลางคัน จำแนกตามชั้นเรียน ปีการศึกษา 2554 – 2563	46
3.6	จำนวนการเกิดของเด็กในพื้นที่จังหวัดสตูล พ.ศ. 2559 – 2564	61
3.7	จำนวนคนพิการในจังหวัดสตูล พ.ศ. 2559 - 2564	62
4.1	ปัญหาด้านสังคม การศึกษา และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน และตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐที่ช่วยเหลือฯ ในแต่ละช่วงอายุ	72
6.1	ฟังก์ชันการดาวน์โหลดไฟล์ Excel และ Power Point ผู้ประสบปัญหาทางสังคมในระบบ พม. Smart	156
6.2	การตรวจสอบจำนวนการขอรับความช่วยเหลือทางสังคมในระบบพม. Smart	156
6.3	การดำเนินการบันทึกข้อมูลสถานะที่หลายเคสในระบบพม. Smart	157
6.4	ฟังก์ชันการบันทึกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมโดยไร้สัญญาณอินเทอร์เน็ตในระบบพม. Smart	157
6.5	การเพิ่มเพื่อนในระบบ ESS Help Me	160
6.6	หน้าจอที่สรุปข้อมูลการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Dashboard)	161
6.7	ฟังก์ชันการดาวน์โหลดข้อมูลรายการการแจ้งเหตุ	161
6.8	รายงานสถิติการให้บริการระบบ ESS Help Me ในรูปแบบ PDF	162
6.9	รายงานสถิติการแจ้งเหตุระบบ ESS Help Me ในรูปแบบ Excel	162
6.10	ภาพรวมเบื้องต้นของระบบ พม. Smart	163
6.11	ตัวอย่างแผนภาพ E-R (E-R Diagram) ของฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart	164
6.12	ตารางแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Informer)	164

6.13	ตัวอย่างตาราง Select_type_money (การเลือกกลุ่มเป้าหมาย)	166
6.14	รายละเอียดการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ พม. Smart ไปสู่ระบบสารสนเทศของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	169
6.15	แผนผังภาพรวมของระบบ ESS Help Me Thailand	172
6.16	ลำดับกระบวนการแจ้งเหตุใหม่	173
6.17	ลำดับกระบวนการ ห้องวิทยุ สภ. รับทราบเหตุ	173
6.18	ลำดับกระบวนการสายตรวจเข้าระงับเหตุเสร็จแล้ว เปลี่ยนเป็นสถานะเป็น “ปิด เหตุ”	174
6.19	หน้าจอเฝ้าติดตามการแจ้งเหตุบนระบบ ESS แบบตาราง	175
6.20	หน้าจอเฝ้าติดตามการแจ้งเหตุบนระบบ ESS บนแผนที่	176
6.21	ผังความสัมพันธ์ของข้อมูล (Entity Relation Diagram)	178
7.1	สถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นใช้งานจริง เดือนกันยายน พ.ศ. 2566	185
7.2	สถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2566 จนถึงปัจจุบัน	186
7.3	แนวทางการขยายขนาดสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart เพื่อรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้น	188

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

แนวโน้มสถานการณ์เด็กและเยาวชนในประเทศไทย พบว่า โครงสร้างประชากรในประเทศไทย ประชากรเด็กและเยาวชนในประเทศมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2565 ประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 66,090,475 คน เป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 0-25 ปี จำนวน 19,828,367 คน คิดเป็นร้อยละ 30.01 จากประชากรทั้งหมด⁽¹⁾ (ตาราง 1.1) จำนวนประชากรเด็กและเยาวชนเมื่อแบ่งตามช่วงอายุ กลุ่มอายุ 18-25 ปีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.32 และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนและสัดส่วนประชากรเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ปี 2563-2565 (ตาราง 1.2) พบว่า มีการลดลงของจำนวนประชากรเด็ก ซึ่งข้อมูลจากรายงาน พัฒนาการเด็กและเยาวชน ประจำปี 2565 กรมกิจการเด็กและเยาวชน กล่าวว่า จำนวนเด็กแรกเกิดของประเทศไทย ลดลงต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 40 ปี ซึ่งในปี 2564 ถือเป็นปีแรกที่มีจำนวนการเกิดลดต่ำลงน้อยกว่า จำนวนการตายทุกกลุ่มอายุ เช่นเดียวกับปี 2565 ที่ประชากรรวมลดลงกว่าปี 2564

ตาราง 1.1 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศและช่วงอายุ ปี 2565

หน่วย : คน

อายุ	ชาย	หญิง	รวมจำนวน เด็กและเยาวชน
0-5 ปี	1,855,2560 (18.23%)	1,748,773 (18.11%)	3,604,033 (18.18%)
6-12 ปี	2,786,813 (27.39 %)	2,635,711 (27.30%)	5,422,524 (27.35%)
13-17 ปี	2,053,384 (20.18%)	1,943,327 (20.13%)	3,996,711 (20.16%)
18-25 ปี	3,478,980 (34.19%)	3,326,119 (34.45%)	6,805,099 (34.32%)
รวม	10,174,437 (100%)	9,653,930 (100%)	19,828,367 (100%)

ที่มา : รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2565⁽¹⁾

ตาราง 1.2 จำนวนและสัดส่วนประชากรเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ปี 2563-2565

จำนวนเด็กและ เยาวชน	2563		2564		2565	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-17	13,606,547	20.56	13,346,503	20.17	13,023,268	19.71
18-25	7,180,223	10.85	6,988,637	10.56	6,805,099	10.30
รวมเด็กและ เยาวชน	20,786,770	31.41	20,335,140	30.73	19,828,367	30.01

จำนวนเด็กและ เยาวชน	2563		2564		2565	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประชากรทั้งหมด	66,186,727	100.00	66,171,439	100.00	66,090,475	100.00

ที่มา : รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2565⁽¹⁾

ขณะที่แนวโน้มจำนวนประชากรเด็กลดลง กลับกันมีปัญหในเด็กและเยาวชนที่เพิ่มขึ้นมาในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา นอกจากปัญหาเดิม เช่น ความยากจน การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ครอบครัวแออัด และสถานการณ์ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ในปี 2564 มีบริบทการเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการในวัยเรียน รวมไปถึงการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยอีกด้วย โดยเฉพาะบุคคลและครอบครัวที่อยู่ในภาวะยากจนหรือกลุ่มเปราะบาง

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเด็กนักเรียนด้อยโอกาสในระบบ⁽²⁾ พบว่าจำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ปีการศึกษา 2566 ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา – ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พบว่าประเภทของความด้อยโอกาสที่เด็กประสบปัญหามากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ความยากจน โดยจำนวนเด็กที่ประสบปัญหาความยากจนมีมากถึง 3,628,307 คน คิดเป็นร้อยละ 99.32 รองลงมา คือ เด็กมีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท มีจำนวน 13,852 คน คิดเป็นร้อยละ 0.38 อันดับสาม คือ เด็กกำพร้า มีจำนวน 4,769 คน คิดเป็นร้อยละ 0.13 อันดับสี่ คือ เด็กชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 2,705 คน คิดเป็นร้อยละ 0.08 อันดับห้า คือ เด็กถูกทอดทิ้ง มีจำนวน 1,977 คน คิดเป็นร้อยละ 0.05 และความด้อยโอกาสอื่น ๆ เช่น เด็กที่ต้องทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว เด็กเร่ร่อน เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน เป็นต้น มีจำนวน 1,557 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04 (ตาราง 1.3)

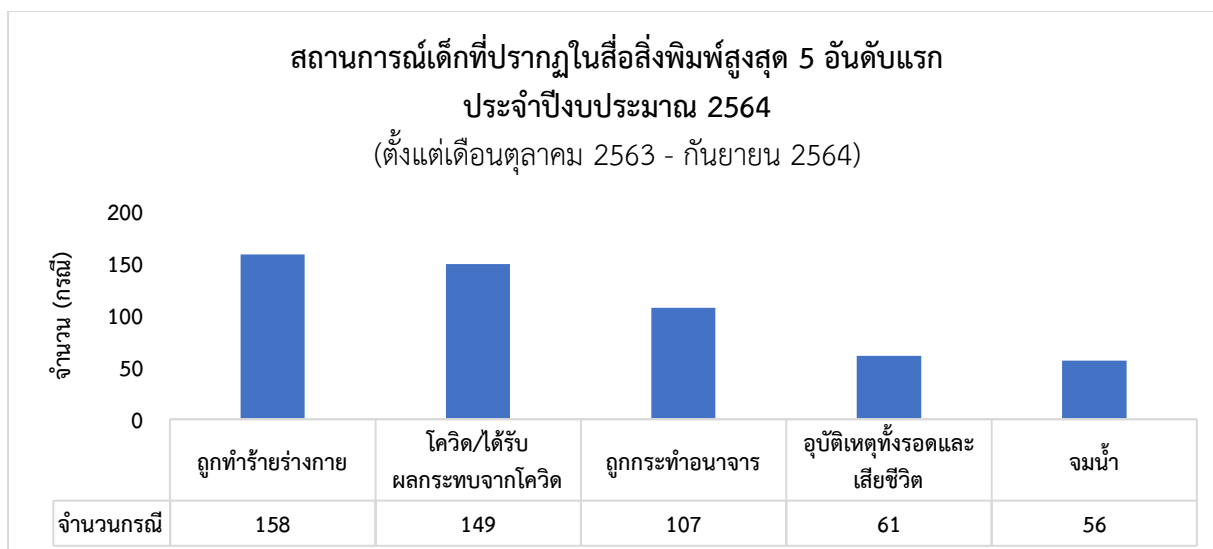
ตาราง 1.3 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ปีการศึกษา 2564

อันดับ	ประเภทความด้อยโอกาส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เด็กยากจน	3,603,447	99.32
2	มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	13,852	0.38
3	กำพร้า	4,769	0.13
4	ชนกลุ่มน้อย	2,705	0.08
5	เด็กถูกทอดทิ้ง	1,977	0.05
6	อื่น ๆ	1,557	0.04
รวมทั้งหมด		3,628,307	100.00

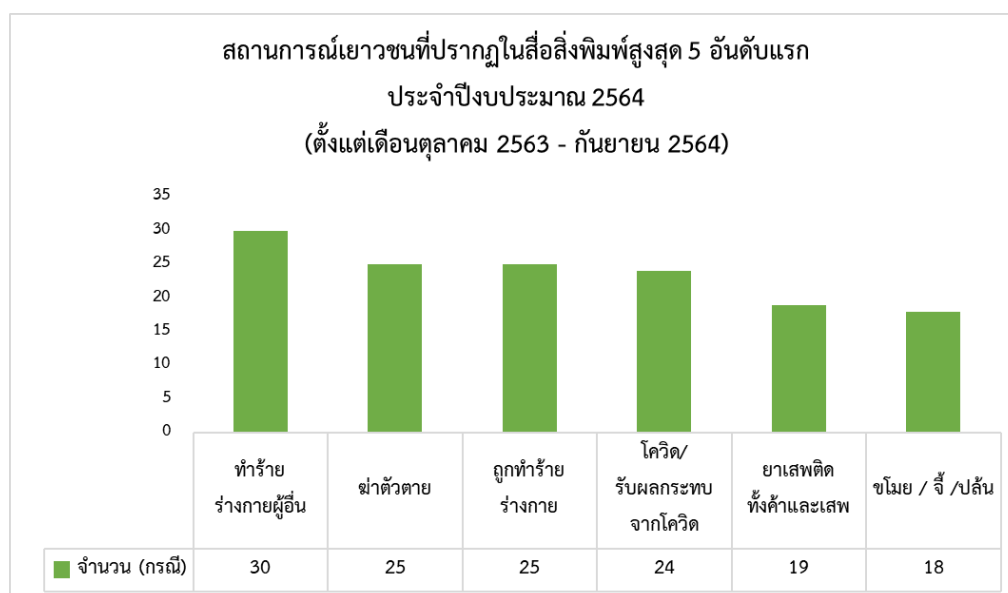
ที่มา: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁽²⁾

นอกจากที่กล่าวมา จากสถานการณ์โควิด-19 ข้อมูลจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา⁽³⁾ พบว่าหลังจาก 1 ปีผ่านไปจากวิกฤตโควิด-19 ทำให้นักเรียนยากจนเพิ่มขึ้น 128,524 คน และ จำนวน 43,060 คนไม่ได้รับการศึกษาต่อ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33,710 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8,699 คน นอกจากเรื่องความยากจนที่เป็นปัญหาหลักของเด็กและเยาวชนมาหลายทศวรรษแล้ว จากการสำรวจช่วงปีงบประมาณ 2564 พบว่าปัญหาเด็กและเยาวชนรวมกันที่ปรากฏในสื่อ

สิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ ถูกทำร้ายร่างกาย และรองลงมาคือการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 (รูป 1.1 และรูป 1.2) ซึ่งทำให้เห็นว่าการถูกทำร้ายร่างกายของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง และโดยส่วนใหญ่แล้วเด็กและเยาวชนที่ถูกทำร้ายร่างกายจะไม่ได้มีแค่ปัญหาเดียว

รูป 1.1 สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)
ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์⁽⁴⁾

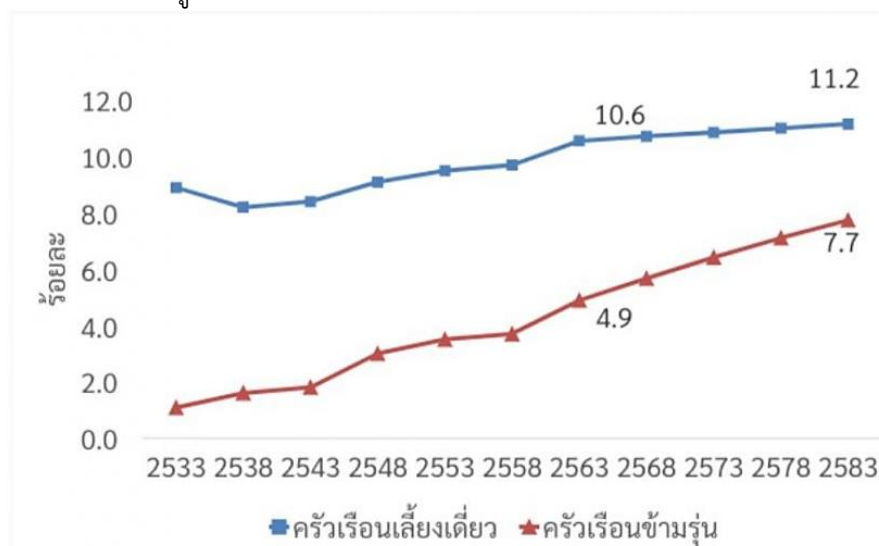

รูป 1.2 สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)
ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์⁽⁴⁾

ในกรณีที่ปัญหาที่มีความรุนแรง เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสส่วนใหญ่จะมีปัญหาที่ซ้ำซ้อน นั่นหมายถึงเด็กและเยาวชนไม่ได้ประสบปัญหาเพียงปัญหาเดียว แต่มีปัญหาคซ้อนปัญหา ซึ่งทำให้ปัญหาที่มีความรุนแรงมากขึ้น และต้องการการแก้ไขที่ต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงความต้องการบุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ ที่

เพียงพอและต่อเนื่องเช่นกัน จากการศึกษาในโครงการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชน ด้อยโอกาสในกรณีที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ⁽⁵⁾ การศึกษาเอกสารการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนจำนวน 300 กรณีศึกษา พบว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนมักจะเป็นลักษณะปัญหาที่มีความซับซ้อนมาจากปัญหา 17 ปัญหาหลัก โดยพบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนของเด็กและเยาวชนจำนวน 75 รูปแบบ เช่น หากเด็กและเยาวชนมีปัญหาคือ ครอบครัวยากจน ปัญหาที่เกี่ยวข้องได้แก่ บิดามารดาหย่าร้าง ทั้งร้าง ถูกคุมขัง/แยกกัน/ครอบครัวแตกแยก (29.37%) ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม (21.68%) และถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวด้านร่างกาย (16.78%) เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาโดยมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ⁽⁶⁾ พบว่าการดูแลเด็กและเยาวชนที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน จะดำเนินการในลักษณะการจัดการรายกรณี (Case management) โดยมีการวางแผนการให้ความช่วยเหลือ (Care Plan) เด็กและเยาวชนที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยการดำเนินการมักจะเป็นการดำเนินการในลักษณะที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานเกี่ยวข้องในลักษณะของทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมที่สุด

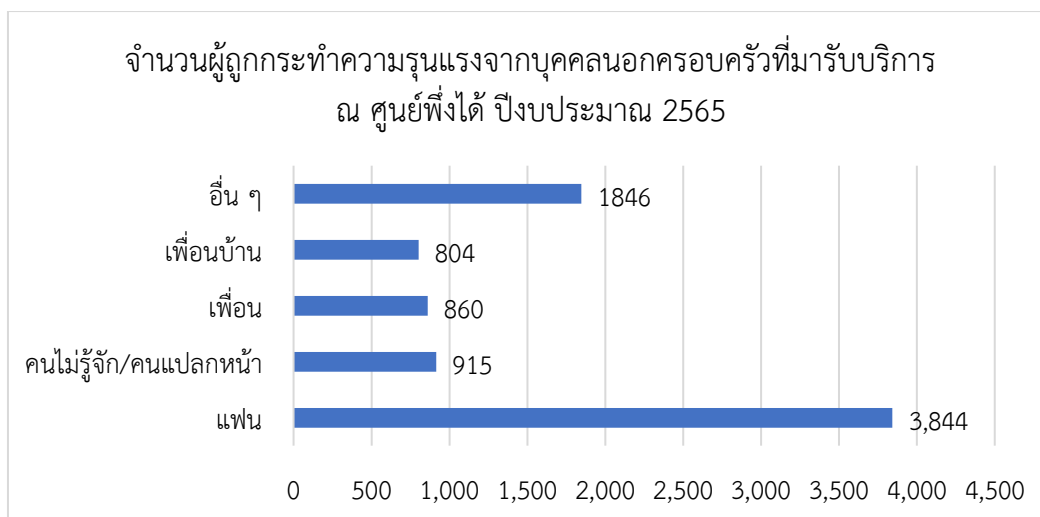
นอกจากนั้น ครอบครัว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการนำไปสู่ความสำเร็จของการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน ลักษณะครอบครัวไทยมีทิศทางเปราะบางมากขึ้นในปัจจุบัน จากหลากหลายปัจจัย เช่น ลักษณะครอบครัวข้ามรุ่นที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี พ.ศ. 2562 และครอบครัวข้ามรุ่นที่จะเพิ่มจากร้อยละ 1.1 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 4.9 ในปี 2563 ซึ่งมีผลกระทบอย่างมากกับเด็กทั้งด้านการเลี้ยงดู และพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ⁽⁷⁾

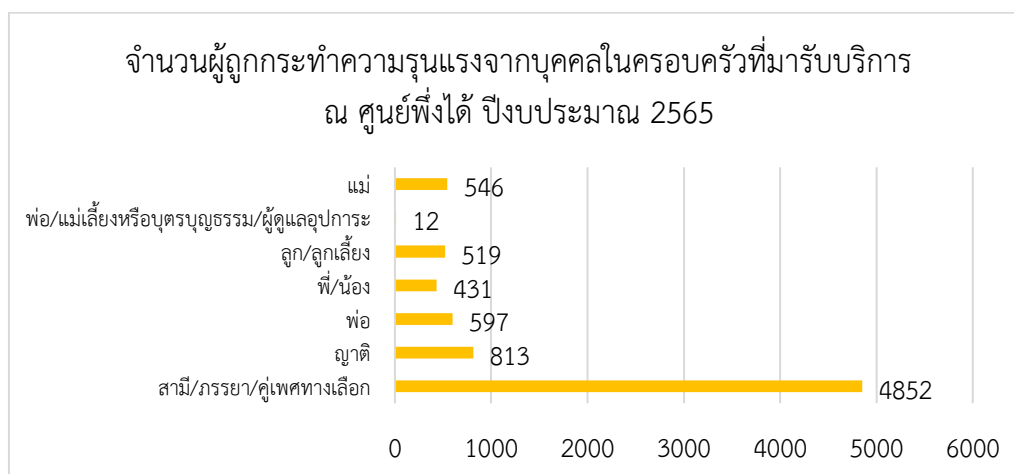
รูป 1.3 การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนไม่พร้อมหน้า⁽⁷⁾

ที่มา <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-44/>

ลักษณะครอบครัวที่เปราะบาง มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ นำไปสู่ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัวซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในเด็กและสตรี เพราะจากสถิติของศูนย์พึ่งได้พบว่าปี 2560 ผู้ถูกกระทำความรุนแรงโดยบุคคลในครอบครัว มีจำนวนกว่า 9,067 ราย⁽⁸⁾

รูป 1.4 สถิติจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงจากบุคคลนอกครอบครัวที่มารับบริการ
ณ ศูนย์พึ่งได้ ปีงบประมาณ 2565⁽⁹⁾

รูป 1.5 สถิติจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวที่มารับบริการ
ณ ศูนย์พึ่งได้ ปีงบประมาณ 2565⁽⁹⁾

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัว สำหรับการรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2565 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์⁽⁹⁾

จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ⁽¹⁰⁾ ในปีงบประมาณ 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 12,192 คดี ซึ่งลดลงจากปีงบประมาณ 2563 และปีงบประมาณ 2564 จาก 19,470 คดี และ 14,593 คดี ตามลำดับ โดยเมื่อจำแนกตามการอยู่อาศัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2565 เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ในครอบครัวแยกกันอยู่จำนวน 9,239 คดี คิดเป็นร้อยละ 70.75 ของคดีทั้งหมด ซึ่งในครอบครัวแยกกันอยู่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่อาศัยอยู่กับมารดา มีจำนวนมากที่สุด 3,257 คดี คิดเป็นร้อยละ 24.94 รองลงมาเป็นคดีเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่อาศัยอยู่กับ บิดา จำนวน 1,282 คดี คิดเป็น 9.82 คดีที่ผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง 531 คดี คิดเป็นร้อยละ 4.07

ตาราง 1.4 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2565 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

การอยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่ร่วมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	3,820	29.25
ครอบครัวแยกกันอยู่	9,239	70.75
• บิดา	1,282	9.82
• มารดา	3,257	24.94
• ญาติพี่น้อง	531	4.07
• นายจ้าง	202	1.55
• เพื่อนหรือคู่ครอง	263	2.01
• อื่น ๆ	3,704	28.36
รวมทั้งหมด	13,059	100

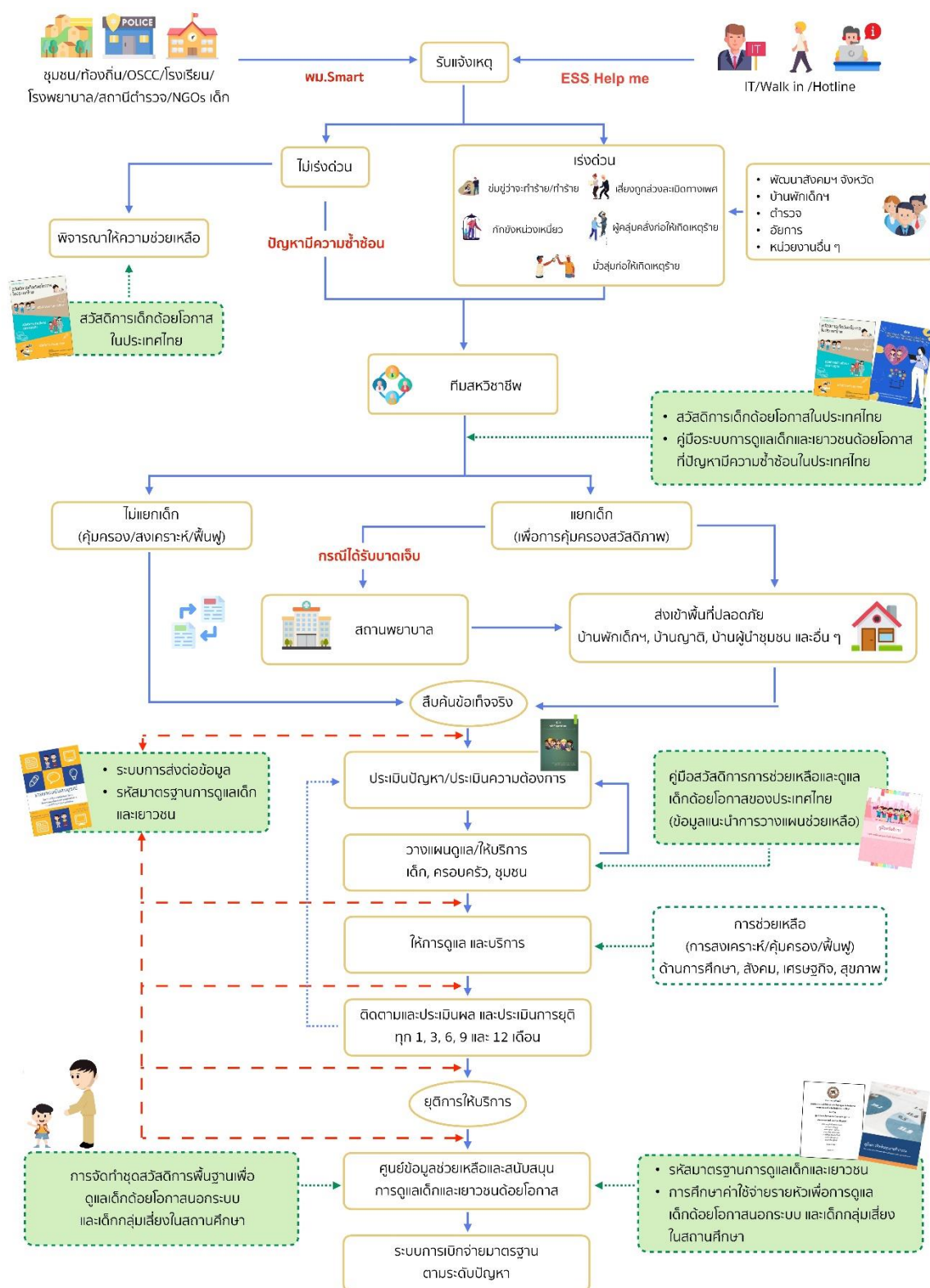
ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2565⁽¹⁰⁾

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการศึกษาระบบการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน ซึ่งเป็นการดำเนินการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อศึกษาทั้งในบริบทของรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมในระดับจังหวัด รวมทั้งการส่งต่อข้อมูล และการเชื่อมต่อข้อมูล โดยพบว่า การให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน ที่ผู้ให้ความช่วยเหลือ ประกอบไปด้วย อาสาสมัครพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบางพื้นที่อาจจะมีการดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับตำบล จากนั้นเป็นการดำเนินการในระดับหน่วยงานซึ่งเป็นการดำเนินการในส่วนของทีมสหวิชาชีพ ที่มาจากหลายหน่วยงานเพื่อบูรณาการการช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ส่วนในระดับจังหวัดจะมีการดำเนินการผ่านคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด เพื่อจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสมกับการดูแลเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามปัญหาที่ผ่านมาก็คือการขาดการทำงานเชิงรุก งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอในการให้การช่วยเหลือ กระบวนการล่าช้า ขาดบุคลากรเฉพาะ ขาดการทำงานต่อเนื่อง และระบบการจัดส่งเอกสารมีความเสี่ยงต่อการสูญหาย เป็นต้น ⁽¹¹⁾ อีกทั้งยังไม่มีระบบการเบิกจ่ายที่คำนึงถึงความรุนแรงและปัญหาของเด็กและเยาวชนอย่างเป็นระบบ ดังจะเห็นว่าเด็กที่มีหลายปัญหาและปัญหาที่มีความรุนแรงต่างกัน มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการช่วยเหลือที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนควรจะมี ความแตกต่างกันด้วย การดำเนินการที่ผ่านมาโดยมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ ได้มีข้อเสนอกระบวนการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสและระบบการเบิกจ่ายตามขนาดของปัญหาเด็ก เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสโดยเฉพาะในกรณีที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ด้วยทรัพยากรที่เพียงพอ และการดำเนินการส่งต่อข้อมูลเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ

จากการดำเนินการที่ผ่านมาได้มีข้อเสนอการพัฒนากระบวนการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส โดยเฉพาะในกรณีที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน ดังรูปที่ 1.6 ซึ่งอธิบายถึงกระบวนการและแนวคิดการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายที่เริ่มจากการคัดกรองเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส ในกรณีนี้รวมทั้งปัญหาเด็ก เยาวชน และ

ครอบครัวที่เปราะบางทุกประเภทด้วย ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบ พม. Smart และ ESS Help me Thailand โดยระบบ “พม. Smart” เป็นระบบที่มุ่งเน้นการส่งต่อข้อมูลของผู้รับความช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ในสวัสดิการที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบอยู่ โดยมีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลของผู้ประสบปัญหาทางสังคม และดำเนินการส่งต่อไปแก่นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อพิจารณาคำร้องให้ความช่วยเหลือต่อไป การดำเนินการพัฒนาที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือทั้ง อพม. และเจ้าหน้าที่บุคลากรจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สร้างแบบฟอร์มการขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้การส่งต่อข้อมูลเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ จนสามารถเชื่อมต่อการส่งต่อข้อมูลไปยังฐานข้อมูลระดับกระทรวงได้ต่อไป “พม. พิษณุโลกพร้อมช่วย” ระบบแจ้งเหตุเร่งด่วน ที่เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการรับแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย โดยกระบวนการพัฒนาได้รับความร่วมมือจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก และเจ้าหน้าที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิษณุโลก สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก เป็นการแจ้งเหตุเร่งด่วนผ่านแอปพลิเคชัน Line ที่สามารถแชร์พิกัดตำแหน่งจุดเกิดเหตุ และฝากเบอร์โทรศัพท์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องติดต่อกลับได้ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการรับแจ้งเหตุจริง และทำให้เด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ในส่วนอื่น ๆ ได้มีการพัฒนารหัสของปัญหาสังคม การรวบรวมสวัสดิการ จนกระทั่งถึงการทดลองและพัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลและการจัดการสวัสดิการที่สอดคล้องกับปัญหา เป็นต้น

ทั้งนี้การจัดการรายกรณีเป็นการดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ ซึ่งก็ต้องมีการพิจารณาต่อไปถึงการแยกหรือไม่แยกเด็ก หรือต้องเข้าสู่การรับบริการสุขภาพ หรือกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ เมื่อวางแผนสืบค้นข้อเท็จจริงแล้ว จึงประเมินปัญหา และวางแผนการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งในส่วนนี้มีการพัฒนาคู่มือสวัสดิการเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการที่เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นข้อมูลเบื้องต้นสู่การวางแผนการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส เพื่อนำไปสู่การเบิกจ่ายตามต้นทุนที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่แตกต่างกันตามความแตกต่างของปัญหาเด็กและเยาวชน ⁽⁶⁾

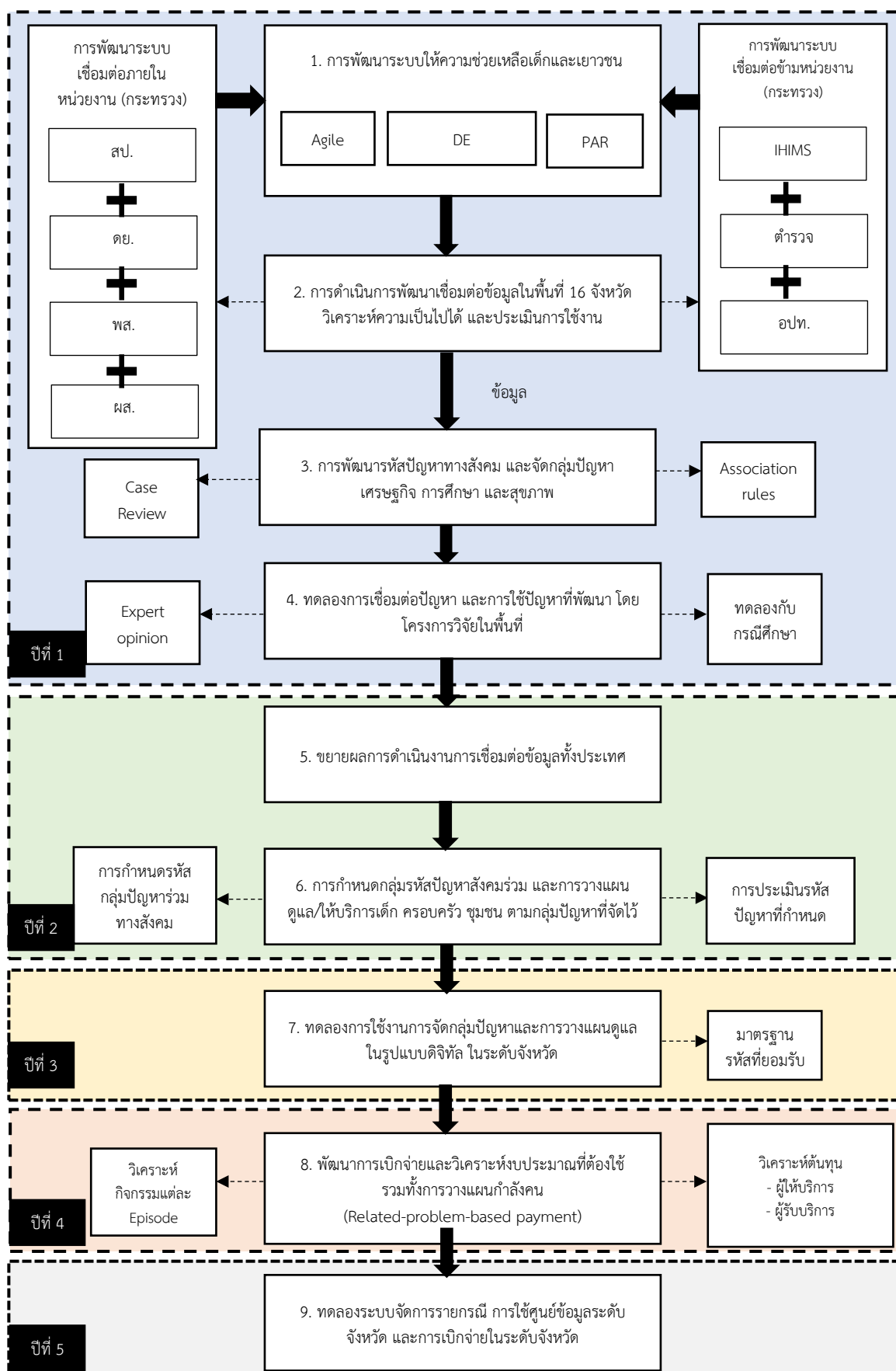

รูป 1.6 ข้อเสนอการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม⁽⁶⁾

เพื่อการพัฒนาข้อเสนอระบบการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคมในเชิงประจักษ์ ซึ่งการพัฒนาระบบให้เด็กและเยาวชนไทยโดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางหรือด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความเหลื่อมล้ำลดลงนั้น จะต้องมีการพัฒนาระบบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งเด็ก ครอบครัว และสังคมรอบข้าง การศึกษาครั้งนี้จึงดำเนินการในระยะที่ 1 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบของการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ในลักษณะของการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคมมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมการพัฒนาระบบสารสนเทศทั้งในส่วนการรวบรวมข้อมูล และการพัฒนาการเชื่อมต่อข้อมูลทั้งการเชื่อมต่อจากส่วนกลาง และการส่งต่อและการเชื่อมต่อข้อมูลในระดับจังหวัด ตลอดจนการพัฒนาระบบการจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเบิกจ่ายในระยะต่อไป

1.2 เป้าประสงค์

โครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องที่ได้ดำเนินการ เพื่อพัฒนาระบบการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสซ้ำซ้อน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว จนกระทั่งสามารถให้ข้อเสนอในการพัฒนาระบบการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษา และสังคม (รอสสส) หรืออาจเรียกว่าระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาและสังคม ที่เริ่มจากการรับข้อมูล วินิจฉัย ให้การช่วยเหลือ จนกระทั่งระบบการเบิกจ่ายเพื่อให้ข้อจำกัดของทรัพยากรในการดูแลเด็กและเยาวชนลดลง โดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศไปพร้อม ๆ กันในทุกขั้นตอน จนกระทั่งถึงการเบิกจ่าย ในโครงการปัจจุบันมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1) ซึ่งคาดว่าจะการพัฒนาระบบนี้จนเสร็จสิ้นจนสามารถทดลองดำเนินการในระดับจังหวัดจนถึงระบบการเบิกจ่ายจะใช้เวลาดำเนินการประมาณ 5 ปี ดังรูป 1.7

รูป 1.7 แผนการดำเนินการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (Enhancing equitable education and social opportunity to children: EESOC) ⁽⁶⁾

ปีที่ 1 การพัฒนาระบบให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสฯ และดำเนินการพัฒนาเชื่อมต่อข้อมูลในพื้นที่ ระบบ พม. Smart เริ่มพัฒนาจากการทำงานวิจัยในโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน: ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพเริ่มจากพื้นที่ทดลอง 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย และขยายเป็น 6 จังหวัดเมื่อสิ้นสุดโครงการได้แก่ จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ และชัยนาท สำหรับการดำเนินงานในโครงการนี้ได้ขยายจังหวัดทดลองเพิ่มขึ้นอีก 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี หนองบัวลำภู ขอนแก่น สตูล และสงขลา ซึ่งเกณฑ์การคัดเลือกแสดงไว้ในหัวข้อที่ 1.5 พื้นที่ดำเนินงาน ทั้ง 16 จังหวัดจะมีการทดลองเชื่อมต่อข้อมูลแบบไร้รอยต่อตั้งแต่ระดับจังหวัด สู่ระดับกรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพัฒนาร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และส่วนกลางหน่วยงานตั้งแต่การวิเคราะห์ความซับซ้อนของโครงการ การกำหนดเป้าหมายการทำงานให้ชัด และเป้าหมายเข้าไปเปลี่ยนแปลงเชิงระบบที่มีปัจจัยหลากหลาย การคิดเครื่องมือการทำงานที่สอดคล้องกับปัจจัยความซับซ้อน การติดตามประเมินผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแผนงานให้ทันท่วงที สุดท้ายเพื่อให้บรรลุการพัฒนาการทำงานไปพร้อมกันของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ และมีแนวคิด Agile เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาระบบสารสนเทศการประชุมเตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติงาน มีการพัฒนาไปพร้อมกับการแก้ไขปัญหาตามความต้องการผ่านการประชุมซ้ำร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกับแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) เป็นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับตั้งแต่อาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ในการทำงานศึกษาแนวทางการแก้ปัญหา ปฏิบัติตามแผน แก้ไข และติดตามประเมินผล มาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีการทดลองเชื่อมต่อข้อมูลแบบข้ามหน่วยงานในระบบ IHIMS (Integral Hospital Information Management System) ซึ่งเป็นระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลสุขภาพกลางระดับจังหวัด พัฒนาโดยโรงพยาบาลสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบ 4 รายการย่อยหลัก คือ 1) รายการส่งต่อแบบ Fast track 2) รายการส่งต่อฉุกเฉิน 3) รายการนัดหมาย และ 4) รายการส่งกลับ Refer back ปัจจุบันมีโรงพยาบาลเข้าร่วมใช้งาน 57 โรงพยาบาล ด้วยเช่นกัน

สำหรับระบบ ESS Help me มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงดิจิทัลฯ และภาคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันก่อนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วประเทศใช้บริการ ซึ่งการดำเนินการในระดับประเทศจะอยู่ในชื่อระบบ Emergency Social Services หรือ ESS Help Me การจัดกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสุขภาพ รวมทั้งกลุ่มครอบครัวหรือครัวเรือนเปราะบาง โดยขอความอนุเคราะห์ข้อมูลระดับทุติยภูมิไม่ระบุตัวตน จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มาดำเนินการในลักษณะ case review จากนั้นใช้กฎความสัมพันธ์ (association rules) เป็นเครื่องมือช่วยแสดงแนวโน้มจะเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างรายการข้อมูล ส่วนการทดลองในพื้นที่จะดำเนินการศึกษาลักษณะกรณีศึกษาพื้นที่ในระดับจังหวัด โดยการนำรหัสปัญหาไปทดลองกับกรณีศึกษาของจังหวัดเพื่อทดสอบความครอบคลุมของรหัสปัญหา ความเข้าใจ และการที่รหัสปัญหาจะสามารถเชื่อมกับการให้บริการสังคมที่มีในปัจจุบันอย่างน้อย 1 จังหวัด และการมีการประเมินระบบพม. smart ด้วยแนวทางการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ (feasibility study) และประเมินระบบ พม. smart ผ่านเครื่องมือ QUIS (Questionnaire of User Interface Satisfaction)

ปีที่ 2 การขยายผลการดำเนินงานการเชื่อมต่อข้อมูลทั้งประเทศ และกำหนดการวางแผนดูแล/ให้บริการเด็ก ครอบครัว ชุมชน ตามกลุ่มปัญหาที่จัดไว้ เป็นการขยายผลระบบ พม. Smart จาก 16 จังหวัด เป็น 50 จังหวัดเพื่อทดลองไปสู่ความร่วมมือทั่วประเทศและขยายการเชื่อมต่อข้อมูลจากส่วนกลางให้ครอบคลุมการทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมทั้งด้านสงเคราะห์และการคุ้มครอง และการส่งต่อข้อมูลการเชื่อมต่อข้อมูลในระดับจังหวัด และพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand ให้ครอบคลุมการช่วยเหลือในทุกพื้นที่ไปจนถึงการดูแลส่งต่อข้อมูลและการดูแลด้วยทีมสหวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ในระยะนี้เป็นการพัฒนาให้ต่อเนื่องจากระยะที่ 1 โดยมีการพัฒนาในลักษณะการพัฒนากลุ่มรหัสปัญหาสังคมร่วม ตามความรุนแรงและทรัพยากรในการดูแลผู้ประสบปัญหา ในปี 2 เริ่มมีการการช่วงระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ (episode) และกิจกรรมเพื่อสามารถระบุทรัพยากรที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/ช่วงเวลา ต่อการดำเนินการทบทวนรายการที่ทำในระยะที่ 1

ปีที่ 3 ทดลองการใช้งานการจัดกลุ่มปัญหาและการวางแผนดูแลในรูปแบบดิจิทัล ในระดับจังหวัด ทดลองนำกลุ่มปัญหา และการวางแผนดูแล/ให้บริการเด็ก ครอบครัว ชุมชนตามกลุ่มปัญหาที่จัดไว้ มาใช้ในพื้นที่ทดลองอย่างน้อย 1 จังหวัด ซึ่งเป็นการดำเนินการผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนาปรับปรุง มาตรฐานรหัสต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาตรฐานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งที่อยู่ภายในหน่วยงานเดียวกัน หรือต่าง หน่วยงาน สามารถนำไปใช้ในการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส และครอบครัวเปราะบางสามารถนำไปใช้ในการดูแลรายกรณีได้ต่อไป

ปีที่ 4 พัฒนาการเบิกจ่าย social problem-related-payment (SPRP) และวิเคราะห์งบประมาณที่ต้องใช้รวมทั้งการวางแผนกำลังคน ในปีนี้เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการที่มีการพัฒนาแนวคิดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณของสวัสดิการสังคม และเป็นระยะที่ข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้พร้อมสำหรับการนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์กิจกรรม และต้นทุนรายกิจกรรมทั้งในส่วนผู้ให้บริการทางสังคม และผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึงเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งการวิเคราะห์ต้นทุนในขั้นตอนนี้ จะเป็นข้อมูลที่นำไปสู่การทดลองการเบิกจ่ายเพื่อเด็กเยาวชนด้วยโอกาส และครอบครัวต่อไป

ปีที่ 5 ทดลองระบบจัดการรายกรณี การใช้ศูนย์ข้อมูลระดับจังหวัด และการเบิกจ่ายในระดับจังหวัด ทดลองระบบบริหารจัดการการช่วยเหลือรายกรณีตั้งแต่กระบวนการแจ้งเหตุ การคัดกรอง การส่งต่อข้อมูล การให้ความช่วยเหลือในลักษณะการจัดการรายกรณี จนกระทั่งการเบิกจ่าย อย่างน้อย 5 จังหวัดเพื่อทดสอบ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและเยาวชนด้วยโอกาสฯ มีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (EESOC)

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัวมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ในส่วนการพัฒนากระบวนการส่งข้อมูลและการเชื่อมข้อมูลในระดับจังหวัด และหน่วยงานกลาง
2. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค ความเป็นไปได้ทางการเงิน และประเมินระบบการส่งต่อข้อมูลระดับจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการพัฒนากระบวนการส่งต่อข้อมูลในระดับประเทศ

3. เพื่อสร้างมาตรฐานกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว โดยเฉพาะในกรณีที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน และทดลองการเชื่อมต่อกับกลุ่มปัญหากับกระบวนการจัดการรายกรณีในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนด้อยโอกาส และกลุ่มเด็กและเยาวชนเปราะบาง ตลอดจนผู้ประสบปัญหาทางสังคมในประเทศไทย

1.5 พื้นที่ดำเนินงาน

เนื่องจากโครงการนี้ได้มีการพัฒนาต่อเนื่องจากโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน : ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี แต่เดิมมีการทำงานร่วมมือในการพัฒนาร่วมกับ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ และชัยนาท ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกจังหวัด การคัดเลือกจังหวัดเพื่อเข้าร่วมการทำงานในโครงการนี้จึงเป็นการขยายพื้นที่เพื่อพัฒนาระบบต่อไป โดยเพิ่มเติมอีก 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี หนองบัวลำภู ขอนแก่น สตูล และสงขลา โดยเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกจังหวัด มีดังนี้

1) **คัดเลือกจากความสมัครใจ และความพร้อมในพื้นที่ในการร่วมปฏิบัติงาน** จากการประชุมเพื่อนำเสนอระบบ พม. Smart แก่ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงพัฒนาสังคมฯ รวมทั้งตัวแทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ คณะผู้วิจัยได้ทำแบบฟอร์มเพื่อให้แต่ละจังหวัดกรอกความประสงค์เข้าร่วมใช้ระบบ พม. Smart ระยะขยายพื้นที่ทดลอง มีจังหวัดต่าง ๆ สนใจจำนวนทั้งสิ้น 47 จังหวัด

2) **คัดเลือกตามภูมิภาคร่วมกับส่วนกลาง** จากจังหวัดที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้น 47 จังหวัด จัดทำรายชื่อจังหวัดในแต่ละภูมิภาค และจัดประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อคัดเลือกจังหวัดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง จำนวนครอบครัวเปราะบางและจำนวนเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในพื้นที่ และลักษณะปัญหาในพื้นที่

1.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษานี้ประกอบไปด้วยบุคลากรภาครัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ซึ่งประกอบไปด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ นักสังคมสงเคราะห์ นักพัฒนาสังคม อาสาพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่ร่วมโครงการ อีกทั้งประกอบไปด้วยบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนกลาง เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น อีกทั้งยังประกอบไปด้วยบุคลากรจากหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ บุคลากรจากกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรจากองค์กรไม่แสวงหากำไร

1.7 ผลผลิต/ผลลัพธ์

ผลผลิต

- การขยายผลระบบ พม. Smart จาก 6 จังหวัดเป็น 16 จังหวัด และมีข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม จังหวัดละประมาณ 1,000 คน โดยมีข้อมูลเด็กเยาวชนด้อยโอกาสและครอบครัวอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อจังหวัด
- การจัดกลุ่มปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการให้การช่วยเหลือในลักษณะการจัดการรายกรณี และระบบการเบิกจ่ายต่อไป
- ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบ พม. Smart เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายทั่วประเทศ
- การเชื่อมต่อข้อมูลระดับจังหวัด และการเชื่อมต่อกับส่วนกลาง โดยหน่วยงานที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลระดับจังหวัด ประกอบไปด้วยการเชื่อมต่อข้อมูลหน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนการเชื่อมต่อข้อมูลส่วนกลาง ประกอบไปด้วย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกรมกิจการผู้สูงอายุ
- ระบบการแจ้งเหตุด่วนที่มีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์

- เด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งเด็กและเยาวชนในครอบครัวเปราะบางได้รับการวินิจฉัย และได้รับเงินสงเคราะห์ได้เร็วขึ้น
- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งเด็กและเยาวชนในครอบครัวเปราะบาง ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ความร่วมมือระหว่างกองกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งในเชิงวิชาการ และการนำผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติการ
- การพัฒนาระบบโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคมได้ในระยะต่อไป
- เด็กเยาวชนด้อยโอกาสและครอบครัวได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วนอย่างทันท่วงที

1.8 ระยะเวลาการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาดำเนินงาน คือ 6 กุมภาพันธ์ 2566 – 5 กุมภาพันธ์ 2567

1.9 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ทบทวนวรรณกรรม ทบทวนการทำงาน และประชุมทีม	x											
พัฒนาการเชื่อมต่อระบบกับส่วนกลาง	x	x	x	x	x	x						
พัฒนาระบบการส่งข้อมูลในจังหวัด 10 จังหวัดใหม่	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
พัฒนาระบบการส่งข้อมูลในจังหวัด 6 จังหวัดเดิม	x	x	x	x								
พัฒนาการเชื่อมต่อข้อมูลข้ามหน่วยงานในระดับจังหวัด	x	x	x	x	x	x						
ประเมินความเป็นไปได้ทางเทคนิค						x	x	x	x	x		

บรรณานุกรม

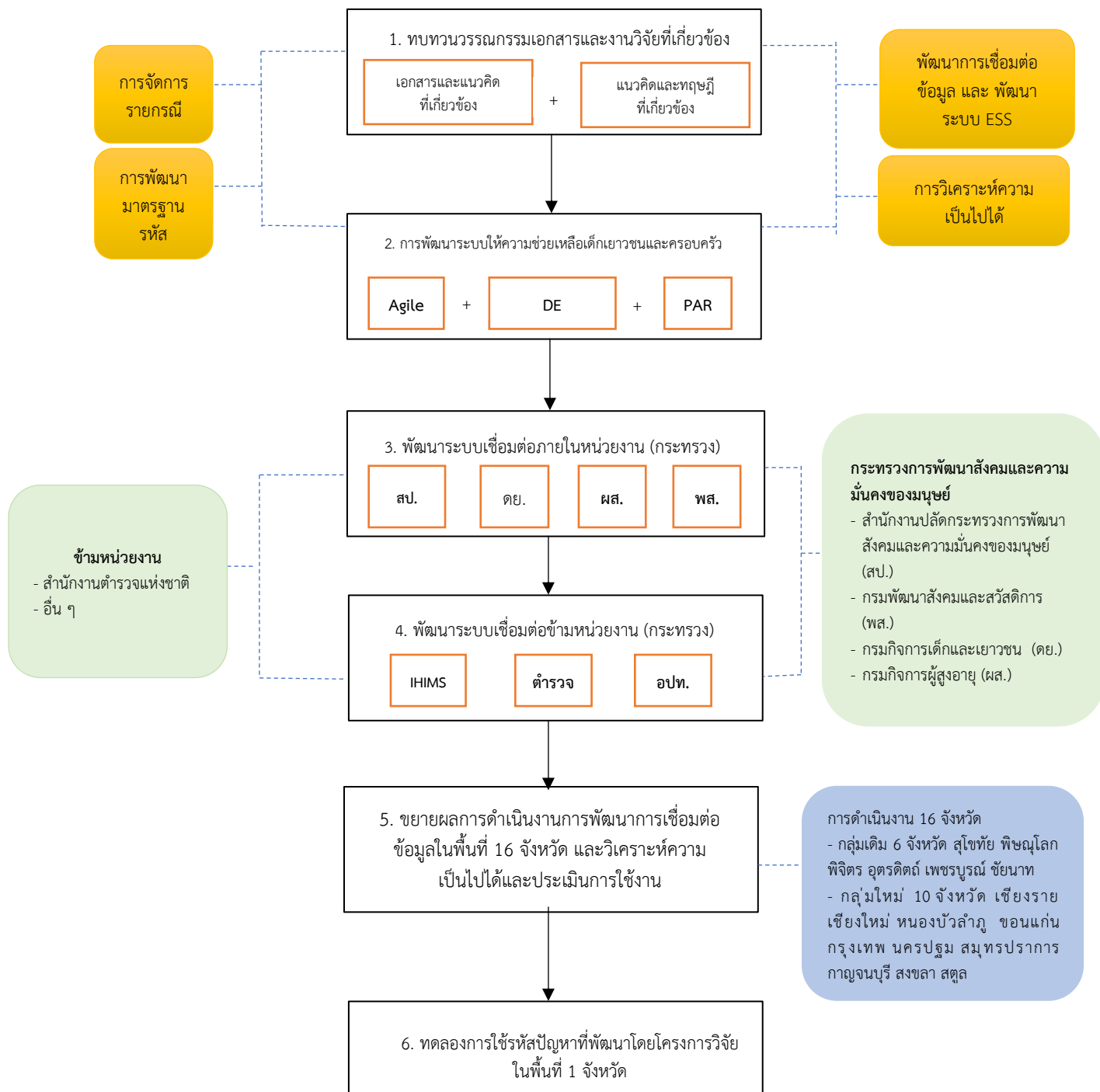
1. กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2565. 2565. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2566. จาก https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1695112662206-750049857.pdf.
2. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566. 2566. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566. จาก http://www.bopp.go.th/?page_id=3544.
3. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.). ยากจน ลำบาก หลุดจากระบบการศึกษา. 2564. จาก <https://www.eef.or.th/infographic-06-09-21/>.
4. กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2565.
5. มุลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ. โครงการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในกรณีที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน. 2563.
6. มุลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน: ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี. 2565.
7. ภูเบศร์ สมุทรจักร. รอยร้าวที่ฐานราก ความเปราะบางของครอบครัวไทยในอนาคต. 2565. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566. จาก <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-44/>.
8. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี 2562. 2563. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566. จาก <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>.
9. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ผู้กระทำ ความรุนแรงที่เข้ารับบริการ ณ ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. 2565. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2566. จาก https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=RFciaF1LrBGyn1cHR34cx06JC2jowYqDPDhHSbabhRoO6nDZxjYKMzH4Pb1kMqDL1K-kdLq3Rw10mQjA7K_b47EeM6cK3P1l0xS58YEqEqpzQPeeBVRtsb9XrEdn8A8DfAvNwj85sdfpaHnsz1o6jnEy_31qjT_mmmM8=&ref=3653978&n=1.
10. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานสถิติคดี ประจำปี 2565. 2565. จาก <https://www.djop.go.th/storage/files/2/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B5%202565.pdf>.
11. กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน. ยุทธศาสตร์กองทุนคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2566 – 2570 และแผนปฏิบัติการประจำปีบัญชี 2566. กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์; 2565.

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการในโครงการมี 3 วัตถุประสงค์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ โดยทั้งสามวัตถุประสงค์ดำเนินการตามกรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

รูป 2.1 กรอบแนวคิดการดำเนินการโครงการในระยะที่ 1

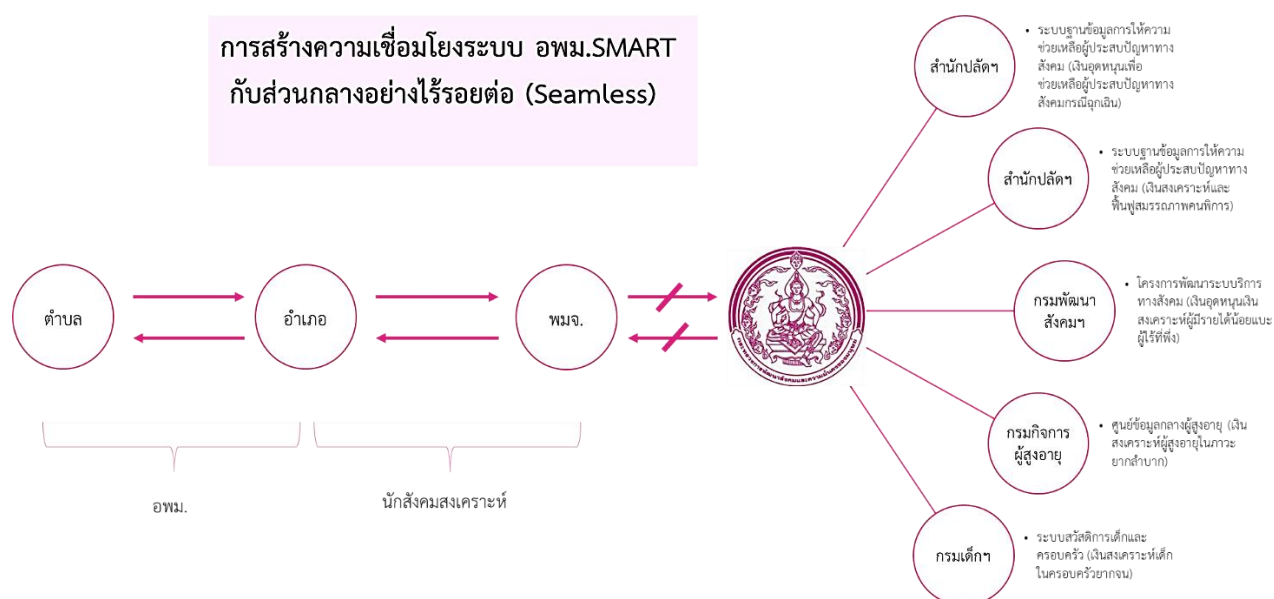
จากกรอบแนวคิดดังรูปที่ 2.1 การดำเนินการของโครงการในระยะที่ 1 ประกอบด้วย 3 วัตถุประสงค์ โดยแต่ละวัตถุประสงค์มีวิธีการศึกษา ดังรายละเอียดข้างล่าง

2.1 เพื่อพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัวมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ในส่วนการพัฒนาระบบการส่งข้อมูลและการเชื่อมข้อมูลในระดับจังหวัด และหน่วยงานกลาง

ขั้นที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมและทบทวนกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา การจัดการรายกรณี มาตรฐานระบบข้อมูล การพัฒนาการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูล การเบิกจ่าย ตลอดจนทบทวนค่าสถิติและความพร้อมของพื้นที่ที่จะนำผลการพัฒนาระบบไปใช้งานในแต่ละพื้นที่

ขั้นที่ 2 การพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ในส่วนการพัฒนาระบบการส่งข้อมูลและการเชื่อมข้อมูลในระดับจังหวัด และหน่วยงานกลาง ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการดำเนินการที่ผ่านมา โดยเป็นการขยายการทำงานอีก 10 จังหวัด รวมกับจังหวัดเดิม 6 จังหวัด ดังนั้นในระยะแรกของการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญอย่างมาก ทั้งในส่วนการเริ่มต้นระบบที่จะทำให้ข้อมูลเชื่อมกัน อันจะสามารถนำไปสู่กระบวนการส่งข้อมูล จนกระทั่งสู่แนวทางการเบิกจ่ายที่จะเป็นข้อเสนอแนะต่อไปได้ นอกจากนี้ที่กล่าวมายังครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบ Emergency Social Service (ESS) ที่เป็นระบบการแจ้งเหตุด่วนที่ได้พัฒนามาจากการดำเนินการดำเนินการก่อนหน้านี้ การดำเนินการในส่วนนี้จะมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนาข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน ประเมินความก้าวหน้า เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการในส่วนนี้จะเป็นการดำเนินการตามระบบ พม. Smart ที่ได้ดำเนินการจากการทำวิจัยที่ผ่านมา (รูป 2.2) โดยเป็นระบบที่มีการส่งข้อมูลจาก อพม. ระดับตำบล สู่ อพม.ระดับอำเภอ และนักสังคมสงเคราะห์ ประเมินเพื่อพิจารณาเงินสงเคราะห์ ซึ่งระบบนี้ได้ดำเนินการทดลองในพื้นที่จริงเรียบร้อยแล้ว โดยจะขยายผลในโครงการปัจจุบันต่อไป

รูป 2.2 ระบบ พม. Smart

โดยในส่วนนี้เป็นการพัฒนาระบบร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลาง เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิด Developmental Evaluation (DE) เป็นกรอบในการพัฒนาทั้งระบบ ESS และ พม. Smart ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความซับซ้อนของโครงการ การกำหนดเป้าหมายการทำงานให้ชัด และเป้าหมายเข้าไปเปลี่ยนแปลงเชิงระบบที่มีปัจจัยหลากหลาย การคิดเครื่องมือการทำงานที่สอดคล้องกับปัจจัยความซับซ้อน การติดตามประเมินผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแผนงานให้ทันท่วงที สุดท้ายเพื่อให้บรรลุการพัฒนาการทำงานไปพร้อมกันของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ นอกจากนี้ที่กล่าวมาในขั้นตอนนี้มีการประยุกต์ใช้แนวคิด Agile ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ร่วมกับแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) มาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานพัฒนาระบบร่วมกับ DE

ขั้นที่ 3 และ 4 เป็นการพัฒนาระบบเชื่อมต่อภายในหน่วยงาน เป็นการนำผลการศึกษาจากขั้นที่ 1 และ ขั้นที่ 2 นำมาพัฒนาระบบเพื่อเชื่อมต่อเข้ากับระบบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ ซึ่งปัจจุบันได้ทำการเชื่อมต่อ 5 ฐานเงินสงเคราะห์ ได้แก่ 1) เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน 2) เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ในระบบฐานข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ (MSO-Welfare) 3) ระบบศูนย์ข้อมูลกลางผู้สูงอายุ (DOP Center) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก 4) ระบบจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัวกรมกิจการเด็กและเยาวชน เงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ 5) ระบบบริการทางสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้มีความพิการและผู้ป่วยที่พึ่ง ตลอดจนการพัฒนาระบบเชื่อมต่อข้ามหน่วยงาน เป็นการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายนอกกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวคือ เป็นการศึกษาความเป็นไปได้และการทดลองการเชื่อมต่อกับระบบอื่น เช่น IHIMS (Integral Hospital Information Management System) เป็นระบบต้นแบบที่พัฒนามาเพื่อการดูแลผู้ป่วยในเครือข่ายโรงพยาบาล 22 โรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการพัฒนาระบบการแจ้งเหตุด่วนให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างทีมสหวิชาชีพมากขึ้น เป็นต้น

ขั้นที่ 5 นำผลการศึกษาจากขั้นที่ 1 และ ขั้นที่ 2 ขยายการดำเนินการต่อในพื้นที่ 16 จังหวัด ที่ประกอบไปด้วย กลุ่มเดิม 6 จังหวัด ได้แก่ สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ชัยนาท และ กลุ่มใหม่ 10 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ หนองบัวลำภู ขอนแก่น กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี สงขลา และสตูล

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้รหัสปัญหาที่พัฒนาโดยโครงการวิจัยกับพื้นที่อย่างน้อย 1 จังหวัด เพื่อให้ทราบความครอบคลุมและความพอเพียงของรหัสปัญหาสังคมที่พิจารณา ว่าครอบคลุมปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดได้หรือไม่ และมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในการใช้รหัสดังกล่าว

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนาระบบการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม นอกจากการลงพื้นที่และประชุมร่วมกับผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง การผลักดันเชิงนโยบายโดยทีมนักวิจัยหลัก ทางโครงการฯ ได้ผลักดันให้เกิดการทำ “บันทึกข้อตกลง” สร้างความร่วมมือร่วมกันระหว่าง 4 หน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ทั้งนี้การรักษามาตรฐานและความปลอดภัยของระบบฯ ทำโดย การนำระบบไปติดตั้งอยู่ที่ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ และ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้การรักษามาตรฐานและความปลอดภัยของระบบฯ ของทั้งสองกระทรวง โดยสิทธิการเข้าถึงข้อมูลเป็นไปตามหลัก PDPA และหลักการจัดสิทธิในการ

เข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ข้อมูล ทั้งนี้ลิขสิทธิ์ของระบบฯ รวมถึงการติดตั้งระบบ และการโอนย้ายระบบ เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

2.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค ความเป็นไปได้ทางการเงิน และประเมินระบบการส่งต่อข้อมูลระดับจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการพัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับประเทศ

การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) เป็นการประเมินความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการ โดยทำการพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าโครงการที่พิจารณามีความเหมาะสมที่จะลงทุนหรือไม่ โดยใช้ผลกระทบในอดีตเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล และจากการวิเคราะห์โครงการที่มีความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอน ทำให้การวิเคราะห์โครงการในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการวิเคราะห์โครงการจะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน^(1, 2)

2.2.1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค (Technical Feasibility) โดยทั่วไปการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค ทำให้ทราบแนวทางการผลิต ซึ่งต้องตัดสินใจว่าจะใช้เทคนิคการผลิตใด ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตใดจึงจะเหมาะสม ดังนั้นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิคนี้ ประกอบไปด้วย การเลือกรูปแบบเทคนิคการผลิตที่เหมาะสม การประมาณการต้นทุนที่เกิดขึ้น การพิจารณาความเหมาะสมทางเทคนิค รวมทั้งระบบการบำรุงรักษา และการวางแผนด้านเทคนิคในอนาคต สุดท้ายคือการนำผลการวิเคราะห์โครงการด้านเทคนิคไปวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ซึ่งการศึกษานี้จะวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิคในส่วนการขยายระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับจังหวัดจาก 16 จังหวัด เป็น 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อให้ทราบแนวทางการเป็นไปได้ของการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้นทุนที่เกิดขึ้น หากต้องการขยายการดำเนินการในปี พ.ศ. 2567

2.2.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน (Financial Feasibility) ในส่วนนี้จะแสดงถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการ งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และงบดุลเพื่อประเมินโครงการในเชิงเศรษฐกิจ และกำหนดขนาดเงินทุนที่ต้องการ ในส่วนนี้จะมีการวิเคราะห์การคาดคะเนการไหลของเงินสดของโครงการ (Cash flow) ระยะเวลาการคืนทุน และการวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันรวมของ กระแสเงินสดรับสุทธิตลอดอายุโครงการกับมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุน โดยใช้อัตราคิดลด (Discount Rate) ตัวใดตัวหนึ่งมาปรับมูลค่าของกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาให้มาอยู่ที่ จุดเดียวกัน คือ ณ ปัจจุบัน โดยจะเป็นการพิจารณาความคุ้มค่าการลงทุนตลอดอายุโครงการ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการ 2 วิธีการดังต่อไปนี้

1. วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV)⁽³⁾ เป็นเครื่องมือในการประเมินความเป็นไปได้ของการลงทุนโดยเทียบระหว่างผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น กับต้นทุนที่เกิดขึ้น

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t}$$

โดยกำหนดให้

NPV	=	มูลค่าที่คิดเป็นปัจจุบัน
B_t	=	ผลตอบแทนในงวดที่ t
C_t	=	ค่าใช้จ่ายในงวดที่ t
r	=	อัตราลดค่า (discount rate)

t	=	รอบระยะเวลาของโครงการ
n	=	ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ
เกณฑ์การตัดสินใจ		
NPV	≤ 0	ไม่ควรลงทุน
NPV	$= 0$	ไม่มีความแตกต่างระหว่างลงทุนหรือไม่ลงทุน
NPV	> 0	ควรลงทุน

2. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C Ratio)

อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่ได้รับตลอดอายุโครงการกับเงินลงทุนเริ่มแรกของโครงการนั้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนในรูปมูลค่าปัจจุบันกับเงินลงทุนตลอดอายุโครงการ ดังสมการข้างล่าง

$$B/C = \frac{\sum_{t=0}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+i)^t} + C_0}$$

โดยกำหนดให้

B/C ratio	=	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน
B_t	=	ผลตอบแทนในงวดที่ t
C_t	=	ค่าใช้จ่ายในงวดที่ t
i	=	อัตราคิดลด (Discount rate)
n	=	อายุโครงการ (Initial Investment)
t	=	ระยะเวลาการดำเนินการ (0, 1, 2, ..., n ปี)

ในการประเมินความคุ้มค่านั้น จะดูว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเป็นเท่าไรซึ่งถ้ามากกว่า 1 หมายถึงผลประโยชน์มากกว่าต้นทุน แสดงให้เห็นว่าควรลงทุนในโครงการนี้ และถ้าน้อยกว่า 1 แสดงให้เห็นถึงความไม่คุ้มค่าในการลงทุน

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน หรือผลลัพธ์นั้นว่ามีความมั่นคง ไม่อ่อนไหว ได้ผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือและมีความถูกต้อง แต่หากผลลัพธ์ที่ได้ แตกต่างไปจากเดิมมากจะทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ที่ได้มาก่อนหน้านี้ ในกรณีนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความอ่อนไหวแบบทางเดียว (One-way Sensitivity Analysis) คือ การวิเคราะห์ว่าหากมีปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงแล้วจะทำให้ผลการศึกษามีเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด เช่น ถ้าต้นทุนเทคโนโลยีถูกลงจะส่งผลต่อความคุ้มค่าอย่างไร หรือถ้าอัตราคิดลดเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนหรือระยะเวลาการคืนทุนอย่างไร เป็นต้น

2.2.3 การประเมินระบบการส่งต่อข้อมูลระดับจังหวัด

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินหน้าจอสำหรับผู้ใช้งาน โดยเป็นการประเมินผ่านเครื่องมือ QUIS (Questionnaire of User Interface Satisfaction)^(4, 5) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน application ต่างๆ ที่ได้รับความเชื่อถือ โดยแบบประเมิน QUIS⁽⁶⁾ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดคะแนนตามอัตวิสัย (ความรู้สึก ความชอบ หรือความคิดเห็นส่วนตัว) ของผู้ใช้หรือผู้ทดสอบระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์” โดยขอบเขตของการประเมินนี้จะครอบคลุม 5 ส่วน คือ

1. **หน้าจอการใช้งาน** - การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ การเน้นข้อความบนหน้าจอ การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอ และลำดับการจัดเรียงหน้าจอ สามารถอ่านเข้าใจง่าย และชัดเจน
2. **คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ** - คำศัพท์ต่าง ๆ สอดคล้องกับระบบ เกี่ยวข้องกับสายงานของผู้ใช้ ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอเข้าใจง่ายและชัดเจน รวมถึงข้อความการแจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในขณะที่ใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งาน
3. **การเรียนรู้การใช้งาน** - การเรียนรู้การใช้ คุณสมบัติใหม่ในระบบ ชื่อและคำสั่ง และข้อความแนะนำการใช้งานในระบบสามารถใช้งานระบบได้อย่างเข้าใจและรวดเร็ว
4. **ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ** - ความเร็วของระบบ ความน่าเชื่อถือ สามารถแก้ไขปัญหาและข้อผิดพลาดในการทำงานได้ง่าย รวมถึงความต้องการการใช้งานถูกนำมาพิจารณาปรับปรุงการใช้งานในระบบเสมอ
5. **ภาพรวมในการใช้งานระบบ** - ภาพรวมของระบบ ความพึงพอใจในการใช้ สามารถส่งเสริมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวเลือกคำตอบ แต่ละคำถามจะแสดงในรูปแบบของระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) จากคะแนนต่ำไปสูง (คะแนน 0 ถึง 9) คำถามทั้ง 27 ข้อ⁽⁵⁾ มีน้ำหนักเท่า ๆ กัน

คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดและสูงสุด ค่าเฉลี่ยของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานถูกคำนวณสำหรับแต่ละโดเมน ผู้เข้าร่วมได้รับแจ้งให้เลือก "ไม่มี" สำหรับรายการสำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง

แบบทดสอบ QUIS จะรวมคำถามเชิงคุณภาพสองข้อที่ขอให้ผู้ใช้หรือผู้ทดสอบร่วมระบุด้านบวก (ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานหรือทดสอบ) และด้านลบ (ข้อเสนอนแนะ ข้อปัญหาที่พบ) ของ application การวิจัยครั้งนี้จะทำการแปลแบบสอบถามจากต้นฉบับเป็นภาษาไทย และนำไปสำรวจกับผู้ใช้งาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงในอนาคตก่อนจะขยายเป็นระบบที่ใช้ทั่วประเทศ

2.3 เพื่อสร้างมาตรฐานกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มเปราะบางและครอบครัว โดยเฉพาะในกรณีที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน และทดลองการเชื่อมต่อกับกลุ่มปัญหากับกระบวนการจัดการรายการณ์ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

ในส่วนนี้จะเป็นการสร้างมาตรฐานกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชน ตลอดจนทดสอบกับการดำเนินการระดับจังหวัด ว่ากลุ่มปัญหานั้นสามารถจะสามารถใช้จริงในพื้นที่ได้หรือไม่ ทั้งในส่วนการเชื่อมปัญหากับปัญหาที่แต่ละหน่วยงานมีนิยาม จัดกลุ่มไว้อยู่แล้ว และการนำกลุ่มปัญหาดังกล่าวเพื่อเข้าสู่ระบบการดูแลรายการณ์ที่จังหวัดทดลองได้มีการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้ประกอบไปด้วย

1. ในส่วนการจัดกลุ่มปัญหาจะใช้การดำเนินการในลักษณะ Case review โดยการรวบรวมข้อมูลจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยการขอข้อมูลทุติยภูมิ โดยไม่ระบุตัวตน เพื่อให้ทราบรายละเอียดของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มเปราะบาง และครอบครัว เพื่อให้สามารถจำแนกปัญหาของเด็กตามหมวดหมู่ที่ได้ดำเนินการโดยมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพก่อนหน้า

โดยการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ (case review)⁽⁷⁾ เป็นการเขียนรายงานเพื่อทบทวนการกระบวนการทำงานและขั้นตอนการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือในขั้นถัดไป รวมถึงวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยข้อมูลที่ได้จากการเขียนอาจนำไปดำเนินการกำหนดแผนการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมต่อไปได้ วิธีการเขียน Case Review มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การรับเรื่อง/การรับแจ้งเหตุ ในการรับเรื่องหรือการรับแจ้งเหตุ อาจมาจากการรับเรื่องจากผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเอง หรือได้รับการส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ผู้นำชุมชน หรือผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับความสนใจจากสื่อ ในขั้นตอนแรกของการรับเรื่องจะต้องมีการบันทึกข้อมูลสภาพปัญหา ชื่อผู้แจ้ง วันที่รับแจ้ง รายละเอียดการแจ้ง รวมถึงสภาพครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. การสืบค้นข้อเท็จจริง การสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นของปัญหา ความสัมพันธ์ครอบครัว ปัจจัยที่ส่งผลถึงปัญหา ผ่านการวิเคราะห์จากการลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน การสังเกต สัมภาษณ์ การพูดคุยกับครอบครัวของผู้ประสบปัญหาและบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานทางร่างกายและจิตใจ โดยในการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านของนักสังคมสงเคราะห์ อาจลงพื้นที่ด้วยตนเอง หรือผ่านการลงพื้นที่จากผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่อปท. หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) หรือพิจารณาจากปัญหาที่ได้รับเรื่องแล้วจึงพิจารณาส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อลงพื้นที่ เช่น หากผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีคนไร้ที่พึ่ง จะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคือเจ้าหน้าที่จากศูนย์คนไร้ที่พึ่ง หรือหากเป็นผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีถูกทำร้ายร่างกายได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ในการลงพื้นที่อาจต้องมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากหน่วยงานจากสำนักงานพัฒนาสังคมฯ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ยุติธรรมรุนแรง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่จากศาลจังหวัด เป็นต้น

3. การประเมินสถานะของผู้ใช้บริการ เมื่อผ่านขั้นตอนการสืบค้นข้อเท็จจริง จะนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมิน วิเคราะห์วินิจฉัยความซับซ้อนของปัญหา และสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน โดยการประเมินจะแบ่งเป็น

- การประเมินสภาวะกายจิตสังคม เป็นการวิเคราะห์วินิจฉัยตามสภาพจริงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมในครอบครัว และสังคมรอบตัว เพื่อนำไปพิจารณาสาเหตุปัญหา ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา

- การประเมินสภาวะครอบครัว ประเมินบทบาทความสัมพันธ์ในครอบครัว เครือญาติ และสังคมรอบตัว ซึ่งนำไปพิจารณาปัญหาระหว่างสมาชิก และมีผลกระทบต่อนักผู้ประสบปัญหาทางสังคมอย่างไร

- การประเมินความเสี่ยง เป็นการคาดการณ์จากพฤติกรรมบุคคลทั้งผู้ประสบปัญหาและคนในครอบครัว และคาดการณ์จากปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดซ้ำอีกครั้ง หรืออาจเกิดปัญหาความเสี่ยงใหม่ตามมาจากปัญหาเดิม เป็นการประเมินเพื่อวางแผนป้องกัน เฝ้าระวังไม่ให้เกิดขึ้นอีก

- การประเมินความต้องการ เป็นการประเมินความจำเป็นที่ผู้ประสบปัญหาทางสังคมต้องการ โดยยึดผลประโยชน์ของผู้ประสบปัญหาทางสังคมเป็นศูนย์กลาง

4. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนให้บริการ เป็นการนำการประเมินสถานะมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดเป้าหมาย เรียงลำดับความสำคัญและวางแผนในการช่วยเหลือให้บริการ เพื่อเกิดการแก้ไขปัญหา การคุ้มครองให้ความช่วยเหลือ และนำไปสู่การป้องกันการเกิดสถานการณ์ซ้ำซ้อน โดยการวางแผนการให้ความช่วยเหลือจะเกิดจากการประชุมร่วมกันของทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้แผนมีความเหมาะสมกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน

5. การดำเนินงาน ดำเนินการช่วยเหลือตามที่กำหนดเป้าหมายและวางแผนไว้ด้วยทีมสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้ทักษะหน้าที่ในแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหากเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินการ

6. การติดตามผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และผลกระทบ หลังจากการดำเนินการช่วยเหลือตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงาน รวมถึงผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การประเมินสถานะและสถานการณ์ใหม่ การวางแผนและการดำเนินงานใหม่

7. การส่งต่อ ในการส่งต่อผู้ประสบปัญหาทางสังคมไปยังหน่วยงานอื่น จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงจากการดำเนินงาน โดยต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้รับการดูแลคุ้มครองต่อเนื่อง

8. การทำงานสหวิชาชีพ ต้องระบุเกี่ยวกับการประสานงานทีมสหวิชาชีพ การประชุมทีม โดยมีการร่วมทำงานตั้งแต่การลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน การประเมินสถานะ การวางแผนไปจนถึงการดำเนินการช่วยเหลือ และติดตามผล

9. การวิเคราะห์กระบวนการทำงาน จะต้องเขียนบทสรุปของกระบวนการทำงาน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการทำงาน รวมทั้งข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขโดยแสดงความคิดเห็นเป็นบทสรุป เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในอนาคต

ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะสังเคราะห์กรณีศึกษา (case) โดยมีการระบุกลุ่มปัญหา และความต้องการ ของเด็กเยาวชนด้อยโอกาสตลอดจนเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง และครอบครัว เป็นสำคัญ

2. จากนั้นใช้ **กฎความสัมพันธ์ (association rules)** ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยแสดงความเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างรายการข้อมูลภายในชุดข้อมูลขนาดใหญ่ในฐานข้อมูลประเภทต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นเครื่องมือเพื่อหารูปแบบที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ (frequent pattern) และใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หรือทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ⁽⁸⁾ โดยการวิจัยครั้งนี้จะใช้ในการจัดกลุ่มปัญหาจากการที่ได้มีการทำ case review เพื่อจำแนกปัญหาเรียบร้อยแล้ว ในการหาความสัมพันธ์ มีหลายวิธี เช่น AIS, SETM, Apriori โดยหลักการหาที่นิยมใช้งาน คือ Apriori algorithm ซึ่งหมายถึง อัลกอริทึมสำหรับการวิเคราะห์ความถี่ของรายการข้อมูล (Frequent itemset) เพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยการระบุรายการที่พบบ่อยครั้งในฐานข้อมูล และจับคู่กับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหารายการข้อมูลที่ถูกใช้บ่อย โดยชุดรายการที่ปรากฏในอัลกอริทึมนี้ สามารถใช้เพื่อแสดงแนวโน้มชุดรายการข้อมูลฐานข้อมูล ⁽⁹⁾ กล่าวคือ ถ้ารายการข้อมูลใดไม่เกิดบ่อย Superset ทั้งหมดของรายการข้อมูลนั้นก็จะไม่เกิดบ่อยด้วยเช่นกัน

3. ในส่วนการทดลองในจังหวัดทดลองเป็นการทดลองเป็นการดำเนินการในลักษณะการทดลองในสถานการณ์จริง โดยการนำรหัสข้อมูลที่ได้จากการทบทวนกรณีศึกษา ไปทดสอบกับกรณีศึกษาของจังหวัด เพื่อประเมินความครอบคลุมของรหัสปัญหาสังคมกับกรณีศึกษาจริงในจังหวัด ตลอดจนความเข้าใจ และความครอบคลุมกับบริการสังคมที่มีในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการในพื้นที่อย่างน้อย 1 จังหวัด

จริยธรรมการวิจัย

โครงการการพัฒนากระบวนวิธีสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1) ได้รับการอนุมัติการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานพัฒนาการคุ้มครองวิจัยในมนุษย์ (สคม.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566

นอกจากนี้ทางโครงการได้ขออนุมัติแบบสอบถามการวิเคราะห์รายกรณี (Case Review) เพื่อการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซับซ้อนในประเทศไทย ซึ่งได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2566

แบบสอบถามระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเกี่ยวกับการวินิจฉัยผู้ประสบปัญหาทางสังคม การจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ และการเบิกจ่ายเงินหรือสิ่งของผ่านระบบ พม. Smart และสำหรับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เก็บรวบรวมข้อมูลจากอพม. ที่ใช้ระบบพม. Smart ในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ของโครงการต่อไป ได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566

และแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ซึ่งประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ผ่านเครื่องมือ QUIS (Questionnaire of User Interface Satisfaction) โดยประเมินข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อระบบ พม. Smart จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. หน้าจอการใช้งาน 2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ 3. การเรียนรู้การใช้งาน 4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ และ 5. ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ สถาบันพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์ (สคม.) เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2566

บรรณานุกรม

1. เยาวเรศ ทับพันธุ์. การประเมินโครงการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2541.
2. วราภรณ์ งานชูธรรม. การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อเพิ่มกำลังการผลิต กรณีศึกษา : โรงงานผลิตชิ้นรูปพลาสติกชนิดผงเบคก้าไลท์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2561.
3. กมลพัฒน์ เจริญวงศ์. การประเมินผลผลิตและการวิเคราะห์ทางการเงินของไม้สะเดาในสถานีวิจัยวิจัยประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2563.
4. Human Performance repository. Questionnaire for User Interface Satisfaction (QUIS). 2012. Available from: <https://ext.eurocontrol.int/ehp/?q=node/1611>.
5. Virginia A. Diehl John P. Chin, Kent L. Norman. Development of a Tool Measuring User Satisfaction of the Human-Computer Interface. 1988. Available from: https://www.researchgate.net/publication/245911402_Development_of_a_Tool_Measuring_User_Satisfaction_of_the_Human-Computer_Interface.
6. Muhammad Osama Ali Terika Mcall, Fei Yu, Paul Fontelo, Saif Khairat. Development of a Mobile App to Support Self-management of Anxiety and Depression in African American Women: Usability Study. National Library of Medicine. 2021;5(8).
7. อภิญา เวชชัย. แนวทางการเขียนรายงานการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพของนักสังคมสงเคราะห์. จาก <https://swpc.or.th/download/93/case-review.pdf>.
8. Rakesh Agrawal, Tomasz Imielinski, Arun N. Swami, editors. Mining association rules between sets of items in large databases. ACM SIGMOD Conference; 1993.
9. Rakesh Agrawal, Ramakrishnan Srikant. Fast Algorithms for Mining Association Rules. IBM Almaden Research Center.
10. John Robert Venable, editor A frame work for design science research activities. The 2006 Information ResourceManagement Association Conference; 2006 21-24 May 2006; Washington, DC: Idea Group Publishing.

บทที่ 3

การวิเคราะห์ปัญหาในระดับจังหวัด

3.1 บทนำ

ปัญหาสังคม “เป็นความทุกข์ ความเดือดร้อน สิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ไม่พึงปรารถนา จะพบได้ในสังคมทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นสังคมชนบท สังคมเมือง สังคมเกษตรกรรม สังคมอุตสาหกรรมและสังคมไม่มีภาษาเขียน ปัญหาสังคมในสังคมหนึ่งสังคมใด หรือในระยะเวลาหนึ่งอาจจัดว่าเป็นปัญหาสังคม แต่สำหรับอีกสังคมหนึ่งไม่ถือว่าเป็นปัญหาสังคมเช่นแต่เดิมปัญหาความยากจน ไม่ถือว่าเป็นปัญหาสังคม แต่ถือว่าเป็นการลงโทษของพระเจ้า ที่บุคคลผู้นั้นประสบความยากจน เคยทำไม่ดีมาก่อน⁽¹⁾” กล่าวได้ว่า ปัญหาสังคม หมายถึง “ภาวะหรือสถานการณ์ ความทุกข์ ความเดือดร้อน ที่ไม่พึงประสงค์ ไม่พึงปรารถนา ซึ่งกระทบกระเทือนต่อความต้องการขั้นมูลฐาน (ปัจจัย 4 และระเบียบกฎหมายของสังคม) ของมนุษย์ในสังคม ทำให้คนในสังคมนั้นไม่อาจทนอยู่ในสภาพต่าง ๆ นั้นได้ เช่น สังคมที่มีแต่การลักขโมย จี้ชิงทรัพย์ อากาศเป็นพิษ หรือข่มขืนแล้วฆ่า ต้องมีการร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไปหรือบรรเทาเบาบางลง”⁽¹⁾ ปัญหาทางสังคมมักเกิดจากการอยู่ร่วมกันในสังคม เกี่ยวข้องกับความไม่พึงประสงค์ กระทบต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาทางสังคมเกิดขึ้นกับบุคคลใด กลุ่มบุคคลใด หรือสังคมใด จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข และการช่วยเหลือทั้งจากตนเอง ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาครัฐบาล เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขให้กับสังคมได้ ดังจะเห็นว่าปัญหาทางสังคมเกี่ยวข้องกับทั้งทางด้านปัญหาสุขภาพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาด้านการศึกษา และปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาที่เกิดจากการไม่ได้รับสวัสดิการหรือความเป็นธรรมจากการดำเนินการโดยภาครัฐบาล เป็นต้น ตัวอย่างปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาด้านจิตเวช ความพิการ เจ็บป่วยจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือปัญหาครอบครัวยากจนจนที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ให้มีพัฒนาการไม่สมวัย ต้องหยุดเรียนกลางคันเพื่อมาหารายได้ช่วยครอบครัว รวมทั้งครอบครัวที่ชอบใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือสมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ปัจจุบันหลายปัญหาทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาด้านจิตเวช ปัญหาครอบครัวแตกแยก ครอบครัวแหวกกลาง หรือแม่่วยไส มีอัตราแนวโน้มสูงขึ้นในภาพรวมของประเทศ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่จะมีสาเหตุ ลักษณะ และรูปแบบปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย มีเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษจำนวน 4,907 คดี⁽²⁾ เยาวชนอายุ 18-24 ปี เป็นกลุ่มอายุที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด⁽³⁾ และพบเด็กเริ่มเสพยาบ้าที่อายุ 11 ปี และเด็ก 7 ขวบถูกใช้เป็นผู้ส่งยาบ้า⁽⁴⁾ แต่เมื่อพิจารณารายจังหวัดพื้นที่จังหวัดสงขลามีจำนวนคดีมากที่สุด 9,478 คดี ลำดับถัดมาได้แก่ จังหวัดขอนแก่น 5,499 คดี และน้อยที่สุดได้แก่ จังหวัดชัยนาท 195 คดี หรือปัจจัยด้านศาสนา ความเชื่อ และลักษณะพื้นที่ที่แตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนแตกต่างกัน เช่น ความเชื่อด้านการไม่คุมกำเนิดในบางพื้นที่ ทำให้ครอบครัวมีบุตรมากและเกิดปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากปัญหาความยากจน เช่น การปล่อยปละละเลย เลี้ยงดูไม่เหมาะสม หรือบางครอบครัวทั้งให้เด็กอยู่กับผู้สูงอายุ เป็นต้น

ดังนั้นทีมวิจัยจึงดำเนินการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม และสัมภาษณ์ผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในพื้นที่ เพื่อทราบถึงลักษณะปัญหาสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัดเพื่อนำมาไปสู่การพัฒนาหามาตรฐานปัญหาสังคม ให้ครอบคลุมรายการปัญหาสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของประเทศไทยต่อไป

3.2 ขั้นตอน และวิธีการศึกษา

คัดเลือกจังหวัดแบบเฉพาะเจาะจงจากพื้นที่เป้าหมาย 16 จังหวัดในงานวิจัย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี หนองบัวลำภู ขอนแก่น สตูล สงขลา กรุงเทพมหานคร สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ และชัยนาท จากความสมัครใจ ความพร้อมในพื้นที่ในการร่วมปฏิบัติงาน และจำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ต้องการความช่วยเหลือ รวมทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาเด็ก เยาวชนด้อยโอกาส และครอบครัวเปราะบาง จำนวน 8 จังหวัด ที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก สุโขทัย ชัยนาท นครปฐม ขอนแก่น สงขลาและสตูล ใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) ในการซักถามข้อมูล กับนักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในพื้นที่แต่ละจังหวัด สำหรับการทบทวนวรรณกรรมข้อมูลรายจังหวัดด้านพื้นที่ การแบ่งหน่วยงานฝ่ายปกครอง ข้อมูลประชากร ข้อมูลด้านการศึกษา และข้อมูลสภาพปัญหาสังคม รวบรวมจากรายงานประจำปี ข่าวประชาสัมพันธ์ และเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายในจังหวัด ข้อมูลสถิติที่เผยแพร่จากองค์กรต่าง ๆ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานสถิติแห่งชาติ⁽⁵⁻¹⁵⁾ เป็นต้น

3.3 ข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์

3.3.1 จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ 2 ของประเทศไทย พื้นที่ประมาณ 20,107.057 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 69.67 พื้นที่ทางการเกษตร ร้อยละ 23.74 และพื้นที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ ร้อยละ 6.59 หรือประมาณ 830,434 ไร่ มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จำนวน 5 อำเภอได้แก่ อำเภอแม่ฮาด อำเภอแม่สาย อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง และอำเภอไชยปราการ สำหรับการปกครองแบ่งเป็น 25 อำเภอ 204 ตำบล 2,066 หมู่บ้าน และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 4 แห่ง เทศบาลตำบลจำนวน 116 แห่ง และองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 89 แห่ง และมีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ประกอบด้วย หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง จำนวน 166 หน่วยงาน หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 34 หน่วยงาน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจำนวน 211 แห่ง

ตาราง 3.1 เขตการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1	เมืองเชียงใหม่	16	78	7	1	1	1	8	1
2	จอมทอง	6	103	-	-	-	-	6	1
3	แม่แจ่ม	7	104	-	-	-	-	2	6
4	เชียงดาว	7	83	-	-	-	-	7	2
5	ดอยสะเก็ด	14	112	-	-	-	-	13	1
6	แม่แตง	13	119	-	-	-	-	4	8
7	แม่ริม	11	92	-	-	-	-	6	5
8	สะเมิง	5	45	-	-	-	-	1	4

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
9	ฝาง	8	119	-	-	-	-	3	7
10	แม่อาย	7	93	-	-	-	-	1	6
11	พร้าว	11	109	-	-	-	-	6	4
12	สันป่าตอง	11	120	-	-	-	-	5	8
13	สันกำแพง	10	100	-	-	-	-	5	4
14	สันทราย	12	125	-	-	-	-	10	
15	หางดง	11	109	-	-	-	-	8	3
16	ฮอด	6	61	-	-	-	-	3	4
17	ดอยเต่า	6	43	-	-	-	-	1	5
18	อมก๋อย	6	95	-	-	-	-	1	6
19	สารภี	12	106	-	-	-	-	11	1
20	เวียงแหง	3	23	-	-	-	-	-	3
21	ไชยปราการ	4	44	-	-	-	-	2	2
22	แม่วาง	5	58	-	-	-	-	1	5
23	แม่ออน	6	49	-	-	-	-	-	6
24	ดอยหล่อ	4	54	-	-	-	-	3	1
25	กัลยาณิวัฒนา	3	22	-	-	-	-	-	3

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2567⁽¹¹⁾

จังหวัดเชียงใหม่มีเป้าหมายในการพัฒนาเป็น “นครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง” (City of Life and Prosperity) เมืองที่ให้ความสุขและชีวิตที่มีคุณค่าแห่งผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือนในฐานะเมืองที่น่าอยู่และน่าท่องเที่ยวในระดับโลก และวางตำแหน่งการพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางท่องเที่ยวและบริการสากล เมืองศูนย์กลางการศึกษาระดับภูมิภาค เมืองศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการคมนาคมขนส่ง เมืองแห่งเกษตรปลอดภัย เมืองศูนย์กลางการแพทย์และบริการสุขภาพ และเมืองแห่งความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาเมืองปี 2566 – 2570 ⁽⁵⁾

1. ข้อมูลประชากร

ในปี 2564 จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,789,385 คน แยกเป็นเพศชาย 864,364 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 925,021 คน ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นคนสัญชาติไทย จำนวน 1,628,250 รองลงมาคือ สัญชาติจีน จำนวน 7,190 คน¹ ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 359,752 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ได้แก่ กะเหรี่ยง ลาหู่ ม้ง ลีซู อาข่า วะ และเมี่ยง เป็นต้น² จำนวนครัวเรือน

¹ ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2564

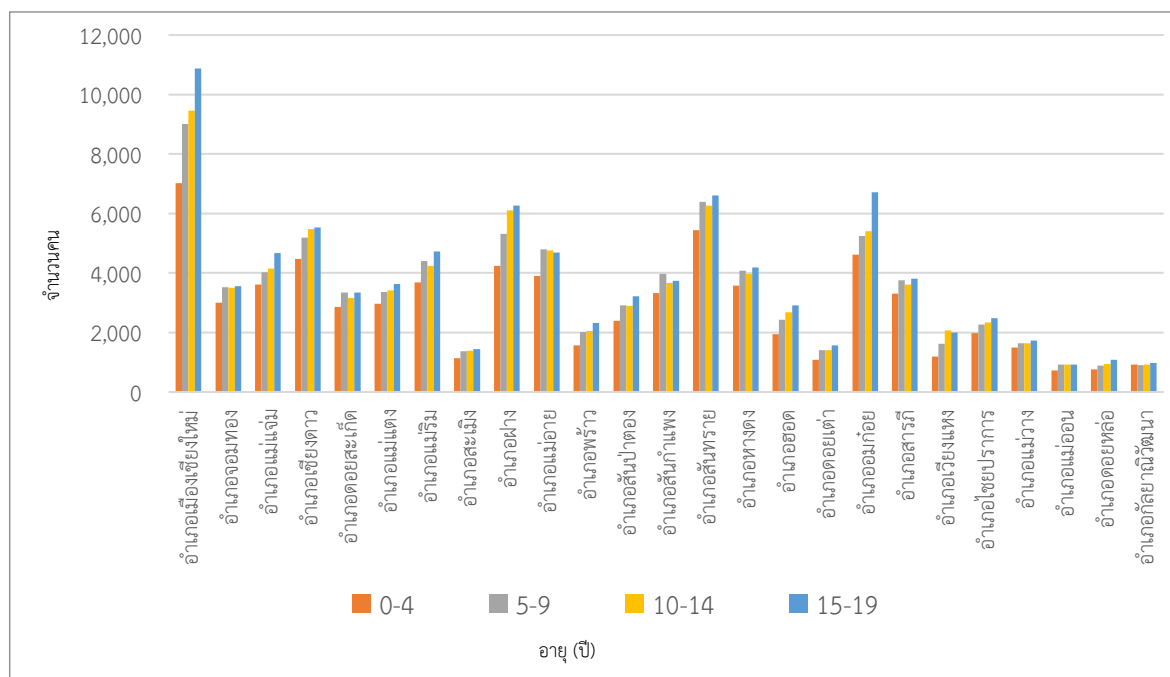
² ศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2564

852,520 ครั้วเรือน สำหรับประชากรเด็ก ช่วงอายุ 0-19 ปี จำนวน 379,092 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 3.2 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4	5-9	10-14	15-19
อำเภอเมืองเชียงใหม่	39,203	7,605	10,779	9,849	10,970
อำเภอจอมทอง	13,724	3,052	3,552	3,534	3,586
อำเภอแม่แจ่ม	16,354	3,560	4,031	4,115	4,648
อำเภอเชียงดาว	27,503	5,571	7,045	7,428	7,459
อำเภอดอยสะเก็ด	13,407	2,808	3,723	3,383	3,493
อำเภอแม่แตง	14,866	3,170	3,827	3,787	4,082
อำเภอแม่ริม	20,720	4,202	6,734	4,857	4,927
อำเภอสะเมิง	5,517	1,130	1,459	1,456	1,472
อำเภอฝาง	31,729	6,188	8,465	8,626	8,450
อำเภอแม่สาย	20,268	4,613	5,405	5,179	5,071
อำเภอพร้าว	7,952	1,552	2,012	2,102	2,286
อำเภอสันป่าตอง	11,461	2,265	3,026	2,967	3,203
อำเภอสันกำแพง	15,198	3,247	4,224	3,847	3,880
อำเภอสันทราย	28,457	5,747	8,204	6,829	7,677
อำเภอหางดง	17,291	3,547	5,262	4,149	4,333
อำเภอฮอด	9,714	1,796	2,368	2,657	2,893
อำเภอดอยเต่า	5,314	1,026	1,365	1,366	1,557
อำเภออมก๋อย	21,566	4,561	5,072	5,422	6,511
อำเภอสารภี	16,014	3,332	4,716	3,964	4,002
อำเภอเวียงแหง	13,602	2,958	3,332	3,711	3,601
อำเภอไชยปราการ	11,293	2,410	2,806	2,896	3,181
อำเภอแม่วาง	6,705	1,442	1,759	1,696	1,808
อำเภอแม่ออน	3,615	719	953	983	960
อำเภอดอยหล่อ	3,893	723	1,005	1,029	1,136
อำเภอกัลยาณิวัฒนา	3,726	893	923	926	984
รวมทั้งสิ้น	379,092	78,117	102,047	96,758	102,170

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่⁽⁷⁾

รูป 3.1 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดเชียงใหม่ แยกตามรายอำเภอ
ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง⁽⁶⁾

2) ด้านการศึกษา

จังหวัดเชียงใหม่มีสถานศึกษา จำนวน 2,063 แห่ง มีนักเรียน/นักศึกษาทั้งหมด 389,525 ราย ครู/อาจารย์ 29,876 ราย คิดเป็นอัตราส่วน ครูต่อนักเรียน 1:13 ดังนี้

ตาราง 3.3 จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา ปีการศึกษา 2563

ประเภทการจัดการศึกษา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู/อาจารย์ (คน)	นักเรียน (คน)
ขั้นพื้นฐาน	2,033	17,773	280,856
อาชีวศึกษา	18	1,613	23,124
อุดมศึกษา	12	10,490	85,545
รวม	2,063	29,876	389,525

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลปีการศึกษา 2563⁽⁵⁾

มีนักเรียนที่ออกกลางคันจำนวน 72 ราย สาเหตุส่วนใหญ่จากการอพยพตามผู้ปกครองจำนวน 39 ราย และมีปัญหาครอบครัว 15 ราย นักเรียนพิการ 10,269 ราย โดยพิการทางการเรียนรู้มากที่สุด 6,949 ราย รองลงมาคือนักเรียนพิการทางสติปัญญา และพิการซ้ำซ้อน ส่วนนักเรียนด้อยโอกาสมีจำนวน 112,637 ราย ลำดับแรกของประเภทความด้อยโอกาส ได้แก่ เด็กยากจน จำนวน 111,607 ราย เด็กที่มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท 470 ราย และชนกลุ่มน้อย จำนวน 292 ราย ส่วนเด็กรหัส G (เด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร) มีจำนวน 12,614 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง⁽⁵⁾

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่

จากปัจจัยด้านพื้นที่ขนาดใหญ่ มีพื้นที่ติดชายแดนประเทศพม่า ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของคนไทย คนต่างชาติ ชนกลุ่มน้อย และการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีปัญหาสังคมในพื้นที่หลากหลาย ทั้งปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงขึ้น เห็นได้จากข้อมูลผู้เสียหายคดีค้ามนุษย์ที่ผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ในปี 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 25 ราย โดย 24 รายถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี และ 1 ราย⁽¹⁶⁾ เป็นผู้เสียหายจากการผลิตและเผยแพร่สื่อลามก ต่อมาในปี 2565 มีการนำกำลังตำรวจมากกว่า 100 นาย เข้าปิดล้อมจับกุมเครือข่ายค้ามนุษย์ที่อำเภอภักดีชุมพล พบผู้เสียหายเด็ก 5 ราย โดยออกหมายจับและหมายเรียกผู้ต้องหาอีกกว่า 20 ราย⁽¹⁷⁾ ส่วนการบังคับใช้แรงงานพบการข่มขืนต่างชาตินำเข้าในพื้นที่ เพื่อบริการส่งต่อซึ่งผู้เดินทางบางคนนำเด็กมาด้วย ในปี 2564 สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพบเด็กเข้าเมื่อผิดกฎหมายหรือติดตามผู้ปกครองเข้าเมืองผิดกฎหมายถึง 745 ราย เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 143 ราย และเป็นเยาวชนอายุ 18-25 ปี จำนวน 602 ราย ทั้งหมดอยู่ในสถานที่พักชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับต่อไป⁽¹⁶⁾

ปัญหาด้านยาเสพติด มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกมิติ ทั้งการนำเข้า ผลิต จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย ครอบครอง และเสพ โดยในปีพ.ศ. 2561 มีการจับกุมผู้ต้องหาได้ 7,116 ราย และเพิ่มเป็น 10,034 รายในปีพ.ศ. 2563 ส่วนปี 2564 จับกุมผู้ต้องหาได้ 7,171 ราย⁽⁵⁾ เป็นเด็กและเยาวชนจำนวน 446 ราย ซึ่งประเภทยาเสพติดที่จับได้มีทั้ง ยาบ้า เฮโรอีน ผิ่นดิบ และกัญชา เป็นต้น

ปัญหาด้านความรุนแรงในครอบครัว มีผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว 38 รายในปี 2564 เป็นเด็ก 14 ราย ผู้ใหญ่ 18 รายและผู้สูงอายุ 3 ราย เป็นการทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัว รองลงมาเป็นการล่อลวงละเมิดทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ที่พบเด็กที่ถูกทารุณกรรม 23 ราย

ตาราง 3.4 สถิติความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2564

รายการ	เพศ		ช่วงวัย			ผู้พิการ			รวม (คน)
	ชาย	หญิง	เด็ก	ผู้ใหญ่	ผู้สูงอายุ	เด็ก	ผู้ใหญ่	ผู้สูงอายุ	
จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	6	32	14	18	3	-	3	-	38
จำนวนผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	31	6	-	36	1	-	-	-	37

เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก จำนวน 111,624 ราย เด็กพิการ จำนวน 2,964 ราย และเด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า จำนวน 261 ราย ส่วนเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด จำนวน 993 ราย เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย จำนวน 50 ราย และเด็กที่ถูกทารุณกรรม จำนวน 23 ราย⁽⁹⁾

ตาราง 3.5 กลุ่มประชากรเป้าหมายในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2565

ลำดับที่	ประเด็นสถานการณ์กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนกลุ่มเป้าหมายตามประเด็น (ราย)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	55,386
2	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	962
3	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	993
4	เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	3,800
5	เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจ และทางเพศ	86
6	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง	962
7	สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน	554
8	สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ	19
9	ครอบครัวแห้วกลาง	81,420
10	ครอบครัวยากจน	43,369
11	ครอบครัวหย่าร้าง	3,008
12	กลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย	349,118
13	ผู้ติดเชื้อ HIV	23,355
14	ผู้ติดยาเสพติด	706

ที่มา : รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2565 ⁽¹⁸⁾

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ปัญหาที่พบ คือ เด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เด็กที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ เด็กถูกเลี้ยงดูไม่เหมาะสม และปัญหายาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กที่พบได้แก่ พฤติกรรมการใช้มือถือเป็นสื่อกลางในนันทนาการเรื่องเพศ การชักชวนค้าประเวณี การพนัน และการผลิตสื่อลามก อายุเฉลี่ยที่พบคือ 13-16 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย

เด็กที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ ส่วนใหญ่เริ่มจากการเป็นมีเพศสัมพันธ์กับแฟน หรือถูกล่อลวงจากบุคคลอื่นให้ส่งภาพหรือคลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมให้กันและกัน หลังจากนั้นเด็กบางคนจะเริ่มหารายได้จากการมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ หรือยอมให้มีการถ่ายทอดสดขณะมีเพศสัมพันธ์กับแฟน บางคนพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ชักชวนเพื่อน ๆ ให้มาทำพฤติกรรมเดียวกัน กรณีดังกล่าวจะเห็นว่าจากเด็กที่เป็นผู้เสียหาย ต่อมาเริ่มชักชวนผู้อื่นก็จะกลายเป็นเด็กที่กระทำผิดต่อไป ยกตัวอย่าง กรณีที่เจ้าหน้าที่เข้าช่วยเหลือเด็กกลุ่มหนึ่งที่ถูกชักชวนโดยเพื่อนให้ มีเพศสัมพันธ์แล้วถ่ายทอดสดไปที่ต่างประเทศ จะได้ค่าจ้างครั้งละ 3,000 – 4,000 บาท ลักษณะการติดต่อจะใช้การติดต่อผ่าน social media เช่น แอปพลิเคชัน Line, Facebook หรือ Instagram เป็นต้น พื้นที่ที่พบส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปทั้งในตัวเมืองเชียงใหม่ และอำเภอที่อยู่ห่างไกลเช่น อำเภอไชยปราการ อำเภอกัลยาณิวัฒนา เป็นต้น กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยง คือ กลุ่มเด็กที่มีความยากจน ครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนสิ่งที่เด็กควรได้รับ เช่น การศึกษา ความเป็นอยู่ จึงต้องมาหารายได้เลี้ยงตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ และเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด

เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอแม่สาย อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ เนื่องจากมีวิถีชนเผ่าที่ให้มีลูกตั้งแต่วัยเด็ก บางคนอายุ 12 – 13 เริ่มมีลูกคนแรก ดังนั้นบางครอบครัวมีลูก 6 หรือ 8 คน มีลักษณะการอยู่อาศัยในบ้านหลังเดียวกัน พี่เลี้ยงน้อง ผู้ปกครองปล่อยปละ

ละเลย ไม่ถูกสุขลักษณะ เด็กบางรายไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีปัญหาด้านภาวะโภชนาการและสุขภาพ บางครอบครัวมีปัญหาเรื่องยาเสพติดมาเกี่ยวข้อง ซึ่งเคยเกิดเหตุการณ์ในกรณีลูกคนโตมีเพศสัมพันธ์กับแม่ โดยสาเหตุมาจากการใช้ยาเสพติดภายในครอบครัว ทางหน่วยงานมีการลงพื้นที่ช่วยเหลือเบื้องต้นแต่หากไม่ใช่กรณีจำเป็นเร่งด่วน จะไม่แยกเด็กออกจากครอบครัว หรือให้ญาติที่อยู่ใกล้เคียงรับเลี้ยงดูไปพลางก่อน เพราะการแยกเด็กออกจากครอบครัวอย่างกะทันหันเป็นการตัดวงจรเด็กกับครอบครัว อาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้เช่นกัน

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญภายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์พบว่า บางหมู่บ้านสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีการใช้ยาเสพติด ผู้นำชุมชนต้องการให้เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่นำเด็กออกจากพื้นที่ แต่ทางเจ้าหน้าที่เห็นว่าการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว แม้เป็นการตัดวงจรให้เด็กออกจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม แต่จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครอบครัว ดังนั้นจึงได้หารือร่วมกับผู้นำชุมชนถึงการแก้ไขปัญหโดยใช้หลักกฎหมายและการปกครองก่อน

อีกกรณีปัญหาเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ เด็กในครอบครัวที่มีฐานะดี แต่มีพฤติกรรมไม่ไปโรงเรียน เก็บตัวอยู่แต่ในห้อง เพิกเฉยต่อสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งพฤติกรรมนี้เริ่มต้นขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเด็กต้องเรียนออนไลน์อยู่ที่บ้าน ทั้งที่ก่อนหน้านี้เด็กมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตปกติ ภายหลังจากการสืบค้นข้อเท็จจริง ได้พูดคุยกับตัวเด็กและผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ประเมินว่าเด็กมีปัญหาในเรื่องพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงซึ่งอาจเกิดผลกระทบระยะยาวต่อตนเอง สังคม และชุมชน เพราะหากปล่อยให้เด็กมีพฤติกรรมแบบนี้ต่อไป ตัวเด็กอาจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจคาดเดาได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ โดยปัญหานี้อยู่ระหว่างการให้คำปรึกษาทั้งพ่อแม่ และตัวเด็ก และมีการรายงานผลให้กับทางเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมจังหวัดทราบถึงความก้าวหน้าเป็นระยะ ซึ่งมีการระบุปัญหาเพิ่มเติมในเรื่อง สมพันธภาพในครอบครัว และปัญหาการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม

5. ปัญหาที่พบในการทำงานเด็ก ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

1) ระยะทางที่ห่างไกลของแต่ละพื้นที่ในจังหวัด เช่น อำเภอกัลยาณิวัฒนา อำเภออมก๋อย และอำเภอเวียงแหง ใช้เวลาเดินทางจากตัวอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปยังอำเภอดังกล่าว ราว 5 ชั่วโมง ซึ่งไม่รวมเวลาเดินทางในการไปยังบ้านของผู้ประสบปัญหา ทำให้การช่วยเหลือมีความล่าช้า รวมทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้การติดตามเด็กในพื้นที่ห่างไกล บางครั้งขอรับการสนับสนุนได้เฉพาะค่าที่พัก ส่วนค่าอาหารเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบกันเอง

2) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เกี่ยวกับเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีประเด็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการตรวจร่างกายเด็ก ภายหลังจากการคัดแยกว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่ตำรวจยังไม่สามารถออกเลขคดีให้ ทำให้ค่าใช้จ่ายในการตรวจร่างกายต้องขอความอนุเคราะห์ทางโรงพยาบาล ซึ่งปัจจุบันเริ่มไม่ได้รับความอนุเคราะห์แต่เด็กมีความจำเป็นต้องตรวจร่างกายภายในระยะเวลาที่จำกัด เป็นต้น

3) ครอบครัวผู้ประสบปัญหา ไม่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ครอบครัวมีสมาชิก 7 คน มีผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยโรคเรื้อรัง 1 ราย รับผิดชอบดูแลลูกและหลานที่เป็นผู้หญิงทั้งหมด 6 คน ปัญหาที่พบคือ เด็กอยู่ในที่พักอาศัยที่ไม่เหมาะสม และไม่ปลอดภัย หน่วยงานต้องการช่วยปรับปรุงที่พักอาศัย แต่ลูกสาวคนโตไม่ประสงค์ให้ปรับปรุงที่พักอาศัย ทำให้ปัญหาเรื่องการเลี้ยงดูไม่เหมาะสมก็ยังคงเป็นปัญหาของครอบครัวนี้ต่อไป

3.3.2 จังหวัดพิษณุโลก

พิษณุโลกเป็นจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 1,048 หมู่บ้าน อบจ. 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 24 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 76 แห่ง ดังนี้

ตาราง 3.6 เขตการปกครองจังหวัดพิษณุโลกแยกตามรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	เขตการปกครอง							จำนวน ครัวเรือน
		อบจ.	เทศบาล			อบต.	ตำบล	หมู่บ้าน	
			นคร	เมือง	ตำบล				
1	เมืองพิษณุโลก	1	1	1	5	14	20	173	129,237
2	ชาติตระการ	-	-	-	1	6	6	72	14,009
3	นครไทย	-	-	-	2	9	11	145	30,751
4	เนินมะปราง	-	-	-	3	5	4	77	20,466
5	บางกระทุ่ม	-	-	-	4	5	9	87	15,638
6	บางระกำ	-	-	-	5	8	11	142	31,549
7	พรหมพิราม	-	-	-	2	12	12	123	30,966
8	วังทอง	-	-	-	1	11	11	123	14,760
9	วัดโบสถ์	-	-	-	6	6	61	168	14,132
รวมทั้งสิ้น		1	1	1	24	76	93	1,048	328,517

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.2566 ถึง 2570 หน้า 7

จังหวัดพิษณุโลกมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาถึง 6 ประเด็นที่สำคัญ คือ

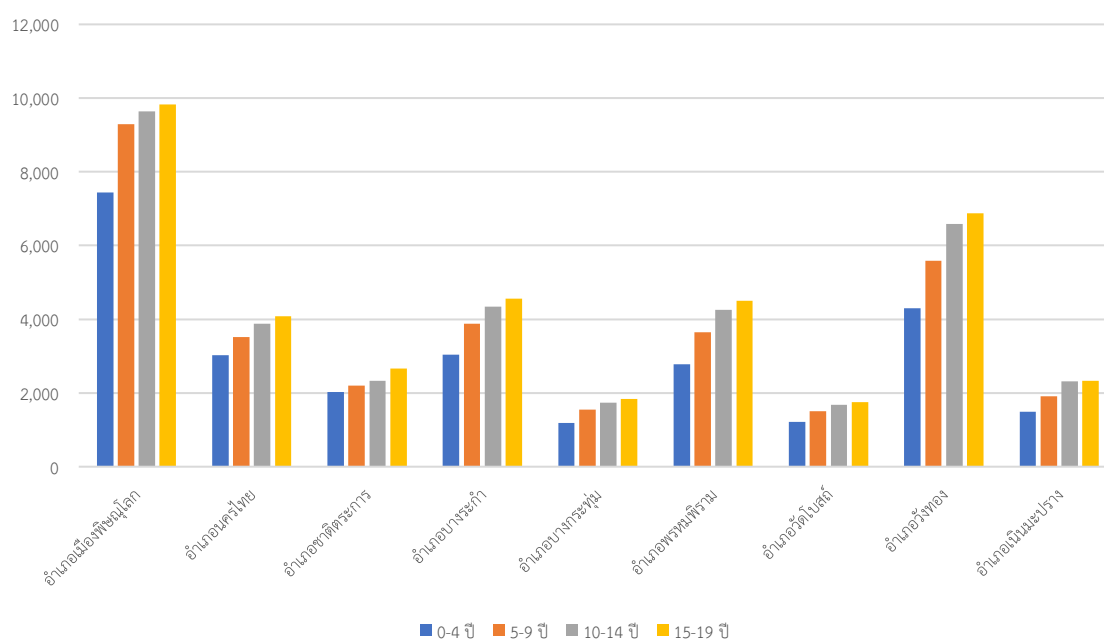
1. ส่งเสริมเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันด้านการค้าสินค้าบริการ เชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคม และโครงการสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาสู่ความยั่งยืนเพื่อให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart city)
2. พัฒนาการท่องเที่ยว จัดนิทรรศการที่ได้มาตรฐานสากลและยั่งยืน (Mice City)
3. ยกระดับการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่ม และครบวงจร
4. พัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมภายในจังหวัดพิษณุโลก
5. พัฒนาการจัดการทรัพยากรด้านพลังงาน ให้เกิดความยั่งยืน
6. เสริมสร้างความปลอดภัย เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมในภาวะวิกฤต เพื่อความปลอดภัยภายในจังหวัดพิษณุโลก ตามแผนพัฒนาจังหวัด คือ “เมืองท่องเที่ยว 3 ธรรม 4 แยกระเบียบที่มีความมั่นคง”⁽¹⁰⁾

1. ข้อมูลประชากร

จังหวัดพิษณุโลกมีประชากร รวมทั้งหมด 844,494 คน เพศชาย 412,742 คน คิดเป็นร้อยละ 49 และเพศหญิง 431,752 คน คิดเป็นร้อยละ 51 ประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยภายในจังหวัด 1,626 คน เด็กและเยาวชนอายุ 0-19 ปี รวมทั้งสิ้น 134,777 คน คิดเป็นร้อยละ 15.96 ของประชากรทั้งหมด⁽¹⁹⁾

ตาราง 3.7 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดพิษณุโลกแยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4 ปี	5 - 9 ปี	10-14 ปี	15-19 ปี
อำเภอเมืองพิษณุโลก	36,198	7,441	9,291	9,644	9,822
อำเภอนครไทย	14,490	3,022	3,511	3,872	4,085
อำเภอชาติตระการ	9,217	2,021	2,199	2,329	2,668
อำเภอบางระกำ	15,819	3,043	3,872	4,338	4,566
อำเภอบางกระทุ่ม	6,317	1,187	1,555	1,740	1,835
อำเภอพรหมพิราม	15,180	2,781	3,643	4,252	4,504
อำเภอวัดโบสถ์	6,157	1,220	1,504	1,686	1,747
อำเภอวังทอง	23,349	4,296	5,591	6,586	6,876
อำเภอเนินมะปราง	8,050	1,489	1,910	2,323	2,328
รวมทั้งสิ้น	134,777	26,500	33,076	36,770	38,431

รูป 3.2 จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ⁽⁶⁾

2. ด้านการศึกษา

ภายในจังหวัดมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 453 แห่ง ครู 7,405 คน และ นักเรียน 141,651 คน โดยส่วนใหญ่ศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 89,883 คน คิดเป็นร้อยละ 63.45 ⁽¹³⁾

ตาราง 3.8 จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน ปีการศึกษา 2565

ประเภทการจัดการศึกษา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู/อาจารย์ (คน)	นักเรียน (คน)
ขั้นพื้นฐาน	446	7,066	89,883
อาชีวศึกษา	8	238	13,811
อุดมศึกษา	3	101	37,957
รวมทั้งสิ้น	453	7,405	141,651

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นักเรียนที่มีเป็นเด็กนักเรียนยากจน และนักเรียนยากจนพิเศษ จำนวน 6,287 คน และ 5,764 คน นักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 330 คน ส่วนใหญ่เป็นประเภทความพิการบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ จำนวน 117 คน บกพร่องทางสติปัญญา 95 คน และออทิสติก 68 คน⁽¹⁴⁾

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

จากข้อมูลสถานการณ์ปัญหาด้านสังคมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลก เห็นว่าภายในจังหวัดมีครอบครัวที่ประสบปัญหาด้านความยากจนอยู่จำนวนมาก จากข้อมูลเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดจำนวน 13,925 คน ซึ่งเป็นสถิติสูงสุดของปัญหาด้านสังคมในจังหวัด รองลงมาได้แก่ เด็กนอกระบบการศึกษา 7,250 คน เด็กอยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว 1,486 คน ตามลำดับ นอกนั้นยังพบปัญหาแม่เลี้ยงเดี่ยว 443 คน เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ จำนวน 60 คน และมีเด็กเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจฯ เฉลี่ยต่อวัน จำนวน 57 คน⁽²⁰⁾

ตาราง 3.9 ปัญหาเด็ก เยาวชนด้อยโอกาส และครอบครัวเปราะบางในจังหวัดพิษณุโลก ประจำปี พ.ศ. 2565

ลำดับ	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	13,925
2	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	206
3	เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี	60
4	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	1,486
5	เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	443
6	เด็กนอกระบบการศึกษา	7,250
7	เด็กไร้สัญชาติ	74
8	สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	1
9	สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ	8
10	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน	314
11	สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน	3,452
12	ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส	3,406
13	ครอบครัวหย่าร้าง	1,665
14	ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	11

ลำดับ	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)
15	ครอบครัวยากจน	8,967

จำนวนครัวเรือนเปราะบางของจังหวัดพิษณุโลก ตามฐานข้อมูล TPMAP (Thai Poverty Map and Analytics Platform) ในปี 2564 มีจำนวน 53,488 ครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 1-2 และมากกว่า 2 คน จำนวน 1,745 ครัวเรือน และ 1,001 ครัวเรือน ตามลำดับ⁽²¹⁾

แนวโน้มการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี และ 15-19 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับจำนวนการคลอดในจังหวัดทั้งหมดที่ลดลงเช่นเดียวกัน ในปี 2560 จากจำนวนการคลอดทั้งหมด 7,832 คน จำนวนการคลอดของวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี จำนวน 41 คน และ 15-19 ปี จำนวน 1,005 คน ในปี 2564 จากจำนวนการคลอดทั้งหมด 6,345 คนจำนวนการคลอดของวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี จำนวน 33 คน และ 15-19 ปี จำนวน 604 คน⁽²²⁾

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลเฉลี่ย 143 คนต่อวัน เป็นเพศชาย 126 คน และเพศหญิง 17 คน⁽²³⁾ และข้อมูลจากปี 2561-2564 พบคดีค้ำมนุษย์ภายในพื้นที่ เป็นคดีเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากการค้าประเวณี และในรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งการเผยแพร่วัตถุ หรือสื่อลามก ในรูปแบบเช่น นำเด็กไปขายของตามร้านอาหารยามวิกาล ให้เด็กถ่ายคลิป ภาพนิ่ง หรือใช้ธุรกิจนวด สปาบังหน้าเพื่อแอบค้าประเวณี เป็นต้น⁽²⁴⁾

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ลักษณะปัญหาสังคมในพื้นที่ มีความแตกต่างกันระหว่างในอำเภอเมือง และต่างอำเภอ ในอำเภอเมือง ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องยาเสพติด และความรุนแรงในครอบครัว ส่วนปัญหาอื่น ๆ ได้แก่เด็กและเยาวชนในครอบครัวยากจน ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม และการทอดทิ้งเด็ก คือ นำเด็กไปฝากในสถานรับเลี้ยงเด็ก แล้วทอดทิ้งไว้ที่สถานรับเลี้ยงเด็กเลย ส่วนพื้นที่ต่างอำเภอ ส่วนใหญ่เด็กจะอยู่ในครอบครัวยากจน เด็กส่วนใหญ่ต้องทำงานเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว หลายคนหยุดเรียน หรือออกเรียนกลางคันเนื่องจากต้องมาทำงานหารายได้ ลำดับถัดมาได้แก่ เด็กอาศัยในครอบครัวแหวกกลาง ครอบครัวแตกแยก และปัญหายาเสพติด แต่อายุของเด็กที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ต่างอำเภอจะมีอายุมากกว่าเด็กที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง

นอกจากปัญหาที่มาจากพฤติกรรมของพ่อ แม่ สมาชิกในครอบครัว หรือความเจ็บป่วยและความพิการของเด็กแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เกิดความเสี่ยงทั้งด้านยาเสพติด การประพฤติดูไม่เหมาะสม และการถูกทอดทิ้ง ตัวอย่างเช่น ในแหล่งชุมชนแออัดภายในเขตอำเภอเมือง มีครอบครัวหลายครอบครัวที่มีทั้งผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด พบว่า บางครอบครัวมีเด็กมากกว่า 2-3 คนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีการเสพยาและเห็นพฤติกรรมการเสพยาเป็นประจำ หรือ เด็กในชุมชนเดียวกัน (ป.6) ถูกชักชวนให้ไปร่วมลักทรัพย์ และถูกตำราวจับก็ได้รับการปล่อยตัวให้ควบคุมประพฤติเนื่องจากเป็นเด็ก แต่ในชุมชนคิดว่าเด็กได้เกิดการเรียนรู้เรื่องการลักขโมยแล้ว และรู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้ชีวิต

3.3.3 จังหวัดสุโขทัย

เมืองแห่งการท่องเที่ยวเยี่ยมชมมรดกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเป็นชาติไทยแห่งแรก จังหวัดสุโขทัย นั้นเป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยวสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการแบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอ 84 ตำบล 843 หมู่บ้าน ดังนี้

ตาราง 3.10 เขตการปกครองจังหวัดสุโขทัยแยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	เขตการปกครอง				จำนวนครัวเรือน
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	
อำเภอเมืองสุโขทัย	9	86	1	3	40,721
อำเภอสวรรคโลก	13	117	1	4	32,565
อำเภอกงไกรลาศ	11	109	0	1	22,193
อำเภอศรีสำโรง	13	118	0	1	25,657
อำเภอทุ่งเสลี่ยม	5	59	0	3	17,422
อำเภอศรีนคร	5	49	0	1	9,743
อำเภอศรีสัชนาลัย	11	134	1	1	35,780
อำเภอคีรีมาศ	10	100	0	2	18,043
อำเภอบ้านด่านลานหอย	7	71	0	2	15,717
รวมทั้งสิ้น	84	843	3	18	217,841

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสุโขทัย (ข้อมูล ณ เมษายน 2564)

จังหวัดสุโขทัยจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลังการระบาดของโควิด -19 โดยทางจังหวัดสุโขทัยมีแผนพัฒนาศักยภาพด้านด้านการฝึกอาชีพเนื่องจากสถานการณ์การว่างงานหลังจากโควิด - 19 เพื่อให้ผู้ที่ถูกเลิกจ้างมีอาชีพ เช่น ผ้าพื้นเมือง ทองโบราณ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น และการจัดปัญหาช่วงภัยน้ำแล้ง นอกจากนี้เพื่อเติมเต็มศักยภาพจังหวัดสุโขทัยให้เป็นเมืองมรดกโลกสามยอดมงกุฎของ UNESCO⁽¹²⁾

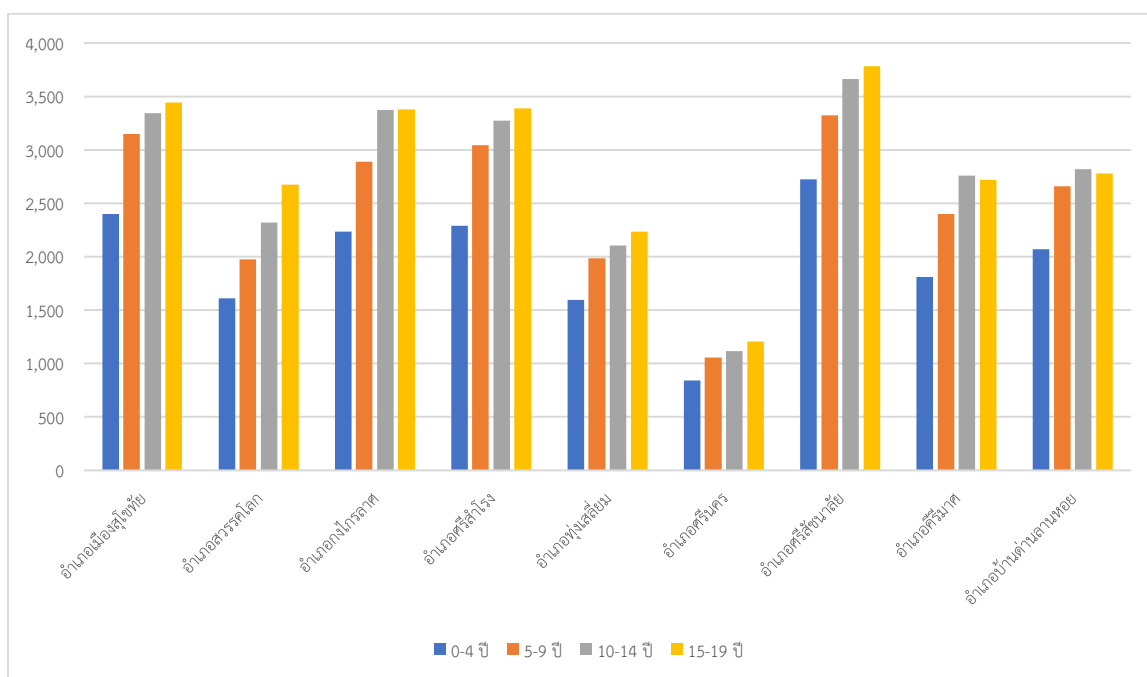
1. ข้อมูลประชากร

ปี 2565 จำนวนประชากรทั้งหมด 461,924 คน แยกเป็นชาย 225,060 คน และหญิง 236,864 คน คนที่ไม่ใช่สัญชาติไทย แยกเป็นชาย 571 คน และหญิง 28 คน ส่วนเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 0-19 ปี จำนวน 90,425 คน⁽¹⁹⁾

ตาราง 3.11 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสุโขทัยแยกตามรายอำเภอ หน่วย : คน

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4 ปี	5-9 ปี	10-14 ปี	15-19 ปี
อำเภอเมืองสุโขทัย	12,336	2,398	3,149	3,345	3,444
อำเภอสวรรคโลก	8,578	1,609	1,975	2,321	2,673
อำเภอกงไกรลาศ	11,876	2,237	2,891	3,371	3,377

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4 ปี	5-9 ปี	10-14 ปี	15-19 ปี
อำเภอศรีสำโรง	11,992	2,288	3,045	3,273	3,386
อำเภอทุ่งเสลี่ยม	7,920	1,596	1,987	2,104	2,233
อำเภอศรีนคร	4,221	843	1,056	1,114	1,208
อำเภอศรีษะนาถ	13,494	2,724	3,322	3,663	3,785
อำเภอศรีมาศ	9,683	1,808	2,401	2,757	2,717
อำเภอบ้านด่านลานหอย	10,325	2,069	2,657	2,820	2,779
รวมทั้งสิ้น	90,425	17,572	22,483	24,768	25,602

รูป 3.3 จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดสุโขทัย
ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง⁽⁶⁾

2. ด้านการศึกษา

จังหวัดสุโขทัย มีสถานศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 321 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 62,450 คน⁽²⁵⁾ ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 จำนวน 7,446 คน ส่วนในปี 2564 มีผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำนวน 5,639 คน ส่วนนักเรียนออกกลางคันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 11 คน ในปี 2560 เป็น 24 คนในปี 2564⁽¹⁵⁾

ตาราง 3.12 จำนวนสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน จังหวัดสุโขทัย

ประเภทการจัดการศึกษา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู/อาจารย์ (คน)	นักเรียน (คน)
ขั้นพื้นฐาน	315	4,077	57,821

ประเภทการจัด การศึกษา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู/อาจารย์ (คน)	นักเรียน (คน)
อาชีวศึกษา ⁽²⁶⁾	6	296	4,629
รวมทั้งสิ้น	321	4,373	62,450

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย

ปีการศึกษา 2566 มีนักเรียนพิการจำนวน 175 คน ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเรียนรู้ 137 คน ลดลงจากปีการศึกษา 2565 ที่มีนักเรียนพิการจำนวน 227 คน แต่ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเรียนรู้ เช่นเดียวกันที่ 178 คน⁽²⁷⁾

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

ปัญหาสังคมเด็กและเยาวชนจังหวัดสุโขทัย จากข้อมูลบ้านพักเด็กและเยาวชนจังหวัดสุโขทัย พบว่า เด็กที่เข้าสู่บ้านพักเด็กฯ ส่วนใหญ่เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน จำนวน 17 ราย จากจำนวนเด็กทั้งหมด 33 คน นอกนั้นเกิดจากปัญหาการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งการขอเข้ารับการสงเคราะห์ระหว่างรอคลอด และมีภาวะซึมเศร้าเนื่องจากตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ จำนวน 1-2 ราย ในแต่ละประเภทปัญหา ส่วนผู้ใช้บริการภายนอก หมายถึงเด็กที่ไม่ได้เข้าสู่บริการของบ้านพักเด็กฯ แต่ได้รับการดูแล ติดตาม เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ จำนวน 403 คน ส่วนใหญ่เป็นการติดตามเยี่ยมบ้าน ตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดฯ จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 86.35 ของผู้รับบริการทั้งหมด

สำหรับปัญหาในภาพรวมของจังหวัด ปัญหาด้านความยากจนเป็นปัญหาหลักทางสังคมของจังหวัด เช่นเดียวกัน จากผู้ประสบปัญหาทางสังคม 270,750 คน มีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 23,284 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 336 คน และมีครอบครัวยากจน 14,176 ครอบครัว⁽²⁸⁾ ประเด็นปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 336 คน เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 112 คน เด็กนอกระบบ จำนวน 5,654 คน เด็กไร้สัญชาติ จำนวน 6 คน สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 4 คน สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 13 คน ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 469 คน ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 4 คน ครอบครัวยากจน จำนวน 8,819 คน⁽²⁹⁾ ตามตารางรายงานสถานการณ์กลุ่มเป้าหมายจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2565 ตามตาราง 3.13 ดังนี้

ตาราง 3.13 ข้อมูลจำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคม ในจังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2565

ลำดับ	ปัญหาสังคม	จำนวน (คน)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	23,284
2	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	53
3	เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี	14
4	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	336
5	เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	112
6	เด็กนอกระบบการศึกษา	5,654

ลำดับ	ปัญหาสังคม	จำนวน (คน)
7	เด็กไร้สัญชาติ	6
8	สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	0
9	สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ	4
10	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน	336
11	สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน	13
12	ครอบครัวหย่าร้าง	469
13	ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	4
14	ครอบครัวยากจน	8,819

สำหรับปัญหาที่มีแนวโน้มลดลงในพื้นที่ได้แก่ ปัญหาเด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศที่มีการดำเนินคดี ดังแสดงในตาราง 3.14

ตาราง 3.14 รายการปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2565

ปัญหาเด็กและเยาวชน	จำนวน (คน)	
	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565
เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู	210	112
เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	115	53
เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี	18	14

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ปัญหาในพื้นที่ส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาด้านความยากจน ทำให้พ่อแม่ของเด็กส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างจังหวัด เพื่อหารายได้และส่งเงินค่าใช้จ่ายกลับมาให้ครอบครัว เนื่องจากจังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจน้อย มีการจ้างงานภาคอุตสาหกรรมน้อย ส่วนใหญ่ผู้มีรายได้น้อยประกอบอาชีพรับจ้างทั้งในด้านการเกษตร และภาคบริการ รวมทั้งการมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก ทำให้ภาวะการมีงานทำของวัยแรงงาน หรือพ่อแม่ของเด็กประสบปัญหาในการหารายได้ ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ต้องไปทำงานในจังหวัดใหญ่ ๆ เพื่อหารายได้ และให้ผู้สูงอายุเป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก ๆ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากความห่างระหว่างวัย ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน รวมถึงการไม่เท่าทันเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ จึงไม่สามารถติดตาม ควบคุม ดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชนได้

จากปัญหาที่กล่าวมา พบว่า เด็กในครอบครัวยากจน ที่อยู่ในครอบครัวแออัด หรือครอบครัวแตกแยกและมีผู้สูงอายุดูแล จะมีความเสี่ยงที่จะประพฤติดนไม่เหมาะสม จนเป็นปัญหาต่อเนื่องให้เด็กออกเรียนกลางคันทั้งจากการตั้งครรภ์ ติดเกมส์ ติดเพื่อน รวมทั้งออกมาประกอบอาชีพเนื่องจากครอบครัวยากจน รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถส่งเสริมให้เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา แต่ในการสัมภาษณ์พบว่า เด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษามากกว่า 1-2 ปี ส่วนใหญ่จะไม่กลับ

เข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว และจะขอให้ส่งเสริมด้านทักษะการประกอบอาชีพมากกว่าการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหายาเสพติด ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาในพื้นที่ มีแนวโน้มความรุนแรง และจำนวนผู้เสียหายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ บางครั้งจากพ่อเลี้ยง พ่อ ปู่เลี้ยง หรือญาติที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันเสพยา มินเมา และข่มขืนเด็ก หรือ กรณีเด็กอายุ 15 ปี ป่วยจากการใช้ยาเสพติดแต่จังหวัดไม่มีพื้นที่สำหรับการรักษาจิตเวชเฉพาะ ทำให้ต้องไปพักรวมกับผู้ป่วยอื่น ๆ บางครั้งมีการคลุ้มคลั่ง อาละวาด จนคนไข้ในพื้นที่เดียวกันหวาดกลัว ซึ่งถ้าเป็นกรณีนี้ จะส่งต่อไปให้โรงพยาบาลจิตเวชที่จังหวัดพิษณุโลก หรือ จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป หรือในกรณีเคสผู้ป่วยติดเตียง ต้องดูแล 13 คนในครอบครัวก็เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้เกิดผลกระทบกับครอบครัวเช่น เด็กเกิดจากแม่เสพยา ทำให้เจ็บป่วยเรื้อรัง และพิการ และการไม่สามารถทำงานได้ของคนวัยแรงงานในครอบครัวมีจำนวน 3 คนเนื่องจากติดยาเสพติด เป็นต้น

3.3.4 จังหวัดชัยนาท

จังหวัดชัยนาทมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 483,816 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 2,469.746 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นประชากรประมาณ 195 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน มีศักยภาพทางด้านการเกษตรสูงเนื่องจากสภาพภูมิประเทศเหมาะสม มีทรัพยากรดิน และน้ำอุดมสมบูรณ์ จังหวัดชัยนาทแบ่งการปกครองเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 505 หมู่บ้าน 40 เทศบาล และ 20 อบต.

ตาราง 3.15 เขตการปกครองจังหวัดชัยนาทแยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	เขตการปกครอง				จำนวนครัวเรือน
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	
อำเภอเมืองชัยนาท	8	82	7	2	255,377
อำเภอมโนรมย์	7	40	4	4	255,644
อำเภอวัดสิงห์	6	47	3	4	315,318
อำเภอสรรพยา	7	55	8	1	228,277
อำเภอสรรคบุรี	8	92	8	1	354,796
อำเภอหันคา	8	100	6	4	529,334
อำเภอหนองมะโมง	4	41	2	2	212,000
อำเภอเนินขาม	3	48	1	2	270,000
รวมทั้งสิ้น	51	505	39	20	2,469,746

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดชัยนาท (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2564)

จังหวัดชัยนาทได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ระยะ 5 ปี พ.ศ.2566 – 2570 โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อสะท้อนปัญหาสังคม และความเป็นอยู่ภายในพื้นที่จังหวัด ทั้งด้านการพัฒนาการผลิตแปรรูป พัฒนายกระดับศักยภาพการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติภายในจังหวัด และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น ตามแผนทีมผู้บริหารกล่าวว่า “เมืองเกษตรมาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมสมดุลและสังคมเป็นสุข”⁽³⁰⁾

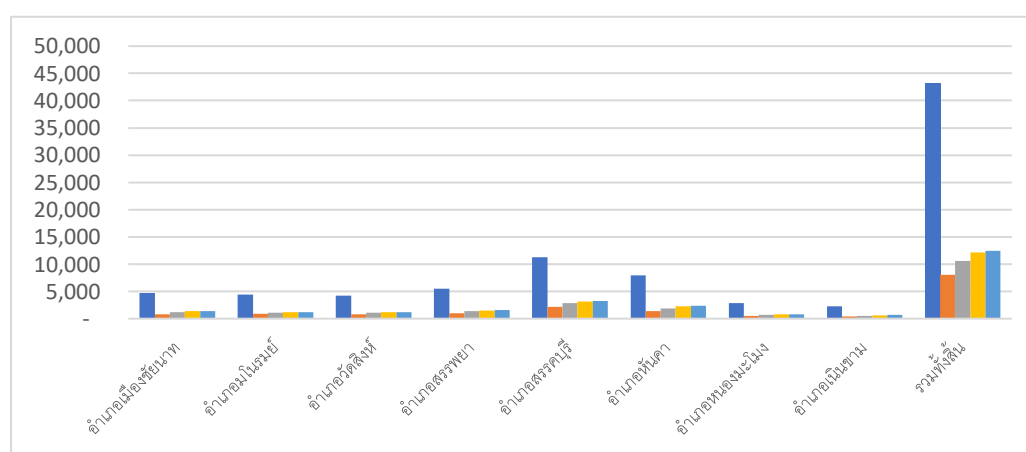
1. ข้อมูลประชากร

ปี 2565 ประชากรภายในจังหวัดชัยนาท รวมทั้งหมด 483,816 คน แยกเป็นชาย 165,508 คน และหญิง 318,308 คน และมีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยภายในจังหวัด แยกเป็นเพศชาย 129 คน และเพศหญิง 275 คน และช่วงอายุ 0-19 ปี ภายในจังหวัดชัยนาท ชายและหญิง รวมทั้งสิ้น 12,473 คน ของประชากรภายในจังหวัดชัยนาท⁽¹⁹⁾

ตาราง 3.16 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดชัยนาทแยกตามรายอำเภอ

หน่วย: คน

อำเภอ	ช่วงอายุ (ปี)				รวม
	0-4 ปี	5-9 ปี	10-14 ปี	15-19 ปี	
อำเภอเมืองชัยนาท	822	1,148	1,353	1,354	4,677
อำเภอมโนรมย์	894	1,053	1,231	1,228	4,406
อำเภอวัดสิงห์	808	1,043	1,191	1,227	4,269
อำเภอสรรพยา	980	1,379	1,530	1,611	5,500
อำเภอสรรคบุรี	2,129	2,838	3,143	3,206	11,316
อำเภอหันคา	1,413	1,921	2,274	2,355	7,963
อำเภอหนองมะโมง	526	698	783	842	2,849
อำเภอเนินขาม	424	550	633	650	2,257
รวมทั้งสิ้น	7,996	10,630	12,138	12,473	43,237

รูป 3.4 จำนวนประชากร อายุระหว่าง 0 – 19 ปี แยกเป็นรายอำเภอ จังหวัดชัยนาท

ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ⁽⁶⁾

อัตราการเกิดลดลงในทุก ๆ ปี จาก 1,593 คนในปี 2563 เป็น 1,319 คน ในปี 2565 เมื่อเทียบเป็นอัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยอัตราเด็กแรกเกิดในปี 2564 ลดลงจากปี 2563 ที่ร้อยละ -12.5 และปี 2565 ลดลง -5.4³

2. ด้านการศึกษา

จังหวัดชัยนาท มีโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษา จำนวน 124 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.31 ดังแสดงในตาราง 3.17 และนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา จำนวน 13,923 คน และจากข้อมูลปี 2554 – 2563 พบว่ามีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษากลางคันในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปี 2562 และ 2563 ที่มีสถานการณ์ COVID-19 ทำให้เด็กในทุกระดับการศึกษาหลุดออกจากระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นดังแสดงรูป 3.5 ส่วนสาเหตุการออกกลางคัน ส่วนใหญ่เป็นสาเหตุอพยพตามครอบครัว มีปัญหาครอบครัว และหาเลี้ยงครอบครัว⁴

ตาราง 3.17 โรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2563

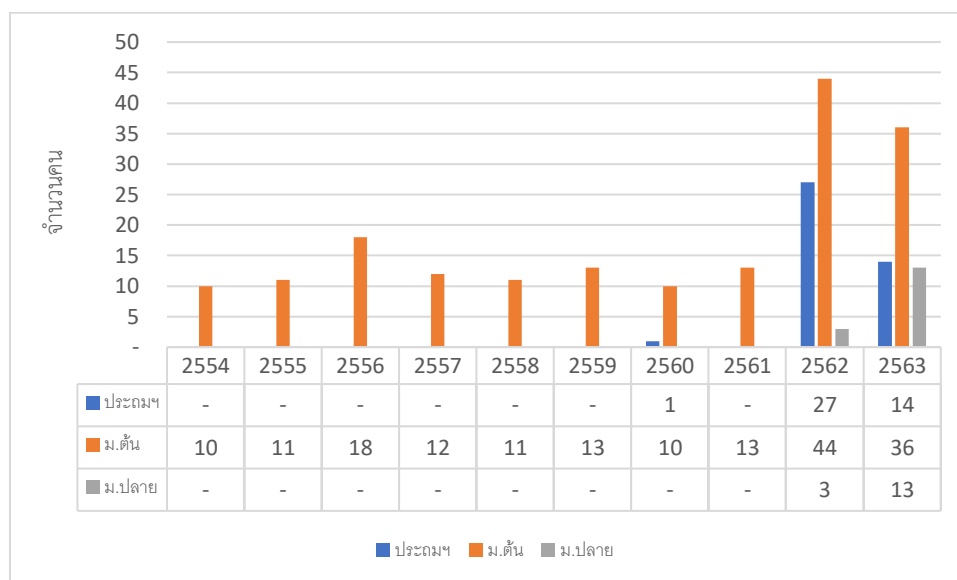
อำเภอ	อนุบาล	อนุบาล- ประถมศึกษา	อนุบาล- ม.ต้น	ม.ต้น	ม.ต้น – ม.ปลาย	รวมทั้งสิ้น
เมือง	-	22	8		2	32
มโนรมย์	-	16	3		2	21
วัดสิงห์	-	9	7		1	17
สรรพยา	1	17	6	1	3	28
สรรคบุรี	-	22	14		2	38
หันคา	-	25	12		2	39
หนองมะโมง	-	8	6		1	15
เนินขาม	-	5	3		1	9
รวมทั้งสิ้น	1	124	59	1	14	199

ตาราง 3.18 นักเรียน จำแนกตามสังกัด และชั้นเรียน ปีการศึกษา 2563

ชั้นเรียน	สังกัด				รวม ทั้งสิ้น
	สนง.คกก. ขั้นพื้นฐาน	สนง.คกก.ส่งเสริม การศึกษาเอกชน	กรมส่งเสริมการ ปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักพุทธ ศาสนา	
ก่อนประถมศึกษา	4,027	1,240	454	-	5,721
ประถมศึกษา	13,923	2,339	1,270	-	17,532
มัธยมต้น	7,926	138	1,004	30	9,098
มัธยมปลาย	4,123	-	186	-	4,309
รวมทั้งสิ้น	29,999	3,717	2,914	30	36,660

³ <https://drive.google.com/file/d/1LkeEbiK5mTyPvoita0KoHOsmdPbHJdS/view>

⁴ <https://chainat.nso.go.th/reports-publications/provincial-statistics-report/spb2564.html>

รูป 3.5 นักเรียนที่ออกกลางคัน จำแนกตามชั้นเรียน ปีการศึกษา 2554 – 2563
ที่มา: รายงานสถิติจังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2564 ⁽⁸⁾

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่

ปัญหาสังคมเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยนาท เนื่องจากเป็นสังคมชนบทมากกว่าชุมชนเมือง ประชาชนทำอาชีพเกษตรกรรม มีปัญหาเรื่องรายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ ปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวเปราะบาง จำนวนมากในจังหวัดชัยนาท เด็กยากจนและเด็กยากจนพิเศษรวมกันจำนวนกว่า 7,000 คน ในปี 2565 มีเด็กในครอบครัวยากจน จำนวน 788 ครอบครัว ครอบครัวเด็กและเยาวชนจำนวน 1,299 คน และเงินสงเคราะห์ที่ใช้ในการสนับสนุนจำนวนกว่า 1,950,000 บาท⁵ และเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 55,137 คน⁽³¹⁾

ปัญหาเด็กถูกกระทำความรุนแรงด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ ระหว่างการถูกกระทำโดยบุคคลในครอบครัวและนอกครอบครัว มีลักษณะของการถูกกระทำความรุนแรงแตกต่างกัน เด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวจะถูกกระทำความรุนแรงด้านร่างกาย ส่วนเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงโดยบุคคลภายนอกครอบครัวจะถูกกระทำด้านเพศมากกว่าด้านอื่น ๆ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากจำนวนเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงด้านเพศ จำนวน 5 คนในปี 2563 เป็น 26 คนในปี 2566⁶

จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนคนพิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 14,083 คน ในปี 2563 เป็น 14,129 คน และ 14,168 คน ในปี 2564 และปี 2565 ส่วนใหญ่พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ร้อยละ 55.4 รองลงมา พิการการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวนคนพิการที่อยู่ระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นจากเดิม 148 คนในปี 2563 เป็น 154 คนในปี 2566⁷

นอกจากนั้น รายงานสถานการณ์กลุ่มเป้าหมายจังหวัดชัยนาท ประจำปี 2565 พบว่าในพื้นที่มีเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 11,482 คน เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี จำนวน 11 คน เด็กนอกระบบ จำนวน 327 คน สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 7 คน แม้

⁵ <https://drive.google.com/file/d/1LkeEbiK5mTyPvoita0KoHOsrmnPbHJdS/view>

⁶ <https://drive.google.com/file/d/1LkeEbiK5mTyPvoita0KoHOsrmnPbHJdS/view>

⁷ <https://drive.google.com/file/d/1LkeEbiK5mTyPvoita0KoHOsrmnPbHJdS/view>

เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 3 คน สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 79 คน ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 520 คน ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 18 คน ครอบครัวยากจน จำนวน 3,852 คน⁽³¹⁾ ดังนี้

ตาราง 3.19 กลุ่มประชากรเป้าหมายในจังหวัดชัยนาท ปี พ.ศ. 2565

ลำดับ	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	55,137
2	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	11,482
3	เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี	11
4	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	0
5	เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	0
6	เด็กนอกระบบการศึกษา	327
7	เด็กไร้สัญชาติ	0
8	สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	0
9	สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ	7
10	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน	3
11	สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน	79
12	ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส	51,019
13	ครอบครัวหย่าร้าง	520
14	ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	18
15	ครอบครัวยากจน	3,852

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ประสบปัญหาสังคมส่วนใหญ่ของพื้นที่ คือ ครอบครัวมีฐานะยากจน ทำให้บางครั้งกลายเป็นครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัวแหง่กลาง พ่อแม่เดินทางไปทำงานต่างจังหวัดเพื่อหารายได้ และให้เด็กอาศัยอยู่ลำพังกับผู้สูงอายุ ซึ่งทางพื้นที่พบว่าเด็กในครอบครัวยากจนเมื่ออยู่ในโรงเรียน จะเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง ยอมรับตนเองได้น้อย และมีพัฒนาการช้ากว่านักเรียนคนอื่น เด็กนักเรียนที่อายุ 14-15 มีการรับจ้างทำงานในช่วงเย็นที่เลิกเรียน หรือในช่วงปิดเทอม เช่น รับจ้างขุดมัน หักข้าวโพด หรือรับจ้างทำความสะอาดตามบ้านคนทั่วไป

ปัญหาด้านยาเสพติด มีทั้งพ่อ แม่ สมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด และเด็กที่เสพยาเสพติด ส่วนใหญ่ที่พื้นที่รับทราบปัญหา จะมีอาการจิตเวชร่วมด้วย มีการทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว หรืออาละวาดจนทำให้คนในชุมชนหวาดกลัว เช่น พ่อป่วยเป็นจิตเวชเนื่องจากติดเหล้า และจะทำร้ายร่างกายลูกของตนเอง จนเพื่อนบ้านโทรศัพท์แจ้งให้หน่วยงานเข้าไปดูแล แยกเด็ก และส่งพ่อไปบำบัด

ไม่พบปัญหาด้านแรงงาน ค้ามนุษย์ หรือเด็กถูกทอดทิ้งในพื้นที่ ส่วนปัญหาที่พบเพียงเล็กน้อย เช่น การทำงานที่เหมาะสมของเด็กเช่น แม่รับส่งเด็กขายลูกอมตามร้านอาหาร มีจำนวน 1-2 คน ครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวนปีละ 38 ครอบครัว

ดังนั้นลักษณะกลุ่มปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มปัญหาหลัก ๆ ดังนี้ กลุ่มปัญหา 1) ปัญหาครอบครัวยากจน มักจะมีปัญหาครอบครัวแตกแยก เด็กถูกทิ้งให้ผู้สูงอายุเลี้ยงดู และ 2) ปัญหา

ความรุนแรงในครอบครัวมักพบในกรณีที่คนในครอบครัวเสพยาเสพติด และส่วนใหญ่จะมีปัญหาจิตเวชตามมาด้วย

5. ปัญหาที่พบในการทำงานเด็ก ในพื้นที่

1) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์เด็กและเยาวชน ไม่สามารถเบิกจ่ายได้บางรายการทำให้เด็กและเยาวชนขาดโอกาสในการรักษา และบรรเทาอาการ เช่น รายการตรวจปัญหาทางสุขภาพบางประเภท หรือค่าเดินทางของผู้ประสบปัญหาสังคมในการไปรักษาพยาบาล เนื่องจากจังหวัดชัยนาทไม่มี แพทย์ หรือสถานพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางบางสาขา ทำให้ต้องเดินทางไปตรวจรักษาที่จังหวัดนครสวรรค์ แต่เนื่องจากไม่มีค่าเดินทาง ทำให้ผู้ปกครองไม่นำเด็กหรือเยาวชนที่ประสบปัญหาไปรักษาพยาบาล

2) มีการติดตามประเมินผล เด็ก เยาวชน หรือครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม และได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนจำนวนไม่มาก น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนผู้ได้รับเงินสงเคราะห์ทั้งหมด เนื่องจากจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และภาระงานที่ต้องช่วยเหลือผู้ประสบปัญหารายใหม่ ที่เข้ามาขอรับการช่วยเหลือ

3) ผู้ประสบปัญหาทางสังคม เกิดการเรียนรู้ในการขอรับเงินสงเคราะห์ และนำข้อมูลการได้รับเงินสงเคราะห์ไปเผยแพร่ในสื่อโซเชียล เช่น การเขียนแนะนำวิธีการขอเงินสงเคราะห์ หรือ เขียนข้อความ “ขอได้เลย ได้แน่แต่ข้าหน่อย” เป็นต้น ทำให้บางครั้งเกิดความเข้าใจผิดกับประชาชนทั่วไป ที่คิดว่าเป็นสิทธิที่สามารถขอรับได้ทุกคน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องชี้แจง และอธิบายข้อมูลซ้ำ ๆ บ่อยครั้ง

4) ควรมีการเพิ่มรายการสวัสดิการเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม และปลอดภัยกับเด็ก เพราะปัจจุบันมีการช่วยเหลือปรับปรุงที่อยู่อาศัยเฉพาะผู้พิการ และผู้สูงอายุเท่านั้น

3.3.5 จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐมตั้งอยู่ในภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทย มีลักษณะพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง มีพื้นที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ เท่ากับร้อยละ 0.42 ของประเทศ อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอกะทู้มแบน และบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย บางใหญ่ และบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เขตทวีวัฒนา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร และอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

การแบ่งเขตการปกครอง เป็น 7 อำเภอ 106 ตำบล 919 หมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 19 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 92 แห่ง

ตาราง 3.20 เขตการปกครองจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2564⁽³²⁾

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	ระยะทางจากจังหวัด (กม.)
1	เมืองนครปฐม	25	219	1	2	4	20	9
2	กำแพงแสน	15	198			1	15	33

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	ระยะทางจากจังหวัด (กม.)
3	นครชัยศรี	24	106			2	22	21
4	ดอนตูม	8	65			1	6	38
5	บางเลน	15	172			4	15	55
6	สามพราน	16	142		3	5	12	28
7	พุทธมณฑล	3	17			2	2	40
รวม		106	919	1	5	19	92	

ที่มา รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565

1. ข้อมูลประชากร

ปี 2564 จังหวัดนครปฐมมีประชากร จำนวน 922,171 คน เพศชาย จำนวน 442,800 คน คิดเป็นร้อยละ 48.02 และเพศหญิง จำนวน 476,371 คน คิดเป็นร้อยละ 51.98 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัด

ตาราง 3.21 จำนวนประชากรจังหวัดนครปฐม จำแนกรายอำเภอ⁽³²⁾

อำเภอ	จำนวนประชากร (ราย)		
	ชาย	หญิง	รวม
เมืองนครปฐม	133,356	145,632	278,988
สามพราน	103,277	114,138	217,415
นครชัยศรี	52,918	58,805	111,723
กำแพงแสน	61,348	64,933	126,281
บางเลน	46,675	47,942	94,617
ดอนตูม	23,912	25,221	49,133
พุทธมณฑล	21,314	22,700	44,014
รวม	442,800	479,371	922,171

ตาราง 3.22 จำนวนประชากรจังหวัดนครปฐม จำแนกตามช่วงอายุ และเพศ⁽³²⁾

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร จังหวัดนครปฐม (ราย)	
อายุ 0-17 ปี	ชาย	93,345
	หญิง	87,875
	รวม	181,220
อายุ 18-25 ปี	ชาย	50,432
	หญิง	47,432
	รวม	97,459
อายุ 26-59 ปี	ชาย	226,611
	หญิง	244,670

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร จังหวัดนครปฐม (ราย)	
	รวม	471,281
อายุ 60 ปีขึ้นไป	ชาย	72,817
	หญิง	99,394
	รวม	172,211

2. ด้านการศึกษา

จังหวัดนครปฐม มีสถานศึกษาครอบคลุมทุกระดับการศึกษา ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงในจังหวัด เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตศาลายา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สามพราน เป็นต้น รายละเอียดจำนวนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบจังหวัดนครปฐม⁽³²⁾ ดังตาราง 3.23 ปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนนักศึกษาในระบบการศึกษา จำนวน 237,197 คน และนอกระบบการศึกษา จำนวน 7,065 คน ดังแสดงในตาราง 3.24 และ 3.25 ตามลำดับ จำนวนนักเรียนออกกลางคันระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2560 จาก 240 ราย ลดลงเป็นจำนวน 143 ราย รายละเอียดดังตาราง 3.26

ตาราง 3.23 จำนวนสถานศึกษาในระบบและนอกระบบ จำแนกรายสังกัด จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2564⁽³²⁾

รายการสถานศึกษา		จำนวน (แห่ง)
ในระบบการศึกษา	สพฐ.	271
	เอกชน	44
	อาชีวศึกษา	11
	อุดมศึกษา	12
	ท้องถิ่น	20
	สำนักพุทธฯ	2
นอกระบบการศึกษา	กศน.	7
รวม		368

ตาราง 3.24 จำนวนนักเรียนนักศึกษาในระบบการศึกษา จำแนกตามระดับชั้น ปีการศึกษา 2564⁽³²⁾

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียนนักศึกษาในระบบ (ราย)
อนุบาล	23,408
ประถมศึกษา	66,134
มัธยมศึกษาตอนต้น	34,882
มัธยมศึกษาตอนปลาย	31,936
ปวช.	540

ปวส.	197
ปริญญาตรี	80,100
รวม	237,197

ตาราง 3.25 จำนวนผู้เรียนนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2560-2564⁽³²⁾

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียนนอกระบบ (คน)
2560	8,688
2561	8,096
2562	7,971
2563	7,375
2564	7,065

ตาราง 3.26 จำนวนนักเรียนออกกลางคันระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560-2564⁽³²⁾

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียนออกกลางคัน (ราย)
2560	240
2561	336
2562	213
2563	18
2564	143

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมจังหวัดนครปฐม⁽³²⁾ ด้านความยากจน พบครอบครัวยากจน จำนวน 2,611 ครอบครัว เป็นเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 25,030 คน และแม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง จำนวน 1,354 ราย ปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู จำนวน 3,843 คน และเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 433 คน และ เป็นเด็กถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจและทางเพศ จนเป็นคดีจำนวน 15 คน ส่วนปัญหาด้านความรุนแรงในครอบครัวพบครอบครัวที่มีปัญหาด้านความรุนแรง 15 ครอบครัว

จังหวัดนครปฐม มีคนพิการจำนวน 21,517 ราย ส่วนใหญ่พิการจากภาวะเจ็บป่วย จำนวน 5,189 คน พิการที่เกิดจากโรคอื่น ๆ จำนวน 4,856 คน

ตาราง 3.27 การจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครปฐมในกลุ่มเด็กและเยาวชน⁽³²⁾

ลำดับ	ประเด็นสถานการณ์	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย (ราย)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	25,030
2	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	10
3	จำนวนคดีเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจ	15

ลำดับ	ประเด็นสถานการณ์	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย (ราย)
4	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	32
5	เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู	3,843
6	เด็กนอกระบบการศึกษา	143
7	เด็กไร้สัญชาติ	433
8	เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	15
9	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง	1,354
10	สตรีที่ว่างงาน/ตกงาน	985
11	ครอบครัวหย่าร้าง	1,445
12	ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรง	15
13	ครอบครัวยากจน	2,611

ข้อมูลจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จำนวนคดีสะสมจำแนกตามเพศ ปีงบประมาณ 2560-2563 ⁽³³⁾ พบว่า คดีสะสมในเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยจากสถิติปี 2563 มีคดีสะสมในเพศชายทั้งหมด 208 คดี ส่วนในเพศหญิงมีจำนวนคดีสะสม จำนวน 13 คดี รายละเอียดดังตาราง 3.28 และเมื่อจำแนกคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐมตามอำเภอ จากปีงบประมาณ 2560-2562 ⁽³⁴⁾ พบว่า ในปี 2562 มีคดีสะสมในอำเภอเมืองนครปฐมมากที่สุด จำนวน 82 คดี รองลงมาคืออำเภอสามพราน จำนวน 43 คดี รายละเอียดตาราง 3.29

ตาราง 3.28 จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ 2560-2563 ⁽³³⁾

เพศ	ปีงบประมาณ			
	2560	2561	2562	2563
ชาย	357	278	260	208
หญิง	19	23	23	13
รวม	376	301	283	221

ตาราง 3.29 จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอำเภอ ประจำปีงบประมาณ 2560-2562 ⁽³⁴⁾

อำเภอ	ปีงบประมาณ		
	2560	2561	2562
กำแพงแสน	57	64	29
ดอนตูม	11	10	18

อำเภอ	ปีงบประมาณ		
	2560	2561	2562
นครชัยศรี	39	33	35
บางเลน	14	19	24
พุทธมณฑล	27	16	7
เมืองนครปฐม	137	98	82
สามพราน	88	60	43

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ลักษณะปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัดนครปฐม มีความซับซ้อนของปัญหาหลายปัญหาในหนึ่งครอบครัว แต่ปัญหาหลักของพื้นที่คือ ปัญหายาเสพติด เป็นเขตพื้นที่สีแดง ที่ต้องเฝ้าระวัง ส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่เข้ามาทำงานภายในเขตจังหวัดนครปฐม ดังนั้นการเคลื่อนย้ายที่อยู่ของผู้ปกครองมีผลทำให้เด็กต้องย้ายโรงเรียนบ่อย และจากสถานการณ์ COVID ในปี 2562-2564 ส่งผลให้มีหลายครอบครัวเกิดปัญหาเศรษฐกิจ จนทำให้มีจำนวนเด็กในครอบครัวหลุดออกจากระบบการศึกษาเพิ่มขึ้น เช่นกัน

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และปัญหาด้านการทำงานของเด็กในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เกิดขึ้นในพื้นที่บ้างแต่ไม่มาก

5. ปัญหาที่พบในการทำงานเด็ก ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

1) บ้านพักเด็กและเยาวชน เป็นบ้านพักเอกชนที่ทางสำนักงานเช่าใช้ มีพื้นที่ขนาดเล็ก ทำให้เกิดปัญหาในการเข้าพักอาศัยของเด็กที่มีภาวะปกติ และเด็กที่มีภาวะทางจิตเวชรอส่งต่อสถานรองรับ ที่ต้องพักอาศัยอยู่ร่วมกัน

2) เจ้าหน้าที่มีความรู้และทักษะ ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาการร้องเรียน หรือดำเนินคดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

3.3.6 จังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดเลย หนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์ และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

การแบ่งเขตปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 389 ชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 77 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 139 แห่ง หน่วยราชการส่วนภูมิภาค 33 แห่ง หน่วยราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 227 แห่ง รายละเอียดตามตาราง 3.30

ตาราง 3.30 เขตการปกครองจังหวัดขอนแก่น แยกตามรายอำเภอ⁽³⁵⁾

ลำดับ	ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1	เมืองขอนแก่น	18	282	1	1	6	77	140
2	โคกโพธิ์ไชย	4	40					
3	เวียงใหญ่	5	52					
4	เวียงน้อย	6	74					
5	เวียงเก่า	3	36					
6	โนนศิลา	5	46					
7	เปือยน้อย	4	32					
8	เขาสวนกวาง	5	56					
9	อุบลรัตน์	6	71					
10	หนองเรือ	10	149					
11	หนองสองห้อง	12	137					
12	หนองนาคำ	3	35					
13	สีชมพู	10	115					
14	มัญจาคีรี	8	118					
15	ภูเวียง	11	114					
16	ภูผาม่าน	5	42					
17	พล	12	132					
18	พระยืน	5	53					
19	บ้านไผ่	10	110					
20	บ้านแฮด	4	46					
21	บ้านฝาง	7	75					
22	น้ำพอง	12	168					
23	ซำสูง	5	35					
24	ชุมแพ	12	135					
25	ชนบท	8	80					
26	กระนวน	9	98					

1. ข้อมูลประชากร

ประชากรจังหวัดขอนแก่นมีทั้งสิ้น 1,790,863 ราย โดยช่วงอายุ 0-14 ปี มีประชากรรวม 268,211 ราย ช่วงอายุ 15-59 ปี จำนวนประชากร 1,176,520 ราย ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 338,318 ราย และจำแนกอายุไม่ได้ จำนวนประชากร 7,814 ราย รายละเอียดจำแนกตามเพศ⁽³⁵⁾ ตามตาราง 3.31

ตาราง 3.31 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ จำแนกตามเพศ จังหวัดขอนแก่น

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร จังหวัดขอนแก่น (ราย)	
อายุ 0-14 ปี	ชาย	138,553
	หญิง	129,658
	รวม	268,211
อายุ 15-59 ปี	ชาย	583,039
	หญิง	593,481
	รวม	1,176,520
อายุ 60 ปีขึ้นไป	ชาย	152,794
	หญิง	185,524
	รวม	338,318
จำแนกอายุไม่ได้	ชาย	5,463
	หญิง	2,351
	รวม	7,814
รวม		1,790,863

ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมประจำปี 2565

2. ด้านการศึกษา

ปีการศึกษา 2565 จังหวัดขอนแก่นมีนักเรียนในการศึกษาภาคบังคับจำนวน 31,821 คน⁸ ส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับปฐมวัย จำนวน 22,530 คน ด้านความด้อยโอกาสของนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจน จำนวน 19,395 คน และมีความซ้ำซ้อนมากกว่า 1 ประเภทจำนวน 73 คน ด้านความพิการของนักเรียน มีนักเรียนพิการ จำนวน 4,500 คน ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเรียนรู้ 4,200 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับปฐมวัย 2 คน ระดับประถมศึกษา 3,509 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 689 คน ดังแสดงในตาราง 3.32

ตาราง 3.32 จำนวนนักเรียนจำแนกตามความพิการ⁹

ประเภท	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวมทั้งสิ้น
นักเรียนพิการทั้งหมด	14	3,747	739	-	4,500
ความพิการทางการมองเห็น	-	7	2	-	9
ความพิการทางการได้ยิน	-	7	-	-	7
ความพิการทางสติปัญญา	1	56	15	-	72
ความพิการร่างกายและสุขภาพ	6	36	11	-	53
ความพิการทางการเรียนรู้	2	3,509	689	-	4,200
พิการทางการพูดและภาษา	3	22	2	-	27
พิการทางพฤติกรรมและอารมณ์	-	34	5	-	39

⁸ <http://bigdata.kkn5.go.th/tableOccasion.php?op=2.4>

⁹ <http://bigdata.kkn5.go.th/tableDeformity.php?op=2.3&look=&year=2565-3>

ประเภท	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวมทั้งสิ้น
พิการทางอติสติ	1	23	3	-	27
พิการซ้ำซ้อน	1	53	12	-	66

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่

จังหวัดขอนแก่นประสบปัญหาการค้ำมนุษย์ ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นถูกหลอกลวงและตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์ เป็นจังหวัดต้นทางขบวนการค้ำมนุษย์ไปจังหวัดใกล้เคียง และมีการนำเข้าคนจากพื้นที่อื่นเข้ามาในจังหวัดเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณีในสถานบริการหรือสถานประกอบการ ส่วนปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีสาเหตุความรุนแรงมาจากสุรา ยาเสพติด มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวปี 2565 จำนวน 65 คน สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศโดยสมัครใจและถูกกระทำ จำนวน 42 คน สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 296 คน ส่วนเด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจและทางเพศ มีจำนวน 37 คน และเด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู จำนวน 471 คน⁽³⁵⁾

จังหวัดขอนแก่น มีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 7,944 คน เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 1,360 คน และเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 611 คน แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง จำนวน 1,360 ราย ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 3,320 ครอบครัว ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 13 ครอบครัว และครอบครัวยากจน จำนวน 16,221 ครอบครัว

ตาราง 3.33 การจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดขอนแก่นในกลุ่มเด็กและเยาวชน⁽³⁵⁾

ลำดับ	ประเด็นสถานการณ์	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย (ราย)
1	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	7,944
2	เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	611
3	เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจ	37
4	เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	1,363
5	เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู	471
6	เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจ	228
7	เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	29
8	สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	42
9	สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	296
10	แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง	1,360
11	สตรีที่ว่างงาน/ตกงาน	9,955
12	ครอบครัวหย่าร้าง	3,320
13	ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรง	13
14	ครอบครัวยากจน	16,221

ข้อมูลจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น จำนวนคดีสะสมปีงบประมาณ 2560-2563⁽³⁶⁾ พบว่าคดีสะสมในเพศชายมากกว่าเพศหญิง เมื่อจำแนกคดีสะสมตามอำเภอ⁽³⁷⁾ พบว่า ในปี 2562 มีคดีสะสมในอำเภอเมืองขอนแก่นมากที่สุด จำนวน 133 คดี ลำดับถัดมา อำเภอชุมแพ จำนวน 45 คดี

ตาราง 3.34 จำนวนคดีสะสมจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ประจำปีงบประมาณ 2560-2563⁽³⁶⁾

เพศ	ปีงบประมาณ			
	2560	2561	2562	2563
ชาย	631	558	534	580
หญิง	49	40	48	71
รวม	680	598	582	651

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทั้งที่เป็นคนท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ต่างอำเภอ และคนภายนอกจังหวัดที่เข้ามาเรียนหนังสือและประกอบอาชีพต่าง ๆ ในเขตอำเภอ ดังนั้นปัญหาสังคมของจังหวัดที่พบจะมีความหลากหลายของปัญหา และในหนึ่งครอบครัวพบหลากหลายปัญหา เช่น กรณีเด็กที่พ่อแม่เสียชีวิตอาศัยอยู่กับปู่ที่ติดยาเสพติด และพิการด้านร่างกายต้องนั่งวีลแชร์ และมีที่พักอาศัยมีลักษณะไม่เหมาะสมและตั้งอยู่บนที่ดินของคนอื่น ดังนั้นการวางแผนให้การช่วยเหลือจะเป็นการวางแผนให้ความช่วยเหลือทั้งเด็ก และครอบครัวของเด็กไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้เด็กและครอบครัวสามารถกลับมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อีกครั้ง

ปัญหาสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด เด็กและเยาวชนมีการใช้สารเสพติดที่ตนเอง ส่วนใหญ่ติดจากกลุ่มเพื่อน และจะเกิดปัญหาความรุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าว อาละวาด ตามมาเสมอ นอกจากติดยาเสพติด เด็กในพื้นที่ที่อยู่ในครอบครัวฐานะดี มีการติดเกมออนไลน์ ถึงขั้นทำร้ายแม่ของตนเอง หากเข้ามาขัดขวางหรือห้ามเล่นเกม เรื่องความรุนแรงในครอบครัวมีสถิติที่สูงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2563 แต่ในปี 2564 และ 2565 พบว่ามีเหตุความรุนแรงในครอบครัวเกิดมากขึ้น และถี่ขึ้น คาดว่าจะเกิดจากเหตุของการใช้ยาเสพติด และพฤติกรรมเลียนแบบสื่อโซเชียล

ปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ติดต่อกับหลายจังหวัด เดินทางคมนาคมได้อย่างรวดเร็ว มีสนามบิน สถานที่ท่องเที่ยว สถานศึกษา ดังนั้นจึงพบการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีเด็ก การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการค้าบริการทางเพศทางโทรศัพท์ ซึ่งปัญหาการค้าประเวณีเด็ก ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเพื่อนชักชวนกันไปทำเนื่องจากได้รายได้ดี

3.3.7 จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง มีอาณาเขตติดกับจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา และรัฐเคดาห์และรัฐปะลิสของมาเลเซีย มีพื้นที่ 7,393,889 ตารางกิโลเมตร ขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับการปกครองแบ่งเป็น 16 อำเภอแบ่งเป็น 127 ตำบล 1,022 หมู่บ้าน 48 เทศบาล และ 92 องค์การบริหารส่วนตำบล

ตาราง 3.35 จำนวนแบ่งเขตการปกครองจังหวัดสงขลา แยกตามรายอำเภอ

ลำดับ	ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1	เมือง	6	47	1	1	1	2	2
2	สทิงพระ	11	79	-	-	-	1	11
3	จะนะ	14	139	-	-	-	3	12
4	นาทวี	11	92	-	-	-	2	9
5	เทพา	7	67	-	-	-	2	6
6	สะบ้าย้อย	9	62	-	-	-	2	8
7	ระโนด	13	73	-	-	-	3	10
8	กระแสสินธุ์	4	22	-	-	-	2	2
9	รัตภูมิ	5	63	-	-	1	3	4
10	ควนเนียง	4	46	-	-	-	2	3
11	คลองหอยโข่ง	4	32	-	-	-	2	2
12	นาหม่อม	4	29	-	-	-	-	4
13	บางกล่ำ	4	36	-	-	-	2	2
14	สะเดา	8	66	-	-	2	4	6
15	สิงหนคร	11	77	-	-	2	1	7
16	หาดใหญ่	12	93	-	1	5	4	5

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา ข้อมูลเดือนธันวาคม 2564

1. ข้อมูลประชากร

ในปี 2564 จังหวัดสงขลา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,46,202 ราย แบ่งเป็น เพศชาย 700,552 ราย และ เพศหญิง 735,650 ราย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 68.24⁽³⁸⁾ ประชากรเด็ก จำนวน 362,379 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 10-14 ปี จำนวน 96,546 คน คิดเป็นร้อยละ 26.64

ตาราง 3.36 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสงขลา แยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4	5-9	10-14	15-19
เมือง	36,932	7,198	9,116	9,848	10,770
สทิงพระ	9,919	1,956	2,412	2,685	2,866
จะนะ	30,622	6,572	7,964	8,257	7,829
นาทวี	18,960	3,992	4,881	5,144	4,943
เทพา	23,184	5,075	5,992	6,230	5,887
สะบ้าย้อย	27,421	6,170	7,119	7,305	6,827
ระโนด	12,744	2,399	3,137	3,436	3,772

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4	5-9	10-14	15-19
กระแสนิง	2,813	552	687	767	807
รัตนภูมิ	20,216	4,185	5,450	5,407	5,174
ควนเนียง	7,796	1,678	2,050	2,023	2,045
คลองหอยโข่ง	5,922	1,305	1,570	1,519	1,528
นาหม่อม	4,701	913	1,206	1,235	1,347
บางกล่ำ	7,863	1,897	1,978	1,900	2,088
สะเดา	34,235	7,152	9,138	9,136	8,809
สิงหนคร	21,087	4,378	5,367	5,599	5,743
หาดใหญ่	97,964	20,012	24,844	26,055	27,053
รวม	362,379	75,434	92,911	96,546	97,488

ที่มา: สำนักการบริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง ⁽⁶⁾

2. ข้อมูลปัญหาสังคมในพื้นที่

ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการติดสารเสพติด จำนวน 2,832 คน เด็กกำพร้า 1,276 คน ติดเกมส์เล่นการพนันต่าง ๆ 1,173 คน มั่วสุมสร้างความรำคาญ 537 คน สถานการณ์การค้ามนุษย์ในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านแรงงานประมง ปี 2564 จำนวน 11 คน

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ปัญหาเด็กยากจนเป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รองลงมา คือ ปัญหาผู้ปกครองเลี้ยงดูไม่เหมาะสมเนื่องจากปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ลำดับถัดมา ได้แก่ ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง และเด็กที่ถูกล่วงละเมิดโดยบุคคลในครอบครัว เนื่องจากลักษณะครอบครัวในพื้นที่เป็นครอบครัวแหวกกลาง โดยเฉพาะพื้นที่นอกเมือง และพื้นที่ที่มีปัญหาความไม่สงบ แต่พื้นที่ในเมืองเช่น อำเภอหาดใหญ่จะมีความเป็นชุมชนเมือง ปัญหาที่พบ คือ การใช้แรงงานเด็ก เติบโตลูกอมและดอกไม้ตามร้านน้ำชาที่มีอยู่อย่างมากมายในตัวเมือง

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้รับการแจ้งเหตุอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยอาทิตย์ละ 2-3 ราย ซึ่งส่วนใหญ่โรงพยาบาลเป็นผู้แจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่รับทราบ โดยเหตุที่พบเป็นภรรยาถูกทำร้ายร่างกาย ส่วนในกรณีเด็กเนื่องจากเด็กไม่กล้าแจ้งความ มักพบเหตุโดยบังเอิญจากการสังเกตของครู สอบถามจึงทราบว่าถูกล่วงละเมิดและทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัวมานานกว่า 3 ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงปีที่ 3 เป็นต้น

ปัญหาการค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นพวกโรฮิงญา ในหลายปีที่ผ่านมา มีจำนวนหลายพันรายที่ประกอบด้วยเด็กและผู้หญิง แต่ช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนลดลงเหลือหลักร้อยราย ซึ่งแรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกส่งต่อหรือทำอาชีพประมง ไม่ได้อยู่ในพื้นที่นาน ส่วนปัญหาเด็กไร้สถานะพบมากในอำเภอสะเดา ที่มีอาณาเขตติดกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นแรงงานจีนฮ่อที่เข้ามาทำงาน มีลูกแล้วไม่แจ้งเกิด ทำให้เด็กมีปัญหาเรื่องสถานะและสิทธิตามมา ยกตัวอย่าง เด็กอายุสิบหกปีคนหนึ่ง ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ดำเนินการช่วยเหลือ จนปัจจุบันอายุ 23 ปี ยังไม่ได้เลขสิบสามหลัก เป็นปัญหาที่ยังคงต้องได้รับการช่วยเหลือต่อไป

ปัญหาโรคทางจิตเวชเด็ก ส่วนใหญ่เกิดจากผลของการเสพยาเสพติดเมื่อบำบัดแล้วส่งกลับเข้าพื้นที่ บางรายกลับมาเสพยา จึงมีปัญหาระยะจิตเวชตามมา และเกิดกรณีเด็กอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงที่สูญเสีย

บุคคลในครอบครัว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมหวาดกลัวเมื่อได้ยินเสียงดัง และไม่สื่อสารกับใครมาตลอดหลายปี โดยปัจจุบันยังคงรับการบำบัดรักษาอยู่

3.3.8 จังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีกลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และประเพณีปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน มีชนพื้นเมือง “ม้านิ” อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 20-30 คน กระจายอยู่ในพื้นที่ป่าเขาประมาณ 119 รายในจังหวัดสตูล จังหวัดมีเนื้อที่ประมาณ 2,807.5 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับภูเขา มีพื้นที่ติดต่อกันประเทศมาเลเซียตลอดแนวชายแดนทางบกยาวประมาณ 56 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดตรัง จังหวัดสงขลา รัฐปะลิส และรัฐเคดาห์ ในประเทศมาเลเซีย สำหรับการปกครองแบ่งเป็น 7 อำเภอ 36 ตำบล 280 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 6 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง

ตาราง 3.37 เขตการปกครองจังหวัดสตูล แยกตามรายอำเภอ

ลำดับ	ชื่ออำเภอ	จำนวน ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	อบต.
1	เมือง	12	71	1	1	3	10
2	ละงู	6	61	-		1	6
3	ทุ่งหว้า	5	35	-		1	5
4	ควนกาหลง	3	32	-		-	3
5	ควนโดน	4	31	-		1	4
6	ท่าแพ	4	31	-		-	4
7	มะนัง	2	19	-		-	2

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล ข้อมูลเดือนธันวาคม 2564

1. ข้อมูลประชากร

ในปี 2564 จังหวัดสตูลมีประชากรรวมทั้งสิ้น 324,835 คน เพศชาย 161,640 คน เพศหญิง 163,195 คน จำนวนครัวเรือน 107,562 ครัวเรือน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 72.48 ของประชากรทั้งหมด มีวัด 43 แห่ง มัสยิด 238 แห่ง โบสถ์คริสต์ 3 แห่ง ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ศูนย์ตาดีกา) 208 ศูนย์⁽³⁹⁾ ประชากรเด็ก จำนวน 78,220 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 10-14 ปี แต่จังหวัดสตูลมีอัตราการเกิดลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 – 2564 ดังแสดงในรูป 3.6

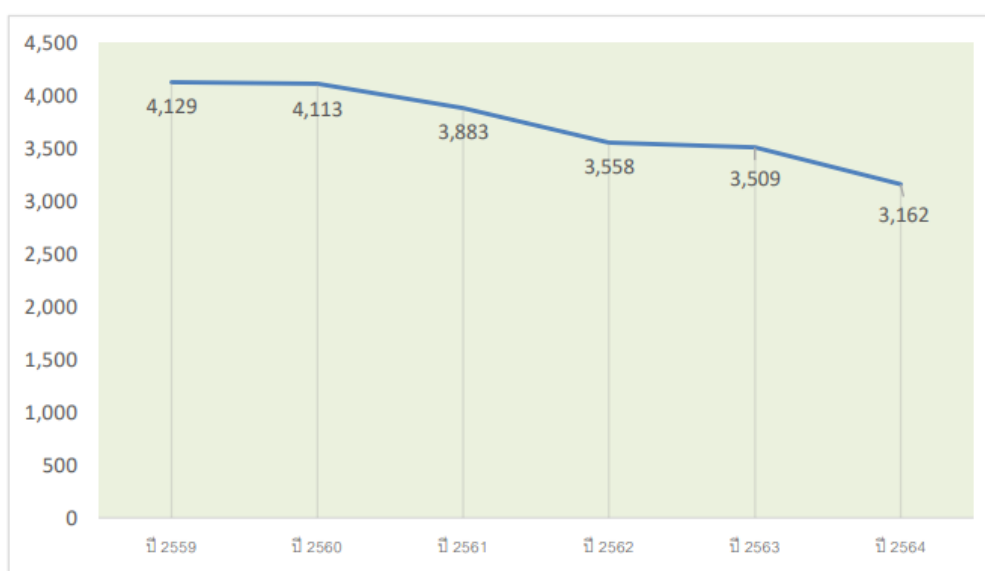
ตาราง 3.38 จำนวนประชากรอายุ 0 – 19 ปี จังหวัดสตูล แยกตามรายอำเภอ

หน่วย : คน

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4	5-9	10-14	15-19
เมือง	19,832	4,291	5,141	5,281	5,119
ละงู	19,772	4,129	5,298	5,190	5,105
ทุ่งหว้า	6,258	1,296	1,658	1,676	1,628

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุ (ปี)			
		0-4	5-9	10-14	15-19
ควนกาหลง	10,686	2,279	2,878	2,844	2,685
ควนโดน	6,756	1,548	1,777	1,772	1,659
ท่าแพ	9,213	1,923	2,506	2,494	2,290
มะนัง	5,753	1,233	1,499	1,558	1,463
รวมทั้งสิ้น	78,220	16,699	20,757	20,815	19,949

ที่มา: สำนักงานบริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง⁽⁶⁾

รูป 3.6 จำนวนการเกิดของเด็กในพื้นที่จังหวัดสตูล พ.ศ. 2559 – 2564

ที่มา: รายงานการเกิด กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

2. ด้านการศึกษา

จังหวัดสตูลมีหน่วยงานทางการศึกษาหลายแห่ง และมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่สะท้อนความหลากหลายในความต้องการด้านการศึกษาของหลายกลุ่มผู้เรียน ซึ่งจังหวัดมีสถานศึกษาจำนวน 603 แห่ง ภายใต้หน่วยงาน/สถาบันที่จัดการศึกษาทั้งหมด 12 หน่วยงาน ดังนี้

1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	จำนวน 170	แห่ง
1.2 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล	จำนวน 12	แห่ง
1.3 สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	จำนวน 2	แห่ง
1.4 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล ¹⁰	จำนวน 279	แห่ง
1.5 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา	จำนวน 7	แห่ง

¹⁰ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล ได้แก่ การศึกษาในระบบ (สามัญศึกษา) การศึกษาในระบบ (ศาสนาควบคูวิชาสามัญ) ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ปอเนาะ และการศึกษานอกระบบ

ตามอัยยาศัยจังหวัดสตูล

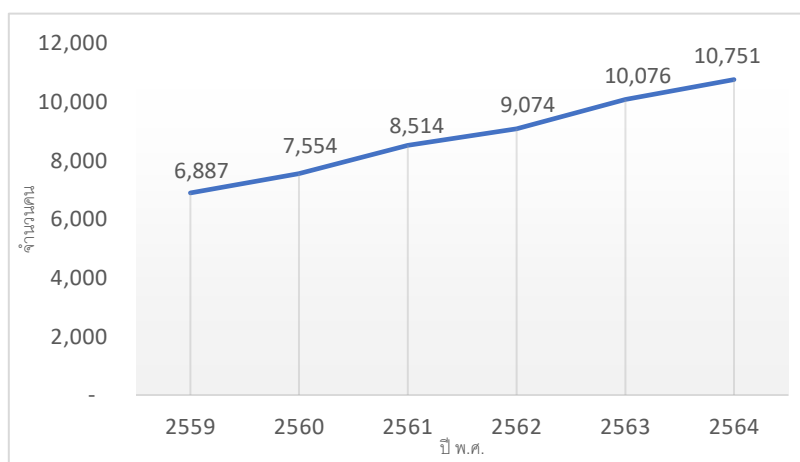
1.6 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	จำนวน 5	แห่ง
2. หน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการ		
2.1 วิทยาลัยชุมชน	จำนวน 1	แห่ง
2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล	จำนวน 1	แห่ง
2.3 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	จำนวน 121	แห่ง
2.4 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสตูล	จำนวน 1	แห่ง
2.5 สถานศึกษาสังกัดกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 436	จำนวน 2	แห่ง
2.6 สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน พม. จังหวัดสตูล	จำนวน 2	แห่ง

จังหวัดสตูลมีนักเรียนในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษา และการศึกษาตามอัยยาศัย ทั้งสิ้น 94,434 ราย นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล จำนวน 36,352 ราย โดยศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จำนวน 16,121 ราย สำหรับนักเรียนพิการเรียนร่วมในสถานศึกษามีจำนวน 2,142 ราย ซึ่งส่วนใหญ่บกพร่องทางการพูดและภาษา จำนวน 1,962 ราย และนักเรียนพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษมีจำนวน 239 ราย ส่วนใหญ่บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ จำนวน 45 ราย

3. ปัญหาสังคมในพื้นที่

ยาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่เร่ร่อนป้องกันปราบปราม และบำบัดผู้ติดยาเสพติด โดยปี 2564 มีการจับกุมคดียาเสพติด 31,913 คดี จำนวนผู้ต้องหา 33,790 ราย ข้อหาครอบครองและข้อหาเสพยาเสพติดมีส่วนมากถึงร้อยละ 70.03⁽³⁹⁾ พบการลำเลียงนำเข้ายาเสพติดเพื่อการส่งต่อไปประเทศที่สามในพื้นที่จังหวัดสตูล และจังหวัดนราธิวาส ส่วนตัวยาหลักที่มีการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างได้แก่ ยาบ้า และยาไอซ์

ปัญหาคนพิการที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เมื่อเทียบกับตั้งแต่ปี 2559 จำนวนคนพิการ 6,887 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.17 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ไปจนถึงปี 2564 จำนวนคนพิการ 10,751 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด (รูป 3.7) และส่วนใหญ่เป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 5,603 ราย ลำดับถัดมาคือพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 1,973 ราย (ตาราง 3.39) และบางส่วนเข้ารับบริการหรือการรักษาลำบาก เนื่องจากอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลบนเกาะ

รูป 3.7 จำนวนคนพิการในจังหวัดสตูล พ.ศ. 2559 - 2564

ที่มา: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ จังหวัดสตูล ข้อมูล ณ ธันวาคม 2564

ตาราง 3.39 จำนวนคนพิการในจังหวัดสตูล แยกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2564

อำเภอ	ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ทางสติปัญญา	ทางการเรียนรู้	ทางออทิสติก	พิการซ้ำซ้อน	รวม (ราย)
เมือง	197	843	1,837	195	368	89	36	227	3,792
ละงู	144	354	1,203	179	227	21	20	138	2,286
ควนโดน	49	177	548	56	99	12	10	44	995
ท่าแพ	45	202	855	55	138	12	5	48	1,360
ควนกาหลง	72	187	443	53	121	15	14	69	974
ทุ่งหว้า	43	112	425	68	86	10	2	27	773
มะนัง	32	98	292	22	59	28	5	35	571
รวม	582	1,973	5,603	628	1,098	187	92	588	10,751

ที่มา: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ จังหวัดสตูล ข้อมูล ณ ธันวาคม 2564

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ปัญหาความยากจน และปัญหาการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นลักษณะครอบครัวใหญ่อยู่ร่วมกัน บางครอบครัวมีสมาชิก 8-10 คน ด้วยหลักศาสนาสุลติมที่สามารถมีภรรยาได้ 4 คน และการคุมกำเนิดเป็นบาปแต่ละครอบครัวจึงมีสมาชิกเยอะ แต่คนหารายได้เพียง 1-2 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงหรือรับจ้าง ซึ่งรายได้ไม่แน่นอน การเลี้ยงดูบุตรหลานจึงเป็นหน้าที่ของผู้สูงอายุ บางครอบครัวพ่อแม่ทิ้งลูกให้ผู้สูงอายุเลี้ยงดูส่วนตนเองทำงานที่อื่น ดังนั้น ครอบครัวส่วนใหญ่จึงเป็นครอบครัวแหว่งกลาง เด็กอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ มีทั้งพ่อแม่แยกทาง พ่อแม่ไปทำงานที่อื่นแล้วส่งเงินกลับมาให้ผู้สูงอายุ และพ่อแม่ต่างคนต่างมีครอบครัวใหม่

สภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม เนื่องจากฐานะที่ยากจนของแต่ละครอบครัว และอยู่กันในห้องนอนแออัด บางบ้านไม่มีประตู หน้าต่างสามารถเดินทะลุถึงกันได้

ปัญหาด้านสุขภาพของคนในครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชายที่ทำอาชีพประมง การกินและนอนไม่เป็นเวลา ทำงานหนัก ส่วนใหญ่อายุไม่ยืน เป็นโรคเบาหวาน ความดัน และพบว่าเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต เพิ่มขึ้น ทำให้เป็นการทำให้ครอบครัวต้องดูแลเด็ก ๆ ในครอบครัวที่เป็นผู้ชายก็ต้องไปออกเรือ ขาดเรียนบ่อย บางรายลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพ

ปัญหาการละเลยการศึกษาของเด็ก ที่เกิดจากครอบครัวของเด็กที่ต้องการให้เด็กมาช่วยหารายได้ และจากทัศนคติของเด็กที่เห็นพ่อแม่ หรือคนในชุมชนประกอบอาชีพด้านการประมง หรือรับจ้าง จึงไม่เห็นถึงความสำคัญในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา บางรายเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมก็เริ่มมาช่วยผู้ปกครองทำงาน ส่วนเด็กบางรายกลัวที่จะออกจากวิถีชีวิตแบบเดิม ๆ จึงอาศัยอยู่ในชุมชนเดิมไม่ออกมาเรียนต่อในเมือง หรือมาใช้ชีวิตนอกชุมชน

ปัญหาการถูกทารุณกรรม และล่วงละเมิดทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว เช่น กรณีเด็กหญิงอาศัยอยู่กับพ่อ ถูกพ่อกับน้าล่วงละเมิดทางเพศนานกว่า 10 ปี และส่วนใหญ่จะมีเรื่องการใช้จ่ายเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งปัญหายาเสพติดถือเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงในพื้นที่ จากหนึ่งร้อยครอบครัวพบว่า 70-80 ครอบครัวมีการใช้จ่าย

3.4 สรุป

จากการสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงานของพัฒนาสังคมจังหวัด 8 จังหวัดที่ให้บริการ ให้ความช่วยเหลือ คຸ່ມครอบครัวและเยาวชนที่ประสบปัญหาต่าง ๆ พบว่า ปัญหาที่พบใน 8 จังหวัดบางปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัวแห่่งกลาง แต่จะมีรายละเอียดของปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น จังหวัดพิษณุโลกพบว่า อายุของเด็กที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในเมืองจะมีอายุน้อยกว่าเด็กที่อยู่ต่างอำเภอ ส่วนเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น จะนิยมใช้สารเสพติดที่ผสมขึ้นมาเอง และส่วนใหญ่ติดจากกลุ่มเพื่อน ในขณะที่จังหวัดนครปฐมเป็นพื้นที่สีแดงเฝ้าระวังเรื่องยาเสพติดทั้งจังหวัด เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามในทุกจังหวัด เมื่อพบปัญหาเสพติดมักพบปัญหาทางจิตเวชตามมาด้วยเสมอ และก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาในพื้นที่ เช่น การล่งละเมิดทางเพศคนในครอบครัว การใช้ความรุนแรงกับคนในครอบครัว คลุ้มคลั่ง อาละวาด ชุมชนเกิดความหวาดกลัว เป็นต้น

แต่บางปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะพื้นที่ เช่น ปัญหาการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม แม่วัยรุ่น ที่เกิดจากการไม่คุมกำเนิดตามวิธีชนเผ่า หรือความเชื่อทางศาสนา เช่น จังหวัดเชียงใหม่พบแม่วัยรุ่นมีลูกตั้งแต่อายุ 12-13 ปี และมีบุตรมากกว่า 6-8 คนในปัจจุบัน หรือครอบครัวในจังหวัดสตูลที่มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 10 คนเนื่องจากความเชื่อทางศาสนาที่สามารถมีภรรยาได้ 4 คนและการคุมกำเนิดเป็นบาป ส่วนจังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และเศรษฐกิจดี เช่น จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสงขลา พบปัญหาความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในการถูกล่อลวงเพื่อหาผลประโยชน์ เช่น การชักชวนค้าประเวณีในกลุ่มเพื่อน หรือทางสื่อโซเชียล การชักชวนเล่นการพนันออนไลน์ เป็นต้น รวมไปถึงปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กที่อยู่ในครอบครัวมีฐานะ เช่น การติดเกมออนไลน์ และทำร้ายร่างกายแม่หากเข้ามาขัดขวางการเล่นเกมส์ในจังหวัดขอนแก่น หรือ เด็กที่มีพฤติกรรมเก็บตัว ไม่ออกจากห้อง เพิกเฉยต่อสภาพแวดล้อม เนื่องจากไม่มีจุดมุ่งหมายในการใช้ชีวิตที่จังหวัดเชียงใหม่

อย่างไรก็ตามเราพบว่า เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ของทุกจังหวัดจะมีปัญหามากกว่า 1 ปัญหาเสมอและมีลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน เช่น ครอบครัวที่มีผู้ใช้สารเสพติดมักพบว่ามีภรรยาความรุนแรง หรือล่งละเมิดทางเพศกับ เด็ก เยาวชน หรือสมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาด้านจิตเวช ซึมเศร้า หรือปัญหาแม่วัยรุ่นที่ท้องไม่พร้อมตามมา เป็นต้น นอกเหนือจากนั้นในการสัมภาษณ์เรายังพบปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เช่น ครอบครัวปฏิเสธการรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เด็ก เยาวชนและครอบครัวไม่ได้รับการแก้ไขหรือฟื้นฟู หรือปัญหาความล่าช้าในการช่วยเหลือเนื่องจากระยะทางที่ห่างไกลของพื้นที่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และความขาดแคลนพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถเฉพาะทางเพื่อปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามแนวปฏิบัติหรือตามกฎหมายในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคຸ່ມครอบครัว รวมทั้งการประสานส่งต่อข้อมูล หรือส่งต่อเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ประสบปัญหาทางสังคม ที่บางครั้งต้องมีระยะเวลาการรอคอยเพื่อเข้ารับบริการ หรือการเข้าพักอาศัย รับบริการในพื้นที่ร่วมกันที่มีอย่างจำกัดของเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรง เด็กที่มีอาการทางจิตเนื่องจากเสพติด และแม่วัยรุ่นคลอดบุตร ทำให้บางครั้งพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเกิดความไม่สบายใจเมื่อเข้าเยี่ยมพบบุตรหลาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

1. ณ์ฉลดา พิชิตบัญชาการ. ปัญหาสังคม (social problems). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2530. หน้า 524.
2. Thai PBS. คดีเด็กและเยาวชน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรุงเทพฯ: สำนักข่าว Thai PBS; 2566. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332884>.
3. สำนักปราบปรามยาเสพติด. รายงานประจำปี 2564 ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด; 2564. 13 p.
4. ศิริลักษณ์ ปัญญา และเสาวลักษณ์ ทาแจ้ง. การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุค 4.0. พยาบาลสาร. 2563;47(2).
5. สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. บรรยายสรุปจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่; 2565.
6. ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. จำนวนประชากรไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน. 2565. จาก https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByAgeMonth.php.
7. สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่. รายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่; 2566.
8. สำนักงานสถิติจังหวัดชัยนาท. รายงานสถิติจังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2564. 2566. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2566. จาก <https://chainat.nso.go.th/reports-publications/provincial-statistics-report/spb2564.html>.
9. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่. รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่; 2564.
10. สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.2566 - พ.ศ.2570 2566.
11. สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2567. เชียงใหม่: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่; 2565.
12. สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. แผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย พ.ศ.2566 ถึง พ.ศ.2570. 2566.
13. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก. ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ปีการศึกษา 2565. 2565. จาก https://www.canva.com/design/DAFb2GyJ-9Q/CvpNXSA7ow5-gAmzdWGCmg/view?utm_content=DAFb2GyJ-9Q&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink#1.
14. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. สารสนเทศ ปีการศึกษา 2565. พิษณุโลก: สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ; 2565.
15. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุโขทัย. สรุปรายละเอียดเงินสงเคราะห์/เงินอุดหนุน กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2565.
16. พลุฑภาพร ทองประสงศ์. ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่. In: สุวรรณิน น, editor. 2566.

17. สำนักข่าวแนวหน้า. ปิดหมู่บ้านล่าเครือข่ายค้ายาเสพติดเชียงใหม่. แนวหน้า. 2565.
18. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่. รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2565. 2565. จาก https://drive.google.com/file/d/1N3PTC_FM1hmkQYDcl06J1nu2c--_JK/view.
19. ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน. ระบบสถิติทางการทะเบียน. 2566. จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>.
20. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพมหานคร: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน; 2565. หน้า 23.
21. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการเขต 8. รายงานสถานการณ์ทางสังคม ปี 2565. อุดรดิตถ์: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์; 2565.
22. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข; 2564.
23. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติคดีอาญา. 2563. จาก <http://pitc.police.go.th/2014/>.
24. สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดพิษณุโลก. จังหวัดพิษณุโลกเพิ่มประสิทธิภาพในการรับแจ้งข้อมูลข่าวสารการค้ายาเสพติด สายด่วน 1300 คุ้มครองรับแจ้งทุกช่องทาง. พิษณุโลก: สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดพิษณุโลก; 2564.
25. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย. ข้อมูลด้านสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดสุโขทัย. 2565. จาก <https://www.stipeo.go.th/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8/>.
26. วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุโขทัย. ข้อมูลพื้นฐานนักเรียนและครูอาชีวศึกษาจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2566. 2566. จาก <http://www.stvc.ac.th/main.php>.
27. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย. จำนวนนักเรียนจำแนกตามความพิการ สุโขทัย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย; 2566. จาก <https://info.sesaoskt.go.th/tableDeformity.php?op=2.3&look=&year=2565-1>.
28. สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดสุโขทัย. รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2564. สุโขทัย: สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดสุโขทัย; 2564.
29. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุโขทัย. รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2565. 2565.
30. สำนักงานจังหวัดชัยนาท. แผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท 5 ปี 2566 ถึง 2570. 2566.
31. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยนาท. รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดชัยนาทประจำปี 2565. 2565.
32. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม. สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2565. นครปฐม; 2565.
33. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. ยอดคดีเด็กสะสมตามปีงบประมาณจังหวัดนครปฐม ปีงบประมาณ 2560 - 2563. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2566. จาก http://www.appdjop.djop.go.th/djopsupport/warroom2/sp_detail.php?name=%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%90%E0%B8%A1.

34. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. จำนวนคดีสะสมเด็กในจังหวัดนครปฐม แยกรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2560-2562. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2566. จาก http://www.appdjop.djop.go.th/djopsupport/warroom2/sp_detail.php?name=%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%90%E0%B8%A1.
35. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น. สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2565. ขอนแก่น; 2565.
36. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. ยอดคดีสะสมตามปีงบประมาณ 2560-2563 จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2566. จาก http://www.appdjop.djop.go.th/djopsupport/warroom2/sp_detail.php?name=%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%88%E0%B8%99.
37. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. จำนวนคดีสะสมในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอำเภอ ตามปีงบประมาณ 2560-2562. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2566. จาก http://www.appdjop.djop.go.th/djopsupport/warroom2/sp_detail.php?name=%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%88%E0%B8%99.
38. สำนักงานจังหวัดสงขลา. ข้อมูลจังหวัดสงขลา 2563. สงขลา: สำนักงานจังหวัดสงขลา; 2563.
39. สำนักงานจังหวัดสตูล. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล. สตูล: สำนักงานจังหวัดสตูล; 2565.

บทที่ 4

การพัฒนาทรัพยากรฐานปัญหาและกลุ่มปัญหาทางสังคม: การวิเคราะห์จากการทบทวนรายการคดี และการทดลองในระดับจังหวัด

4.1 บทนำ

กระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส คือการวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนการลงรหัสของปัญหาได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่แนวทางการจัดกลุ่มปัญหาสังคมร่วมเพื่อระบบเบิกจ่าย (social problem-based-related-payment, SPRP) ให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส โดยเฉพาะในกลุ่มที่ปัญหาที่มีความซ้ำซ้อน คือ การจัดการรายการคดีที่เป็นกระบวนการที่ดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ การจัดการรายการคดี (Case Management) ซึ่งหมายถึง การรวมกระบวนการร่วมที่ทำการประเมินวางแผน ปฏิบัติ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลทางเลือกและบริการ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของบุคคลที่มีความต้องการด้านต่างๆ โดยใช้การสื่อสารและทรัพยากรที่มีอยู่ในการสนับสนุนผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและคุ้มค่า⁽¹⁾ นอกจากนี้ ยังมีการให้ความหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการรายการคดีอีกว่า หมายถึง แบบแผนการดำเนินงานที่ครอบคลุมงานด้านการบริการบุคคลต่าง ๆ อาทิ งานสุขภาพจิต งานผู้สูงอายุ งานสวัสดิการเด็ก สุขภาพและความบกพร่องทางพัฒนาการ การจัดการรายการคดีเป็นวิธีการเพื่อการจัดการบริการที่ครอบคลุม มีความต่อเนื่องและเฉพาะเจาะจงแก่ผู้รับบริการแต่ละรายมากขึ้น⁽²⁾ การจัดการรายการคดีสามารถจัดให้เกิดขึ้นได้ทั้งในองค์กรเดี่ยวและองค์กรขยาย หรือเกิดขึ้นภายใต้โปรแกรมการบริการที่มีการบริการจากหลายภาคส่วนมาประกอบกัน⁽³⁾ ทั้งนี้ การจัดการรายการคดีจำเป็นต้องทราบปัญหาที่แน่ชัดและมีแผนการบริการเพื่อให้สามารถบริหารจัดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับบริการอย่างครบถ้วนและไม่ซ้ำซ้อน

ด้วยการจัดการรายการคดีจำเป็นต้องทำงานในลักษณะทีมสหวิชาชีพ ซึ่งทำให้มีผู้เกี่ยวข้องหลายกรมและหลายกระทรวง ทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรไม่แสวงหากำไร และองค์กรภาคเอกชน อีกทั้งองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้กระบวนการจัดการรายการคดีเป็นไปอย่างประสบความสำเร็จ คือ งบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการแต่ละกรณี ตลอดจนการส่งต่อและจัดการระบบข้อมูล และกระบวนการเบิกจ่ายที่ไม่ซ้ำซ้อน และคำนึงถึงความรุนแรงที่แตกต่างกันของแต่ละกรณีเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อให้การจัดการรายการคดีเป็นไปอย่างประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ และมีการดำเนินการแบบไร้รอยต่อ การพัฒนาทรัพยากรฐานเป็นส่วนที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นประเด็นสำคัญลำดับต้นๆของการพัฒนาระบบสวัสดิการทั้งหมด การดำเนินงานครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาทรัพยากรฐานโดยการรวบรวมผลจากการทบทวนกรณีศึกษารายการคดี (Case review) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาและสังคมต่อไป

4.1.1 แนวคิดเบื้องต้นของปัญหาและรหัสปัญหาทางสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า “ปัญหาสังคมเป็นเงื่อนไขทางสังคมหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อบุคคล สังคมโลก หรือโลกกายภาพของเรา ปัญหาสังคม เช่น การว่างงาน โรคพิษสุราเรื้อรัง สารเสพติด หรือเอชไอวี/เอดส์ อาจส่งผลเสียต่อชีวิตและสุขภาพของบุคคลตามไปด้วย ความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัวและเพื่อนของบุคคลนั้น ปัญหาสามารถคุกคามสถาบันทางสังคมของเราได้ ตัวอย่างเช่น ครอบครัว (การทารุณกรรมคู่สมรส) การศึกษา (ค่าเล่าเรียนที่สูงขึ้น) หรือเศรษฐกิจ (การว่างงาน) โลกทางกายภาพและ

สังคมของเราอาจถูกคุกคามจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ การขยายตัวของเมือง (การขาดแคลนที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง) และสิ่งแวดล้อม (การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)”⁽⁴⁾

“ปัญหาสังคม คือ สภาพสังคม (เช่น ความยากจน) หรือรูปแบบพฤติกรรม (เช่น การใช้สารเสพติด) ซึ่งทำให้เกิดการเสียเปรียบ หรือเป็นอันตรายต่อบางคนหรือทุกคนในสังคม และมีจำนวนมากพอที่ทำให้เกิดความกังวลของสาธารณชน และหาทางร่วมดำเนินการแก้ไขเพื่อการเปลี่ยนแปลง”⁽⁴⁾

ปัญหาทางสังคมเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนมาก ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ค่าทางสถิติตามประเภทของปัญหาที่ประสบ ต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขของปัญหา หรือโครงสร้างของปัญหาด้วย เช่นคำถามที่ว่า การเป็นโรคเอดส์เป็นปัญหาทางสังคมหรือไม่ บางคนอาจให้ข้อสังเกตของการที่โรคเอดส์อาจเกิดจากพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ป้องกันอาจจะไม่ใช่ปัญหาทางสังคมได้ หรือบางคนอาจคิดว่าโรคเอดส์ไม่ใช่ปัญหาทางสังคมเลยด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์เจริญก้าวหน้า และความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุขทำให้โรคเอดส์ไม่ใช่ปัญหาอีกต่อไป หรือบางคนอาจจะมองว่าโรคเอดส์ยังไ้ก็เป็นปัญหา⁽⁴⁾ การบ่งชี้ปัญหาทางสังคมมีความซับซ้อนขึ้น เมื่อพิจารณาถึงความยากจน และผลของความยากจน การจัดกลุ่มปัญหาความยากจนจึงต้องพิจารณาผลของความยากจนด้วย ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางอาหารและการขาดสารอาหาร การไม่มีบ้านพักอาศัยหรือไม่สามารถจ่ายเพื่อการมีที่อยู่อาศัยได้ ปัญหาสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อเสนอในการอภิปรายต่อไปถึงการจัดกลุ่มปัญหานี้⁽⁴⁾

ตัวอย่างการจำแนกปัญหาสังคมตามการทบทวนวรรณกรรมมีลักษณะดังต่อไปนี้^(4, 5)

- ปัญหาเรื่องเชื้อชาติ ชนิตพันธุ์ และชนกลุ่มน้อย รวมถึงแรงงานต่างด้าว
- ปัญหาเรื่องเพศ และความไม่เท่าเทียมของเพศ
- ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างอายุ
- ปัญหาด้านการศึกษา
- ปัญหาของครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว
- ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานและเศรษฐกิจ
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาสารเสพติด
- ปัญหาสุขภาพกาย
- ปัญหาสุขภาพจิต
- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
- ปัญหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ปัญหาสงครามและผู้ก่อการร้าย
- ปัญหาการขยายตัวของความเป็นเมือง
- ปัญหาการบริการทางเพศ
- ปัญหาทางด้านการเมือง
- ปัญหาประชากร สิ่งแวดล้อม ความไม่เสมอภาคของโลก

จะเห็นได้ว่าจากสภาพปัญหาที่มีความแตกต่างหลากหลายรูปแบบ ทำให้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยอย่างหลากหลายเช่นกัน การศึกษารายกรณีของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ พบว่า

เด็กที่ถูกทารุณกรรมอยู่ในครอบครัวที่พ่อหรือแม่มีประวัติถูกทารุณกรรมมาก่อน มีพฤติกรรมหนีออกจากบ้าน แต่งงานเมื่ออายุน้อยเฉลี่ยเริ่มมีชีวิตคู่ 15-17 ปี และพักอาศัยอยู่ในสถานที่แออัดคับแคบ ส่วนเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะมีการซึมเศร้า รู้สึกผิด แยกตัว บางรายกรณีมีการพยายามทำร้ายตนเองภายหลังจากการถูกทารุณกรรมทางเพศ⁽⁶⁾ สอดคล้องกับงานวิจัยของนางณภัส คุ้มประเสริฐและคณะ ที่ศึกษารายกรณีแบบบูรณาการเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมในจังหวัดพิจิตร พบว่า ครอบครัวเด็กที่ถูกทารุณกรรมมีฐานะยากจน สภาพที่อยู่อาศัยคับแคบ นอนรวมกันในห้องโถงใหญ่ เมื่อเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศจะมีพฤติกรรมเหม่อลอย แยกตัว หวาดกลัว หรือบางคนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจะปรากฏรอยฟกช้ำทั่วร่างกาย เด็กบางรายต้องเข้าสู่กระบวนการเยียวยารักษาของจิตแพทย์⁽⁷⁾ หรือการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจฯ ของจุฑาทิพย์ บุตรจุ พบว่าเด็กนักเรียนจะเกิดความเครียด มองโลกในแง่ร้าย รู้สึกกดดันเวลาที่ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน หรือไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม⁽⁸⁾ หรือจากการศึกษาเรื่องการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุค 4.0 พบว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เด็กเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย และใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิดซ้ำ และมีแนวโน้มกระทำความผิดรุนแรงขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์⁽⁹⁾ ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงลักษณะปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาไปสู่การจัดกลุ่มปัญหาเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส และพัฒนาสู่ระบบเบิกจ่ายในการวิจัยต่อไป ทีมวิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมปัญหาจากการทบทวนรายกรณีในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาสังคม จากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในทุกสาขาวิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เช่น นักสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาล ครู นักพัฒนาชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลกลุ่มปัญหาและแผนการให้ความช่วยเหลือรายกรณี ที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดจะนำไปใช้ในการสร้างมาตรฐานกลุ่มปัญหาสังคม และทดลองการเชื่อมต่อกับกลุ่มปัญหากับกระบวนการจัดการรายกรณีจังหวัด รวมทั้งเป็นข้อมูลตั้งต้นที่ใช้ในการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (Enhancing equitable education and social opportunity of children: EESOC) ต่อไป

4.1.2 มาตรฐานรหัสปัญหาสังคม

มาตรฐานรหัสข้อมูล หมายถึง การกำหนดรหัสให้เป็นแบบเดียวเพื่อใช้ในการอ้างอิงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน มาตรฐานรหัสข้อมูลเป็นมิติหนึ่งของมาตรฐานข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับหลัก ๆ ดังนี้¹

1. มาตรฐานข้อมูลระดับระหว่างประเทศ (International Data Standards) เป็นมาตรฐานที่ได้จากข้อตกลงร่วมกันของประเทศสมาชิกต่าง ๆ ที่มีความสนใจร่วมกัน เช่น มาตรฐานระหว่างประเทศขององค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดทำมาตรฐาน (International Organization for Standardization – ISO) หรือ กลุ่มระบบมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO Family of International Classification: FIC) เป็นต้น

2. มาตรฐานข้อมูลระดับประเทศ (National Data Standards) เป็นมาตรฐานที่ได้จากการประชุมหารือ เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายในประเทศ โดยมีหน่วยงานมาตรฐานแห่งชาตินั้น ๆ เป็นศูนย์กลาง ซึ่งหน่วยงานมาตรฐานของชาติอาจเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนก็ได้ เช่น สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม หรือ CPT Coding system (Current Procedural Terminology) เป็นส่วนประกอบของ HCPCS (Healthcare Common Procedure Coding System) Level I ซึ่งดูแลโดย American Medical Association (AMA) ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

3. มาตรฐานข้อมูลระดับกลุ่ม (Association Data Standards) เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นจากกลุ่มหน่วยงาน หรือโดยกลุ่มบุคคลในวงการเดียวกัน หรือเกิดจากข้อตกลงของกลุ่มองค์กรที่มีกิจกรรม การดำเนินงานเป็นอย่างเดียวกัน เช่น สมาคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สมาคมการเงิน การศึกษา และการสาธารณสุข เป็นต้น

การจัดทำมาตรฐานรหัสข้อมูลจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะทำให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึง รับทราบ ประสาน และส่งต่อข้อมูลระหว่างกันด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องได้ ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการจัดทำระบบสารสนเทศของหน่วยงานขึ้น เพื่อใช้ในการดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา สงเคราะห์และคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ ปัญหาที่มีความซับซ้อน รวมทั้งครอบครัวและกลุ่มเปราะบาง เช่น

1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ ระบบสมุดพกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ (MSO LogBook) ระบบสารสนเทศโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, ระบบสารสนเทศเพื่อการ คุ้มครองเด็ก, ระบบรับแจ้งเหตุ 1300 เป็นต้น

2) กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ระบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ด้านการศึกษา (GIS) ระบบตรวจสอบข้อมูลรายบุคคล (IEIS) ระดับฐานข้อมูลประชากรวัยเรียน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

3) การเบิกจ่ายเงินด้านสุขภาพ เช่น สำนักงานกลางสารสนเทศบริการสุขภาพ (สกก.) มีการจัดทำ ระบบสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยในโครงการสวัสดิการรักษายาบาล ของข้าราชการ ข้อมูลที่ถูกนำเข้าสู่ระบบการเบิกจ่ายหลักประกันสุขภาพ เช่น ระบบ Electronic medical Records ที่สถานพยาบาลส่วนใหญ่ใช้ในการบันทึกประวัติของผู้ป่วย บันทึกการรักษา บันทึกการให้ยา และ หัตถการต่าง ๆ ส่งออกข้อมูลตามมาตรฐานแฟ้มข้อมูลที่ยอมรับกันกลางกำหนด

4) กระทรวงแรงงาน ได้แก่ แอปพลิเคชันบริการด้านแรงงานเพื่อประชาชน ระบบ e-Labour บริการ ประชาชน หรือระบบการบริหารจัดการ การทำงานของคนต่างด้าว ที่มีสถานะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

5) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ระบบร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริต ระบบสอบถามสถานะคดี ระบบ สารสนเทศคดีคนดีสู่สังคม ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ ระบบข้อมูลติดตามเด็กหลังการปล่อยตัว เป็นต้น

6) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ระบบจัดเก็บข้อมูลความเป็นจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ระบบ TPMAP ระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด ระบบThaiQM สำหรับการบันทึกข้อมูลครัวเรือนการจัดความยากจนฯ เป็นต้น

7) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ แอปพลิเคชัน Police I love u แอปพลิเคชัน CRIMES on Mobile, แอปพลิเคชัน Police 4.0 เป็นต้น

8) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ ระบบสารสนเทศกองทุนเพื่อความเสมอภาคทาง การศึกษา (iSEE) ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ ระบบคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาค CCT

ดังนั้นเมื่อนำปัญหาสังคมที่รวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม มาแบ่งตามช่วงอายุจะพบว่าในแต่ละ ช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคม จะได้รับบริการที่หลากหลายจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ บ้านพักเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์ เป็นต้น และในแต่ละบริการนั้น ต้องการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เช่น เมื่อเด็กถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวและนำส่งโรงพยาบาล นัก สังคมสงเคราะห์ภายในโรงพยาบาลจะประสานงานกับ บ้านพักเด็กและเยาวชนเพื่อร่วมกันสืบค้นหาข้อเท็จจริง

หากมีความจำเป็นต้องแยกเด็กจากผู้ปกครอง ก็ต้องดำเนินการโดยประสานงานกับทีมสหวิชาชีพเพื่อร่วม ประเมินปัญหา และวางแผนช่วยเหลือเด็กต่อไป

รูป 4.1 ปัญหาด้านสังคม การศึกษา และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน และตัวอย่าง หน่วยงานภาครัฐที่ช่วยเหลือฯ ในแต่ละช่วงอายุ ที่มา: จากการรวบรวมของการวิจัยนี้

ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ครอบครัวและ กลุ่มเปราะบาง ที่สามารถส่งต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานและแอปพลิเคชันต่างๆ ได้ การวิจัยนี้จึง เริ่มต้นวิจัยและพัฒนาหัตถสาตราฐานปัญหาสังคม เพื่อช่วยให้การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานสามารถทำได้แบบไร้รอยต่อ มีประสิทธิภาพ ทีมวิจัยทบทวนวรรณกรรม รหัตถสาตราฐานปัญหาสังคม และพบว่าการศึกษาวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ควรพัฒนาหัตถสาตราฐานบนพื้นฐานของการ จัดทำหัตถสาตราฐาน ICPC หรือ International Classification of Primary Care ซึ่งพัฒนาโดย World Organization of Family Doctors (WONCA) ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ประกอบด้วยแพทย์เวช ศาสตร์ครอบครัวจากหลากหลายประเทศ ได้พัฒนา ICPC ขึ้นเพื่อช่วยในการวินิจฉัยโรคที่มีความซับซ้อนตาม ระบบสุขภาพปฐมภูมิ ประกอบด้วย 25 หมวด แบ่งตามตัวอักษร A-Z ซึ่งในหมวด Z กล่าวถึงปัญหาสังคมใน

ด้านต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยตัวอักษร 2 ตำแหน่ง (ZC สำหรับปัญหาสังคม) ตามด้วยตัวเลขอีก 2 ตำแหน่ง เพื่ออธิบายปัญหาสังคมชนิดต่างๆ ดังนี้

- ZC01 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของคู่ชีวิต
- ZC02 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเด็ก
- ZC03 ปัญหาด้านความสัมพันธ์พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC04 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการระบบสุขภาพพื้นฐาน
- ZC09 ปัญหาความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ
- ZC10 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของคู่ชีวิต
- ZC11 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็ก
- ZC12 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC13 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
- ZC15 ปัญหาด้านการศึกษา
- ZC16 ปัญหาด้านการทำงาน
- ZC17 ปัญหาการไม่ทำงาน (ว่างงาน)
- ZC20 ปัญหาด้านอาหารและน้ำดื่ม
- ZC25 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของคู่ชีวิต
- ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก
- ZC27 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC30 ปัญหาด้านพฤติกรรมของคู่ชีวิต
- ZC31 ปัญหาด้านพฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC35 ปัญหาด้านความรุนแรง
- ZC36 ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย
- ZC37 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิด
- ZC38 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
- ZC39 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพ
- ZC90 ความกังวลหรือความกลัวที่จะมีปัญหาสังคม
- ZC99 ปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสภาวะสุขภาพ

ในการกำหนดรหัสมาตรฐานนี้จะประกอบไปด้วยคำอธิบาย กรณิที่ครอบคลุม (Inclusion criteria) กรณิที่ไม่ครอบคลุม (Exclusion criteria) ซึ่งกรณิไม่ครอบคลุมได้ถูกจัดเอาไว้ในรหัสปัญหาหลักอื่นแล้ว และสุดท้ายคือหมายเหตุ ที่อาจจะประกอบไปด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ และคำอธิบายเพิ่มเติมในการใช้ คณะผู้วิจัยได้นำโครงสร้างการอธิบายลักษณะปัญหาสังคมของ ICPC มาจัดทำรหัสมาตรฐานปัญหาสังคมให้เข้ากับกรณิศึกษาเด็กด้อยโอกาสข้ามช่อนของประเทศไทย และทดลองขยายรหัส ทั้งการเพิ่มตัวเลขในตำแหน่งที่ 3-4 รวมถึงการเพิ่มตัวเลขในตำแหน่งที่ 5-6

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.2.1 ทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับการจัดการรายกรณี มาตรฐานรหัส รหัสมาตรฐาน ICPC หรือ International Classification of Primary Care

4.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลรายการกรณี

ในขั้นตอนนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลรายการกรณี ที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. การหารือร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมสงเคราะห์ในการออกแบบแบบสอบถามการทบทวนกรณีศึกษารายกรณี (case review) ตามบันทึกช่วยจำของนักสังคมสงเคราะห์ โดยไม่ระบุชื่อ ที่อยู่ที่สามารถสืบตัวบุคคลได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลรายการกรณี

แบบสอบถามการวิเคราะห์ทบทวนรายการกรณี (case review) แบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อคำถาม และข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม และรายละเอียดการรับบริการ จำนวน 11 ข้อ โดยใช้กรอบการเขียนรายงานการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การรับเรื่อง รับแจ้งเหตุ 2) การสืบค้นข้อเท็จจริง 3) การประเมินสถานะของผู้ใช้บริการ 4) การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนให้บริการ 5) การดำเนินงาน 6) การติดตามผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และผลกระทบ 7) การส่งต่อ 8) การทำงานสหวิชาชีพ และ 9) การวิเคราะห์กระบวนการทำงาน

2. การคัดเลือกกรณีศึกษา (เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาซ้ำซ้อน) ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงร่วมกับผู้ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยกำหนดคุณสมบัติให้เด็กและเยาวชนต้องประสบปัญหาอย่างน้อย 2 ปัญหา และมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษารายกรณีจำนวน 2,100 กรณี แบบไม่ระบุตัวตนโดยใช้ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวม 3 เดือนระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนกรกฎาคม 2566

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรหัสมาตรฐานปัญหาสังคม

1. นำรายการปัญหาที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามการวิเคราะห์รายการกรณี (case review) และการทบทวนเอกสารข้อมูลปัญหาเด็ก เยาวชนด้อยโอกาสและครอบครัว ในแบบฟอร์มของการวิจัยจากนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาจัดหมวดหมู่ตามแนวคิดของ International Classification of Primary Care (ICPC) ในหมวดปัญหาสังคม (รหัส ZC) จำนวน 25 กลุ่มปัญหา และเพิ่มเติมรายการหมวดปัญหาอีก 11 กลุ่มปัญหาเพื่อให้ครอบคลุมรายการปัญหาต่าง ๆ ในบริบทของประเทศไทย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหาแม่วัยรุ่น ปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

2. ประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อนำเสนอร่างรหัสมาตรฐานปัญหาสังคม ภายหลังการประชุมได้มีการปรับปรุง เพิ่มเติม และปรับลดข้อความ ในรายการปัญหาที่ครอบคลุมรายการปัญหาที่ไม่ครอบคลุม และนิยามความหมายต่าง ๆ

3. นำข้อคิดเห็นจากการประชุม มาปรับปรุงร่างรหัสมาตรฐานรหัสปัญหาสังคม ดังนี้

1) เพิ่มเติมหมวดปัญหาหลัก ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และรหัสปัญหาสังคมที่ครอบคลุม 7 รหัสปัญหา ที่ไม่ครอบคลุม 1 รหัสปัญหา

2) เพิ่มเติมรหัสปัญหาสังคมที่ครอบคลุมจำนวน 31 รหัสปัญหาใน 16 หมวดปัญหาหลัก เช่น เพิ่มเติมรหัสปัญหาสังคม ZC04.01 – ZC04.03, รหัสปัญหาสังคม ZC09.02 – ZC09.04 หรือรหัสปัญหาสังคม ZC31.07, ZC31.08 เป็นต้น

3) ปรับปรุงคำศัพท์ในรายการปัญหาต่าง ๆ เช่น ZC01 ปรับคำว่า “ชีวิตคู่” เป็น “คู่ชีวิต” หรือ ZC13.05 จากเดิม “ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการรักษาพยาบาล” เป็น “ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการดูแลและสุขภาพ/การเจ็บป่วย” เป็นต้น

4) ตัดรายการรหัสปัญหาสังคม หรือตัดคำที่มีความซ้ำซ้อน มีความหมายคลุมเครือ หรือใช้คำที่ไม่เหมาะสมออก เช่น ZC02.03 เด็กถูกทอดทิ้งให้ผู้สูงอายุดูแล (ไม่ใช่เป็นปัญหาสังคมในทุกกรณี) หรือ ตัดข้อความ “แม่วัยรุ่น” ในรหัส ZC49.00 ออกคงเหลือเพียง ZC49.00 ตั้งครรภ์ไม่พร้อม เป็นต้น

4.2.4 การทดลองนำรหัสปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัด

หลังจากการจัดทำร่างรหัสปัญหาสังคมที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และการประชุมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ได้นำร่างรหัสปัญหาสังคมไปทดลองใช้กับพื้นที่ใน 2 จังหวัดได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดชุมพร เพื่อประเมินความครอบคลุมของรหัสปัญหาสังคม กับปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จริง ทีมวิจัยคัดเลือกพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่ทดลองเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ร่วมโครงการวิจัยมาต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นจังหวัดนำร่องที่เข้าร่วมในการพัฒนาระบบพม. Smart และ ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (ESS Help me Thailand) ESS ทีมวิจัยจึงมีข้อมูลรายการปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่บางส่วน ส่วนจังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่ใหม่ จังหวัดยังไม่ได้เข้าร่วมใช้ระบบพม. Smart และทีมวิจัยไม่เคยเดินทางไปสัมภาษณ์ข้อมูลด้านปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงคัดเลือกจังหวัดดังกล่าวเพื่อประเมินความครอบคลุมของรหัสปัญหาสังคม กับปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จริง

ขั้นตอนการทดลองนำรหัสปัญหาสังคมไปใช้กับปัญหาสังคมจริงในพื้นที่จังหวัดทดลอง

1. ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลรหัสปัญหาสังคม: แนวคิด การพัฒนารหัสปัญหาสังคม กลุ่มปัญหาหลัก รายการปัญหาที่ครอบคลุม รายการปัญหาที่ไม่ครอบคลุม และหมายเหตุประกอบการพิจารณา ใช้เวลาในการนำเสนอประมาณ 30 – 45 นาที

2. ทดลองลงรหัสปัญหาสังคมร่วมกัน: ยกตัวอย่างเด็กที่ประสบปัญหา ด้วยการเล่าเรื่องราว หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนช่วยกันสรุปรายการปัญหาของเด็ก หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนเลือกรหัสปัญหาที่เหมาะสมกับรายการปัญหาต่าง ๆ หากมีการเลือกรหัสปัญหาสังคมที่แตกต่างกันจะให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อเลือกใช้รหัสปัญหาสังคม หรือเพิ่มเติมรหัสปัญหาสังคมให้ครอบคลุมกับรายการปัญหานั้น ๆ ต่อไป

3. ทดสอบหาความพอเพียงของรหัสปัญหาสังคม: ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนเตรียมข้อมูลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสมาคนละ 3 กรณีศึกษา นำข้อมูลเด็กแต่ละรายมาเขียนรายการปัญหาอย่างน้อย 2 ปัญหา พร้อมระบุรหัสปัญหาสังคม หากไม่สามารถระบุรหัสปัญหาสังคมได้ ให้ระบุว่า “ไม่มีรหัสปัญหาสังคม” ในช่องรหัสปัญหาสังคม

4. ทีมนักวิจัย รวบรวมแบบสรุปข้อมูลรายการปัญหาและรหัสปัญหาสังคม และหาค่าความพอเพียงของรหัสปัญหาสังคม

ตาราง 4.1 รายละเอียดการประชุมในพื้นที่ทดลอง และการทดสอบความพอเพียงของรหัสปัญหาสังคม

วันที่	พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย	ค่าความพอเพียง	ประเด็นเพิ่มเติม
12 ตุลาคม 2566	จังหวัดพิษณุโลก : พัฒนาสังคมจังหวัด และบ้านพักเด็กและเยาวชน	ร้อยละ 85	1) เพิ่มข้อความ “หรือที่ดินสาธารณะ” ในรหัส ZC36.03 ZC36.03 ที่พักอาศัย อยู่อยู่ในพื้นที่ของญาติ บุคคลอื่น <u>หรือที่ดินสาธารณะ</u> 2) เพิ่มรหัสปัญหาสังคม ZC 16.12 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ZC16.13 เด็ก เยาวชนถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ZC 38.03 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านการแพทย์ เช่น การฟื้นฟู รักษาพยาบาล กายอุปกรณ์ การส่งต่อรักษา ZC 38.04 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านการศึกษา ZC 38.05 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านการประกอบอาชีพ ZC 38.06 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ช่วยเหลือคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ZC42.11 เด็กมีพฤติกรรมใช้อาวุธปืน หรืออาวุธอื่น ๆ ZC47.06 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กับเด็กและเยาวชน ZC47.07 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน

วันที่	พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย	ค่าความพอเพียง	ประเด็นเพิ่มเติม
			ZC47.08 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับเด็กและเยาวชน ZC47.09 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน ZC47.10 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ เด็ก และเยาวชน ZC47.11 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน ZC47.12 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ กับเด็ก และเยาวชน ZC47.13 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน ZC49.07 ปัญหาการตั้งครรรค์ซ้ำและไม่พร้อมตั้งครรรค์
30 ตุลาคม 2566	จังหวัดพิษณุโลก : ทีม One Home และสหวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในพื้นที่	ร้อยละ 95	เพิ่มรหัสปัญหา ZC35.11 เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการล่อลวง ZC99.06 ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง
11 พฤศจิกายน 2566	จังหวัดชุมพร : พัฒนาสังคมจังหวัดบ้านพักเด็กและเยาวชน ทีม One Home และสหวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในพื้นที่	ร้อยละ 95	ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 2,100 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยในจังหวัดลำปาง 408 คน กรุงเทพมหานคร 316 คน จังหวัดชุมพร 283 คน และจังหวัดกาญจนบุรี 154 คน ตามลำดับในอาชีพและสายงานต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง 4.2 และ 4.3

ตาราง 4.2 สายงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สายงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. สวัสดิการสังคม/สังคมสงเคราะห์	1,041	48.55
2. การศึกษา	490	24.50
3. สาธารณสุข	101	9.05
4. ยุติธรรม	74	3.70
5 องค์กรเอกชน (NGO)	51	2.55
6. อื่นๆ ได้แก่ 6.1 สายงานที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น	69	2.95
6. อื่นๆ ได้แก่ 6.2 อาสาสมัคร	14	0.70
7 ไม่ระบุ	160	8.00
รวม	2,100	100

ตาราง 4.3 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักสังคมสงเคราะห์	1,107	52.71
ครู	523	24.90
นักจิตวิทยา	115	5.48
นักพัฒนาชุมชน	68	3.24
อาสาสมัครชุมชน	40	1.90
พยาบาล	35	1.67
สูติแพทย์	11	0.52
ผู้นำชุมชน	10	0.48
อาสาสมัครพัฒนา	12	0.57
ตำรวจ	11	0.52
ผู้ใหญ่บ้าน	2	0.10
ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์	1	0.05
ผู้ให้คำปรึกษา	1	0.05
นักวิชาการการศึกษา	1	0.05
นักพัฒนาสังคม	1	0.05
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	1	0.05
นักกายภาพบำบัด	1	0.05
ไม่ระบุ	160	7.62

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	2,100	100

รวบรวมลักษณะปัญหาที่ได้จากแบบสอบถาม การวิเคราะห์รายกรณี (case review) พบว่ามีรายการปัญหามากกว่า 300 ปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น

- เด็กเสียชีวิตเพราะถูกพ่อเลี้ยงทำร้ายร่างกาย เสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุ
- เด็กเสียชีวิตในครอบครัวที่พ่อแม่มีประวัติติดยาเสพติด
- เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อเนื่องโดยคนในครอบครัว
- เด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีอาญา หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย
- เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจโดยคนในครอบครัว
- เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายและจิตใจโดยคนนอกครอบครัว
- เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยคนในครอบครัว เช่น พ่อ พ่อเลี้ยง อา ญาติ
- เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยคนนอกครอบครัว เช่น ครู เพื่อนบ้าน เพื่อนนักเรียน คนในชุมชน
- เด็กที่มีพฤติกรรมเสพติดต่างๆ เช่น ติดเกมส์ ติดโซเชียล ติดโทรศัพท์มือถือ ติดสื่อออนไลน์ลามก อนาจาร ติดเพื่อน ติดเที่ยว
- เด็กปฏิเสธการให้ข้อมูลส่วนบุคคล ปฏิเสธการติดตามเครือญาติ ปฏิเสธความช่วยเหลือ ปฏิเสธการยุติการตั้งครรภ์ตามระบบที่ปลอดภัย
- เด็กป่วยกินยานอนหลับเกินขนาด
- เด็กป่วยหาซื้อยากินเอง
- เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม
- เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว อารมณ์แปรปรวน พูดคำหยาบ เกรง ลักขโมยของ
- เด็กในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง
- เด็กในครอบครัวที่มีผู้กระทำความผิดทางเพศบุคคลอื่นในครอบครัว
- เด็กมีปัญหาด้านสมองและปัญญา อยู่กับแม่เสพยาตั้งแต่ตั้งครรภ์
- พ่อแม่ขาดภาวะความเป็นผู้ปกครอง ทำผิด พรบ. คุ้มครองเด็ก(หมวดสงเคราะห์) ป่วยทางจิต
- เด็กในครอบครัวยากลำบาก (ยากจน พ่อติดคุก แม่ทิ้ง ยายที่รับดูแลป่วยติดเตียง ลุงเป็นใบ้หูหนวก)
- เด็กต้องไปทำงานรับจ้าง เพื่อช่วยเหลือครอบครัว ใช้หนี้แทนครอบครัว ช่วยค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของตนเองและน้อง ช่วยค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของคนในครอบครัว
- เด็กทำงานในช่วงกลางคืนและเสี่ยงอันตราย เช่น ซื้ชาเลี้ยงเก็บขยะ ปั่นต้นไม้หารังผึ้งและของป่า เช่น ผักในตลาดเช้า ทำงานประมง ขายของตามสี่แยกไฟแดง และทำงานในสถานบันเทิงเด็กพักอาศัยในที่ที่ไม่เหมาะสม (ใต้ต้นไม้ ตึกร้าง ใต้สะพานลอย) เป็นต้น
- เด็กพิการถูกทำร้าย ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกกักขัง ถูกจับมัดเพื่อไม่ให้ออกไปข้างนอก ถูกล่วงให้ดื่มสุรา ใช้สารเสพติด สภาพบ้านไม่เหมาะสม และไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ
- เด็กถูกปล่อยให้อยู่กันเองแบบชั่วครั้งชั่วคราว
- เด็กถูกละเลยด้านสุขภาพและโภชนาการ
- เด็กที่อยู่กับพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุเลี้ยงเดี่ยว หรือญาติเลี้ยงเดี่ยว
- เด็กพัฒนาการช้าถูกทอดทิ้งให้อยู่กับผู้สูงอายุป่วยเป็นมะเร็ง

- เด็กเปลี่ยนโรงเรียนบ่อย
- เด็กไม่ได้เรียนหนังสือ (หยุดเรียนกลางคัน) เนื่องจากตั้งครรรค์ คลอดลูก และดูแลบุตร
- เด็กไม่มีอุปกรณ์การเรียน ทำงานรับจ้าง คลุกคลีกับพ่อที่ติดยาเสพติด อยู่ในสภาพแวดล้อมยาเสพติด
- เด็กไม่มีเงินไปโรงเรียนต้องทำงานดูแลน้อง ไม่มีค่าเดินทางไปโรงเรียน และค่าอาหารกลางวัน
- เด็กไม่อยากไปโรงเรียน
- เด็กได้รับโรคติดต่อจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- เด็กไม่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่มีค่าเดินทางไปโรงพยาบาล
- เด็กที่มีปัญหาสุขภาพ ตั้งแต่แรกคลอด
- เด็กในครอบครัวยากลำบาก (ยากจน พ่อติดคุก แม่ทิ้ง ยายที่รับดูแลป่วยติดเตียง ลุงเป็นใบ้หูหนวก)
- เด็กต้องไปทำงานรับจ้าง เพื่อช่วยเหลือครอบครัว ใช้หนี้แทนครอบครัว ช่วยค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของตนเอง และน้อง
- เด็กต้องทำงานหาเงินช่วยค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของคนในครอบครัว
- เด็กเจ็บป่วยแต่ไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎร์
- เด็กเจ็บป่วยโควิด ไม่มีที่รักษา
- ผู้ดูแลเด็ก ไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐ
- เด็กพิการมีอุปกรณ์วีลแชร์ที่เสียแต่ไม่มีเงินซ่อม
- โรงเรียนไม่มีบุคลากรเพียงพอในการแก้ไขปัญหาเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ
- เด็กไม่ได้รับวุฒิการศึกษาหลังจบ เนื่องจากชำระค่าเทอมไม่ครบ
- ผู้ปกครองนักเรียนทะเลาะกับครูที่โรงเรียน
- ที่พักอยู่ในเขตภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น ไฟป่า พายุฝน เป็นต้น
- ผู้ปกครอง ผู้ดูแลขาดทักษะในการดูแลเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ปัญหาอื่น ๆ

ทีมวิจัยนำรายการปัญหามาจัดกลุ่มปัญหาภายใต้กรอบของ ICPC ปัญหาสังคมหมวด ZC แต่เนื่องจากไม่สามารถระบุรายการปัญหาทั้งหมดได้จึงมีการเพิ่มเติมหมวดปัญหาหลักจำนวน 11 หมวดปัญหา เพื่อให้ครอบคลุมรายการปัญหาสังคมในบริบทของประเทศไทย ดังนี้

- ZC40 ปัญหาสังคมอื่น ๆ
- ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก
- ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก
- ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
- ZC44 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ
- ZC45 เด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย
- ZC46 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการด้านการศึกษาสังคม
- ZC47 ปัญหาความสัมพันธ์ ผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคม
- ZC48 ปัญหาด้านความเสี่ยงของเด็ก
- ZC49 ปัญหาแม่วัยรุ่น
- ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

รหัสปัญหา	ตัวอย่างรายการปัญหา
	- เด็กป่วยหาซื้อยากินเอง - เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม - เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว อารมณ์แปรปรวน พุดคำหยาบ เกร่ ลักขโมยของ - เด็กมีพฤติกรรมทำลายสิ่งของ เฝ้าบ้าน - เด็กมีพฤติกรรมวอกแวก ไม่อยู่นิ่ง โวยวาย ขณะเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนทั่วไป - เด็กมีพฤติกรรมหลบหนีออกจากสถานสงเคราะห์ หลบหนีออกจากบ้านเป็นประจำ
ZC45 เด็ก เยาวชน กระทำผิดกฎหมาย	- เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดีอาญา เช่น คดีลักทรัพย์ คดีร่วมกระทำชำเรา พยายามฆ่า มีเครื่องกระสุนในครอบครอง - เด็กพิการกระทำผิด
ZC48 ปัญหาด้านความ เสี่ยงของเด็ก	- เด็กเสี่ยงตั้งครรภ์ซ้ำ เด็กเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาผลประโยชน์ เด็กเสี่ยงไม่มีผู้ดูแลและเฝ้าระวัง เด็กเสี่ยงเป็นเครื่องมือส่งยาเสพติด - เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดโดยการเสี่ยงดูมิชอบ - เด็กมีความเสี่ยงต่อการหลุดจากระบบการศึกษา - เด็กมีความเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ
ZC49 ปัญหาแม่วัยรุ่น	- เด็กใช้ยาชุดการตั้งครรภ์ที่สั่งทางอินเทอร์เน็ตเอง - เด็กไม่มีที่พักอาศัยระหว่างรอคลอด และหลังคลอด - เด็กไม่รู้จักสถานที่ยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย - เด็กตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืน - เด็กที่มีปัญหาหลังคลอดบุตร
ZC99 ปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ	- เด็กเครียด ซึมเศร้า อยากฆ่าตัวตาย - เด็กไม่มีเป้าหมายในชีวิต ไม่กระตือรือร้น ชอบอยู่คนเดียว - เด็กไม่มีสิทธิการรักษาพยาบาล เนื่องจากไม่มีบัตร ต่างค่า เป็นไทยพลัดถิ่น - เด็กอ่านเขียนไม่คล่อง เครียดง่าย ปรับตัวยาก
กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับพ่อ แม่ และสมาชิกในครอบครัว	
ZC03 ปัญหาด้าน ความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกใน ครอบครัว	- เด็กในครอบครัวแตกแยก กำลังเผชิญสิทธิเสี่ยงดูเด็ก
ZC27 ปัญหาด้านความ เจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกใน ครอบครัว	- พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวประสบอุบัติเหตุ จนพิการแต่ยังไม่ได้รับผู้พิการ - สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาด้านสุขภาพ หรือพิการ
ZC31 ปัญหาด้าน พฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกใน ครอบครัว	- เด็กในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง - เด็กในครอบครัวที่มีผู้กระทำล่วงละเมิดทางเพศบุคคลอื่นในครอบครัว - เด็กมีปัญหาด้านสมองและปัญญา อยู่กับแม่เสพติดตั้งแต่ตั้งครรภ์ - พ่อแม่ขาดภาวะความเป็นผู้ปกครอง ทำผิด พรบ. คุ้มครองเด็ก(หมวดสงเคราะห์) ป่วยทางจิต - สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาด้านพฤติกรรม
ZC44 ปัญหาการขาด ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการ	- เด็กในครอบครัวที่ขาดความรู้ทางกฎหมายทะเบียนราษฎร
กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว	
ZC13 ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับการเงิน	- เด็กในครอบครัวยากจน ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการรักษาอาการเจ็บป่วยต่อเนื่อง ค่าใช้จ่ายในการซื้อนมผงให้เด็ก ค่าใช้จ่ายด้านนคิ ค่าใช้จ่ายฝากเลี้ยงเด็กตอนไปทำงาน ค้างจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพเด็ก ค้างค่าเช่าบ้าน - เด็กในครอบครัวยากลำบาก (ยากจน พ่อติดคุก แม่ทิ้ง ยายที่รับดูแลป่วยติดเตียง ลุงเป็นใบ้หูหนวก)

รหัสปัญหา	ตัวอย่างรายการปัญหา
	- เด็กต้องไปทำงานรับจ้าง เพื่อช่วยเหลือครอบครัว ใช้หนี้แทนครอบครัว ช่วยค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของตนเอง และน้อง ช่วยค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของคนในครอบครัว - เด็กทำงานในช่วงกลางคืนและเสี่ยงอันตราย เช่น ชีชาเส็งเก็บขยะ, ปีนต้นไม้หารังผึ้งและของป่า, เข็นผักในตลาดเช้า, ทำงานประมง, ขายของตามสี่แยกไฟแดง, ทำงานในสถานบันเทิง
ZC37 ปัญหาด้านเกี่ยวกับการกระทำผิด	- เด็กในครอบครัวที่ผู้ปกครองเข้าเมืองผิดกฎหมาย - เด็กไม่ได้แจ้งเกิด - เด็กไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร - เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน - ไม่มีที่พักอาศัยหลังการปล่อยตัวจากสถานพินิจฯ - พ่อ/แม่ต้องโทษ
ZC40 ปัญหาสังคมอื่น ๆ	- เด็กเจ็บป่วยและขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู (พ่อแม่ น้องเสียชีวิตในอุบัติเหตุ) - เด็กเป็นจิตเภทเคยถูกรับเป็นบุตรบุญธรรมไทยแล้วถูกเลิกรับ - เด็กเร่ร่อนเนื่องจาก โคนไถ่ออกจากบ้าน บิดามารดาติดคุก ไม่มีผู้ปกครอง ชุมชนที่พักอาศัยไฟไหม้ - เด็กในครอบครัวที่มีผู้ป่วยจิตเวช หรือเด็กพิการหลายคนในครอบครัว - เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พิการ มีปัญหาด้านจิตใจต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด - เด็กขายบริการทางเพศเพื่อนำเงินมาเสพยา - เด็กถูกแสวงหาประโยชน์ เช่น ให้อาศัยขายยาเสพติด ผู้ดูแลไม่อนุญาตให้ไปขอเงินจากคนในโรงพยาบาล ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกทรัพย์สินที่เป็นค่าเสียหายจากผู้กระทำทางเพศ - เด็กที่ต้องดูแลบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง เช่น ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการในครอบครัว น้องที่เป็นเด็กเล็ก - เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน เด็กถูกโกงค่าแรง เด็กถูกหลอกให้ทำงานผิดกฎหมาย - เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวเนื่องจากการใช้สื่อออนไลน์ - เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ - เด็กพาแม่หนีออกจากบ้าน - เด็กพิการ เร่ร่อน พลัดหลง ไม่มีเอกสารระบุตัวตน - เด็กพิการจากสถานการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ และการทำงานที่ไม่เหมาะสม - เด็กมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย - ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิงหลายคน - ผู้ปกครอง ผู้ดูแลขาดทักษะในการดูแลเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	- เด็กเสพยาเสพติด เพื่อให้ช่วยเหลือความฮ้วน - เด็กได้รับการวินิจฉัยเป็นไบโพลาร์และภาวะทางจิตจากสารเสพติด - เด็กคบหาแฟน ดิตยาเสพติดทั้งคู่และหนีออกจากบ้าน - เด็กติดน้ำกระท่อม กัญชาที่สามารถสั่งซื้อออนไลน์ หรือข้างถนนทั่วไป - เด็กติดยาเสพติด แล้วมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายพ่อแม่ ลักขโมย - เด็กติดยาเสพติดเพราะถูกบังคับโดยรุ่นพี่ในโรงเรียน - เด็กติดยาเสพติดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 - เด็กติดยาเสพติดที่ถูกชักจูงให้เป็นผู้ค้ายาเสพติด - เด็กติดยาเสพติดรุนแรง (เข้าบำบัดแล้วหนีออกมา ไม่ยอมรักษา) - เด็กติดสารเสพติดไม่ยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษา - เด็กติดสารเสพติดมีประวัติเป็นเหยื่อทางเพศเพื่อแลกยาเสพติด - เด็กติดสารเสพติดมีประวัติค้าประเวณีตั้งแต่อายุต่ำกว่า 15 - เด็กที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด เช่น ดิตยาเสพติด ค้ายาเสพติด - พ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดิตสารเสพติดซ้ำซาก - พ่อติดสารเสพติด ต้องการสิทธิดูแลลูก - สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย ชุมชน และอื่น ๆ	
ZC36 ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย	- เด็กพักอาศัยในที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใต้ต้นไม้ ตึกร้าง ได้สะพานลอย - เด็กพิการถูกทำร้าย ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกกักขัง ถูกจับมัดเพื่อไม่ให้ออกไปข้างนอก ถูกล่อลวงให้ดื่มสุรา ใช้สารเสพติด สภาพบ้านไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ - ที่พักอยู่ในเขตภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น ไฟป่า พายุฝน

รหัสปัญหา	ตัวอย่างรายการปัญหา
	- สภาพแวดล้อม ที่พักอาศัยไม่เหมาะสม เช่น มีคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือเด็กหญิง หรืออยู่ใกล้แหล่งอบายมุข มั่วสุม มีขนสพติด พักอาศัยหลายคน แออัด
ZC38 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	- เด็กเจ็บป่วยแต่ไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎร์ - เด็กเจ็บป่วยโควิด ไม่มีที่รักษา - ผู้ดูแลเด็ก ไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐ - ผู้ดูแลเด็ก ไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐ เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ - พ่อแม่ ผู้ปกครองปฏิเสธไม่ยินยอมส่งเด็กเข้ารับการดูแลของหน่วยงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
ZC46 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการด้านการศึกษาและสังคม	- เด็กไม่สามารถเข้าเรียน โรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษเนื่องจากมีการจำกัด - เด็กประสบอุบัติเหตุ จนพิการแต่ยังไม่ได้รับค่าผู้พิการ - เด็กพิการไม่ได้รับการศึกษา เนื่องจาก ใกล้เคียงไม่มีโรงเรียนที่รับเด็กพิการ ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน - ผู้พิการต้องการเปลี่ยนสิทธิการรักษา - โรงเรียนไม่มีบุคลากรแก้ไขปัญหาค่าเด็ก - เด็กพิการต้องการอุปกรณ์ช่วยเหลือ - เด็กไม่ได้รับวุฒิการศึกษาหลังจบ เนื่องจากชำระค่าเทอมไม่ครบ - เด็กพิการไม่ได้รับการศึกษา เนื่องจาก ใกล้เคียงไม่มีโรงเรียนที่รับเด็กพิการ ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน - เด็กพิการมีอุปกรณ์วีลแชร์ที่เสีย แต่ไม่มีเงินซ่อม
ZC47 ปัญหาความสัมพันธ์ ผู้ให้บริการด้านการศึกษา	- ผู้ปกครองนักเรียนทะเลาะกับครูที่โรงเรียน

หลังจากนำรายการปัญหาต่าง ๆ จัดกลุ่มในรหัสปัญหาตามกรอบแนวคิดของ ICPC และการทบทวนเอกสารรายการปัญหาในเอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ เช่น แบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม แบบคัดกรองเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำ (child maltreatment surveillance tool) และสมุดปกครอบครัว เป็นต้น มาจัดทำรหัสมาตรฐานปัญหาสังคมเพิ่มเติม

4.4 ผลการวิเคราะห์รหัสมาตรฐานปัญหาสังคม

รหัสมาตรฐานปัญหาสังคม กำหนดเป็น 6 หลัก โดยในแต่ละหลักมีรายละเอียด ดังนี้

หลักที่ 1,2 กำหนดตัวอักษร ZC ตามรหัสมาตรฐาน ICPC

หลักที่ 3,4 คือ กลุ่มปัญหา กำหนดตัวเลข 01-99 ด้วยระบบ running number

รหัส 01-39, 90 และ 99 เป็นกลุ่มปัญหาสังคมตามรหัสมาตรฐาน ICPC

รหัส 40 – 89 กลุ่มปัญหาสังคมเพิ่มเติม

หลักที่ 5,6 คือ รายการปัญหาสังคมที่อยู่ในกรณีที่ครอบคลุมของแต่ละกลุ่มปัญหาคำหนดตัวเลข 00-99 ด้วยระบบ running number

รายการที่สรุปสุดท้ายของระยะที่ 1 มีดังต่อไปนี้ โดย * หมายถึง รายการที่กำหนดไว้แล้วใน ICPC

ZC01 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของชีวิตคู่

ความหมาย ปัญหาด้านความสัมพันธ์ชีวิตคู่ของเด็กและเยาวชน คือ ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกัน

กรณีที่ครอบคลุม

ZC01.00 ถูกล้วงละเมิดทางจิตใจโดยคู่ชีวิต*

ZC01.01 ถูกปฏิเสธ ไม่ให้ความช่วยเหลือ ละเลย

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC30.03 การทำร้ายร่างกายคู่ชีวิต*

ZC35.03 ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย*

หมายเหตุ การระบุถึงปัญหาความสัมพันธ์ของคู่ชีวิตต้องได้รับการยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ

ZC02 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเด็ก

ความหมาย ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเด็ก คือ ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมระหว่างพ่อ แม่กับลูก ๆ ของเขา รวมถึง เด็กไม่ได้รับการดูแลให้มีพัฒนาการตามวัยอย่างเหมาะสม เช่นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความใส่ใจจากผู้ปกครองดูแลให้เด็กมีความปลอดภัย

กรณีที่ครอบคลุม

ZC02.00 เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย*

ZC02.01 เด็กที่ถูกล้วงละเมิดทางจิตใจ*

ZC02.02 เด็กที่ถูกปล่อยให้อยู่กันเองแบบชั่วคราวชั่วคราว

ZC02.03 เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับผู้ที่ไม่สามารถดูแลได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ

ZC02.04 เด็กอยู่คนเดียวระหว่างที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองออกไปทำงาน

ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC35.00 เด็กที่ถูกทารุณกรรม และล้วงละเมิดทางเพศ*

ZC35.05 ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย*

ZC40.00 เด็กถูกทอดทิ้ง

หมายเหตุ การวินิจฉัยถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเด็กกรณีจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC03 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว

ความหมาย ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพ่อ แม่ และครอบครัวเป็นปัญหาในลักษณะที่พ่อ แม่หรือสมาชิกในครอบครัวคนอื่น ๆ รู้สึกและปฏิบัติต่อกัน

กรณีที่ครอบคลุม

ZC03.00 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของวัยรุ่น*

ZC03.01 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน*

ZC03.02 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพี่น้อง*

ZC03.03 ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวคนอื่น*

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC01 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ชีวิตคู่

ZC02 ปัญหาความสัมพันธ์กับเด็ก

ZC09 ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC04 ปัญหาความสัมพันธ์ผู้ให้บริการระบบสุขภาพพื้นฐาน

ความหมาย ปัญหาความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพเป็นปัญหาในลักษณะที่บุคคลและผู้ให้บริการด้านสุขภาพปฏิบัติต่อกัน

กรณีที่ครอบคลุม

ZC04.00 ปัญหาของแพทย์/คนไข้*

ZC04.01 ปัญหาของบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ/คนไข้

ZC04.02 ปัญหาของแพทย์/ญาติคนไข้

ZC04.03 ปัญหาของบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ/ญาติคนไข้

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาในความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการด้านสุขภาพจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC09 ปัญหาความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ

ความหมาย ปัญหาความสัมพันธ์อื่น ๆ คือ ปัญหาในลักษณะที่คนสองคนหรือมากกว่านั้นรู้สึกและประพฤติต่อกัน

กรณีที่ครอบคลุม

ZC09.00 การทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดังของเพื่อนบ้าน*

ZC09.01 ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน

ZC09.02 ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ทำงาน

ZC09.03 ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน

ZC09.99 ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC03 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาในความสัมพันธ์กับเพื่อนต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC10 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตในชีวิตคู่

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียหรือการเสียชีวิตในชีวิตคู่

กรณีที่ครอบคลุม

ZC10.00 การหย่าร้าง หรือแยกทาง*

ZC10.01 การเสียชีวิต*

ZC10.02 ถูกทอดทิ้ง

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียหรือการเสียชีวิตในชีวิตคู่ จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC11 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็ก

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็ก ที่กระทบต่อการดำรงชีวิตของพ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัว

กรณีที่ครอบคลุม

ZC11.00 การเสียชีวิตของเด็ก*

ZC11.01 การสูญเสียของเด็ก*

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC40.00 เด็กถูกทอดทิ้ง

ZC35.10 เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็กในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC12 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียหรือการเสียชีวิตของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัว และไม่สามารถสืบหาได้

กรณีที่ครอบคลุม

ZC12.00 การเสียชีวิตของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

ZC12.01 การเสียชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ใช่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

ZC12.02 การสูญเสียของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

ZC12.03 การสูญเสียของสมาชิกในครอบครัว ที่ไม่ใช่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC11 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็ก*

ZC10 การสูญเสียของคู่ชีวิต*

ZC37.06 พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองสมาชิกในครอบครัวถูกจำคุก

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียหรือการเสียชีวิตของสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC13 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความไม่เพียงพอของรายได้ในครอบครัว

กรณีที่ครอบคลุม

ZC13.00 ยากจน*

- ZC13.01 มีภาระหนี้สิน
- ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพ ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว
- ZC13.03 ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา
- ZC13.04 ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพ
- ZC13.05 ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการดูแลสุขภาพ/การเจ็บป่วย
- ZC13.06 ไม่มีค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล
- ZC13.99 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงินอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC17 ปัญหาการไม่ทำงาน (ว่างงาน)*

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงินจำเป็นต้องรับทราบถึงการมีอยู่ของปัญหา และความ ต้องการความช่วยเหลือ

ZC15 ปัญหาทางการศึกษา

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา และการรู้หนังสือ รวมทั้งพฤติกรรมเกี่ยวข้องและมีผลต่อการเรียน หนังสือ

กรณีครอบคลุม

- ZC15.00 ไม่รู้หนังสือ*
- ZC15.01 สอบไม่ผ่าน*
- ZC15.02 ผลการเรียนตกต่ำ*
- ZC15.03 การรู้หนังสือระดับต่ำ*
- ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน
- ZC15.05 ขาดเรียนบ่อย
- ZC15.06 ไม่ต้องการศึกษาต่อ
- ZC15.07 โดนพักการเรียน
- ZC15.08 ย้ายสถานศึกษาบ่อย

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC31.07 พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้เด็ก เยาวชนหยุดเรียนกลางคัน

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาโดยพื้นฐานแล้ว ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพจำเป็นต้องแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และ ความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าสภาพของปัญหาจะเป็นอย่างไร ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพสามารถพิจารณาสิ่งนี้เป็นปัญหาได้ การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่าง อย่างแท้จริงในด้านการศึกษา เช่น เกี่ยวกับการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ZC16 ปัญหาการทำงาน

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวข้องกับการทำงาน

กรณีครอบคลุม

- ZC16.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีปัญหากับที่ทำงาน นายจ้าง หรือเพื่อนร่วมงาน
- ZC16.01 การสัมผัสสารพิษจากการทำงาน*

- ZC16.02 ลูกบกรวนด้วยเสียงในการทำงาน*
- ZC16.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีความเครียดจากการทำงาน*
- ZC16.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกชู่ว่าจะเลิกจ้าง*
- ZC16.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ย้ายที่ทำงานบ่อย จนมีผลกระทบต่อการศึกษาของเด็ก
- ZC16.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวขาดทักษะในการประกอบอาชีพ
- ZC16.07 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง
- ZC16.08 เด็กถูกโกงค่าแรง
- ZC16.09 เด็กทำงานช่วงกลางคืนหรือเสี่ยงอันตราย
- ZC16.10 เด็กขาดทักษะในการประกอบอาชีพ
- ZC16.11 เด็กถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง
- ZC16.12 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม
- ZC16.13 เด็ก เยาวชนถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC31.08 พ่อแม่ ผู้ปกครองให้ลูกทำงานเกินวัย
- ZC38 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม เช่น พิกัดจากการทำงาน
- ZC40.10 เด็กถูกแสวงหาประโยชน์
- ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าสภาพการทำงานจะเป็นอย่างไร ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถพิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงในสภาพการทำงาน รวมถึงการรับรู้ของแต่ละคน

ZC17 ปัญหาการไม่ทำงาน (ว่างงาน)

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวข้องกับการไม่ทำงาน

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC17.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ได้ทำงาน
- ZC17.01 เด็กต้องการหางานทำ
- ZC17.99 ปัญหาการไม่ทำงานอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC16 ปัญหาด้านการทำงาน*

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาการว่างงานโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ แสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าวัตถุประสงค์ของการว่างงานจะเป็นเช่นไร ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถพิจารณาสิ่งนี้เป็นปัญหาได้

ZC20 ปัญหาด้านอาหารและน้ำดื่ม

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและน้ำดื่ม

กรณีที่ครอบคลุม

ZC20.00 อาหาร หรือน้ำดื่มไม่ถูกสุขลักษณะ

ZC20.01 ขาดแคลนแหล่งอาหารในพื้นที่ เช่น กินเกลือเป็นประจำ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC13.00 ยาเกิน

ZC02.00 เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ZC36.02 มีที่พักอาศัย แต่ห่างไกล ยากลำบาก ในการเดินทาง ทำให้เกิดปัญหาในด้านการศึกษา การรับสวัสดิการ แหล่งอาหารน้ำดื่ม

ZC40.06 เด็กได้รับผลกระทบจากมลภาวะ/สภาพแวดล้อม

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับสถานะของอาหาร/น้ำ โดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ป่วยแสดงความกังวล เกี่ยวกับสถานะเหล่านั้น โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือไม่ว่าวัตถุประสงค์หรือลักษณะของสภาพอาหาร/น้ำจะเป็นอย่างไร ผู้ป่วยสามารถพิจารณาสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นปัญหาได้ การติดฉลากปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงของสภาพอาหาร/น้ำ รวมถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ZC25 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของผู้ชีวิต**ความหมาย** ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยของผู้ชีวิต**กรณีที่ครอบคลุม**

ZC25.00 ผู้ชีวิตเป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV

ZC25.01 ผู้ชีวิตพิการ

ZC25.02 ผู้ชีวิตเจ็บป่วยเรื้อรัง

ZC25.03 ผู้ชีวิตมีปัญหาสุขภาพจิต

ZC25.04 ผู้ชีวิตมีปัญหาสุขภาพจากการเสพยา บุหรี่ หรือของมีพิษอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด

ZC25.99 ผู้ชีวิตมีปัญหาด้านความเจ็บป่วยอื่นๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก

ZC27 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว

ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ชีวิตป่วยนั้นจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพในการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ

ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก**ความหมาย** ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยของเด็ก**กรณีที่ครอบคลุม**

ZC26.00 เด็กที่เป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV

ZC26.01 เด็กที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรคเอดส์ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วัณโรค เป็นต้น

ZC26.02 เด็กที่มีโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน โรคอ้วน ภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น

- ZC26.03 เด็กที่มีโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น ขาดสารอาหาร ลมชัก ปากแห้งเพดานโหว่ หอบหืด ภูมิแพ้ รุนแรง เป็นต้น
- ZC26.04 เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต
- ZC26.05 เด็กเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุ
- ZC26.06 ความผิดปกติของเด็กแรกคลอดเช่น ภาวะตัวเหลือง น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ได้รับผลกระทบจากมารดาใช้สารเสพติด เป็นต้น
- ZC26.07 สมาริสน์ ไม่อยู่นิ่ง วอกแวก ไม่สามารถปฏิบัติตามสั่ง
- ZC26.99 เด็กที่เจ็บป่วยอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC40.04 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้
- ZC40.05 เด็กได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติภัยแล้ง/ภัยหนาว/วาตภัย/อุทกภัย/อัคคีภัย/แผ่นดินไหว
- ZC40.06 เด็กได้รับผลกระทบจากมลภาวะ/สภาพแวดล้อม
- ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก
- ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากเด็กป่วย จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพในการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็กป่วย และจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC27 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC27.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีความพิการ
- ZC27.01 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV
- ZC27.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพจากการเสพยา บุหรี่ หรือของมีเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด
- ZC27.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ป่วยจิตเวช หรือมีปัญหาสุขภาพจิต
- ZC27.99 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC25 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของคู่ชีวิต*
- ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก*
- ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากความเจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ หรือการวินิจฉัยของแพทย์

ZC30 ปัญหาด้านพฤติกรรมของคู่ชีวิต

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับวิธีที่คู่ชีวิตปฏิบัติตนหรือประพฤติตน

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC30.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของคู่ชีวิต*
- ZC30.01 พฤติกรรมความก้าวร้าวของคู่ชีวิต (ข่มขู่ คุกคาม) *
- ZC30.02 พฤติกรรมการนอกใจ*
- ZC30.03 การทำร้ายร่างกายคู่ชีวิต

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC35.03 ผู้เสียหายจากการทำร้ายร่างกาย*
- ZC10.02 ถูกทอดทิ้ง (คู่ชีวิต)

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของคู่ชีวิตจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ

ZC31 ปัญหาด้านพฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับวิธีที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนหรือประพฤติตน

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC31.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว*
- ZC31.01 พฤติกรรมความก้าวร้าวของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว*
- ZC31.02 พ่อแม่ ไม่มีศักยภาพในการดูแลเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำ และการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก
- ZC31.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีพฤติกรรมการเล่นขู่เด็กไม่เหมาะสม
- ZC31.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวเสพยา บุหรี่ หรือของ มีนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด
- ZC31.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวพยายามฆ่าตัวตาย
- ZC31.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยไม่นำเด็กไปแจ้งเกิด
- ZC31.07 พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกหยุดเรียนกลางคัน
- ZC31.08 พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกทำงานเกินวัย

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC30 ปัญหาด้านพฤติกรรมของคู่ชีวิต*
- ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
- ZC27.03 พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ป่วยจิตเวชหรือมีปัญหาสุขภาพจิต

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC35 ปัญหาด้านความรุนแรง

ความหมาย ผู้เสียหายจากการทำร้ายร่างกาย ความรุนแรง ข่มขืน การคุกคามทางเพศ

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC35.00 เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ*
- ZC35.01 คู่ชีวิตที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ*
- ZC35.02 ปัญหาเกี่ยวเนื่องจากการถูกทารุณกรรม หรือล่วงละเมิดทางเพศ*
- ZC35.03 ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย*

- ZC35.04 ผู้เสียหายจากการถูกข่มขืน*
- ZC35.05 ผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศ*
- ZC35.06 เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC35.07 เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ โดยคนภายนอกครอบครัว
- ZC35.08 เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ
- ZC35.09 เด็กถูกข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยว
- ZC35.10 เด็กถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต
- ZC35.11 เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการล่อลวง
- ZC35.99 ปัญหาด้านความรุนแรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เด็กและเยาวชน

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC01.00 ถูกล่วงละเมิดทางจิตใจของคู่ชีวิต*
- ZC02.01 เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางจิตใจ*
- ZC30.03 การทำร้ายร่างกายคู่ชีวิต*
- ZC40.10 เด็กถูกแสวงหาประโยชน์
- ZC 50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการถูกทำร้ายและเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายอื่น ๆ จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือกรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC36 ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับสภาพที่อยู่อาศัย

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC36.00 ไม่มีที่พักอาศัย ของตนเอง อาศัยในบ้านเช่า บ้านญาติ วัด หรือบ้านคนอื่น*
- ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น*
- ZC36.02 มีที่พักอาศัย แต่ห่างไกล ยากลำบาก ในการเดินทาง ทำให้เกิดปัญหาในการการศึกษา การรับสวัสดิการ แหล่งอาหารน้ำดื่ม
- ZC36.03 ที่พักอาศัย ปลูกอยู่ในพื้นที่ของญาติ บุคคลอื่น หรือพื้นที่สาธารณะ
- ZC36.04 ที่พักอาศัยอยู่ในเขตภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟป่า พายุฝน
- ZC36.99 ปัญหาด้านที่พักอาศัยอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC15.08 ย้ายสถานศึกษาบ่อย*

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับสภาพที่อยู่อาศัยโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยมีการตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถ

พิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงของสภาพที่อยู่อาศัย รวมถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ZC37 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิด

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายและกฎหมายอื่น ๆ ของประเทศ

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC37.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจำคุก*
- ZC37.01 ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้ปกครองตามกฎหมาย (guardianship) *
- ZC37.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจับกุม*
- ZC37.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกกักขัง*
- ZC37.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกดำเนินคดี*
- ZC37.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องหลังการปล่อยตัว*
- ZC37.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกฟ้องร้อง
- ZC37.07 เด็ก เยาวชนที่ติดตามผู้ปกครองที่เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย
- ZC37.08 ปัญหาเกี่ยวกับด้านกฎหมายของไทย และต่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC45 เด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ สามารถพิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงในประเด็นทางกฎหมายรวมถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง

ZC38 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการประกันสังคมและสวัสดิการ (ขาด) การดูแลจากภาครัฐ

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC38.00 ปัญหากฎหมายความเจ็บป่วยและพิการ*
- ZC38.01 ปัญหากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม*
- ZC38.02 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ
- ZC38.03 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการแพทย์ เช่น การฟื้นฟู รักษาพยาบาล กายอุปกรณ์ การส่งต่อรักษา
- ZC38.04 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา
- ZC38.05 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการประกอบอาชีพ
- ZC38.06 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

ZC38.07 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีเอกสารหลักฐานแสดงสถานะ หรือการแจ้งเกิด

ZC38.08 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากการไร้สถานะและสิทธิ (ไร้สัญชาติ)

ZC38.99 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากเหตุอื่นๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยต้องตกลงเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าสถานการณ์สวัสดิการสังคมจะมีวัตถุประสงค์อย่างไร ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถพิจารณาปัญหานี้ได้ การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องยอมรับความแตกต่างอย่างแท้จริงในสวัสดิการสังคม เช่นเดียวกับการรับรู้ของแต่ละบุคคล (การบังคับใช้ การตีความ ฯลฯ)

ZC39 ปัญหาเกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพ

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลสุขภาพพื้นฐาน

กรณีที่ครอบคลุม

ZC39.00 การรอคอยเพื่อเข้าสู่สถานบริการ nursing home*

ZC39.01 ระยะเวลาการรอเพื่อสอบสวนโรคและการรักษา*

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับระบบการดูแลสุขภาพพื้นฐาน แต่ต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหานี้ และต้องมีตกลงเกี่ยวกับการมีปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าระบบการดูแลสุขภาพจะมีวัตถุประสงค์อย่างไร ผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถพิจารณาสิ่งนี้เป็นปัญหาได้ การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงในระบบการดูแลสุขภาพรวมถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ZC40 ปัญหาสังคมอื่นๆ

ความหมาย ปัญหาสังคมที่ไม่ปรากฏอยู่ในกลุ่มปัญหาอื่น ๆ

กรณีที่ครอบคลุม

ZC40.00 เด็กถูกทอดทิ้ง

ZC40.01 เด็กเร่ร่อน

ZC40.02 เด็กกำพร้า

ZC40.03 เด็กถูกยกเลิกการรับบุตรบุญธรรม

ZC40.04 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

ZC40.05 เด็กได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติภัยแล้ง/ภัยหนาว/วาตภัย/อุทกภัย/อัคคีภัย/แผ่นดินไหว

ZC40.06 เด็กได้รับผลกระทบจากมลภาวะ/สภาพแวดล้อม

ZC40.07 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การเมือง

ZC40.08 เด็กที่ต้องดูแลบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง

ZC40.09 ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง

ZC40.10 เด็กถูกล่อลวงทางสื่อโซเชียล

ZC40.11 เด็กถูกแสวงหาประโยชน์

ZC40.12 เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ

ZC40.13 พ่อ แม่ ผู้ปกครองย้ายที่อยู่อาศัยบ่อย

ZC40.99 ปัญหาสังคมอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC35 ปัญหาด้านความรุนแรง

ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก

ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก

ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

ZC45 เด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาสังคมอื่น ๆ จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก

ความหมาย เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

กรณีที่ครอบคลุม

ZC41.00 พิกัดทางการเห็น

ZC41.01 พิกัดทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ZC41.02 พิกัดทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ZC41.03 พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม

ZC41.04 พิกัดทางสติปัญญา

ZC41.05 พิกัดทางการเรียนรู้

ZC41.06 พิกัดทางออทิสติก

ZC41.07 พิกัดซ้อน

ZC41.99 พิกัดด้านอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก

อื่น ๆ เด็กที่ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วย แล้วอยู่ระหว่างการรักษา หรือยังไม่ได้รับการวินิจฉัยว่า พิกัดจากแพทย์

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาด้านความพิการของเด็ก ประเมินความสามารถตามประเภทความพิการและให้รหัส ICF (International Classification of Functioning Disability and Health) ICF คือ บัญชีสากลเพื่อการจำแนกการทำงาน ความพิการและสุขภาพให้เหมาะสมกับการใช้งานด้านความพิการในประเทศไทย

ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับวิธีที่เด็กปฏิบัติตนหรือประพฤติดน

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC42.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามก อนาจาร เป็นต้น
- ZC42.01 พฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงทำร้ายคนอื่น พุดหยาบคาย
- ZC42.02 การเสพยา บุหรี่ หรือของมึนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด
- ZC42.03 นี้ออกจากบ้าน, สถานสงเคราะห์ หรือสถานที่พักอาศัย
- ZC42.04 คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือเสพยา
- ZC42.05 เด็กทะเลาะวิวาทกับพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC42.06 เด็กมีพฤติกรรมแปลกแยก หินห่างกับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว
- ZC42.07 เด็กมีพฤติกรรมทางเพศ ก่อนวัยอันควร
- ZC42.08 เด็กมีพฤติกรรมซื่อยากินเอง เช่น ยาคุมการตั้งครรภ์ ยาลดความอ้วน ยานอนหลับ เป็นต้น
- ZC42.09 เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม
- ZC42.10 เด็กปฏิเสธการให้ข้อมูลส่วนบุคคล ปฏิเสธการติดตามหาเครือข่าย ปฏิเสธความช่วยเหลือจากภาครัฐ
- ZC42.11 เด็กมีพฤติกรรมใช้อาวุธปืน หรืออาวุธอื่น ๆ
- ZC42.12 เด็กมีพฤติกรรมโกหก และ/หรือลักขโมย

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC43.05 เด็กเสพยาเสพติด
- ZC26.04 เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเด็กจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็กเยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่และความยินยอมของพ่อแม่ผู้ปกครอง

ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

ความหมาย ปัญหาของ พ่อ แม่ สมาชิกในครอบครัว และเด็กที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กรณีครอบคลุม

- ZC43.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวค้ายาเสพติด
- ZC43.01 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด
- ZC43.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่างการบำบัดยาเสพติด
- ZC43.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ZC43.04 เด็กเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด
- ZC43.05 เด็กเสพยาเสพติด
- ZC43.06 เด็กอยู่ระหว่างการบำบัดยาเสพติด
- ZC43.07 เด็กมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ZC43.08 เด็กติดยาเสพติดและต่อต้านการเข้าบำบัด
- ZC43.09 เด็กติดยาเสพติดรุนแรง ติดซ้ำ

ZC43.99 ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากยาเสพติดของเด็ก และครอบครัว
กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC31.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวเสพยา บุหรี่ หรือของมีเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด

ZC42.02 การเสพยา บุหรี่ หรือของมีเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติดของเด็ก

ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC44 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC44.00 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านสุขภาพ

ZC44.01 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านสังคม

ZC44.02 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านการศึกษา

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC45 ปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนที่มีสัญชาติไทย สัญชาติอื่น หรือที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

ZC45.00 เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญา

ZC45.01 เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ZC45.02 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ZC45.04 เด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ

ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ

ZC45.06 เด็ก เยาวชนมีปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องหลังการปล่อยตัว

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับเด็ก เยาวชนกระทำความผิดจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือการวินิจฉัยจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการทางกฎหมาย

ZC46 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการด้านการศึกษาและสังคม

ความหมาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลด้านการศึกษาและสังคมพื้นฐาน

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC46.00 ระยะเวลาการรอคอยเพื่อเข้าสู่สถานแรกรับ หรือสถานรองรับภาครัฐ หรือเอกชน หรือสถานที่ให้บริการเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ
- ZC46.01 ระยะเวลาการรอคอยในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
- ZC46.02 ระยะเวลาในการรอคอยสวัสดิการจากภาครัฐ เช่น เงินสงเคราะห์ บัตรคนพิการ เป็นต้น
- ZC46.03 สถานให้บริการมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน
- ZC46.04 สถานที่ให้บริการ ไม่เหมาะสมกับปัญหา หรือความจำเป็นสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่รับบริการ
- ZC46.05 ผู้ให้บริการ ทักษะไม่เพียงพอ เหมาะสมต่อปัญหาและความจำเป็นของเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่รับบริการ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับระบบบริการด้านการศึกษาและสังคมพื้นฐาน ต้องให้ผู้ที่ต้องการรับการช่วยเหลือ พัฒนา สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหานี้ และต้องมีข้อตกลงเกี่ยวกับการมีปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะระบบการบริการด้านการศึกษาและสังคมพื้นฐานจะมีวัตถุประสงค์อย่างไร ผู้ที่ต้องการรับการช่วยเหลือ พัฒนา สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถพิจารณาสิ่งนี้เป็นปัญหาได้ การระบุปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรับทราบถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงในระบบการบริการด้านการศึกษาและสังคมพื้นฐาน รวมถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ZC47 ปัญหาความสัมพันธ์ผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคม

ความหมาย ปัญหาความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคมเป็นปัญหาในลักษณะที่บุคคลและผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคมปฏิบัติต่อกัน

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC47.00 ปัญหาของครู กับนักเรียน/นักศึกษา
- ZC47.01 ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับนักเรียน/นักศึกษา
- ZC47.02 ปัญหาของครู กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา
- ZC47.03 ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา
- ZC47.04 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กับ เด็กและเยาวชน
- ZC47.05 ปัญหาของระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน
- ZC47.06 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กับเด็กและเยาวชน
- ZC47.07 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน
- ZC47.08 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับเด็กและเยาวชน

- ZC47.09 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน
- ZC47.10 ปัญหาของระหว่างเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ เด็ก และเยาวชน
- ZC47.11 ปัญหาของระหว่างเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน
- ZC47.12 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ กับเด็ก และเยาวชน
- ZC47.13 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาในความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคมจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC48 ปัญหาด้านความเสี่ยงของเด็ก เยาวชน

ความหมาย ปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเสี่ยงที่จะได้รับการเลี้ยงดูต่ำกว่ามาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กเสี่ยงที่จะถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจ หรือเสี่ยงที่จะเป็นผู้กระทำผิด

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC48.00 เด็กมีความเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา
- ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ZC48.02 เด็กมีความเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- ZC48.03 เด็กมีความเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศซ้ำ
- ZC48.04 เด็กมีความเสี่ยงถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ
- ZC48.05 เด็กมีความเสี่ยงถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจซ้ำ
- ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด
- ZC48.07 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ
- ZC48.08 เด็กมีความเสี่ยงถูกบังคับ ล่อลวง ค้ำมนุษย์
- ZC48.09 เด็กมีความเสี่ยงเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- ZC48.99 เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอื่น ๆ

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาในความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคมจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC49 ปัญหาแม่วัยรุ่น

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือประสบปัญหาระหว่างตั้งครรภ์ และการคลอดบุตร

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC49.00 ตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- ZC49.01 ตั้งครรภ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- ZC49.02 ไม่มีที่פקอาศัยระหว่างรอลคลอด และหลังคลอด
- ZC49.03 ไม่ฝากครรภ์ ปกปิดสังคม ไม่รับบริการทางการแพทย์ในการคลอดบุตร
- ZC49.04 ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร
- ZC49.05 ปัญหาเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์
- ZC49.06 ขาดความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์
- ZC49.07 ปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำ และไม่พร้อมตั้งครรภ์

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน
- ZC38.03 ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านการแพทย์ เช่น การฟื้นฟู รักษาพยาบาล กายอุปกรณ์ การส่งต่อรักษา
- ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก
- ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาแม่วัยรุ่นจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และความยินยอมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กรณีที่ครอบคลุม

- ZC50.00 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี
- ZC50.01 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก
- ZC50.02 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น
- ZC50.03 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส
- ZC50.04 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการนำคนมาขอตาน
- ZC50.05 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการตัดอวัยวะเพื่อการค้า
- ZC50.06 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา 6/1
- ZC50.07 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ZC40.09 เด็กถูกแสวงหาประโยชน์ (อยู่ระหว่างการพิจารณาเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์)

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ กรณีเด็ก เยาวชนต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560

ZC90 ความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวต่อการมีปัญหาลังคม

ความหมาย ความกังวลหรือความกลัวที่จะมีปัญหาทางสังคมในผู้ที่ต้องการการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพที่ไม่มีปัญหาทางสังคมที่พิสูจน์ได้

กรณีที่ครอบคลุม

ZC90.00 ความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวในการมีปัญหาลังคม

กรณีที่ไม่ครอบคลุม - ไม่มี -

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวต่อการมีปัญหาลังคม จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

ZC99 ปัญหาลังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสภาวะสุขภาพ

ความหมาย ปัญหาลังคมอื่น ๆ ที่มีผลต่อสภาวะสุขภาพ

กรณีที่ครอบคลุม

ZC99.00 ถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากเพศ ศาสนา เชื้อชาติ*

ZC99.01 รู้สึกเหงา อ้างว้าง*

ZC99.02 ปัญหาจากการอาศัยแบบผิดกฎหมาย*

ZC99.03 ขาดทักษะทางสังคม, ไม่มั่นใจในตนเอง

ZC99.04 แยกตัวจากกลุ่มเพื่อน

ZC99.05 บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์

ZC99.06 ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง

กรณีที่ไม่ครอบคลุม

- ปัญหาสภาวะทางอากาศ*

- ปัญหาในหมวด ZC อื่น ๆ ทั้งหมด*

หมายเหตุ การวินิจฉัยปัญหาความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวต่อการมีปัญหาลังคม จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ต้องการรับความสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเกี่ยวกับการมีอยู่ของปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

หลังจากนั้น เราได้นำรหัสปัญหาลังคมมาแบ่งเป็นกลุ่มปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจ กลุ่มปัญหาด้านการศึกษา กลุ่มปัญหาด้านสุขภาพ และกลุ่มปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการและ กลุ่มปัญหาอื่น ๆ ดังนี้

ตาราง 4.5 การจัดกลุ่มรหัสปัญหาลังคมด้านสังคมเศรษฐกิจ (S) ด้านการศึกษา (Ed) ด้านสุขภาพ (H) ด้านผู้ให้บริการ (P) และด้านอื่น ๆ (O)

รายการรหัสปัญหาลังคม	S	Ed	H	P	O
ZC01 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของคู่ชีวิต.					
ZC01.00 ถูกล่วงละเมิดทางจิตใจโดยคู่ชีวิต	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC01.01 ถูกปฏิเสธ ไม่ให้ความช่วยเหลือ ละเลย	✓				
ZC02 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเด็ก					
ZC02.00 เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	✓				
ZC02.01 เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางจิตใจ	✓				
ZC02.02 เด็กที่ถูกปล่อยให้อยู่กันเองแบบชั่วครั้งชั่วคราว	✓				
ZC02.03 เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับผู้ที่ไม่สามารถดูแลได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ	✓				
ZC02.04 เด็กอยู่คนเดียวระหว่างที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองออกไปทำงาน	✓				
ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น	✓				
ZC03 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว					
ZC03.00 ปัญหาความสัมพันธ์ของวัยรุ่น	✓				
ZC03.01 ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน	✓				
ZC03.02 ปัญหาความสัมพันธ์ของพี่น้อง	✓				
ZC03.03 ปัญหาความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวคนอื่น	✓				
ZC04 ปัญหาความสัมพันธ์ผู้ให้บริการระบบสุขภาพพื้นฐาน					
ZC04.00 ปัญหาของแพทย์/คนไข้			✓		
ZC04.01 ปัญหาของบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ/คนไข้			✓		
ZC04.02 ปัญหาของแพทย์/ญาติคนไข้			✓		
ZC04.03 ปัญหาของบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ/ญาติคนไข้			✓		
ZC09 ปัญหาความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ					
ZC09.00 การทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดังของเพื่อนบ้าน	✓				
ZC09.01 ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน	✓				
ZC09.02 ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ทำงาน	✓				
ZC09.03 ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน	✓				
ZC09.99 ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ					✓
ZC10 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตในชีวิตคู่					
ZC10.00 การหย่าร้าง หรือแยกทาง	✓				
ZC10.01 การเสียชีวิต	✓				
ZC10.02 ถูกทอดทิ้ง	✓				
ZC11 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของเด็ก	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC11.00 การเสียชีวิตของเด็ก					
ZC11.01 การสูญหายของเด็ก	✓				
ZC12 ปัญหาความสูญเสียหรือการเสียชีวิตของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว					
ZC12.00 การเสียชีวิตของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง	✓				
ZC12.01 การเสียชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ใช่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	✓				
ZC12.02 การสูญหายของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	✓				
ZC12.03 การสูญหายของสมาชิกในครอบครัว ที่ไม่ใช่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	✓				
ZC13 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน					
ZC13.00 ยากจน	✓				
ZC13.01 มีภาระหนี้สิน	✓				
ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพ ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ในครอบครัว	✓				
ZC13.03 ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา	✓				
ZC13.04 ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพ	✓				
ZC13.05 ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการดูแลสุขภาพ/การเจ็บป่วย	✓				
ZC13.06 ไม่มีค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล	✓				
ZC13.99 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงินอื่น ๆ					✓
ZC15 ปัญหาด้านการศึกษา					
ZC15.00 ไม่รู้หนังสือ		✓			
ZC15.01 สอบไม่ผ่าน		✓			
ZC15.02 ผลการเรียนตกต่ำ		✓			
ZC15.03 การรู้หนังสือระดับต่ำ		✓			
ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน		✓			
ZC15.05 ขาดเรียนบ่อย		✓			
ZC15.06 ไม่ต้องการศึกษาต่อ		✓			
ZC15.07 โดนพักการเรียน		✓			
ZC15.08 ย้ายสถานศึกษาบ่อย		✓			
ZC16 ปัญหาการทำงาน					
ZC16.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีปัญหากับที่ทำงาน นายจ้าง หรือ เพื่อนร่วมงาน	✓				
ZC16.01 การสัมผัสสารพิษจากการทำงาน	✓				
ZC16.02 ถูกรบกวนด้วยเสียงในการทำงาน	✓				
ZC16.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีความเครียดจากการทำงาน	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC16.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกขู่ว่าจะเลิกจ้าง	✓				
ZC16.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ย้ายที่ทำงานบ่อย จนมีผลกระทบต่อ การได้รับการศึกษาของเด็ก		✓			
ZC16.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวขาดทักษะ ในการประกอบอาชีพ	✓				
ZC16.07 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวถูกเอารัด เอาเปรียบจากนายจ้าง	✓				
ZC16.08 เด็กถูกโกงค่าแรง	✓				
ZC16.09 เด็กทำงานช่วงกลางคืนหรือเสี่ยงอันตราย	✓				
ZC16.10 เด็กขาดทักษะในการประกอบอาชีพ	✓				
ZC16.11 เด็กถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง	✓				
ZC16.12 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	✓				
ZC16.13 เด็ก เยาวชนถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	✓				
ZC17 ปัญหาการไม่ทำงาน (ว่างงาน)					
ZC17.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ได้ทำงาน	✓				
ZC17.01 เด็กต้องการหางานทำ	✓				
ZC17.99 ปัญหาการไม่ทำงานอื่น ๆ	✓				
ZC20 ปัญหาด้านอาหารและน้ำดื่ม			✓		
ZC20.00 อาหาร หรือน้ำดื่มไม่ถูกสุขลักษณะ					
ZC20.01 ขาดแคลนแหล่งอาหารในพื้นที่ เช่น กินเกลือเป็น ประจำ			✓		
ZC25 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของคู่ชีวิต					
ZC25.00 คู่ชีวิตเป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV			✓		
ZC25.01 คู่ชีวิตพิการ			✓		
ZC25.02 คู่ชีวิตเจ็บป่วยเรื้อรัง			✓		
ZC25.03 คู่ชีวิตมีปัญหาสุขภาพจิต			✓		
ZC25.04 คู่ชีวิตมีปัญหาสุขภาพจากการเสพยา บุหรี่ หรือของ มึนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด			✓		
ZC25.99 คู่ชีวิตมีปัญหาด้านความเจ็บป่วยอื่นๆ			✓		
ZC26 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก					
ZC26.00 เด็กที่เป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV			✓		
ZC26.01 เด็กที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรคเอดส์ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วัณโรค เป็นต้น			✓		
ZC26.02 เด็กที่มีโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน โรคอ้วน ภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น			✓		

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC26.03 เด็กที่มีโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น ขาดสารอาหาร ไขมันในเลือดสูง ปากแห้งเพดานโหว่ หอบหืด ภูมิแพ้รุนแรง เป็นต้น			✓		
ZC26.04 เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต			✓		
ZC26.05 เด็กเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุ			✓		
ZC26.06 ความผิดปกติของเด็กแรกคลอดเช่น ภาวะตัวเหลือง น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ สารเสพติด เป็นต้น			✓		
ZC26.07 สมาธิสั้น ไม่อยู่นิ่ง วอกแวก ไม่สามารถปฏิบัติตามสิ่ง			✓		
ZC26.99 เด็กที่เจ็บป่วยอื่น ๆ			✓		
ZC27 ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว					
ZC27.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีความพิการ			✓		
ZC27.01 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV			✓		
ZC27.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพจากการเสพยา บุหรี่ หรือของมึนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด			✓		
ZC27.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ป่วยจิตเวช หรือมีปัญหาสุขภาพจิต			✓		
ZC27.99 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพอื่น ๆ			✓		
ZC30 ปัญหาด้านพฤติกรรมของคู่วิต					
ZC30.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของคู่วิต			✓		
ZC30.01 พฤติกรรมความก้าวร้าวของคู่วิต (ข่มขู่ คุกคาม)	✓				
ZC30.02 พฤติกรรมการนอกใจ	✓				
ZC30.03 การทำร้ายร่างกายคู่วิต	✓				
ZC31 ปัญหาด้านพฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว	✓				
ZC31.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว			✓		
ZC31.01 พฤติกรรมความก้าวร้าวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว	✓				
ZC31.02 พ่อแม่ ไม่มีศักยภาพในการดูแลเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำ และการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก	✓				
ZC31.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีพฤติกรรมการเล่นดูเด็กไม่เหมาะสม	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC31.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวเสพสุรา บุหรี่ หรือของมึนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด			✓		
ZC31.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวพยายามฆ่าตัวตาย			✓		
ZC31.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยไม่นำเด็กไปแจ้งเกิด	✓				
ZC31.07 พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกหยุดเรียนกลางคัน		✓			
ZC31.08 พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกทำงานเกินวัย	✓				
ZC35 ปัญหาด้านความรุนแรง					
ZC35.00 เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ	✓				
ZC35.01 คู่ชีวิตที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ	✓				
ZC35.02 ปัญหาเกี่ยวเนื่องจากการถูกทารุณกรรม หรือล่วงละเมิดทางเพศ	✓				
ZC35.03 ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย	✓				
ZC35.04 ผู้เสียหายจากการถูกข่มขืน	✓				
ZC35.05 ผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศ	✓				
ZC35.06 เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว	✓				
ZC35.07 เด็กถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ โดยคนภายนอกครอบครัว	✓				
ZC35.08 เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ	✓				
ZC35.09 เด็กถูกข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยว	✓				
ZC35.10 เด็กถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต	✓				
ZC35.11 เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการล่อลวง	✓				
ZC35.99 ปัญหาด้านความรุนแรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน	✓				
ZC36 ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย					
ZC36.00 ไม่มีที่พักอาศัย ของตนเอง อาศัยในบ้านเช่า บ้านญาติ วัด หรือบ้านคนอื่น	✓				
ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	✓				
ZC36.02 มีที่พักอาศัย แต่ห่างไกล ยากลำบาก ในการเดินทาง ทำให้เกิดปัญหาในด้านการศึกษา การรับสวัสดิการ แหล่งอาหารน้ำดื่ม					✓

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC36.03 ที่พักอาศัย ปลูกอยู่ในพื้นที่ของญาติ บุคคลอื่น หรือพื้นที่สาธารณะ	✓				
ZC36.04 ที่พักอาศัยอยู่ในเขตภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟป่า พายุฝน	✓				
ZC36.99 ปัญหาด้านที่พักอาศัยอื่น ๆ					✓
ZC37 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิด					
ZC37.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจำคุก	✓				
ZC37.01 ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้ปกครองตามกฎหมาย (guardianship)	✓				
ZC37.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจับกุม	✓				
ZC37.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกกักขัง	✓				
ZC37.04 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกดำเนินคดี	✓				
ZC37.05 พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องหลังการปล่อยตัว	✓				
ZC37.06 พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกฟ้องร้อง	✓				
ZC37.07 เด็ก เยาวชนที่ติดตามผู้ปกครองที่เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย	✓				
ZC37.08 ปัญหาเกี่ยวกับด้านกฎหมายของไทย และต่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน					✓
ZC38 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม					
ZC38.00 ปัญหากฎหมายความเจ็บป่วยและพิการ					✓
ZC38.01 ปัญหากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม					✓
ZC38.02 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ					✓
ZC38.03 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการแพทย์ เช่น การฟื้นฟู รักษาพยาบาล กายอุปกรณ์ การส่งต่อรักษา					✓
ZC38.04 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา					✓
ZC38.05 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านการประกอบอาชีพ					✓
ZC38.06 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย					✓
ZC38.07 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีเอกสารหลักฐานแสดงสถานะหรือการแจ้งเกิด					✓
ZC38.08 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากการไร้สถานะและสิทธิ (ไร้สัญชาติ)					✓
ZC38.99 ปัญหาจากการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากเหตุอื่นๆ					✓

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC39 ปัญหาเกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพ				✓	
ZC39.00 การรอคอยเพื่อเข้าสู่สถานบริการ nursing home				✓	
ZC39.01 ระยะเวลาการรอเพื่อสอบสวนโรคและการรักษา				✓	
ZC40 ปัญหาสังคมอื่นๆ					
ZC40.00 เด็กถูกทอดทิ้ง	✓				
ZC40.01 เด็กเร่ร่อน	✓				
ZC40.02 เด็กกำพร้า	✓				
ZC40.03 เด็กถูกยกเลิกการรับบุตรบุญธรรม	✓				
ZC40.04 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	✓				
ZC40.05 เด็กได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติภัยแล้ง/ภัยหนาว/वादภัย/อุทกภัย/อัคคีภัย/แผ่นดินไหว	✓				
ZC40.06 เด็กได้รับผลกระทบจากมลภาวะ/สภาพแวดล้อม	✓				
ZC40.07 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การเมือง	✓				
ZC40.08 เด็กที่ต้องดูแลบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	✓				
ZC40.09 ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	✓				
ZC40.10 เด็กถูกล่อลวงทางสื่อโซเชียล	✓				
ZC40.11 เด็กถูกแสวงหาประโยชน์	✓				
ZC40.12 เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	✓				
ZC40.13 พ่อ แม่ ผู้ปกครองย้ายที่อยู่อาศัยบ่อย	✓				
ZC40.99 ปัญหาสังคมอื่น ๆ					✓
ZC41 ปัญหาความพิการของเด็ก					
ZC41.00 พิการทางการเห็น			✓		
ZC41.01 พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย			✓		
ZC41.02 พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย			✓		
ZC41.03 พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม			✓		
ZC41.04 พิการทางสติปัญญา			✓		
ZC41.05 พิการทางการเรียนรู้			✓		
ZC41.06 พิการทางออทิสติก			✓		
ZC41.07 พิการซ้อน			✓		
ZC41.99 พิการด้านอื่น ๆ			✓		
ZC42 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็ก					
ZC42.00 การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น	✓				
ZC42.01 พฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงทำร้ายคนอื่น พุดหยาบคาย	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC42.02 การเสพยา บุหรี่ หรือของมีเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด			✓		
ZC42.03 หนีออกจากบ้าน, สถานสงเคราะห์ หรือสถานที่พักอาศัย	✓				
ZC42.04 คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือเสพยา	✓				
ZC42.05 เด็กทะเลาะวิวาทกับพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว	✓				
ZC42.06 เด็กมีพฤติกรรมแปลกแยก เหวี่ยงกับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว			✓		
ZC42.07 เด็กมีพฤติกรรมทางเพศ ก่อนวัยอันควร			✓		
ZC42.08 เด็กมีพฤติกรรมซื้อมาเอง เช่น ยาเสพติด ตั้งครรภ์ ยาลดความอ้วน ยานอนหลับ เป็นต้น	✓				
ZC42.09 เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม	✓				
ZC42.10 เด็กปฏิเสธการให้ข้อมูลส่วนบุคคล ปฏิเสธการติดตามหาเครือข่าย ปฏิเสธความช่วยเหลือจากภาครัฐ	✓				
ZC42.11 เด็กมีพฤติกรรมใช้อาวุธปืน หรืออาวุธอื่น ๆ	✓				
ZC42.12 เด็กมีพฤติกรรมโกหก และ/หรือลักขโมย	✓				
ZC43 ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด					
ZC43.00 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวค้ายาเสพติด	✓				
ZC43.01 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด			✓		
ZC43.02 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่างการบำบัดยาเสพติด			✓		
ZC43.03 พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					✓
ZC43.04 เด็กเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด	✓				
ZC43.05 เด็กเสพยาเสพติด			✓		
ZC43.06 เด็กอยู่ระหว่างการบำบัดยาเสพติด			✓		
ZC43.07 เด็กมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					✓
ZC43.08 เด็กติดยาเสพติดและต่อต้านการเข้าบำบัด			✓		
ZC43.09 เด็กติดยาเสพติดรุนแรง ติดซ้ำ			✓		
ZC43.99 ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากยาเสพติดของเด็ก และครอบครัว					✓
ZC44 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ					✓

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC44.00 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านสุขภาพ					
ZC44.01 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านสังคม					✓
ZC44.02 พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านการศึกษา					✓
ZC45 ปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย					
ZC45.00 เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญา	✓				
ZC45.01 เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ	✓				
ZC45.02 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	✓				
ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	✓				
ZC45.04 เด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ	✓				
ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ	✓				
ZC45.06 เด็ก เยาวชนมีปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องหลังการปล่อยตัว					✓
ZC46 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการด้านการศึกษาและสังคม					
ZC46.00 ระยะเวลาการรอคอยเพื่อเข้าสู่สถานแรกรับ หรือสถานรองรับภาครัฐ หรือเอกชน หรือสถานที่ให้บริการเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ				✓	
ZC46.01 ระยะเวลาการรอคอยในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา				✓	
ZC46.02 ระยะเวลาในการรอคอยสวัสดิการจากภาครัฐ เช่น เงินสงเคราะห์ บัตรคนพิการ เป็นต้น				✓	
ZC46.03 สถานให้บริการมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน				✓	
ZC46.04 สถานที่ให้บริการ ไม่เหมาะสมกับปัญหา หรือความจำเป็นสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่รับบริการ				✓	
ZC46.05 ผู้ให้บริการ ทักษะไม่เพียงพอ เหมาะสมต่อปัญหาและความจำเป็นของเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่รับบริการ				✓	
ZC47 ปัญหาความสัมพันธ์ผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสังคม					
ZC47.00 ปัญหาของครู กับนักเรียน/นักศึกษา				✓	
ZC47.01 ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับนักเรียน/นักศึกษา				✓	
ZC47.02 ปัญหาของครู กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา				✓	

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC47.03 ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา				✓	
ZC47.04 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กับ เด็กและเยาวชน				✓	
ZC47.05 ปัญหาของระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.06 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กับ เด็กและเยาวชน				✓	
ZC47.07 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.08 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับเด็กและเยาวชน				✓	
ZC47.09 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.10 ปัญหาของระหว่างเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ เด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.11 ปัญหาของระหว่างเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานรองรับกับ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.12 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ กับเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC47.13 ปัญหาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเด็ก และเยาวชน				✓	
ZC48 ปัญหาด้านความเสี่ยงของเด็ก เยาวชน					
ZC48.00 เด็กมีความเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา		✓			
ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	✓				
ZC48.02 เด็กมีความเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ	✓				
ZC48.03 เด็กมีความเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศซ้ำ	✓				
ZC48.04 เด็กมีความเสี่ยงถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	✓				
ZC48.05 เด็กมีความเสี่ยงถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจซ้ำ	✓				
ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	✓				

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC48.07 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ	✓				
ZC48.08 เด็กมีความเสี่ยงถูกบังคับ ล่อลวง ค้ามนุษย์	✓				
ZC48.09 เด็กมีความเสี่ยงเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	✓				
ZC48.99 เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอื่น ๆ					✓
ZC49 ปัญหาแม่วัยรุ่น					
ZC49.00 ตั้งครรภ์ไม่พร้อม	✓				
ZC49.01 ตั้งครรภ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ	✓				
ZC49.02 ไม่มีที่พักอาศัยระหว่างรอคลอด และหลังคลอด	✓				
ZC49.03 ไม่ฝากครรภ์ ปกปิดสังคม ไม่รับบริการทางการแพทย์ในการคลอดบุตร			✓		
ZC49.04 ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร					✓
ZC49.05 ปัญหาเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์			✓		
ZC49.06 ขาดความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์			✓		
ZC49.07 ปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำ และไม่พร้อมตั้งครรภ์			✓		
ZC50 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์					
ZC50.00 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี	✓				
ZC50.01 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก	✓				
ZC50.02 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น	✓				
ZC50.03 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส	✓				
ZC50.04 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการนำคนมาขอตาน	✓				
ZC50.05 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการตัดอวัยวะเพื่อการค้า	✓				
ZC50.06 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา 6/1	✓				
ZC50.07 ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม	✓				
ZC90 ความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวต่อการมีปัญหาดังกล่าว					
ZC90.00 ความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวในการมีปัญหาดังกล่าว			✓		
ZC99 ปัญหาดังกล่าวอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสภาวะสุขภาพ					
ZC99.00 ถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากเพศ ศาสนา เชื้อชาติ			✓		

รายการรหัสปัญหาสังคม	S	Ed	H	P	O
ZC99.01 รู้สึกเหงา อ้างว้าง			✓		
ZC99.02 ปัญหาจากการอาศัยแบบผิดกฎหมาย			✓		
ZC99.03 ขาดทักษะทางสังคม, ไม่มั่นใจในตนเอง			✓		
ZC99.04 แยกตัวจากกลุ่มเพื่อน			✓		
ZC99.05 บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์			✓		
ZC99.06 ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง			✓		

หมายเหตุ

S หมายถึง กลุ่มปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจ

Ed หมายถึง กลุ่มปัญหาด้านการศึกษา

H หมายถึง กลุ่มปัญหาด้านสุขภาพ

P หมายถึง กลุ่มปัญหาด้านผู้ให้บริการ

O หมายถึง กลุ่มปัญหาด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

1. Michael Holosko. Social Work Case Management: Case Studies From the Frontlines 2018.
2. Jack Rothman. A model of case management: Toward empirically based practice. Social Work. 1991;36(6):520-8.
3. Michael J Holosko. Social work case management: Case studies from the frontlines: SAGE Publications; 2018.
4. Diana Kendall. Social problems in a diverse society. edition s, editor: Baylor University.
5. A. Javier Trevino. Investigating Social Problems. 2nd edition. SAGE Publications; 2017.
6. พรณชลิตา นิสัยนัต. การศึกษารายกรณีของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2549.
7. สายทิพย์ เจ้งที. การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ. 2556;29(1).
8. จุฑาทิพย์ บุตรจุ. การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2552.
9. ศิริลักษณ์ ปัญญา และเสาวลักษณ์ ทาแจ้ง. การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุค 4.0. พยาบาลสาร. 2563;47(2).

บทที่ 5

การจัดทำรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน

5.1 บทนำ

จากการทบทวนวรรณกรรม และทบทวนปัญหารายกรณี พบว่าเด็กและเยาวชนหนึ่งคนจะประสบปัญหาทางสังคมมากกว่า 1 ปัญหาเสมอ และลักษณะปัญหามีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน เช่น ครอบครัวที่ยากจนทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวอาจเกิดอันตรายต่อเด็กได้ ดังนั้นเมื่อพบว่าเด็กหนึ่งคนเกิดปัญหา มักจะมีปัจจัยปัญหาด้านครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อม เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่กับเด็ก เยาวชนด้วยโอกาสของประเทศไทย การศึกษารุ่นนี้จึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนปัญหารายกรณี มาวิเคราะห์ด้วยกฎความสัมพันธ์ (association rules) ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยแสดงความน่าจะเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างรายการข้อมูลภายในชุดข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อค้นหารูปแบบปัญหาหลักและปัญหาอื่น ๆ ของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในประเทศไทย

ทีมผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษารายกรณี (case review) เด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในประเทศไทย จำนวน 2,100 กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการปัญหาหลักและปัญหาอื่น ๆ ในแต่ละรายกรณีที่สิ้นสุดการช่วยเหลือเรียบร้อยแล้ว โดยใช้เทคนิคการค้นหากฎความสัมพันธ์ (association rule) อะพริออรี (Apriori algorithm) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบปัญหาความซ้ำซ้อนของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส

5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5.2.1 กฎความสัมพันธ์ (association rules)

การหากฎความสัมพันธ์นี้เป็นเทคนิคหนึ่งของการทำเหมืองข้อมูล (data mining) คือ การค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูล จากข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีอยู่เพื่อหารูปแบบที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ผลลัพธ์ที่ได้ จะแสดงผลในรูปแบบเซต (set) ของรายการที่เป็นเหตุ ไปสู่เซตของรายการที่เป็นผล เช่น เมื่อมีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มักจะมีปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัวแตกแยก และเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ด้วยเสมอ เป็นต้น การค้นหากฎความสัมพันธ์มีขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ การค้นหากฎที่ปรากฏร่วมกันบ่อยจะเป็นขั้นตอนการทำงานที่นานที่สุด ดังนั้นในการเลือกขั้นตอนวิธีในการค้นหากฎความสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล เพื่อลดระยะเวลา ในการประมวลผลการทำงาน กระบวนการค้นหากฎความสัมพันธ์ การค้นหากฎความสัมพันธ์ที่ปรากฏร่วมกันบ่อยทั้งหมด กลุ่มข้อมูลเหล่านั้นต้องมีค่าสนับสนุนมากกว่า หรือเท่ากับค่าสนับสนุนขั้นต่ำที่ผู้ใช้กำหนด และขั้นตอนการนำกลุ่มข้อมูลที่ปรากฏบ่อยมาสร้างกฎความสัมพันธ์จะเป็นที่ยอมรับได้หากตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของกฎนั้นมีค่ามากกว่า หรือเท่ากับค่าความเชื่อมั่นที่ผู้ใช้กำหนด⁽¹⁾

5.2.2 การสร้างกฎความสัมพันธ์ด้วยขั้นตอนวิธีอะพริออรี (Apriori Algorithm)⁽²⁾

อะพริออรี (Apriori algorithm) เป็นขั้นตอนวิธีหากฎความสัมพันธ์ที่ไม่ต้องหาจากทุกกฎที่เป็นไปได้ โดยหลักการทำงานของอะพริออรี คือ จะทำการค้นหารูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละระดับก่อน จากนั้นจะนำรูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมดมาสร้างเป็นกฎความสัมพันธ์ โดยการค้นหารูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละระดับ จะเป็นการค้นหาโดยใช้วิธีนับความถี่ที่เกิดขึ้นในฐานข้อมูลของแต่ละรูปแบบ

ของข้อมูล รูปแบบที่มีความพื้มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของค่าสนับสนุน ก็จะนับเป็นรูปแบบที่ผ่านเกณฑ์ในระดับนั้น ซึ่งจะถูกนำไปใช้ต่อเพื่อสร้างเป็นรูปแบบของข้อมูลในระดับถัดไป และทำการค้นหารูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ในระดับนั้นต่อไป ทำการค้นหารูปแบบของข้อมูลผ่านเกณฑ์แบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งไม่สามารถค้นหารูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ได้อีก จากนั้นจึงนำรูปแบบของข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ค่าสนับสนุนทั้งหมดมาสร้างเป็นกฎความสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นหรือค่าลิฟท์

หลักการทำงานของขั้นตอนวิธีอะโพรอริข้างต้น สามารถแบ่งขั้นตอนการทำงานออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การหาความถี่ของรายการปัญหา (frequent itemset) เป็นหารูปแบบของข้อมูลที่เกิดขึ้นร่วมกันบ่อยในฐานข้อมูล หรือมากกว่าค่าสนับสนุน (support) ที่กำหนด โดยที่ค่าสนับสนุนของแต่ละรูปแบบคือ ค่าร้อยละความถี่การพบรูปแบบของข้อมูลนั้นในรายการที่มีในฐานข้อมูล เช่น จากจำนวนรายการที่มีในฐานข้อมูล 10 รายการ ตรวจพบรายการปัญหา ZC13.00 ปรากฏอยู่ในรายการที่มีในฐานข้อมูลจำนวนทั้งหมด 3 รายการ ค่าสนับสนุนของรายการปัญหา ZC13.00 จะคำนวณได้เท่ากับ 0.3 ($3/10=0.3$) เป็นต้น และ 2) การสร้างกฎความสัมพันธ์ของรายการปัญหา (Association rule) เป็นการนำความถี่หรือรูปแบบของข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นกฎความสัมพันธ์ โดยจะพิจารณาความถี่มีความยาวมากกว่า 2 ไอเทมขึ้นไปมาสร้างเป็นกฎความสัมพันธ์ และกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum threshold) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สร้างกฎ ได้แก่ เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าสนับสนุน (support) ค่าความเชื่อมั่น (confidence) และค่าลิฟท์ (lift)⁽²⁾ การหารูปแบบความสัมพันธ์ด้วยกฎความสัมพันธ์ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum threshold) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สร้างกฎ ได้แก่ เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าสนับสนุน (support) ค่าความเชื่อมั่น (confidence) และค่าลิฟท์ (lift) ดังนี้⁽²⁾

1. ค่าสนับสนุน (support) คือ ค่าที่ใช้บ่งบอกถึงเหตุการณ์ A และ B มีความถี่ในการเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด คำนวณได้จากสมการ 5.1

$$\text{ค่าสนับสนุน (A} \rightarrow \text{B)} = \frac{\text{ค่าความถี่ของเหตุการณ์ที่มีทั้ง A และ B}}{\text{จำนวนรายการปัญหาทั้งหมด}} \quad (5.1)$$

2. ค่าความเชื่อมั่น (confidence) คือ ค่าที่ใช้บ่งบอกความเชื่อมั่นของการเกิดเหตุการณ์ A และ B ว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ A แล้ว มีโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ B ร่วมด้วยมากน้อยเพียงใด คำนวณได้จากสมการ 5.2

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น (A} \rightarrow \text{B)} = \frac{\text{ค่าสนับสนุน (A} \rightarrow \text{B)}}{\text{ค่าสนับสนุน (A)}} \quad (5.2)$$

โดยค่าสนับสนุน (A $\rightarrow$ B) สามารถเขียนแทนด้วยสมการ (5.1) และค่าสนับสนุน (A) คำนวณได้จากค่าความถี่ของเหตุการณ์ที่มี A หารด้วยจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งเขียนเป็นสมการคำนวณหาความเชื่อมั่น (A $\rightarrow$ B) ใหม่ได้ตามสมการ 5.3

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น (A} \rightarrow \text{B)} = \frac{\frac{\text{ค่าความถี่ของเหตุการณ์ที่มีทั้ง A และ B}}{\text{จำนวนรายการทั้งหมด}}}{\frac{\text{ค่าความถี่ของเหตุการณ์ A}}{\text{จำนวนรายการทั้งหมด}}} \quad (5.3)$$

จากสมการ 5.3 นำมาเขียนใหม่ได้สมการ 5.4

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น } (A \rightarrow B) = \frac{\text{จำนวนรายการที่มีทั้ง } A \text{ และ } B}{\text{จำนวนรายการที่มี } A} \quad (5.4)$$

3. ค่าลิฟท์ (lift) คือ ค่าที่ใช้บ่งบอกความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ A และ B ว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ค่าลิฟท์ต้องกำหนดมากกว่า 1 เสมอ สามารถคำนวณได้โดยใช้สมการ 5.5

$$\text{ค่าลิฟท์ } (A \rightarrow B) = \frac{\text{ค่าสนับสนุน } (A \rightarrow B)}{\text{ค่าสนับสนุน } (A) \times \text{ค่าสนับสนุน } (B)}$$

ถ้าค่า lift = 1, เหตุการณ์ A และ B ไม่สัมพันธ์กัน (independent)

Lift > 1, เหตุการณ์ A และ B สัมพันธ์กัน (dependent)

5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมข้อมูล และผู้ลงรหัสปัญหาสังคม

1. จัดเตรียมข้อมูลรายการปัญหา จากแบบสอบถามการวิเคราะห์รายกรณี (case review) สรุปรายการปัญหาหลัก และปัญหาอื่น ๆ ของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมสงเคราะห์ จำนวน 2,100 ราย กรณีในตารางสรุปข้อมูล case review

2. ให้ผู้ลงรหัสปัญหาสังคมศึกษารหัสปัญหาสังคม และเข้าสู่กระบวนการวัดความสอดคล้องกันหรือความน่าเชื่อถือของผู้ลงรหัสปัญหาสังคม มีขั้นตอนและผลการทดสอบดังนี้

1) ขั้นตอนการดำเนินการวัดความสอดคล้องกันของผู้ลงรหัสปัญหาสังคม⁽³⁻⁶⁾

(1) ผู้ลงรหัสปัญหาสังคม ศึกษาหามาตรฐานปัญหาสังคม เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ และความหมายของรหัสต่าง ๆ จากคู่มือมาตรฐานปัญหาสังคม

(2) ผู้ลงรหัสปัญหาสังคม ทำการประเมินเคสหรือสถานการณ์ปัญหาที่ผู้ต้องการความช่วยเหลือกำลังเผชิญจำนวน 30 กรณี โดยสุ่มจากเคสปัญหาจำนวน 50 กรณี¹ พร้อมระบุรหัสมาตรฐานปัญหาสังคมจากคู่มือที่ได้ศึกษาก่อนหน้า ในแบบบันทึกรหัสปัญหาในรูปแบบ Google sheet

(3) เปรียบเทียบรหัสปัญหาของผู้ลงรหัสกับ Gold standards (ผู้เชี่ยวชาญ/สหวิชาชีพ) และผู้ลงรหัสด้วยตนเอง โดยพิจารณา 1) ค่าร้อยละของความสอดคล้องกัน (Percentage of agreement) ผ่านโปรแกรม Microsoft Excel เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือร้อยละ 80 ขึ้นไป 2) ค่าสถิติโคเฮนแคปปา ด้วยภาษาไพธอน (Python) ผ่านโปรแกรม Anaconda – Jupyter Notebook เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ ความสอดคล้องมากขึ้นไป หรือค่าสถิติโคเฮนแคปปามีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และ 3) การทดสอบสมมติฐานความสอดคล้องกันของข้อมูล และช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา

(4) ผู้เชี่ยวชาญ หรือสหวิชาชีพ ชี้แจงและอธิบายเกณฑ์การวินิจฉัยในรหัสปัญหาทางสังคมที่มีปัญหาแก่ผู้ลงรหัส กรณีการลงรหัสของผู้ลงรหัสแตกต่างจาก Gold standards ในขั้นตอนนี้ยังไม่มีผลการเฉลย และผู้ลงรหัสจะไม่เห็นผลตรวจเทียบกับ Golden standard และผู้ลงรหัสด้วยกัน แต่เป็นการอธิบายในภาพรวมเพื่อให้ผู้ลงรหัสลงรหัสอีกครั้ง

¹ ผู้เชี่ยวชาญ/สหวิชาชีพที่เป็น Gold standards ได้ระบุรหัสปัญหาไว้แล้ว

(5) ผู้ลงรหัสทำการระบุรหัสปัญหาในครั้งที่ 2 จากข้อมูลชุดใหม่ จำนวน 30 กรณี โดยสุ่มจากเคสปัญหา 50 กรณีเดิม

(6) เปรียบเทียบรหัสปัญหาของผู้ลงรหัสปัญหาทางสังคมในครั้งที่ 2 กับ Gold standards (ผู้เชี่ยวชาญ/สหวิชาชีพ) และผู้ลงรหัสด้วยกัน และวิเคราะห์ร้อยละของความสอดคล้อง ค่าสถิติโคเฮนแคปปา ทดสอบสมมติฐานความสอดคล้องกันของข้อมูล และช่วงความเชื่อมั่นของแคปปาอีกครั้ง

(7) กรณีที่พบว่า ค่าร้อยละของความสอดคล้องกัน (Percentage of agreement) และค่าสถิติโคเฮนแคปปา ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ผู้ลงรหัสจะต้องศึกษาหลักเกณฑ์การวินิจฉัยและรหัสปัญหาทางสังคมใหม่ และทำซ้ำจนกว่าผลการสอบเทียบจะไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้² แต่หากค่าความสอดคล้องกับ Gold standards และผู้ลงรหัสด้วยกัน รวมถึงค่าสถิติโคเฮนแคปปา มากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทุกคน ให้ผู้ลงรหัส ลงรหัสอีกครั้ง (ครั้งสุดท้าย) เพื่อยืนยันความถูกต้องและตรวจสอบความคงที่ของการลงรหัสปัญหา

(8) แสดงผลการเปรียบเทียบจากข้อที่ 7 พร้อมค่าสถิติที่สำคัญ เพื่อปรับความถูกต้องของผู้ลงรหัสแต่ละคน ให้เป็นมาตรฐานมากขึ้น โดยเน้นพิจารณาการรหัสที่มีปัญหา (ลงรหัสแตกต่างจาก Gold standards และลงรหัสปัญหาแตกต่างกันระหว่างผู้ลงรหัสด้วยกัน) และอาจมีการพูดคุยทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ลงรหัสและผู้เชี่ยวชาญ หรือสหวิชาชีพ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขประเด็นที่พบ

2) ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกันของผู้ลงรหัสปัญหาสังคม

ในการศึกษานี้ ได้ทดสอบความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกันของผู้ลงรหัสปัญหาสังคมจำนวน 3 คน ซึ่งได้วัดความน่าเชื่อถือของผู้ลงรหัสแต่ละคนโดยเปรียบเทียบกับ Gold standards และวัดความสอดคล้องกันของผู้ลงรหัสด้วยกันเอง โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 5.1 ร้อยละความสอดคล้องกัน และค่าสถิติโคเฮนแคปปา จำแนกตามผู้ลงรหัส และรวมทั้งสามคน

ครั้งที่	ความสอดคล้องกัน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ทั้งสามคน	วันที่ลงรหัส
1	%agreement	53.33%	50.00%	26.67%	38.89%	15 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.51	0.47	0.22	0.36	
2	%agreement	70.00%	66.67%	60.00%	61.11%	15 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.68	0.64	0.57	0.59	
3	%agreement	50.00%	50.00%	50.00%	56.67%	15 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.48	0.48	0.48	0.55	
4	%agreement	60.00%	50.00%	53.33%	42.22%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.58	0.47	0.51	0.40	
5	%agreement	73.33%	70.00%	63.33%	61.11%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.72	0.68	0.61	0.59	

² หากไม่สามารถปรับมาตรฐานได้ ผู้ลงรหัสอาจถูกคัดออก6. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. การปรับมาตรฐานผู้สำรวจ, [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย; 2562 [cited 7 พฤศจิกายน 2566]. Available from: https://dental.anamai.moph.go.th/web-upload/migrated/files/dental2/n3040_2e1f4c2f7359440e2fd5be78c2d5b6ce_article_20190802175815.pdf.

ครั้งที่	ความสอดคล้องกัน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ทั้งสามคน	วันที่ลงรหัส
6	%agreement	70.00%	63.33%	63.33%	55.56%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.69	0.62	0.62	0.54	
7	%agreement	63.33%	56.67%	70.00%	60.00%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.61	0.55	0.68	0.58	
8	%agreement	83.33%	70.00%	70.00%	62.22%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.82	0.68	0.69	0.60	
9	%agreement	83.33%	83.33%	76.67%	67.78%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.82	0.82	0.76	0.66	
10	%agreement	90.00%	83.33%	90.00%	75.56%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.89	0.82	0.89	0.74	
11	%agreement	93.33%	90.00%	93.33%	85.56%	22 พฤศจิกายน 2566
	Kappa (Python)	0.93	0.89	0.93	0.84	

หมายเหตุ:

1. ค่า %agreement และค่า Kappa (Python) ของผู้ลงรหัสแต่ละคน (คนที่ 1 คนที่ 2 และคนที่ 3) เป็นผลเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือหรือความสอดคล้องกันกับ Gold standards
2. ค่า %agreement และค่า Kappa (Python) ของทั้งสามคน เป็นผลเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือหรือความสอดคล้องกันระหว่างผู้ลงรหัสด้วยกัน

จากตาราง 5.1 แสดงร้อยละความสอดคล้องกัน และค่าสถิติโคเฮนแคปปา จำแนกตามผู้ลงรหัส และรวมทั้งสามคน พบว่า ผู้ลงรหัสแต่ละคนมีการลงรหัสปัญหาซ้ำ และมีการปรับมาตรฐานมากกว่า 7 ครั้ง จึงผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับ คือค่าความสอดคล้องกันมากกว่าร้อยละ 80 และค่าสถิติโคเฮนแคปปามีค่าตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป (ความสอดคล้องกันมากขึ้นไป) โดยผู้ลงรหัสคนที่ 1 มีการปรับมาตรฐาน 7 ครั้ง คนที่ 2 มีการปรับมาตรฐาน 8 ครั้ง และคนที่ 3 มีการปรับมาตรฐาน 9 ครั้ง ตามลำดับ จึงสามารถลงรหัสปัญหาให้สอดคล้องกับ Gold standards ได้ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หรือมีความน่าเชื่อถือในการลงรหัสปัญหาสังคม และมีการปรับมาตรฐานถึง 10 ครั้ง ผู้ลงรหัสปัญหาทั้งสามคน จึงผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (การลงรหัสของผู้รหัสปัญหาทั้งสามคนมีความสอดคล้องกันมาก) และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทุกการลงรหัสปัญหาของผู้ลงรหัสแต่ละคน มีค่า P-value น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทำให้สรุปได้ว่า การลงรหัสปัญหาของผู้ลงรหัสแต่ละคนมีความสอดคล้องกับ Gold standards เพียงแต่ไม่อาจสรุปได้ว่า ความสอดคล้องกันนั้น มากหรือน้อยเพียงใด คณะผู้วิจัยจึงนำค่าสถิติโคเฮนแคปปาที่คำนวณได้จากตารางที่ 5.1 มาเปรียบเทียบกัน เพื่อวัดระดับความสอดคล้องกัน และวิเคราะห์ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา ดังตาราง 5.2

จากตาราง 5.2 พบว่า ช่วงการลงรหัสแรกเริ่ม ความสอดคล้องกันของผู้ลงรหัสแต่ละกับ Gold Standards อยู่ระดับ “ความสอดคล้องน้อย” และ “ความสอดคล้องกันน้อยที่สุด” และมีการลงรหัสซ้ำ รวมถึงปรับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ผลของความสอดคล้องกันดีขึ้นเป็นลำดับ เป็นระดับ “ความสอดคล้องปานกลาง” จนถึงการปรับมาตรฐานครั้งที่ 7 และลงรหัสครั้งที่ 8 ผู้ลงรหัสคนที่ 1 จึงสามารถผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และมีการลงรหัสสอดคล้องมากกับ Gold standards คนที่ 2 และคนที่ 3 ตามลำดับ ซึ่งได้มีการปรับมาตรฐานเรื่อยมา จนถึงการรหัสครั้งที่ 11 ครั้งสุดท้าย เพื่อยืนยันความถูกต้องและตรวจสอบความคงที่ของการลงรหัสปัญหา ซึ่งพบว่า การลงรหัสของผู้ลงรหัสแต่ละคนเทียบกับ Gold standards และเทียบระหว่างผู้ลงรหัสด้วยกัน ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และมีระดับความสอดคล้องกันมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ลงรหัสปัญหาทั้งสามคนมีความน่าเชื่อถือ และสามารถลงรหัสได้สอดคล้องกับ Gold standards อย่างมาก อีกทั้งทั้งสามคนยังมีการลงรหัสที่สอดคล้องกันอีกด้วย ผู้ลงรหัสทั้งสามคนจึงมีความน่าเชื่อถือในการลงรหัสปัญหาในครั้งต่อไป

ตาราง 5.2 ระดับความสอดคล้องกันจากค่าสถิติโคเฮนแคปปา

ครั้งที่	ประเด็น	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ทั้งสามคน
1	Kappa (Python)	0.51	0.47	0.22	0.36
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อยมาก	ความสอดคล้องน้อยมาก
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.34 – 0.68	0.30 – 0.64	0.07 – 0.36	0.00 – 0.75
2	Kappa (Python)	0.68	0.64	0.57	0.59
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.52 – 0.83	0.48 – 0.80	0.41 – 0.73	0.32 – 0.86
3	Kappa (Python)	0.48	0.48	0.48	0.55
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.31 – 0.65	0.31 – 0.64	0.31 – 0.64	0.31 – 0.78
4	Kappa (Python)	0.58	0.47	0.51	0.40
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.41 – 0.75	0.30 – 0.65	0.34 – 0.68	0.19 – 0.61
5	Kappa (Python)	0.72	0.68	0.61	0.59
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.57 – 0.87	0.53 – 0.84	0.45 – 0.78	0.54 – 0.64
6	Kappa (Python)	0.69	0.62	0.62	0.54
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.53 – 0.84	0.45 – 0.78	0.45 – 0.78	0.41 – 0.67
7	Kappa (Python)	0.61	0.55	0.68	0.58
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องน้อย	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องน้อย
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.45 – 0.78	0.38 – 0.72	0.53 – 0.84	0.50 – 0.67

ครั้งที่	ประเด็น	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ทั้งสามคน
8	Kappa (Python)	0.82	0.68	0.69	0.60
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.70 – 0.95	0.53 – 0.84	0.53 – 0.85	0.32 – 0.88
9	Kappa (Python)	0.82	0.82	0.76	0.66
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องปานกลาง	ความสอดคล้องปานกลาง
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.70 – 0.95	0.70 – 0.95	0.61 – 0.90	0.48 – 0.84
10	Kappa (Python)	0.89	0.82	0.89	0.74
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องปานกลาง
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.79 – 0.99	0.70 – 0.95	0.79 – 0.99	0.64 – 0.84
11	Kappa (Python)	0.93	0.89	0.93	0.84
	แปลผลระดับความสอดคล้อง	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก	ความสอดคล้องมาก
	ช่วงความเชื่อมั่นของแคปปา	0.85 – 1.00	0.79 – 0.99	0.85 – 1.00	0.79 – 0.90

3. เมื่อผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือในการลงรหัสปัญหาแล้ว ผู้ลงรหัสปัญหาส่งมทั้งสามคนลงรหัสปัญหาของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสรายกรณี จำนวน 2,100 รายการในโปรแกรม excel

ตาราง 5.3 ตัวอย่างการลงรหัสปัญหาส่งมรายกรณี จำนวน 2,100 กรณี

ลำดับ	ปัญหาหลัก	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น
1	ZC13.00	ZC35.07					
2	ZC31.03	ZC26.06	ZC36.01				
3	ZC13.00	ZC26.05					
4	ZC35.08	ZC31.03	ZC13.00	ZC36.01			
5	ZC49.00	ZC38.04	ZC03.03				
6	ZC35.07	ZC13.00					
7	ZC13.00	ZC15.05	ZC38.06				
8	ZC49.00	ZC31.03					
9	ZC49.00	ZC35.06	ZC49.06	ZC15.05			
10	ZC31.02	ZC31.04	ZC15.05				
11	ZC35.08	ZC42.03	ZC49.06	ZC15.06			
12	ZC49.00	ZC15.04	ZC49.04	ZC13.99			
13	ZC35.06	ZC42.01	ZC42.00				
14	ZC35.07	ZC35.09					

ลำดับ	ปัญหาหลัก	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น	ปัญหาอื่น
15	ZC35.11	ZC35.08					
16	ZC35.08	ZC90.00	ZC15.05				
17	ZC26.00	ZC26.01	ZC35.05	ZC35.08			
18	ZC35.07	ZC42.01	ZC13.00	ZC38.99	ZC48.03		
19	ZC35.06	ZC02.00					
20	ZC02.05	ZC13.01	ZC27.99	ZC36.01	ZC13.03		
21	ZC02.05	ZC13.00	ZC27.99	ZC13.01	ZC13.02	ZC36.00	
22	ZC35.06	ZC15.05	ZC13.00	ZC43.01			
23	ZC02.05	ZC37.00	ZC13.02				
24	ZC02.05	ZC12.00	ZC13.02	ZC36.01			
25	ZC13.00	ZC12.01	ZC36.01				
26	ZC35.07	ZC49.00	ZC38.04				
27	ZC35.06	ZC49.06	ZC26.04	ZC09.01			
28	ZC37.07	ZC38.08	ZC13.00				
29	ZC35.06	ZC42.01	ZC38.01	ZC13.00			
30	ZC49.00	ZC37.07	ZC49.04				
31	ZC42.00	ZC45.03	ZC15.02	ZC26.07	ZC42.01	ZC02.00	
32	ZC99.06	ZC35.06	ZC26.04	ZC15.05	ZC35.09	ZC09.01	ZC13.00
33	ZC42.01	ZC26.03	ZC31.02	ZC42.00	ZC15.02	ZC13.02	ZC26.04
34	ZC26.04	ZC48.99	ZC26.99	ZC13.00	ZC12.00	ZC02.05	
35	ZC03.01	ZC26.07	ZC31.02	ZC13.03	ZC13.02	ZC02.00	
36	ZC38.04	ZC38.08	ZC41.07	ZC13.00	ZC03.01		
37	ZC02.05	ZC03.01	ZC13.02	ZC15.03	ZC36.01	ZC99.03	
38	ZC13.00	ZC41.02	ZC02.05				
39	ZC02.05	ZC42.00	ZC13.02	ZC13.03	ZC31.04		
40	ZC41.02	ZC17.00	ZC13.03				
41	ZC41.02	ZC02.03	ZC02.05	ZC13.00			
42	ZC41.07	ZC13.00	ZC38.08				
43	ZC02.04	ZC42.00	ZC13.02				
44	ZC13.00	ZC26.04	ZC03.01				
45	ZC49.05	ZC13.00	ZC31.03	ZC38.04			
46	ZC26.07	ZC99.05					
47	ZC49.00	ZC10.00	ZC49.04				
48	ZC26.04	ZC42.00	ZC15.05	ZC42.01			
49	ZC26.07	ZC35.08	ZC02.00				
50	ZC15.05	ZC13.01	ZC40.09	ZC13.02			
xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
2100	ZC26.05	ZC13.05	ZC13.02				

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยกฎความสัมพันธ์

นำข้อมูลที่ได้จากการเตรียมข้อมูลมาหากฎความสัมพันธ์ (Association rule) อัลกอริทึมเอปพรออไร (apriori algorithm) ไฟล์ข้อมูลที่ใช้การทดลองจะอยู่ในรูปแบบไฟล์ excel โปรแกรมที่ใช้ในการทดลองงานวิจัยครั้งนี้คือโปรแกรม python เป็นโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนโปรแกรมเพื่อการจัดการที่หลากหลาย เช่น การจัดการข้อมูลเชิงสถิติ (data analysis) การประมวลผลภาษามนุษย์ (Natural language processing) และการนำไปพัฒนาให้ระบบคอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (machine learning)⁽⁷⁾

1. หาความถี่ของรายการปัญหา จากกรณีศึกษาจำนวน 2,100 รายการ พบรหัสปัญหาสังคมที่ถูกระบุให้เป็นปัญหาหลักทั้งหมด 145 รหัสปัญหา หาความถี่ของแต่ละรหัสปัญหาสังคมหลังจากนั้นนำค่าความถี่มาหาค่าสนับสนุนตามรายการรหัสปัญหาสังคม รายละเอียดแสดงในตาราง 5.4

ตัวอย่างการคำนวณหาค่าสนับสนุน รหัสปัญหา ZC13.00

ความถี่ในการลงรหัสปัญหา ZC13.00 เป็นปัญหาหลัก จำนวน 215 ครั้ง

จำนวนรายการทั้งหมด 2,100 รายการ

ค่าสนับสนุนของรหัสปัญหา ZC13.00 คือ $215/2,100 = 0.1024$

ตาราง 5.4 ตารางแจกแจงความถี่ และค่าสนับสนุน (support) ของรายการรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
1	ZC13.00 = ยากจน	215	0.1024
2	ZC35.06 = เด็กที่ถูกทารุณกรรม และ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว	150	0.0714
3	ZC35.08 = เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ	98	0.0467
4	ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม	79	0.0376
5	ZC02.05 = เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น	72	0.0343
6	ZC35.07 = เด็กถูกทารุณกรรม และ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ โดยคนภายนอกครอบครัว	68	0.0324
7	ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพ ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว	67	0.0319
8	ZC43.05 = เด็กเสพยาเสพติด	66	0.0314
9	ZC42.01 = พฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงทำร้ายคนอื่น พุดหยาบคาย	65	0.0310
10	ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ	63	0.0300

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
11	ZC13.03 = ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา	55	0.0262
12	ZC40.00 = เด็กถูกทอดทิ้ง	54	0.0257
13	ZC26.99 = เด็กที่เจ็บป่วยอื่น ๆ	53	0.0252
14	ZC15.05 = ขาดเรียนบ่อย	46	0.0219
15	ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	38	0.0181
16	ZC26.04 = เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต	35	0.0167
17	ZC31.03 = พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีพฤติกรรมการเล่นดูเด็กไม่เหมาะสม	32	0.0152
18	ZC41.07 = พิกการซ้อน	32	0.0152
19	ZC45.01 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ	32	0.0152
20	ZC02.00 = เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	28	0.0133
21	ZC42.00 = การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น	26	0.0124
22	ZC15.03 = การรู้หนังสือระดับต่ำ	23	0.0110
23	ZC26.02 = เด็กที่มีโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน โรคอ้วน ภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น	22	0.0105
24	ZC26.03 = เด็กที่มีโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น ขาดสารอาหาร ไขมันสูง ปากแห้งเพดานโหว่ หอบหืด ภูมิแพ้รุนแรง เป็นต้น	22	0.0105
25	ZC41.02 = พิกการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	21	0.0100
26	ZC99.05 = บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์	21	0.0100
27	ZC43.01 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด	20	0.0095
28	ZC26.07 = สมาธิสั้น ไม่อยู่นิ่ง วอกแวก ไม่สามารถปฏิบัติตามสิ่ง	19	0.0090
29	ZC35.00 = เด็กที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ	18	0.0086
30	ZC31.02 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่มีศักยภาพในการดูแลเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำ และการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก	16	0.0076
31	ZC41.99 = พิกการด้านอื่น ๆ	15	0.0071
32	ZC03.01 = ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน	14	0.0067
33	ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	14	0.0067
34	ZC26.05 = เด็กเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุ	14	0.0067
35	ZC35.04 = ผู้เสียหายจากการถูกข่มขืน	14	0.0067

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
36	ZC40.08 = เด็กที่ต้องดูแลบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	14	0.0067
37	ZC37.00 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจำคุก	13	0.0062
38	ZC12.00 = การเสียชีวิตของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง	12	0.0057
39	ZC37.07 = เด็ก เยาวชนที่ติดตามผู้ปกครองที่เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย	11	0.0052
40	ZC42.03 = หนีออกจากบ้าน, สถานสงเคราะห์ หรือสถานที่พักอาศัย	11	0.0052
41	ZC35.10 = เด็กถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต	10	0.0048
42	ZC41.01 = พิจารณาทางรายได้เงินหรือสื่อความหมาย	10	0.0048
43	ZC41.04 = พิจารณาทางสติปัญญา	10	0.0048
44	ZC41.06 = พิจารณาทางอภิสติ	10	0.0048
45	ZC50.00 = ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี	10	0.0048
46	ZC13.04 = ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพ	9	0.0043
47	ZC16.09 = เด็กทำงานช่วงกลางคืนหรือเสี่ยงอันตราย	9	0.0043
48	ZC31.06 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยไม่นำเด็กไปแจ้งเกิด	9	0.0043
49	ZC40.02 = เด็กกำพร้า	9	0.0043
50	ZC41.05 = พิจารณาทางการเรียนรู้	9	0.0043
51	ZC09.01 = ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน	8	0.0038
52	ZC11.00 = การเสียชีวิตของเด็ก	8	0.0038
53	ZC31.04 = พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัวเสพสุรา บุหรี่ หรือของมีนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด	8	0.0038
54	ZC36.99 = ปัญหาด้านที่พักอาศัยอื่น ๆ	8	0.0038
55	ZC40.09 = ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	8	0.0038
56	ZC45.02 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	8	0.0038
57	ZC15.00 = ไม่รู้หนังสือ	7	0.0033
58	ZC26.00 = เด็กที่เป็นโรคเอดส์ หรือติดเชื้อ HIV	7	0.0033
59	ZC31.01 = พฤติกรรมความก้าวร้าวของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว	7	0.0033
60	ZC49.05 = ปัญหาเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์	7	0.0033
61	ZC02.04 = เด็กอยู่คนเดียวระหว่างที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองออกไปทำงาน	6	0.0029

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
62	ZC27.03 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ป่วยจิตเวช หรือมีปัญหาสุขภาพจิต	6	0.0029
63	ZC31.08 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกทำงานเกินวัย	6	0.0029
64	ZC35.03 = ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย	6	0.0029
65	ZC38.07 = ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีเอกสารหลักฐานแสดงสถานะหรือการแจ้งเกิด	6	0.0029
66	ZC42.12 = เด็กมีพฤติกรรมโกหก และ/หรือ ลักขโมย	6	0.0029
67	ZC43.04 = เด็กเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด	6	0.0029
68	ZC45.00 = เด็ก เยาวชนกระทำความผิดในคดีอาญา	6	0.0029
69	ZC48.00 = เด็กมีความเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา	6	0.0029
70	ZC13.01 = มีภาระหนี้สิน	5	0.0024
71	ZC13.05 = ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการดูแลสุขภาพ/การเจ็บป่วย	5	0.0024
72	ZC27.99 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพอื่น ๆ	5	0.0024
73	ZC35.09 = เด็กถูกข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยว	5	0.0024
74	ZC35.11 = เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการล่อลวง	5	0.0024
75	ZC35.99 = ปัญหาด้านความรุนแรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เด็กและเยาวชน	5	0.0024
76	ZC42.04 = คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือเสพยา	5	0.0024
77	ZC42.06 = เด็กมีพฤติกรรมแปลกแยก เห็นห่างกับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว	5	0.0024
78	ZC42.07 = เด็กมีพฤติกรรมทางเพศ ก่อนวัยอันควร	5	0.0024
79	ZC43.09 = เด็กติดยาเสพติดรุนแรง ติดซ้ำ	5	0.0024
80	ZC45.04 = เด็ก เยาวชนกระทำความผิดกฎหมายอื่น ๆ	5	0.0024
81	ZC02.03 = เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับผู้ที่ไม่สามารถดูแลได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ	4	0.0019
82	ZC13.99 = ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงินอื่น ๆ	4	0.0019
83	ZC26.06 = ความผิดปกติของเด็กแรกคลอดเช่น ภาวะตัวเหลือง น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ได้รับผลกระทบจากมารดาใช้สารเสพติด เป็นต้น	4	0.0019
84	ZC37.04 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกดำเนินคดี	4	0.0019

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
85	ZC38.03 = ปัญหาจากการเข้าถึงไม่ถึงสิทธิด้านการแพทย์ เช่น การฟื้นฟู รักษาพยาบาล กายอุปกรณ์ การส่งต่อรักษา	4	0.0019
86	ZC40.10 = เด็กถูกล่อลวงทางสื่อโซเชียล	4	0.0019
87	ZC42.02 = การเสพยา บุหรี่ หรือของมีนเมาอย่างอื่นที่ไม่ใช่ยาเสพติด	4	0.0019
88	ZC49.01 = ตั้งครรภ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ	4	0.0019
89	ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร	4	0.0019
90	ZC03.03 = ปัญหาความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวคนอื่น	3	0.0014
91	ZC15.02 = ผลการเรียนตกต่ำ	3	0.0014
92	ZC26.01 = เด็กที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรคเอดส์ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วัณโรค เป็นต้น	3	0.0014
93	ZC36.01 = พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	3	0.0014
94	ZC38.04 = ปัญหาจากการเข้าถึงไม่ถึงสิทธิด้านการศึกษา	3	0.0014
95	ZC40.01 = เด็กเรื้อรัง	3	0.0014
96	ZC41.00 = พิกัดทางการเห็น	3	0.0014
97	ZC41.03 = พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม	3	0.0014
98	ZC44.02 = พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการด้านการศึกษา	3	0.0014
99	ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3	0.0014
100	ZC50.04 = ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการนำคนมาขอตาน	3	0.0014
101	ZC02.01 = เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางจิตใจ	2	0.0010
102	ZC11.01 = การสูญหายของเด็ก	2	0.0010
103	ZC16.11 = เด็กถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง	2	0.0010
104	ZC20.01 = ขาดแคลนแหล่งอาหาร เช่น กินเกลือเป็นประจำ	2	0.0010
105	ZC31.00 = การเสพติด (พฤติกรรม) ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว	2	0.0010
106	ZC36.04 = ที่พักอาศัยอยู่ในเขตภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟป่า พายุฝน	2	0.0010
107	ZC38.08 = ปัญหาจากการเข้าถึงไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากการไร้สถานะและสิทธิ (ไร้สัญชาติ)	2	0.0010

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
108	ZC40.05 = เด็กได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติภัยแล้ง/ภัยหนาว/ ภัย/อุทกภัย/อัคคีภัย/แผ่นดินไหว	2	0.0010
109	ZC40.11 = เด็กถูกแสวงหาประโยชน์	2	0.0010
110	ZC40.12 = เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	2	0.0010
111	ZC42.05 = เด็กทะเลาะวิวาทกับพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิก ในครอบครัว	2	0.0010
112	ZC42.08 = เด็กมีพฤติกรรมซึ่ยาเกินเอง เช่น ยาเสพติดตั้งครรรค์ ยาลดความอ้วน ยานอนหลับ เป็นต้น	2	0.0010
113	ZC43.06 = เด็กอยู่ระหว่างการบำบัดยาเสพติด	2	0.0010
114	ZC43.07 = เด็กมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	2	0.0010
115	ZC43.99 = ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากยาเสพติดของเด็ก และ ครอบครัว	2	0.0010
116	ZC48.99 = เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอื่น ๆ	2	0.0010
117	ZC99.02 = ปัญหาจากการอาศัยแบบผิดกฎหมาย	2	0.0010
118	ZC99.04 = แยกตัวจากกลุ่มเพื่อน	2	0.0010
119	ZC02.02 = เด็กที่ถูกปล่อยให้อยู่กันเองแบบชั่วคราวชั่วคราว	1	0.0005
120	ZC03.02 = ปัญหาความสัมพันธ์ของพี่น้อง	1	0.0005
121	ZC12.02 = การสูญหายของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	1	0.0005
122	ZC15.06 = ไม่ต้องการศึกษาต่อ	1	0.0005
123	ZC15.08 = ย้ายสถานศึกษาบ่อย	1	0.0005
124	ZC17.00 = พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่ได้ทำงาน	1	0.0005
125	ZC20.00 = อาหาร หรือน้ำดื่มไม่ถูกสุขลักษณะ	1	0.0005
126	ZC27.00 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวมีความ พิกการ	1	0.0005
127	ZC30.01 = พฤติกรรมความก้าวร้าวของคู่วิต (ข่มขู่ คุกคาม)	1	0.0005
128	ZC31.07 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองให้ลูกหยุดเรียนกลางคัน	1	0.0005
129	ZC35.01 = คู่วิตที่ถูกทารุณกรรมและล่วงละเมิดทางเพศ	1	0.0005
130	ZC35.05 = ผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศ	1	0.0005
131	ZC36.00 = ไม่มีที่พักอาศัย ของตนเอง อาศัยในบ้านเช่า บ้าน ญาติ วัด หรือบ้านคนอื่น	1	0.0005

ลำดับ	รหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลัก	ความถี่	support
132	ZC36.02 = มีที่พักอาศัย แต่ห่างไกล ยากลำบาก ในการเดินทาง ทำให้เกิดปัญหาในด้านการศึกษา การรับสวัสดิการ แหล่งอาหารน้ำดื่ม	1	0.0005
133	ZC37.02 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองถูกจับกุม	1	0.0005
134	ZC38.06 = ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิด้านสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	1	0.0005
135	ZC38.99 = ปัญหาจากการเข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากเหตุอื่นๆ	1	0.0005
136	ZC40.03 = เด็กถูกยกเลิกการรับบุตรบุญธรรม	1	0.0005
137	ZC40.04 = เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	1	0.0005
138	ZC40.99 = ปัญหาสังคมอื่น ๆ	1	0.0005
139	ZC42.11 = เด็กมีพฤติกรรมใช้อาวุธปืน หรืออาวุธอื่น ๆ	1	0.0005
140	ZC43.00 = พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวค้ายาเสพติด	1	0.0005
141	ZC46.05 = ผู้ให้บริการ ทักขะไม่เพียงพอ เหมาะสมต่อปัญหา และความจำเป็นของเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่รับบริการ	1	0.0005
142	ZC48.07 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ	1	0.0005
143	ZC49.07 = ปัญหาการตั้งครุฑซ้ำ และไม่พร้อมตั้งครุฑ	1	0.0005
144	ZC99.03 = ขาดทักษะทางสังคม, ไม่มั่นใจในตนเอง	1	0.0005
145	ZC99.06 = ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง	1	0.0005

2. กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum threshold) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สร้างกฎ ได้แก่ เกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน เกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟท์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน (support) เป็น 2 ค่า คือ 20 % แรก และ 40% แรกของรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลักที่เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังแสดงในตารางที่ 5.4 เพราะบ่งบอกถึงความถี่ของปัญหาหลักที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ทำให้เลือกใช้ค่าค่าสนับสนุน = 0.0086 (20% แรก) และ 0.0033 (40% แรก) ส่วนเกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่น กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่ระดับความเชื่อมั่น 70% และ 50 % เพื่อแสดงรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนในระดับความเชื่อมั่นที่แตกต่างกัน และกำหนดค่าลิฟท์ ให้มีค่ามากกว่า 1 เพื่อแสดงรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นจึงรูปแบบความสัมพันธ์ที่สนใจศึกษาจึงแบ่งเป็น 4 กรณี ซึ่งจากผลการศึกษาทั้ง 4 กรณีพบว่า รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนส่วนใหญ่มีปัญหาหลักในกลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มปัญหาการเงิน ZC13 รหัสปัญหาสังคม ZC13.00 ความยากจน และ กลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 รหัสปัญหาสังคม ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ดังนั้นทีม

วิจัยจึงสนใจศึกษาเพิ่มเติมในกรณีการศึกษารูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่ยกเว้นรหัสปัญหาสังคม ZC13.00 และ ZC45.05 เป็นปัญหาหลัก และเพื่อให้ได้รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีความหลากหลาย จึงกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุนที่ 50 % แรกของรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลักที่เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังแสดงในตาราง 5.2 ดังนั้นเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุนที่เลือกใช้ได้แก่ ลำดับที่ 73 (ค่าสนับสนุน = 0.0024) เกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่น 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 จึงศึกษาเพิ่มเติมในกรณีที่ 5 รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ดังนี้

กรณีที่ 1 กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

กรณีที่ 2 กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

กรณีที่ 3 กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

กรณีที่ 4 กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

กรณีที่ 5 ยกเว้นรหัสปัญหาสังคม ZC13.00 และ ZC45.05 เป็นปัญหาหลัก และกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0024 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

5.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่รวบรวมมาจากรายกรณี จำนวน 2,100 กรณี และกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum threshold) ของกฎความสัมพันธ์ที่จะใช้ค้นหารูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนจำนวน 4 กรณี ได้แก่ **กรณีที่ 1** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 **กรณีที่ 2** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 **กรณีที่ 3** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 และ **กรณีที่ 4** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 ได้ผลการค้นหา ดังนี้

ตาราง 5.5 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟท์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 1

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
1	ZC13.02-M => ZC40.09 ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC40.09 ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	0.0252	0.7910	12.1255
2	ZC13.00-M => ZC48.01 ZC13.00 ยาถอน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0233	0.7778	7.5969
3	ZC13.00-M => ZC48.06 ZC13.00 ยาถอน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0190	0.7547	7.3717

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
4	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0095	0.9091	8.8795
5	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0200	0.8571	8.0357
6	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC48.06} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0152	0.8000	7.5000
7	ZC45.05-M => {ZC15.04, ZC45.03} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0090	0.7600	25.3333
8	ZC13.00-M => {ZC48.06, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0176	0.7551	29.9191
9	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC36.01} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	0.0100	0.7500	7.3256
10	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC13.02} ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว	0.0152	0.7442	7.2688
11	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC13.02, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน	0.0090	0.8636	21.8510

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น			
	ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว			
	ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด			

จากตาราง 5.5 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด 11 รูปแบบ รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบส่วนใหญ่มีปัญหาลหลักเป็นกลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ZC13 จำนวน 10 รูปแบบ (ZC13.00 จำนวน 9 รูปแบบ และ ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ) และปัญหาเด็กเยาวชนจนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 จำนวน 1 รูปแบบ (ZC45.05) โดยรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดได้แก่ เด็กเยาวชนที่ประสบปัญหาความยากจน (ZC13.00) จะเป็นเด็กที่อยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก (ZC02.05) และมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ZC48.01) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90.91% ส่วนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีความเชื่อมั่นในลำดับถัดมาได้แก่ รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 86.36 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) จะอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ (ZC02.05) มีรายได้จากการประกอบอาชีพของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว (ZC13.02) และมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ZC48.01) และรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 85.71 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) มีรายได้จากการประกอบอาชีพของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว (ZC13.02) และมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ZC48.01)

ตาราง 5.6 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 2

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
1	ZC13.02-M => ZC40.09 ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC40.09 ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	0.0252	0.7910	12.1255
2	ZC13.00-M => ZC48.01 ZC13.00 ยากจน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0233	0.7778	7.5969
3	ZC13.00-M => ZC48.06 ZC13.00 ยากจน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0190	0.7547	7.3717
4	ZC49.00-M => {ZC49.04, ZC15.04} ZC49.00 ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0033	1.0000	26.5823
5	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC48.06}	0.0067	0.9333	9.1163

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด			
6	ZC13.00-M => {ZC36.01, ZC48.06} ZC13.00 ยากจน ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0043	0.9000	8.7907
7	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC12.00} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC12.00 การเสียชีวิตของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง	0.0033	0.8750	29.1667
8	ZC45.05-M => {ZC42.04, ZC45.03} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC42.04 คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือเสพยา ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0043	0.8182	27.2727
9	ZC13.00-M => {ZC48.06, ZC02.00} ZC13.00 ยากจน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด ZC02.00 เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	0.0033	0.7778	7.5969
10	ZC45.05-M => {ZC43.05, ZC45.03} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC43.05 เด็กเสพยาเสพติด ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0062	0.7647	25.4902
11	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC13.00} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC43.05 เด็กเสพยาเสพติด ZC13.00 ยากจน	0.0062	0.7647	25.4902
12	ZC45.05-M => {ZC03.01, ZC45.03} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC03.01 ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0076	0.7619	25.3968
13	ZC45.05-M => {ZC15.04, ZC45.03}	0.0090	0.7600	25.3333

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด			
14	ZC45.05-M => {ZC42.04, ZC03.01} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC42.04 คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือเสพยา ZC03.01 ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน	0.0038	0.7273	9.2004
15	ZC45.05-M => {ZC13.00, ZC45.03, ZC15.04} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC13.00 ยากจน ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0038	0.8889	29.6296

จากตาราง 5.6 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด 15 รูปแบบ ในรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบมีปัญหาหลักเป็นกลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 จำนวน 8 รูปแบบ (ZC45.05) กลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ZC13 จำนวน 6 รูปแบบ (ZC13.00 จำนวน 5 รูปแบบและ ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ) และปัญหาแม่วัยรุ่น ZC49 จำนวน 1 รูปแบบ (ZC49.00) โดยรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดได้แก่ เด็กเยาวชนที่ประสบปัญหาความยากจน (ZC13.00) จะเป็นเด็กที่อยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก (ZC02.05) และมีความเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) ที่ระดับความเชื่อมั่น 93.33%

ส่วนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนอื่น ๆ เช่น รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 90.00 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) จะเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) และมีที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น (ZC36.01) รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 88.89 % : เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึกฯ (ZC45.05) จะเป็นเด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) ออกจากสถานศึกษากลางคัน (ZC15.04) และกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ZC45.03) เป็นต้น

ตาราง 5.7 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีนี้ 3

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
1	ZC13.02-M => ZC40.09 ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC40.09 ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	0.0252	0.7910	12.1255
2	ZC13.00-M => ZC48.01 ZC13.00 ยากจน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0233	0.7778	7.5969
3	ZC13.00-M => ZC48.06	0.0190	0.7547	7.3717

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.00 ยากจน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด			
4	ZC49.00-M => ZC49.04 ZC49.00 ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร	0.0110	0.6970	18.5270
5	ZC45.05-M => ZC45.03 ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0205	0.6825	22.7513
6	ZC15.05-M => ZC13.00 ZC15.05 ขาดเรียนบ่อย ZC13.00 ยากจน	0.0110	0.5000	2.3026
7	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่ สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็น ต้น ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0095	0.9091	8.8795
8	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC48.06} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายใน ครอบครัว ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0152	0.8000	7.5000
9	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC15.04} ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือ สถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC15.04 ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0090	0.7600	25.3333
10	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC36.01} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายใน ครอบครัว ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัย สำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	0.0100	0.7500	7.3256
11	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC13.02} ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่ สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็น ต้น	0.0152	0.7442	7.2688

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว			
12	ZC13.00-M => {ZC48.01, ZC13.02} ZC13.00 ยากจน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว	0.0200	0.6667	16.8675
13	ZC13.00-M => {ZC48.06, ZC13.02} ZC13.00 ยากจน ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว	0.0152	0.6038	15.2762
14	ZC13.00-M => {ZC48.01, ZC48.06} ZC13.00 ยากจน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0176	0.5873	30.8333
15	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC02.05} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น	0.0152	0.5714	5.3571
16	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC36.01} ZC13.00 ยากจน ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC36.01 ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	0.0100	0.5676	5.3209
17	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC13.02, ZC48.01} ZC13.00 ยากจน ZC02.05 เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตามช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0090	0.8636	21.8510
18	ZC13.00-M => {ZC48.01, ZC13.02, ZC48.06} ZC13.00 ยากจน ZC48.01 เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0148	0.5849	29.2453

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.02 รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.06 เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด			

จากตาราง 5.7 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด 18 รูปแบบ ในรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบมีปัญหาหลักเป็นกลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ZC13 จำนวน 15 รูปแบบ (ZC13.00 จำนวน 14 รูปแบบ และ ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ) กลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 จำนวน 2 รูปแบบ (ZC45.05) กลุ่มปัญหาด้านการศึกษา ZC 15 จำนวน 1 รูปแบบ (ZC15.05) และกลุ่มปัญหาแม่วัยรุ่น ZC49 จำนวน 1 รูปแบบ (Z49.00) โดยรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดได้แก่ เด็กเยาวชนที่ประสบปัญหาความยากจน (ZC13.00) จะเป็นเด็กที่อยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก (ZC02.05) และมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ZC48.01) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90.91% ส่วนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนอื่น ๆ เช่น รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 86.36 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) จะมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ZC48.01) อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ (ZC02.05) และรายได้จากการประกอบอาชีพของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว (ZC13.02) และรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 80.00 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) จะมีความเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) และรายได้จากการประกอบอาชีพของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว (ZC13.02) เป็นต้น

ตาราง 5.8 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟต์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 4

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
1	ZC13.02-M => ZC40.09 ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC40.09 = ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง	0.0252	0.7910	12.1255
2	ZC13.00-M => ZC48.01 ZC13.00 = ยากจน ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0233	0.7778	7.5969
3	ZC13.00-M => ZC48.06 ZC13.00 = ยากจน ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0190	0.7547	7.3717
4	ZC49.00-M => ZC49.04 ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร	0.0110	0.6970	18.5270
5	ZC45.05-M => ZC45.03 ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0205	0.6825	22.7513
6	ZC26.02-M => ZC13.00	0.0067	0.6364	2.9306

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC26.02 = เด็กที่มีโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน โรคอ้วน ภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น ZC13.00 = ยากจน			
7	ZC45.05-M => ZC45.00 ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.00 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญา	0.0052	0.6111	20.3704
8	ZC35.08-M => ZC47.01 ZC35.08 = เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ ZC47.01= ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับ นักเรียน/นักศึกษา	0.0033	0.5833	12.5000
9	ZC26.03-M => ZC13.00 ZC26.03 = เด็กที่มีโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น ขาดสารอาหาร ลมชัก ปากแห้งเพดานโหว่ หอบหืด ภูมิแพ้ รุนแรง เป็นต้น ZC13.00 = ยากจน	0.0057	0.5455	2.5120
10	ZC15.05-M => ZC13.00 ZC15.05 = ขาดเรียนบ่อย ZC13.00 = ยากจน	0.0110	0.5000	2.3026
11	ZC49.00-M => {ZC49.04, ZC15.04} ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการ คลอดบุตร ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0033	1.0000	26.5823
12	ZC13.00-M => {ZC02.05, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC02.05 = เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทัน เทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้ คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0067	0.9333	9.1163
13	ZC13.00-M => {ZC36.01, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC36.01 = ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0043	0.9000	8.7907
14	ZC45.05-M => {ZC12.00, ZC45.03} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC12.00 = การเสียชีวิตของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0033	0.8750	29.1667

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
15	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC42.04} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC42.04 = คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือ เสพยา	0.0043	0.8182	27.2727
16	ZC13.00-M => {ZC48.06, ZC02.00} ZC13.00 = ยากจน ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด ZC02.00 = เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	0.0033	0.7778	7.5969
17	ZC45.05-M => {ZC13.00, ZC45.03} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC13.00 = ยากจน ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0062	0.7647	25.4902
18	ZC45.05-M => {ZC03.01, ZC45.03} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC03.01= ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0076	0.7619	25.3968
19	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC15.04} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0090	0.7600	25.3333
20	ZC45.05-M => {ZC42.04, ZC03.01} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC42.04 = คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มั่วสุม หรือ เสพยา ZC03.01 = ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน	0.0038	0.7273	9.2004
21	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC48.01} ZC13.00 = ยากจน ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.0200	0.6667	16.8675
22	ZC45.05-M => {ZC45.03, ZC43.05} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0062	0.6500	21.6667

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC43.05 = เด็กเสพยาเสพติด			
23	ZC45.05-M => {ZC42.00, ZC45.03} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC42.00 = การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0043	0.6429	21.4286
24	ZC13.00-M => {ZC02.00, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC02.00 = เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำความผิด	0.0033	0.6364	25.2144
25	ZC13.00-M => {ZC13.02, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำความผิด	0.0152	0.6038	15.2762
26	ZC13.00-M => {ZC48.01, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำความผิด	0.0176	0.5873	30.8333
27	ZC13.00-M => {ZC36.01, ZC13.02} ZC13.00 = ยากจน ZC36.01 = ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว	0.0100	0.5676	5.3209
28	ZC45.05-M => {ZC42.00, ZC03.01} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC42.00 = การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น ZC03.01 = ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ เช่น การนอกใจ พ่อแม่หย่าร้างกัน	0.0038	0.5333	6.7470
29	ZC13.00-M => {ZC36.01, ZC13.02, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC36.01 = ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น	0.0043	0.9000	22.7711

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด			
30	ZC45.05-M => {ZC13.00, ZC45.03, ZC15.04} ZC45.05 = เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึกหรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ZC13.00 = ยากจน ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0038	0.8889	29.6296
31	ZC13.00-M => {ZC36.01, ZC13.02, ZC48.01, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC36.01 = ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุหรือเด็กผู้หญิง เป็นต้น ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0043	0.6923	45.4327
32	ZC13.00-M => ZC02.05, ZC13.02, ZC48.01, ZC48.06} ZC13.00 = ยากจน ZC02.05 = เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว ZC48.01 = เด็กมีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ZC48.06 = เด็กมีความเสี่ยงกระทำผิด	0.0062	0.5909	38.7784

จากตาราง 5.8 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด 32 รูปแบบ ในรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบมีปัญหาหลักเป็นกลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ZC13 จำนวน 14 รูปแบบ (ZC13.00 จำนวน 13 รูปแบบ และ ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ) กลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 จำนวน 12 รูปแบบ (ZC45.05) กลุ่มปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็กและกลุ่มปัญหาแม่วัยรุ่น ZC26 จำนวน 2 รูปแบบ (ZC26.02 จำนวน 1 รูปแบบ และ ZC26.03 จำนวน 1 รูปแบบ) กลุ่มปัญหาแม่วัยรุ่น ZC49 จำนวน 2 รูปแบบ (ZC49.00) และรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบจำนวน 1 รูปแบบมี 2 กลุ่มปัญหาได้แก่ กลุ่มปัญหาด้านการศึกษา ZC15 (ZC15.05) และกลุ่มปัญหาความรุนแรง ZC35 (ZC35.08) โดยรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดได้แก่ เด็กเยาวชนที่ประสบปัญหาดังครรรค์ไม่พร้อม (ZC49.00) จะออกจากสถานศึกษากลางคัน (ZC15.04) และมีปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรรค์ หรือการคลอดบุตร (ZC49.04) ที่ระดับความเชื่อมั่น 100 %

ส่วนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนอื่น ๆ ได้แก่ รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 93.33 % : เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) จะมีความเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) และอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดใน

การเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก (ZC02.05) และรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนระดับความเชื่อมั่น 90.00 % มี 2 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ได้แก่ 1) เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) มีความเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) และ ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยฯ (ZC36.01) และ 2) เด็กในครอบครัวยากจน (ZC13.00) มีความเสี่ยงกระทำผิด (ZC48.06) ที่พักอาศัยไม่เหมาะสมตามความจำเป็น หรือไม่ปลอดภัยฯ (ZC36.01) และรายได้จากการประกอบอาชีพของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว (ZC13.02) เป็นต้น

ตาราง 5.9 สรุปจำนวนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน และกลุ่มปัญหาหลักในแต่ละรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน จากการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำระดับความเชื่อมั่น และค่าสนับสนุนในแต่ละกรณี

กรณี	ค่าสนับสนุน (Support)	ระดับความเชื่อมั่น (Confident)	จำนวนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน และกลุ่มปัญหาหลัก
1	0.0086	0.7	พบ 2 กลุ่มปัญหาหลักใน 11 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน: 1) กลุ่มปัญหา ZC 13 เป็นปัญหาหลักจำนวน 10 รูปแบบ - ZC13.00 จำนวน 9 รูปแบบ - ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ 2) กลุ่มปัญหา ZC45 (ZC45.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ
2	0.0033	0.7	พบ 3 กลุ่มปัญหาหลักใน 15 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน: 1) กลุ่มปัญหา ZC45 (ZC45.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 8 รูปแบบ 2) กลุ่มปัญหา ZC13 เป็นปัญหาหลักจำนวน 6 รูปแบบ - ZC13.00 จำนวน 5 รูปแบบ - ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ 3) กลุ่มปัญหา ZC49 (ZC49.00) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ
3	0.0086	0.5	พบ 4 กลุ่มปัญหาหลักใน 18 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน: 1) กลุ่มปัญหา ZC 13 เป็นปัญหาหลักจำนวน 14 รูปแบบ - ZC13.00 จำนวน 13 รูปแบบ - ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ 2) กลุ่มปัญหา ZC45 (ZC45.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 2 รูปแบบ 3) กลุ่มปัญหา ZC15 (ZC15.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ 4) กลุ่มปัญหา ZC49 (ZC49.00) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ
4	0.0033	0.5	พบ 6 กลุ่มปัญหาหลักใน 32 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน: 1) กลุ่มปัญหา ZC 13 เป็นปัญหาหลักจำนวน 14 รูปแบบ

กรณี	ค่า สนับสนุน (Support)	ระดับความ เชื่อมั่น (Confident)	จำนวนรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน และกลุ่มปัญหาหลัก
			- ZC13.00 จำนวน 13 รูปแบบ - ZC13.02 จำนวน 1 รูปแบบ 2) กลุ่มปัญหา ZC45 (ZC45.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 12 รูปแบบ 3) กลุ่มปัญหา ZC49 (ZC49.00) เป็นปัญหาหลักจำนวน 2 รูปแบบ 4) กลุ่มปัญหา ZC26 เป็นปัญหาหลักจำนวน 2 รูปแบบ - ZC26.02 จำนวน 1 รูปแบบ - ZC26.03 จำนวน 1 รูปแบบ 5) กลุ่มปัญหา ZC35 (ZC35.08) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ 6) กลุ่มปัญหา ZC15 (ZC15.05) เป็นปัญหาหลักจำนวน 1 รูปแบบ

จากตาราง 5.9 พบว่า รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนส่วนใหญ่มีปัญหาหลักในกลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มปัญหาการเงิน ZC13 รหัสปัญหาสังคม ZC13.00 ความยากจน และ กลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนจนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 รหัสปัญหาสังคม ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ดังนั้นทีมวิจัยจึงสนใจศึกษาเพิ่มเติมในกรณีการศึกษารูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่ยกเว้นรหัสปัญหาสังคม ZC13.00 และ ZC45.05 เป็นปัญหาหลัก และเพื่อให้ได้รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีความหลากหลาย จึงกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุนที่ 50 % แรกของรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลักที่เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังแสดงในตารางที่ 5.2 ได้แก่ ดังนั้นเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุนที่เลือกใช้ได้แก่ ลำดับที่ 73 (ค่าสนับสนุน = 0.0024) เกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่น 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

กรณีที่ 5 ยกเว้นรหัสปัญหาสังคม ZC13.00 และ ZC45.05 เป็นปัญหาหลัก และกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0024 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1

ตาราง 5.10 รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน ค่าสนับสนุน ค่าความเชื่อมั่น และค่าลิฟท์ตามกฎความสัมพันธ์ที่กำหนดในกรณีที่ 5

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
1	ZC45.00-M => ZC15.04 ZC45.00 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญา ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0027	0.8333	15.6529
2	ZC45.03-M => ZC16.10 ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ZC16.10 = เด็กขาดทักษะในการประกอบอาชีพ	0.0027	0.8333	39.9561
3	ZC13.02-M => ZC40.09	0.0291	0.7910	12.2143

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC13.02 = รายได้จากการประกอบอาชีพ ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครอบครัว			
4	ZC49.00-M => ZC49.04 ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร	0.0126	0.7188	16.5767
5	ZC26.02-M => ZC13.00 ZC26.02 = เด็กที่มีโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน โรคอ้วน ภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น ZC13.00 = ยากจน	0.0077	0.6364	2.6472
6	ZC35.07-M => ZC35.03 ZC35.07 = เด็กถูกทารุณกรรม และ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ โดยคนภายนอกครอบครัว ZC35.03 = ผู้เสียหายจากการถูกทำร้ายร่างกาย	0.0027	0.6250	16.7463
7	ZC49.00-M => ZC15.07 ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC15.07 = โดนพักการเรียน	0.0027	0.6250	14.4146
8	ZC09.01-M => ZC13.00 ZC09.01 = ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน ZC13.00 = ความยากจน	0.0027	0.6250	2.5999
9	ZC49.00-M => ZC49.03 ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.03 = ไม่ฝากครรภ์ ปกปิดสังคม ไม่รับบริการทางการแพทย์ในการคลอดบุตร	0.0027	0.6250	14.4146
10	ZC35.08-M => ZC47.01 ZC35.08 = เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ ZC47.01 = ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ กับนักเรียน/นักศึกษา	0.0038	0.5833	10.8452
11	ZC13.04-M => ZC13.00 ZC13.04 = ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพ ZC13.00 = ความยากจน	0.0027	0.5556	2.3110
12	ZC43.05-M => ZC43.99 ZC43.05 = เด็กเสพยาเสพติด ZC43.99 = ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากยาเสพติดของเด็กและครอบครัว	0.0027	0.5556	15.3367
13	ZC26.03-M => ZC13.00 ZC26.03 = เด็กที่มีโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น ขาดสารอาหาร ลมชัก ปากแห้งเพดานโหว่ หอบหืด ภูมิแพ้รุนแรง เป็นต้น ZC13.00 = ยากจน	0.0066	0.5455	2.2690
14	ZC49.00-M => ZC49.06 ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม	0.0033	0.5455	12.5800

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC49.06 = ขาดความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์			
15	ZC15.05-M => ZC13.00 ZC15.05 = ขาดเรียนบ่อย ZC 13.00 = ยากจน	0.0126	0.5000	2.0799
16	ZC49.00-M => {ZC13.00, ZC49.04} ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC13.00 = ยากจน ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร	0.0027	1.0000	23.0633
17	ZC49.00-M => {ZC49.04, ZC15.04} ZC49.00 = ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ZC49.04 = ปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร ZC15.04 = ออกจากสถานศึกษากลางคัน	0.0038	1.0000	23.0633
18	ZC02.05-M => {ZC40.09, ZC13.00} ZC02.05 = เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC40.09 = ครอบครัวมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง ZC13.00 = ยากจน	0.0027	0.8333	3.4665
19	ZC02.05-M => {ZC13.03, ZC13.04} ZC02.05 = เด็กอยู่กับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดู ติดตาม ช่วยเหลือเด็ก เช่น ผู้สูงอายุไม่เท่าทันเทคโนโลยี หรือ ไม่สามารถเลี้ยงดูและให้คำปรึกษาไปตามช่วงวัยของเด็ก เป็นต้น ZC13.03 = ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา ZC13.04 = ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพ	0.0027	0.7143	15.8711
20	ZC35.08-M => {ZC13.00, ZC35.07} ZC35.08 = เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ ZC13.00 = ยากจน ZC35.07 = เด็กถูกทารุณกรรม และ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ โดยคนภายนอกครอบครัว	0.0027	0.7143	13.2799
21	ZC35.06-M => {ZC31.01, ZC35.08} ZC35.06 = เด็กที่ถูกทารุณกรรม และ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว ZC31.01 = พฤติกรรมความก้าวร้าวของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกในครอบครัว ZC35.08 = เด็กถูกทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ	0.0027	0.6250	24.7554
22	ZC45.03-M => {ZC42.00, ZC43.05} ZC45.03 = เด็ก เยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	0.0033	0.6000	17.9213

ลำดับ	รูปแบบปัญหา	support	confident	Lift
	ZC42.00 = การเสพติด (พฤติกรรม) ของเด็ก เช่น เล่นเกมส์ การพนัน มั่วสุม ติดเพื่อน ติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น ZC43.05 = เด็กเสพยาเสพติด			

จากตาราง 5.10 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด 22 รูปแบบ รูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่พบส่วนใหญ่มีปัญหาลึกใน 9 รหัสปัญหา ดังนี้ ปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเด็ก ZC02, ปัญหาความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ZC09, ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ZC13, ปัญหาด้านการศึกษา ZC15, ปัญหาด้านความเจ็บป่วยของเด็ก ZC26, ปัญหาด้านความรุนแรง ZC35, ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ZC43, ปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 และ ปัญหาแม่วัยรุ่น ZC49

จากรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนทั้งหมด พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่น 100 % จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบปัญหาเด็ก เยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม (ZC49.00) จะอยู่ในครอบครัวยากจน (ZC13.00) และมีปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร (ZC49.04) และรูปแบบปัญหาเด็ก เยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม (ZC49.00) จะออกจากสถานศึกษากลางคัน (ZC15.04) และมีปัญหาอื่น ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ หรือการคลอดบุตร (ZC49.04) และพบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่มีค่าความเชื่อมั่น 83.33 % จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดในคดีอาญา (ZC45.00) จะออกจากสถานศึกษากลางคัน (ZC15.04) 2) รูปแบบปัญหาเด็ก เยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ZC45.03) จะขาดทักษะในการประกอบอาชีพ (ZC16.10) และ 3) รูปแบบปัญหาเด็กที่อยู่กับผู้สูงอายุ (ZC02.05) จะมีบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิงในครอบครัว (ZC40.09) และยากจน (ZC13.00)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสรายกรณี จำนวน 2,100 รายกรณี โดยใช้เทคนิคการค้นหากฎความสัมพันธ์ (association rule) อัลกอริทึมเอปไรออริ (Apriori algorithm) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบปัญหาความซ้ำซ้อนของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส โดยกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum threshold) เป็น 4 กรณี ได้แก่ **กรณีที่ 1** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 11 รูปแบบ **กรณีที่ 2** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 15 รูปแบบ **กรณีที่ 3** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0086 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 18 รูปแบบ และ**กรณีที่ 4** กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน = 0.0033 เกณฑ์ขั้นต่ำของค่าความเชื่อมั่นที่ 50 % และค่าลิฟท์ มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 32 รูปแบบ

ถึงแม้การศึกษารั้งนี้จะพบความสัมพันธ์ของรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนมากขึ้นเมื่อปรับเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุน และค่าความเชื่อมั่นลดลงจากกรณีที่ 1 ที่พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 11 รูปแบบ เป็นกรณีที่ 4 ที่มีรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อน 33 รูปแบบ แต่ปัญหาลึกของแต่ละรูปแบบส่วนใหญ่ยังคงเป็นกลุ่มปัญหาการเงิน ZC13 รหัสปัญหาลังคม ZC13.00 ความยากจน และ กลุ่มปัญหาเด็กเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ZC45 รหัสปัญหาลังคม ZC45.05 เด็ก เยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ ศูนย์ฝึก หรือสถานที่ควบคุมอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพิ่มเติมในกรณีที่ นำรหัสปัญหา ZC13.00 และรหัสปัญหา ZC45.05 ออกจากกลุ่มปัญหาหลัก เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น ๆ แต่เมื่อดำเนินการค้นหากฎความสัมพันธ์ด้วยเกณฑ์ขั้นต่ำค่า

สนับสนุนที่ 20% และ 40% แรกของรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลักที่เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อยและกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่นที่ 70 % และค่าลิฟท์มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนที่เป็นไปตามกฎความสัมพันธ์จำนวน 2-3 รูปแบบเท่านั้น จึงลดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าสนับสนุนเป็น 50 % แรกของรหัสปัญหาสังคมในรายการปัญหาหลักที่เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่าความเชื่อมั่นเป็น 50 % และค่าลิฟท์มากกว่า 1 พบรูปแบบปัญหาซ้ำซ้อนภายใต้กฎความสัมพันธ์ดังกล่าว จำนวน 22 รูปแบบ และปัญหาหลักที่พบใน 22 รูปแบบมี 14 ปัญหาหลักซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความสัมพันธ์ต่อไปได้

บรรณานุกรม

1. Rakesh Agrawal and Ramakrishnan Srikan, editor Fast algorithms for mining association rules. Proceedings of the 20th International Conference on Very Large Data Bases; 1994 September 1994.; Santiago: chile.
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไกรศักดิ์ เกษร. กฎความสัมพันธ์ (Association rule) พิษณุโลก: คณะวิทยาศาสตร์; จาก <https://csit.nu.ac.th/kraisak/ds/ds/chapter09/Chapter09.pdf>.
3. จิราพร ชิตดี, สุรัตน์ มงคลชัยอรัญญา, นพวรรณ โพชนุกูล, พงศธร จินตกานนท์, พัชรวรรณ สุขุมาลินทร์. รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560. นนทบุรี: สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข; 2561.
4. Martin Bland. Measurement in Health and Disease: Cohen's Kappa [Internet]. University of York, Department of Health Sciences; 2012 [cited 2023 Nov 7]. Available from: https://www-users.york.ac.uk/~mb55/msc/clinimet/week4/kappa_text.pdf.
5. Mary L. McHugh. Interrater reliability: the kappa statistic. Biochemia Medica. 2012;22(3):276-82.
6. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. การปรับมาตรฐานผู้สำรวจ, [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย; 2562. สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2566. จาก https://dental.anamai.moph.go.th/web-upload/migrated/files/dental2/n3040_2e1f4c2f7359440e2fd5be78c2d5b6ce_article_20190802175815.pdf.
7. วิมลสิน ริมปีกุล. 2562. สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2566. จาก <https://humanecology.stou.ac.th/blog/article3/>.

บทที่ 6

แนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัว: พม. Smart และ ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (ESS Help Me Thailand)

6.1 บทนำ

ระบบ “พม. Smart” มุ่งเน้นการส่งต่อข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ขอรับความช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ตามสวัสดิการของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เดิมใช้ชื่อระบบ อพม. Smart แต่ด้วยกลุ่มเป้าหมายในการใช้งานระบบ ไม่ได้มีเพียงอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) แต่ยังประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู รวมถึงองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ (NGO) ซึ่งเป็นผู้ส่งแบบคำร้องขอความช่วยเหลือของผู้ประสบปัญหาทางสังคมให้นักสังคมสงเคราะห์ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดให้ดำเนินการช่วยเหลือขั้นต่อไป ซึ่งสำหรับระบบนี้ได้มีการขยายความร่วมมือในการพัฒนาแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านการพัฒนาร่วมกับเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการพัฒนาระบบตั้งแต่การออกแบบตัวอักษร การจัดรูปแบบวงข้อความ รวมถึงรูปแบบให้สอดคล้องกับแบบคำร้องขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในแบบฟอร์มกระดาษ และการทำงานของ ผู้ใช้ ในโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสที่ปัญหาที่มีความซับซ้อน : ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี ที่ผ่านมามีการดำเนินงานพัฒนา ควบคู่กับการอบรมการใช้งานระบบให้แก่พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ สุโขทัย และพิษณุโลก ก่อนที่จะมีการขยายความร่วมมือและการใช้งานตามคำแนะนำผู้บริหารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มเติม 4 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิจิตร และชัยนาท และในโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1) ได้มีการขยายพื้นที่ความร่วมมือเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 16 จังหวัด ได้แก่ สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิจิตร ชัยนาท เชียงราย เชียงใหม่ นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี ขอนแก่น หนองบัวลำภู สตูล สงขลา และกรุงเทพมหานคร นอกจากการขยายความร่วมมือจากพื้นที่แล้ว ยังมีการทำงานร่วมกับส่วนกลางในการเชื่อมต่อข้อมูลจากจังหวัดสู่ส่วนกลางผ่านระบบ พม. Smart

ระบบ “ESS Thailand” จุดเริ่มต้นของระบบมีเป้าหมายในการแจ้งระงับเหตุผ่านแอปพลิเคชัน Line โดยใช้เวลาไม่เกิน 30 วินาที ลดการพิมพ์และการสนทนาให้น้อยที่สุดแต่ได้ข้อมูลครบถ้วนในการติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ผ่านฟังก์ชันการแชร์ตำแหน่งผู้แจ้งด้วยระบบ GPS และตัวเลือกระบุเหตุผ่านเหตุร้ายที่กำลังประสบ ทั้ง 5 หัวข้อ ได้แก่ ช่มชู่จะทำร้าย/ทำร้าย กักขังหน่วงเหนี่ยว เสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ มั่วสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย และผู้คลุ้มคลั่งก่อให้เกิดเหตุร้าย ซึ่งเป็นการระดมความคิดร่วมกันจากกลุ่มสภวิชาชีพในพื้นที่ ได้แก่ ตำรวจ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว และอัยการจังหวัด ขยายการร่วมมือไปสู่การอบรมการใช้งานในจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดแรกสู่การพัฒนาใช้งานเพื่อช่วยเหลือระงับเหตุผ่านทั่วประเทศ ผ่านการร่วมมือกันระหว่าง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการรับการช่วยเหลือระงับเหตุผ่าน ในพื้นที่แต่ละจังหวัดจึงได้มีการวางแผนการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ (ศูนย์ 191 ประจำจังหวัด และ

นครบาล รวมถึง สถานีตำรวจ 1500 สถานีทั่วประเทศ) และทีมสหวิชาชีพประจำจังหวัด (นักพัฒนาสังคมจังหวัด นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด)

6.2 แนวทางการพัฒนาระบบ พม. Smart และระบบ ESS Help Me Thailand

6.2.1 แนวทางการพัฒนาระบบ พม. Smart

การพัฒนาระบบ พม. Smart แรกเริ่มในโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสที่ปัญหาความซ้ำซ้อน: ระบบการดูแลช่วยเหลือรายกรณี ที่ผ่านมามีการพัฒนาจากแบบคำร้องขอความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในรูปแบบกระดาษเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้รองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งโทรศัพท์มือถือ แล็ปท็อป และคอมพิวเตอร์ ยังมีการพัฒนาเพิ่มเติมฟีเจอร์ (feature) การยืนยันตัวตนพร้อมรองรับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การระบุพิกัด GPS การตรวจสอบเลขบัตรประชาชน การคำนวณรายได้เฉลี่ยของครอบครัวอัตโนมัติ การเปลี่ยนสถานะเมื่อมีการส่งต่อระหว่างอสม.ระดับตำบล และอำเภอไปสู่การวินิจฉัยของนักสังคมสงเคราะห์ และการอัปโหลดรูปภาพและหลักฐานการเยี่ยมบ้าน นอกจากนี้จะดำเนินการพัฒนาระบบให้มีความพร้อมในการรองรับการใช้งาน ทางคณะวิจัยได้มีการอบรมการใช้งานแก่กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย 16 จังหวัด และเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นนักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 6.1 การประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	
15 ก.พ. 66	ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดการประชุมหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ตัวแทนจากกรมต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน เรื่องความต้องการการใช้งานระบบ พม. Smart
16 ก.พ. 66	ทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดประชุมหารือร่วมกับ นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่การเงินบัญชี จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 16 จังหวัดเรื่องการใช้งานระบบ พม. Smart
23 ก.พ. 66	กองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดประชุมซักซ้อมแนวทางการดำเนินงานการใช้งานระบบ พม. Smart พร้อมรายงานปัญหาและอุปสรรค โดยมีหน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเบิกจ่ายเงิน สงเคราะห์ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ กองกฎหมาย กองกลาง กลุ่มตรวจสอบภายใน และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 6 จังหวัดนาร่องระยะแรก ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดพิจิตร
7-9 มี.ค. 66	ประชุมอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ พร้อมทดลองกรอกข้อมูลลงระบบ และประชุมร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เครือข่าย One

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	
	Home เรื่องการใช้งานระบบพม. Smart สำหรับเจ้าหน้าที่ และทดลองให้เจ้าหน้าที่ วินิจัยเคสผู้ประสบปัญหา
13 มี.ค. 66	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมด้วยระบบพม. Smart ในจังหวัดน่าน 16 จังหวัด
14 มี.ค. 66	การลงนามบันทึกข้อตกลง ระบบ พม. Smart ระหว่างหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
15-17 มี.ค. 66	ประชุมอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ในพื้นที่เหนือและใต้ และจังหวัดเชียงราย พร้อมทดลองกรอกข้อมูลลงระบบ และประชุมร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เครือข่าย One Home เรื่องการใช้งานระบบพม. Smart สำหรับเจ้าหน้าที่ และทดลองให้เจ้าหน้าที่วินิจัยเคสผู้ประสบปัญหา
21-22 มี.ค. 66	ประชุมอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา พร้อมทดลองกรอกข้อมูลลงระบบ และประชุมร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เครือข่าย One Home เรื่องการใช้งานระบบพม. Smart สำหรับเจ้าหน้าที่ และทดลองให้เจ้าหน้าที่วินิจัยเคสผู้ประสบปัญหา
27 มี.ค. 66	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดประชุมรายงานผลการใช้งานระบบ พม. Smart ของ 16 จังหวัดน่าน พร้อมรายงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
29-30 มี.ค. 66	ประชุมอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดหนองบัวลำภู พร้อมทดลองกรอกข้อมูลลงระบบ และประชุมร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เครือข่าย One Home เรื่องการใช้งานระบบพม. Smart สำหรับเจ้าหน้าที่ และทดลองให้เจ้าหน้าที่วินิจัยเคสผู้ประสบปัญหา
20, 25 เม.ย. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุมคณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
27-28 เม.ย. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดหนองบัวลำภู เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุมคณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม.

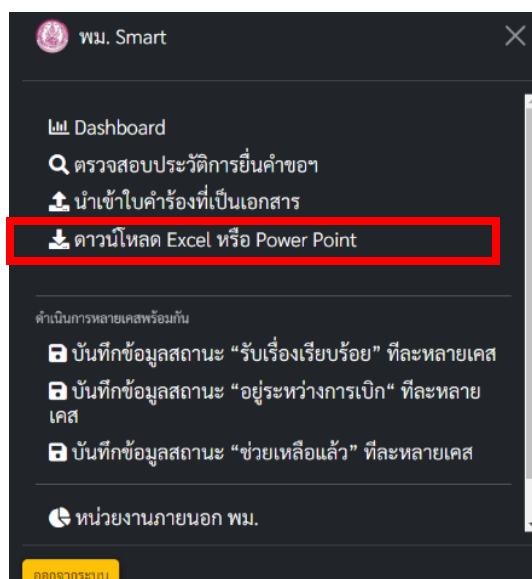
รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	
	Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
8-9 พ.ค. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม และจังหวัดชัยนาท เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุม คณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
11-12 พ.ค. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ และจังหวัดสุโขทัย เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุม คณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
16, 18 พ.ค. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดหนองบัวลำภู เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุมคณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
23, 25, 29 พ.ค. 66	ลงพื้นที่พบพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสตูล จังหวัดเชียงราย และจังหวัดกาญจนบุรี เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อติดตามผลการประชุม ทำความเข้าใจ และอธิบายการนำข้อมูลเข้าประชุมคณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น
6 มิ.ย. 66	ลงพื้นที่พบเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เตรียมข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อเข้าประชุมคณะกรรมการเงินสงเคราะห์ ให้คำปรึกษาการนำข้อมูลจากระบบพม. Smart มาใช้ในการประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกและการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เป็นระบบมากขึ้น ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่
15, 23, 26, 29-30 มิ.ย. 66	ประชุมออนไลน์อัปเดตฟังก์ชันการนำเข้าข้อมูลจากแบบคำร้องขอความช่วยเหลือทางสังคมแบบกระดาษเข้าสู่ระบบ พม. Smart ให้แก่เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และ

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	
	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ชัยนาท พิชณุโลก สตูล สงขลา เชียงใหม่ และขอนแก่น ตามลำดับ
6-7, 10-12, 17, 21 ก.ค. 66	ประชุมออนไลน์อัปเดตฟังก์ชันการนำเข้าข้อมูลจากแบบคำร้องขอความช่วยเหลือทางสังคมแบบกระดาษเข้าสู่ระบบ พม. Smart ให้แก่เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สมุทรปราการ นครปฐม สุโขทัย กาญจนบุรี เชียงราย อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ และพิจิตร ตามลำดับ
29 ส.ค. 66	ประชุมอบรมการใช้งานระบบ พม. Smart ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7-8 ส.ค. 66	ประชุมออนไลน์อัปเดตฟังก์ชันการนำเข้าข้อมูลจากแบบคำร้องขอความช่วยเหลือทางสังคมแบบกระดาษเข้าสู่ระบบ พม. Smart ให้แก่เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพชรบูรณ์ และหนองบัวลำภู ตามลำดับ
11-13 ก.ย. 66	ประชุมอบรมการใช้งานระบบ พม. Smart ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
22-23 ก.ย. 66	ประชุมอบรมการใช้งานระบบ พม. Smart ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรี และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
18 ต.ค. 66	ประชุมอบรมการใช้งานระบบ พม. Smart ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
27, 31 ต.ค. 66	ประชุมอบรมการใช้งานระบบ พม. Smart ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรี และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
14 พฤศจิกายน 2566	หลังจากการบันทึกข้อตกลง และดำเนินการใช้ระบบพม. Smart ใน 16 จังหวัดนำร่อง ลำดับถัดมาได้มีการพัฒนาการเชื่อมต่อข้ามหน่วยงาน ทางคณะวิจัยได้มีการหารือการเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นพื้นที่หนึ่งในจังหวัดนำร่อง ในการใช้งานระบบ พม. Smart ในการเชื่อมต่อกับระบบ IHIMS (Integrated Hospital Information Management System) ซึ่งเป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยที่เข้ามารับบริการฉุกเฉินที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลในจังหวัด ประกอบไปด้วย ระบบการส่งต่อผู้ป่วย ระบบการนัดหมาย การควบคุมรพยาบาล ระบบส่งตัวกลับ และระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน การทำงานร่วมกันในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่กระบวนการการ ออกบัตรประจำตัวคนพิการหารือร่วมกันของหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงสาธารณสุข
12 ธันวาคม 2566	คณะวิจัยลงพื้นที่สอบถามรับฟังข้อมูลกระบวนการทำงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการ ออกบัตรประจำตัวคนพิการ และแพทย์โรงพยาบาลนครพิงค์ถึงกระบวนการวินิจฉัย

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ พม. Smart	
	เพื่อประกอบการออกบัตรประจำตัวคนพิการ และรายงานแก่รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เกี่ยวกับกระบวนการ ความคืบหน้าการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก 3 หน่วยงาน เพื่อความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ในวันที่ 13 ธันวาคม 2566
20 ธันวาคม 66	เกี่ยวเนื่องจากการรวบรวมข้อมูลกระบวนการทำงานของหน่วยงาน หน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงสาธารณสุข วางแผนกระบวนการออกบัตรประจำตัวคนพิการร่วมกัน และในวันที่ 26 มกราคม 2567 ลงนามบันทึกข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง 3 หน่วยงาน ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นแรกในการเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงานสู่การพัฒนาเชื่อมต่ออย่างครบวงจร โดยร่วมหารือกับผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 1

ในโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1) ได้มีการพัฒนาระบบ พม. Smart ต่อเนื่องจากโครงการที่ผ่านมา ดังนี้

1. การนำเข้ารายชื่อผู้ประสบปัญหาทางสังคมเข้าประชุมคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติเงินสงเคราะห์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการนำเคสผู้ประสบปัญหาทางสังคมเข้าประชุมพิจารณาอนุมัติเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือ ซึ่งเมื่อได้ประชุมรับฟังความคิดเห็นจากนักสังคมสงเคราะห์ในการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ การประชุมคณะกรรมการฯ ในแต่ละครั้งสิ่งที่เจ้าหน้าที่จะต้องจัดเตรียมก่อนการประชุมคือไฟล์ Excel และ Power Point ข้อมูลผู้ประสบปัญหาที่ต้องการการช่วยเหลือ ทางผู้พัฒนาจึงเพิ่มเติมฟีเจอร์การดาวน์โหลดไฟล์ทั้ง Excel และ Power Point ข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่กรอกข้อมูลผ่านระบบ พม. Smart เพื่อลดการเวลาในการจัดเตรียมประชุมของเจ้าหน้าที่ โดยมีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานเพิ่มเติมข้อมูล ได้แก่ หากผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ต้องการการช่วยเหลือเป็นเด็ก จะต้องเพิ่มเติมข้อมูลในไฟล์ให้ละเอียดกว่าผู้ประสบปัญหาทางสังคมประเภทอื่น และการจัดเรียงรูปภาพหลักฐานการเยี่ยมบ้านใน Power Point จะต้องเพิ่มเติมรูปภาพ และความคิดเห็นผู้วินิจฉัยด้วย

รูป 6.1 ฟังก์ชันการดาวน์โหลดไฟล์ Excel และ Power Point ผู้ประสบปัญหาทางสังคมในระบบ พม. Smart

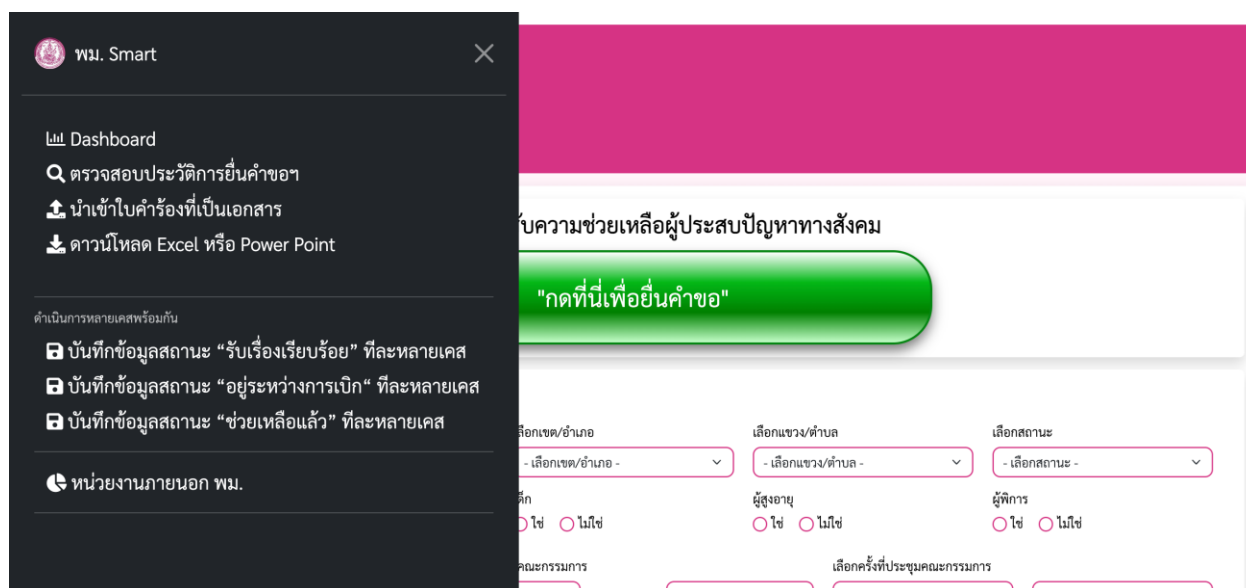
2. การตรวจสอบจำนวนการขอรับความช่วยเหลือทางสังคม ในการพัฒนานี้ได้รับความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ผู้ใช้งานระบบ ตามระเบียบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระบุให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ในแต่ละหมวดเงิน ต่อ 1 ปีงบประมาณ

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ความช่วยเหลือ	
หมวดเงิน	(0) เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน (สป.)
เลือกหมวดเงินโดย	- เลือกกลุ่มเป้าหมาย -
ตำแหน่ง	(0) เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน (สป.)
เลขที่ (License)	(0/3) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน (ตย.) (0/3) เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (พก.) (0/3) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก (ผส.) (0/3) เงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง (พส.) (0/3) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.)

รูป 6.2 การตรวจสอบจำนวนการขอรับความช่วยเหลือทางสังคม

3. ตัวกรองการค้นหาสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนในการวินิจฉัย เพื่อให้การค้นหารายชื่อผู้ประสบปัญหาทางสังคมให้สะดวกมากขึ้น โดยสามารถฟิลเตอร์เพื่อให้เห็นเพียงข้อมูลที่ต้องการค้นหา เมื่อนำเสนอให้นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมตัวกรองหน่วยงานที่บันทึกคำร้อง และแหล่งที่มาของเคส

4. การดำเนินการที่หลายเคส (batch) เนื่องจากการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการประชุมคณะกรรมการฯ จะต้องมีการจำแนกรายการผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งมีหลายร้อยรายการในการประชุม 1 ครั้ง การเปลี่ยนสถานะการรับเรื่อง หรือดำเนินการต่าง ๆ ควรทำได้มากกว่า 1 ราย

รูป 6.3 การดำเนินการบันทึกข้อมูลสถานะที่ละหลายเคส (batch)

5. การเพิ่มเติมฟังก์ชันการบันทึกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมโดยไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต เนื่องจากได้รับข้อมูลจากทั้งเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) การลงทะเบียนข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมในบางพื้นที่ห่างไกลไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการเพิ่มเติมฟังก์ชันการบันทึกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมโดยไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ เพียงแค่เข้าสู่ระบบการบันทึกด้วย Username และ Password ไว้ในระบบ

รูป 6.4 ฟังก์ชันการบันทึกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมโดยไร้สัญญาณอินเทอร์เน็ต

6. การเชื่อมโยงระบบ พม. Smart กับส่วนกลางอย่างไร้รอยต่อ การดำเนินงานในโครงการที่ผ่านมา เป้าหมายของการพัฒนาระบบ พม. Smart อีกหนึ่งอย่างคือการเชื่อมโยงข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมเข้าสู่ระบบของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงพม. เพื่อลดเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลลง โดยปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยง 6 ฐานเงินสงเคราะห์ ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ (MSO-Welfare) ประกอบด้วย 1)

เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน 2) เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 3) ระบบศูนย์ข้อมูลกลางผู้สูงอายุ (DOP Center) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก 4) ระบบจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัวกรมกิจการเด็กและเยาวชน เงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ 5) ระบบบริการทางสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง และ 6) ระบบเงินช่วยเหลือกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

7. หลังจากการบันทึกข้อตกลง และดำเนินการใช้ระบบพม. Smart ใน 16 จังหวัดนำร่อง ลำดับถัดมาได้มีการพัฒนาการเชื่อมต่อข้ามหน่วยงาน ทางคณะวิจัยได้มีการหารือการเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นพื้นที่หนึ่งในจังหวัดนำร่องในการใช้งานระบบ พม. Smart ในการเชื่อมต่อกับระบบ IHIMS ซึ่งเป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการฉุกเฉินที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลในจังหวัด ประกอบไปด้วยระบบการส่งต่อผู้ป่วย ระบบการนัดหมาย การควบคุมรพยาบาล ระบบส่งตัวกลับและระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน การทำงานร่วมกันในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่กระบวนการการออกบัตรประจำตัวคนพิการ หรือร่วมกันของหน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งในวันที่ 12-13 ธันวาคม 2566 คณะวิจัยลงพื้นที่สอบถามรับฟังข้อมูลกระบวนการทำงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการออกบัตรประจำตัวคนพิการ และแพทย์โรงพยาบาลนครพิงค์ถึงกระบวนการวินิจฉัยเพื่อประกอบการออกบัตรประจำตัวคนพิการ และรายงานแก่รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เกี่ยวกับกระบวนการ ความคืบหน้าการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก 3 หน่วยงาน เพื่อความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และ ในวันที่ 26 มกราคม 2566 มีการลงนามบันทึกข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง 3 หน่วยงาน ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นแรกในการเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงานสู่การพัฒนาเชื่อมต่ออย่างครบวงจรไปจนถึงสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

6.2.2 แนวทางการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand

แนวทางการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand ที่เริ่มต้นพัฒนามาจากระบบ ‘พม. พิษณุโลกพร้อมช่วย’ ในจังหวัดพิษณุโลกสู่การผลักดันในระดับประเทศผ่านการบันทึกลงนามความร่วมมือของหน่วยงานทั้ง 4 หน่วยงาน ผ่านการประชุมและการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 6.2 รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand	
28 ก.พ. 66	คณะวิจัยนำโดย นายอดิพันธ์ สุวัฒน์เมฆินทร์ ผศ.ดร.วินัย วงษ์ไทย และ ดร.ณัฐพล คุ่มใหญ่โต ร่วมกับนายธนสุนทร สว่างสาลี รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดประชุมออนไลน์เพื่อนำเสนอระบบ ESS Help Me Thailand ให้กับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเจ้าหน้าที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ
9 มี.ค. 66	คณะวิจัยประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรื่องการอธิบายการทำงานของระบบ ESS Help Me Thailand ณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

รายการการประชุมลงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand	
13 มี.ค. 66	คณะวิจัยประชุมร่วมเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมการลงนามความร่วมมือในการทำงานร่วมกันของระบบ ESS Help Me Thailand
14 มี.ค. 66	การประชุมบันทึกลงนามความร่วมมือระหว่าง 4 หน่วยงาน ได้แก่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ ณ ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
20 มี.ค. 66	คณะวิจัยประชุมร่วมกับ เจ้าหน้าที่จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทุกสภ.ทั่วประเทศ นำเสนอระบบ ESS Help Me Thailand ที่พร้อมใช้งาน ทั้งการเชื่อมต่อระบบ ทดสอบระบบ และการสร้างกลุ่มในแอปพลิเคชัน Line แต่ละสภ.ทั่วประเทศ โดยมีกำหนดการเปิดใช้งานในวันที่ 1 เม.ย. 66 เป็นต้นไป
27-28 มี.ค. 66	คณะวิจัยประชุมนำเสนอกระบวนการทำงานของระบบ ESS Help Me Thailand ก่อนการเปิดใช้งานทั่วประเทศในวันที่ 1 เม.ย. 66 แก่ พลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
5 เม.ย. 66	คณะวิจัยร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดงานเปิดตัว ระบบ ESS Help Me Thailand ในงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
28-29 มิ.ย. 66	จัดนิทรรศการออกบูธนำเสนอระบบ ESS Help Me Thailand ในงาน JCSSE 2023 ณ อาคารศูนย์แสดงนิทรรศการและการจัดประชุมสมเด็จพะพระนครบรมหาราช
19 ก.ย. 66	ประชุมร่วมกับ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) นำเสนอระบบ ESS Help Me Thailand เพื่อหาทางร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ และแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย
16 พ.ย. 66	บันทึกการลงนามความเข้าใจระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เพื่อพัฒนากลไกการประชาสัมพันธ์ในการเข้าถึงการช่วยเหลือและคุ้มครองทางสังคมตามสิทธิและสวัสดิการที่เหมาะสมของประชากรกลุ่มเปราะบางและด้อยโอกาสในแต่ละพื้นที่ โดยสนับสนุนให้มีการรับรู้และเข้าถึงระบบ ESS Help Me ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินงานและกิจกรรมร่วมกัน ดังนี้ 1) วางแผนการประชาสัมพันธ์ระบบ ESS Help Me เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึง ดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองกลุ่มเป้าหมาย 2) พัฒนากลไกการประชาสัมพันธ์ระบบ ESS Help Me เพื่อให้ประชากรกลุ่มเปราะบางและด้อยโอกาส เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ การช่วยเหลือ และการคุ้มครองที่เหมาะสม และ 3) สนับสนุนการขับเคลื่อนการประชาสัมพันธ์ระบบ ESS Help Me โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การป้องกันและช่วยเหลือประชากรกลุ่มเปราะบางและด้อยโอกาสที่มีความเสี่ยงหรือประสบปัญหา

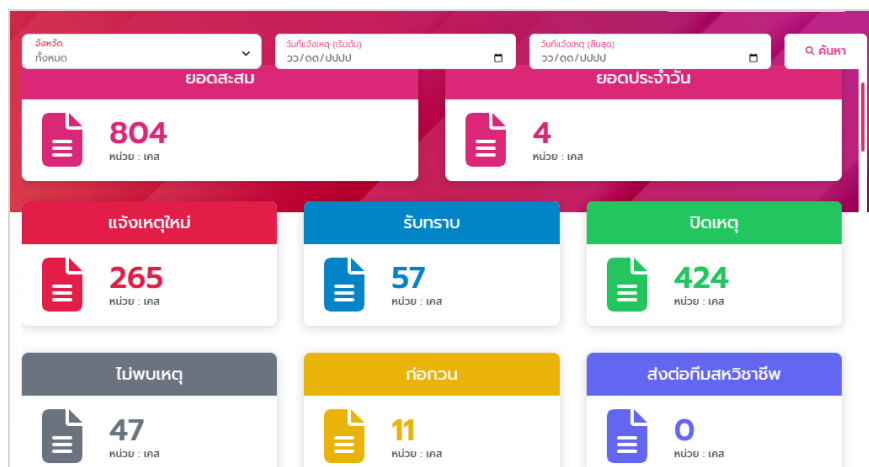
ในโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระยะที่ 1) ได้มีการพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand ต่อเนื่องจากโครงการที่ผ่านมา ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์การใช้งานทั่วประเทศ เมื่อมีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการบันทึกลงนามความร่วมมือของหน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ในวันที่ 14 มีนาคม 2566 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีการสั่งการผ่านสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั้ง 76 จังหวัด และสำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.) ทั้ง 11 เขต ในการประชาสัมพันธ์และเพิ่มเพื่อนใน Line Official Account: ESS Help Me ให้แก่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้นำชุมชน และประชาชนให้ได้รับความรู้และเห็นถึงประโยชน์ของการมีระบบเพื่อใช้ในการฉุกเฉินต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

รูป 6.5 การเพิ่มเพื่อนในระบบ ESS Help Me

2. การพัฒนาหน้าจอที่สรุปข้อมูลการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Dashboard) เพื่อสรุปจำนวนรายการการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม และมีฟิลเตอร์ที่สามารถค้นหา รายการการแจ้งเหตุตามวันที่หรือปีที่กำหนดได้ โดยได้พัฒนาในส่วนการสรุปรายงานผลเพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้บริหารที่ต้องการทราบยอดสถิติการขอความช่วยเหลือ

รูป 6.6 หน้าจอที่สรุปข้อมูลการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Dashboard)

3. ฟังก์ชันการดาวน์โหลดข้อมูลรายการการแจ้งเหตุ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดออกมาเป็นไฟล์ excel หรือ รายงาน pdf เพื่อดูสถิติ และเวลาการแจ้งเหตุ สถานที่ กลุ่มปัญหา และเบอร์โทรศัพท์ผู้แจ้งเหตุ ที่ทำให้สะดวกแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงาน

รูป 6.7 ฟังก์ชันการดาวน์โหลดข้อมูลรายการการแจ้งเหตุ

รูป 6.8 รายงานสถิติการให้บริการระบบ ESS Help Me ในรูปแบบ PDF

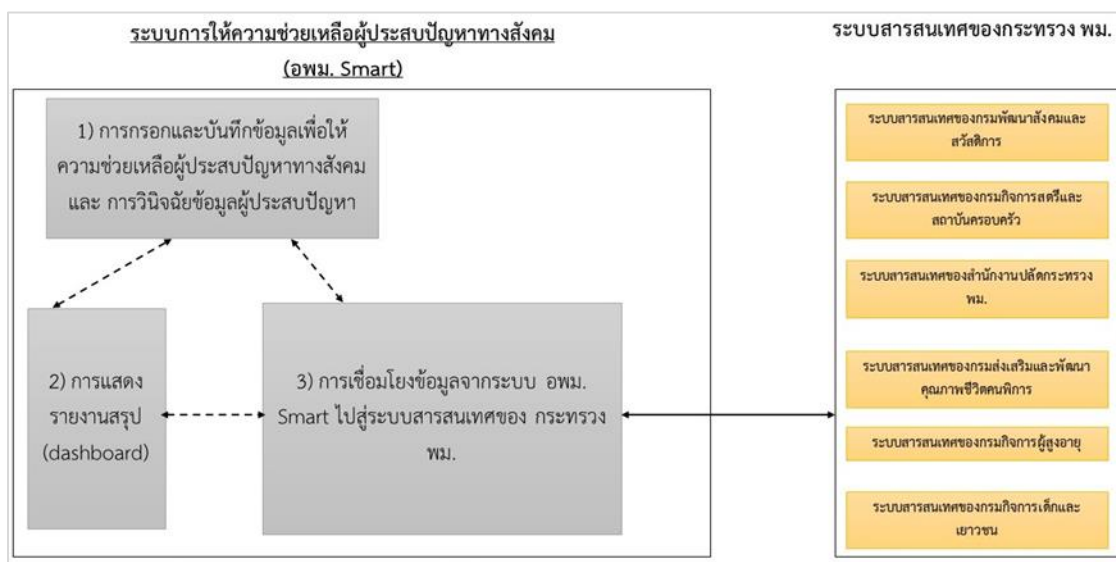
ลำดับ	หมายเลขการแจ้งเหตุ	กลุ่มปัญหา	วันที่แจ้ง	เวลาที่แจ้ง	วันที่ปิดเหตุ	เวลาที่ปิดเหตุ	ผู้แจ้งเหตุ	เบอร์โทรแจ้งเหตุ
1	490097322752737299	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	11/01/2024	12:48 น.	11/01/2024	12:50 น.	มดดำ	
2	490069802749526562	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	11/01/2024	08:16 น.	11/01/2024	09:01 น.	วาศกรณณ์(จิรา)	
3	490011778412183875	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	10/01/2024	22:39 น.	11/01/2024	11:20 น.	ชยาพันธ์ ดาว	
4	490001815363125781	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	10/01/2024	20:59 น.	11/01/2024	10:11 น.	น้ำทิพย์	
5	486168719371010177	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	10/01/2024	20:58 น.	11/01/2024	11:20 น.	น้ำทิพย์	
6	489872207192260945	กักขังหน่วงเหนี่ยว	09/01/2024	23:32 น.	10/01/2024	00:40 น.	J'oe (โจ)	
7	489831364686774819	ผู้ลบล้างข้อกล่าวหาให้เกิดเหตุร้าย	09/01/2024	16:46 น.	11/01/2024	11:20 น.	Px	
8	489741264930734113	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	09/01/2024	01:51 น.	09/01/2024	06:26 น.		
9	489741096068055057	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	09/01/2024	01:50 น.	09/01/2024	06:42 น.		
10	489739180797067393	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	09/01/2024	01:31 น.	09/01/2024	02:16 น.	ตลาดนัดสี่นครแพร่ภณ	
11	489687964419883283	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	08/01/2024	17:01 น.	11/01/2024	11:20 น.	Joey Wick	
12	489584638528848097	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	07/01/2024	23:56 น.	08/01/2024	00:19 น.	Udomsak	
13	489547012518183143	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	07/01/2024	17:43 น.	07/01/2024	18:12 น.	Naphatson	
14	489516884715634914	ข่มขู่ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	07/01/2024	12:42 น.	11/01/2024	11:20 น.	คุณเม	
15	489285410707734545	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	05/01/2024	22:30 น.	06/01/2024	06:30 น.	OUM OUM7895	
16	489231257680216195	ผู้ลบล้างข้อกล่าวหาให้เกิดเหตุร้าย	05/01/2024	13:25 น.	05/01/2024	13:47 น.	Wisun	
17	488985612629312103	ผู้ลบล้างข้อกล่าวหาให้เกิดเหตุร้าย	03/01/2024	20:46 น.	04/01/2024	08:56 น.	© อัน fc RSL8/1	
18	488970097277534939	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	03/01/2024	18:12 น.	11/01/2024	11:20 น.	PK	
19	488961841645748534	กักขังหน่วงเหนี่ยว	03/01/2024	16:48 น.	03/01/2024	17:13 น.	Akkharaphon	
20	488925151015469830	มิวสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย	03/01/2024	10:44 น.	03/01/2024	11:06 น.	Isswara Chusai(ไอย)	
21	488916737626997146	กักขังหน่วงเหนี่ยว	03/01/2024	09:21 น.	03/01/2024	10:32 น.	P.sukanya 15409	

รูป 6.9 รายงานสถิติการแจ้งเหตุระบบ ESS Help Me ในรูปแบบ Excel

6.3 ระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart)

จุดเริ่มต้นของระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัว คือ การสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม หรือระบบ พม. Smart

6.3.1 ภาพรวมเบื้องต้นของระบบ พม. Smart

รูป 6.10 ภาพรวมเบื้องต้นของระบบ พม. Smart

จากรูป 6.10 คือ ภาพรวมเบื้องต้นของระบบ พม. Smart โดยระบบประกอบด้วย ฟังก์ชันการทำงานหลัก 3 ฟังก์ชัน คือ

1) การกรอกและบันทึกข้อมูลเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม และการวินิจฉัยข้อมูลผู้ประสบปัญหานั้น มีการเก็บข้อมูลของผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัวต่อไป

2) การแสดงรายงานสรุปข้อมูล (dashboard) แสดงข้อมูลสถิติของผู้ประสบปัญหาทางสังคม มาแสดงผลตามความต้องการของผู้ใช้งานระบบของบุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

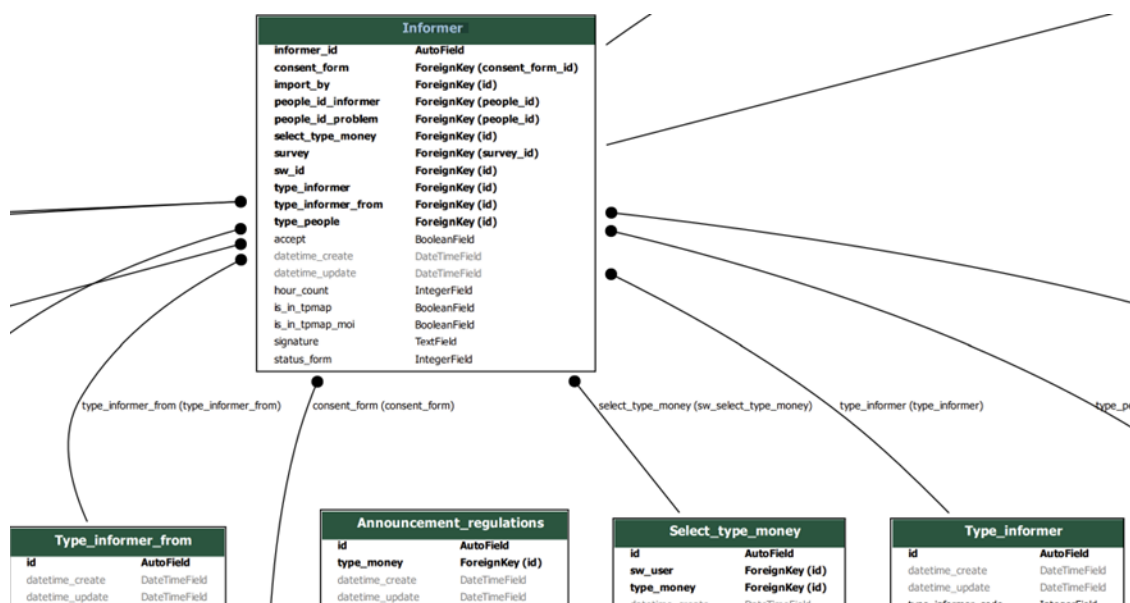
3) การเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ พม. Smart ไปสู่ระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่กรอกข้อมูลผ่านระบบพม. Smart ส่งไปยังระบบสารสนเทศของกรมต่าง ๆ ภายในของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

6.3.2 แผนภาพ E-R (Entity-Relationship Diagram) ฐานข้อมูลของระบบพม. Smart

เป็นการอธิบายในเชิงโครงสร้างของข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในระบบพม. Smart จากการบันทึกข้อมูลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการวินิจฉัยข้อมูลผู้ประสบปัญหาเพื่อรับการช่วยเหลือสงเคราะห์ โดยเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่บุคลากรที่

เกี่ยวข้องในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำแต่ละจังหวัด และแสดงรายการสรุปการช่วยเหลือ (dashboard) ที่สามารถนำไปเก็บสถิติการช่วยเหลือ รวมถึงการวางแผนการช่วยเหลือในปีถัดไป

โครงสร้างของข้อมูลที่เก็บไว้ใน ระบบ พม. Smart ดังกล่าวจะแสดงในรูปแบบของ แผนภาพ E-R Diagram ของฐานข้อมูล⁽¹⁾ ซึ่งจำลองโครงสร้างของฐานข้อมูลและความสัมพันธ์ของข้อมูล

รูป 6.11 ตัวอย่างแผนภาพ E-R (E-R Diagram) ของฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart

จากรูป 6.11 แสดงบางส่วนของแผนภาพ E-R ของฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart ประกอบด้วย ตารางข้อมูลทั้งหมด 66 ตาราง⁽²⁾ โดยในที่นี้ขอยกตัวอย่างตารางที่สำคัญมา 2 ตาราง คือตารางผู้ยื่นแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Informer) (รูป 6.12) และตาราง Select_type_money (รูป 6.13)

Informer	
informer_id	AutoField
consent_form	ForeignKey (consent_form_id)
import_by	ForeignKey (id)
people_id_informer	ForeignKey (people_id)
people_id_problem	ForeignKey (people_id)
select_type_money	ForeignKey (id)
survey	ForeignKey (survey_id)
sw_id	ForeignKey (id)
type_informer	ForeignKey (id)
type_informer_from	ForeignKey (id)
type_people	ForeignKey (id)
accept	BooleanField
datetime_create	DateTimeField
datetime_update	DateTimeField
hour_count	IntegerField
is_in_tmap	BooleanField
is_in_tmap_moi	BooleanField
signature	TextField
status_form	IntegerField

รูป 6.12 ตารางแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Informer)

จากผิดพลาด! ไม่พบแหล่งการอ้างอิง12 แสดงตาราง Informer ซึ่งเป็นตารางหลักของระบบ พม. Smart ที่จัดเก็บข้อมูล เช่น วันที่รับเรื่อง รหัสของผู้ยื่นคำร้อง รหัสของผู้ประสบปัญหาทางสังคม รหัสของข้อมูล ส่วนวินิจฉัย เป็นต้น โดยตารางนี้เปรียบได้กับหัวข้อหลักในแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ของกระทรวงพม. ที่จะเก็บรหัสหลักต่าง ๆ ที่จะแยกย่อยเชื่อมโยงกับตารางอื่น ๆ ในแผนภาพ สามารถอธิบาย ตาราง Informer เพิ่มเติม โดย พจนานุกรมข้อมูลของตาราง Informer ดังตาราง 6.3 ดังนี้

ตาราง 6.3 พจนานุกรมข้อมูลของตารางแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Informer)

ชื่อ field/ข้อมูล	ประเภทข้อมูล	คำอธิบาย
informer_id	Primary key/คีย์(รหัส)หลัก	หมายเลขแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ในระบบพม. Smart
datetime_create	Date Time	วันที่ และเวลาที่บันทึกแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งถือว่าเป็น “วันที่รับเรื่อง”
datetime_update	Date Time	วันที่และเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงหรืออัปเดต ตารางนี้
people_id_informer	Foreign Key/คีย์ (รหัส) รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง People ข้อมูลบุคคล ที่เป็นผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม
people_id_problem	Foreign Key/คีย์ (รหัส) รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง People ข้อมูลบุคคล ที่เป็นผู้ประสบปัญหา
type_informer	Foreign Key/คีย์ (รหัส) รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Type_informer ข้อมูลประเภทของแบบฟอร์ม ได้แก่ ยื่นเอง และ ยื่นแทน
type_people	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Type_people ข้อมูลประเภทของผู้ประสบปัญหา ได้แก่ บุคคลทั่วไป และเด็ก
status_form	Integer	รหัสสถานะของแบบคำขอ เช่น 0 = ข้อมูลอยู่ระดับตำบล
hour_count	Integer	จำนวนชั่วโมงที่จะใช้ในการนับถอยหลังเปลี่ยนสถานะโดยอัตโนมัติ
accept	Boolean	ขอยอมรับว่าผู้ให้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ได้ให้ข้อมูลบันทึกลงระบบ เป็นความจริง True = ยอมรับและ False = ไม่ยอมรับ

ชื่อ field/ข้อมูล	ประเภทข้อมูล	คำอธิบาย
signature	Text	การลงลายมือชื่อของผู้ประสบปัญหาที่เก็บรูปแบบข้อความ
consent_form	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Consent form ข้อมูลเอกสารแสดงความยินยอมให้ข้อมูลแก่ผู้บันทึกข้อมูล
survey	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Survey ข้อมูลการเยี่ยมบ้าน
sw_id	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Survey ข้อมูลการวินิจฉัยและการให้ความช่วยเหลือ
is_in_tpmmap	Boolean	แบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม นี้อยู่ในครัวเรือนเปราะบางหรือไม่ True = เป็น และ False = ไม่เป็น
is_in_tpmmap_moi	Boolean	แบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม นี้อยู่ในครัวเรือนยากจนหรือไม่ True = เป็น และ False = ไม่เป็น
select_type_money	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Select_type_money เป็นข้อมูลการเลือกกลุ่มเป้าหมาย ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมนี้
type_informer_from	Foreign Key/คีย์(รหัส)รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Type_informer_from เป็นข้อมูลแหล่งที่มาของแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมนี้ เช่น พม. Smart และเอกสาร เป็นต้น

Select_type_money	
id	AutoField
sw_user	ForeignKey (id)
type_money	ForeignKey (id)
datetime_create	DateTimeField
datetime_update	DateTimeField

รูป 6.13 ตัวอย่างตาราง Select_type_money (การเลือกกลุ่มเป้าหมาย)

จากรูป 6.13 แสดง ผู้ใช้คนใดที่เป็นคนเลือกกลุ่มเป้าหมายและเลือกกลุ่มเป้าหมายใด โดย ดูได้จากตาราง 6.4

ตาราง 6.4 พจนานุกรมข้อมูลของตาราง Select_type_money

ชื่อ field/ข้อมูล	ประเภทข้อมูล	คำอธิบาย
id	Primary key/คีย์(รหัส)หลัก	หมายเลขการบันทึกตารางนี้
datetime_create	Date Time	วันที่และเวลาที่บันทึกข้อมูลตารางนี้
datetime_update	Date Time	วันที่และเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงหรืออัปเดตตารางนี้
sw_user	Foreign Key/คีย์ (รหัส) รอง	หมายเลขคีย์หลักของตารางข้อมูลบัญชีผู้ใช้ระบบพม. Smart
type_money	Foreign Key/คีย์ (รหัส) รอง	หมายเลขคีย์หลักของตาราง Type_money_category เป็นข้อมูลกลุ่มเป้าหมายหรือกรมต่าง ๆ

จาก4

ตาราง 6.4 พจนานุกรมข้อมูลของตาราง Select_type_money จะเห็นได้ว่า มีการบันทึกข้อมูลว่าผู้ใดเป็นคนเลือกกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมายในที่นี่จะมีความหมายถึงกรมต่าง ๆ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น ในระบบจะบันทึกว่าเป็นกลุ่มเป้าหมาย 2 หมายถึง ผู้ประสบปัญหาทางสังคมรายนี้ถูกช่วยเหลือด้วย เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน (ดย.) และจะถูกส่งข้อมูลผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลต่อไปยังระบบของกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นต้น โดยจะอธิบายโดยละเอียดในหัวข้อถัดไป

6.3.3 รายละเอียดการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ พม. Smart ไปสู่ระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายละเอียดการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ พม. Smart ไปสู่ระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) Hub เป็นระบบของการนำข้อมูลจากระบบ พม. Smart มาแปลงข้อมูลให้ตรงกับ ระบบสารสนเทศของกระทรวง พม. ในแต่ละกรม โดยมีกระบวนการทำงาน ดังนี้

(1) ข้อมูลทั้งหมดส่งจากระบบ พม. Smart โดนผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการและมีการเบิกจ่ายเงินเรียบร้อยแล้วมายัง gateway ที่เป็นช่องทางรวบรวมของข้อมูลที่ถูกส่งมาทั้งหมดจากระบบ

(2) ระบบ gateway จะทำการเก็บประวัติการส่งข้อมูลไว้ในฐานข้อมูล log และนำไปไว้ในหน้าเว็บเพื่อให้สามารถตรวจสอบการส่งต่อข้อมูลได้ และยังส่งต่อข้อมูลไปยังระบบ covert โดยยึดจากหมวดเงินของกรมที่ถูกส่งมาจากระบบ พม. Smart

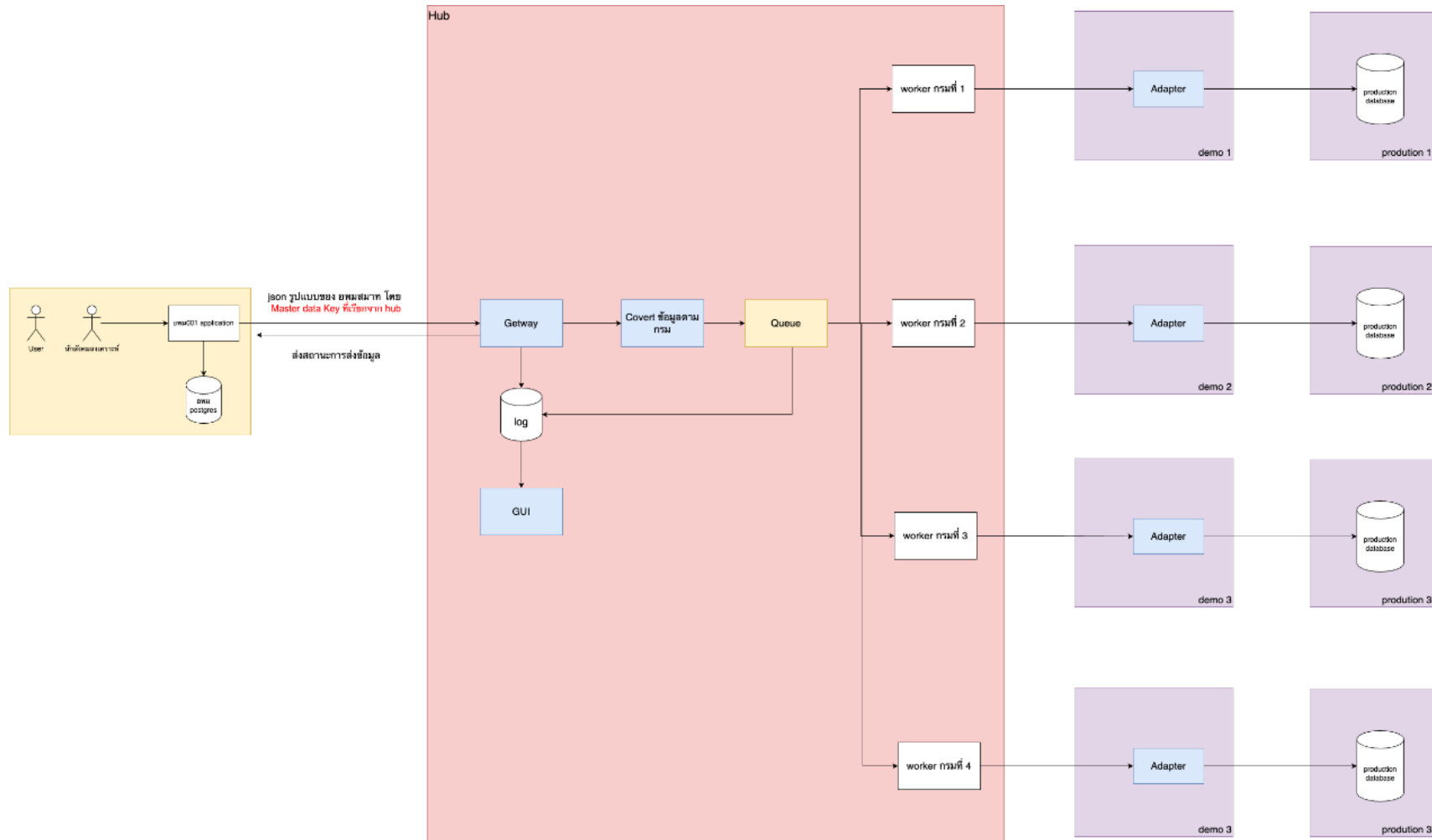
(3) ระบบ covert จะนำ key ID ของระบบ พม. Smart แปลงเป็น key ID ของ ระบบสารสนเทศของกระทรวง พม. ในแต่ละกรม เพื่อให้สามารถส่งต่อข้อมูลได้ จากนั้นส่งไปยังระบบ Queue

(4) ระบบ Queue จะรันคิวของข้อมูลทั้งหมดเพื่อไม่ให้ข้อมูลสูญหายระหว่างทางหรือหมดเวลาการส่งข้อมูล และจะทำการแยกการส่งต่อข้อมูลตาม หมวดเงินของกรมที่ถูกส่งมาจากระบบ พม. Smart ไปยังระบบ worker แต่ละกรม

(5) ระบบ worker ของแต่ละกรม เป็นการรันคิวข้อมูลภายในกรมเพื่อรอส่งต่อไปยัง ระบบ Adapter

2) Adapter ของแต่ละกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นระบบการแปลงข้อมูลให้สามารถลงฐานข้อมูลของแต่ละกรมได้

3) ระบบฐานข้อมูลของแต่ละกรม เป็นฐานข้อมูลจริงที่จะมีข้อมูลของระบบ พม. Smart ที่ถูกส่งมาจาก Adapter มาอยู่ในฐานข้อมูล โดยจะมีตัวแปรจะบ่งบอกว่ามาจากระบบ พม. Smart

รูป 6.14 รายละเอียดการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ พม. Smart ไปสู่ระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

6.3.4 สถิติการใช้งานของระบบ พม. Smart

การใช้งานระบบพม. Smart จาก 16 จังหวัดทดลอง ในปีงบประมาณ 2566 (ตั้งแต่เดือน 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566) มีจำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือในระบบ จำนวน 10,463 ราย โดยได้รับการดำเนินการช่วยเหลือแล้ว จำนวน 7,512 ราย และอยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน 2,951 ราย และ ปีงบประมาณ 2567 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2566 - 28 ธันวาคม 2566 มีสถิติผู้ยื่นคำร้อง จำนวน 4,347 ราย ดำเนินการช่วยเหลือแล้ว จำนวน 996 ราย และอยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน 3,351 ราย แบ่งผู้ยื่นคำร้องตามกลุ่มเป้าหมาย ดังตาราง 6.3 และตาราง 6.4 แสดงรายการจำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือตามกลุ่มเป้าหมายทางสังคม จำแนกรายจังหวัด พบว่า ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดที่กรอกข้อมูลยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือปัญหาทางสังคมมากที่สุด คือจังหวัดนครปฐม จำนวน 1,864 ราย จำแนกเป็นกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 1,220 ราย รองลงมาคือ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1,802 ราย เป็นกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 37 ราย และจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,581 ราย เป็นกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 295 ราย ส่วนปีงบประมาณ 2567 จังหวัดที่ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมมากที่สุดได้แก่ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1,021 ราย เป็นกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 32 ราย รองลงมาได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 708 ราย มีกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 20 ราย และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 586 ราย มีกลุ่มเป้าหมายเด็ก จำนวน 3 ราย

ตาราง 6.5 จำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	2566 (1 ต.ค. 65 - 30 ก.ย. 66)			2567 (1 ต.ค. 66 - 28 ธ.ค. 66)		
	ทั้งหมด	ช่วยเหลือแล้ว	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ทั้งหมด	ช่วยเหลือแล้ว	อยู่ระหว่างการดำเนินการ
เด็ก	1,897	1,505	392	187	4	183
ผู้สูงอายุ	4,569	3,213	1,356	2,382	464	1,918
ผู้พิการ	2,220	1,563	657	761	72	689
ครัวเรือนเปราะบาง	1,087	255	832	811	252	559

ตาราง 6.6 จำนวนผู้ยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือตามกลุ่มเป้าหมายทางสังคม จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	2566 (1 ต.ค. 65 - 30 ก.ย. 66)					2567 (1 ต.ค. 66 - 28 ธ.ค. 66)				
	เด็ก	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ครัวเรือนเปราะบาง	รวม	เด็ก	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ครัวเรือนเปราะบาง	รวม
นครปฐม	1,220	391	232	21	1,864	33	81	75	1	190
พิษณุโลก	37	1,158	459	148	1,802	20	467	127	94	708
อุดรธานี	65	630	310	0	1,005	24	308	131	9	472
สตูล	0	637	195	18	850	0	160	80	10	250
สุโขทัย	70	455	271	161	957	32	540	214	235	1,021
ชัยนาท	14	207	135	45	401	10	152	30	96	288
ขอนแก่น	295	523	242	521	1,581	27	85	21	47	180
เชียงราย	71	115	55	0	241	0	4	2	0	6

จังหวัด	2566 (1 ต.ค. 65 - 30 ก.ย. 66)					2567 (1 ต.ค. 66 - 28 ธ.ค. 66)				
	เด็ก	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ครัวเรือนเปราะบาง	รวม	เด็ก	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ครัวเรือนเปราะบาง	รวม
กาญจนบุรี	10	31	68	8	117	22	14	8	0	44
สงขลา	10	146	46	0	202	0	5	0	0	5
เชียงใหม่	49	142	124	108	423	3	315	6	262	586
กรุงเทพมหานคร	1	23	3	2	29	10	10	2	1	23
หนองบัวลำภู	12	4	1	0	17	2	41	23	2	68
เพชรบูรณ์	0	36	38	24	98	0	1	1	2	4
สมุทรปราการ	20	39	26	30	115	0	101	22	45	168
พิจิตร	1	16	10	1	28	1	7	2	4	14

การส่งต่อข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับการช่วยเหลือจากจังหวัดผ่านระบบ พม. Smart เข้าสู่ระบบของแต่ละกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ในปีงบประมาณ 2566 มีการส่งผ่านข้อมูลสู่กระทรวง จำนวน 7,171 ราย โดยส่งต่อข้อมูลเข้าระบบสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สป.) จำนวน 1,712 ราย กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) จำนวน 2,583 ราย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) จำนวน 222 ราย กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) 264 ราย และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) จำนวน 2,285 ราย

ตาราง 6.7 สถิติการส่งต่อข้อมูลของแต่ละจังหวัดผ่านระบบพม. Smart เข้าสู่กระทรวง จำแนกตามกรม ปีงบประมาณ 2566

ลำดับ	จังหวัด	ดำเนินการส่งต่อแล้ว	สป.	ดย.	พก.	ผส.	พส.
1	นครปฐม	2,012	250	1,224	15	15	508
2	พิษณุโลก	1,823	305	523	29	69	792
3	อุดรดิตถ์	1,079	435	65	53	49	477
4	สตูล	889	251	293	36	25	284
5	สุโขทัย	448	130	135	20	32	131
6	ชัยนาท	364	200	97	0	67	0
7	ขอนแก่น	338	100	198	40	0	0
8	เชียงราย	131	0	43	0	0	88
9	กาญจนบุรี	29	0	0	29	0	0
10	สงขลา	27	15	1	0	6	5
12	เชียงใหม่	19	19	0	0	0	0
13	กรุงเทพมหานคร	12	7	4	0	1	0
รวมทั้งหมด		7,171	1,712	2,583	222	264	2,285

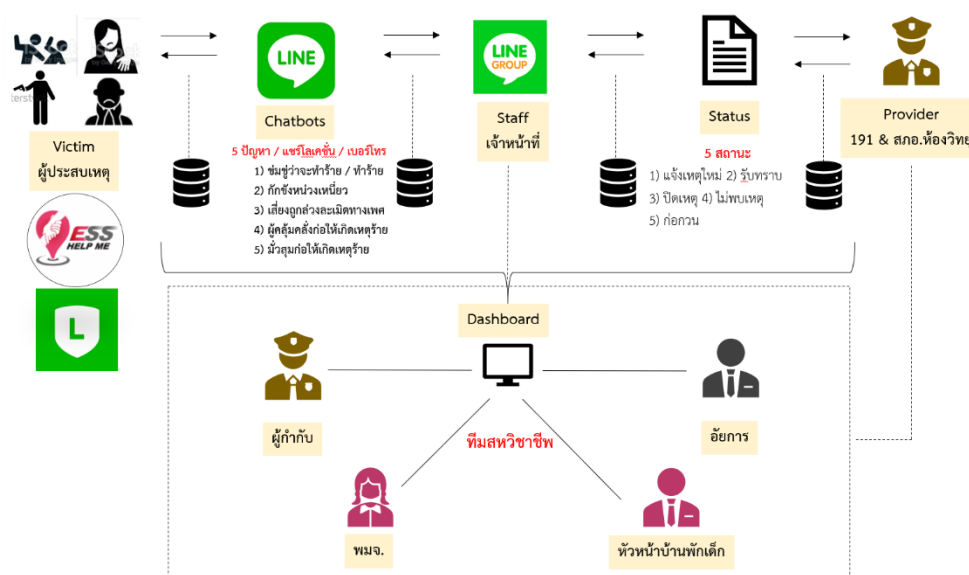
ตาราง 6.8 สถิติการส่งต่อข้อมูลของแต่ละจังหวัดผ่านระบบพม. Smart เข้าสู่กระทรวง จำแนกตามกรม ปีงบประมาณ 2567

ลำดับ	จังหวัด	ดำเนินการส่งต่อ แล้ว(เคส)	สป. (เคส)	ดย. (เคส)	พก. (เคส)	ผส. (เคส)	พส. (เคส)
1	หนองบัวลำภู	59	48	2	0	9	0
2	สตูล	28	3	25	0	0	0
3	ชัยนาท	3	3	0	0	0	0
4	พิษณุโลก	1	0	1	0	0	0
5	อุดรธานี	1	1	0	0	0	0
รวมทั้งหมด		92	55	28	0	9	0

6.4 ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS (Emergency Social Services) Help Me

ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม คือ ระบบสารสนเทศที่เป็นช่องทางในการสื่อสารกับผู้ประสบภัยทางสังคม เพื่อรับแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ผ่าน LINE OA ที่ชื่อว่า ESS Help Me ซึ่งทำให้การเข้าถึงประชาชนทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจาก LINE มีฐานผู้ใช้ในประเทศไทยอยู่แล้วคิดเป็นจำนวนกว่า 40% ของประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในประเทศไทย (สำรวจโดย LINE ประเทศไทยเมื่อปี 2565)

ทีมนักวิจัย จึงได้พัฒนาระบบตอบกลับข้อความอัตโนมัติ ซึ่งต่อยอดจากระบบ “พิษณุโลกพร้อมช่วย” ซึ่งรับแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม อันประกอบด้วยประเภทของปัญหา 5 ชนิด โดยเมื่อแจ้งเหตุเข้ามาแล้ว ระบบฯ จะประสานงานส่งต่อไปยังสหวิชาชีพ ต่างๆ ได้แก่ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ พม. เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็ก นักพัฒนาสังคม อัยการ ดังมีแผนผังของระบบในภาพรวมดังรูป 6.15

รูป 6.15 แผนผังภาพรวมของระบบ ESS

ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม Emergency Social Services (ESS) เป็นระบบที่สื่อสารกันโดยใช้ตัวอักษรเป็นหลัก เพื่อลดความเสี่ยงในกรณีที่ผู้แจ้งเหตุไม่สามารถใช้เสียง เพราะเป็นการเปิดเผยตัวตน โดยกำหนดกลุ่มปัญหาที่รับแจ้งได้แก่ 5 กลุ่มปัญหาหลักได้แก่ 1) ช่มชู้ว่าจะทำร้าย / ทำร้าย 2) กักขังหน่วงเหนี่ยว 3) เสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ 4) ผู้คลุ้มคลั่งก่อให้เกิดเหตุร้าย 5) มั่วสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย ซึ่งเป็นกลุ่มปัญหาที่ได้รับการระดมความคิดจากกลุ่มสหวิชาชีพ ได้แก่ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ พม. เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็ก นักพัฒนาสังคม และอัยการ

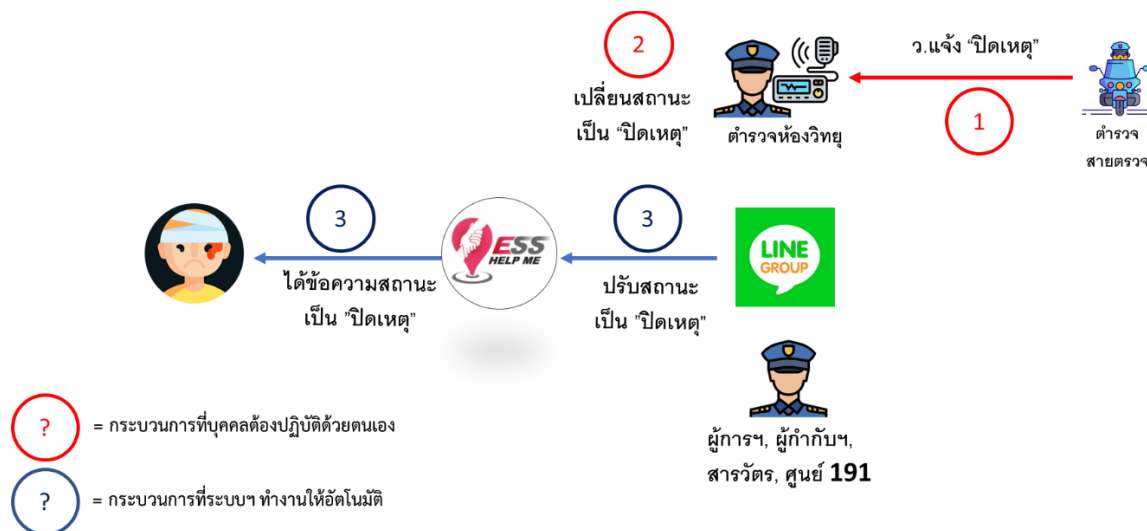
ซึ่งผู้วิจัยได้การดำเนินการอบรมการใช้งานระบบในรูปแบบการประชุมออนไลน์ ให้แก่นายตำรวจชั้นผู้การ รองผู้การ สารวัตร รองสารวัตร เจ้าหน้าที่ห้องวิทยุ และเจ้าหน้าที่สายตรวจในส่วนสืบสวนประจำสถานีตำรวจภูธรทั่วประเทศ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,485 สถานี ในช่วงระหว่างวันที่ 20 - 31 มีนาคม 2566 โดยเมื่อได้รับการแจ้งเหตุจากผู้แจ้งเหตุเร่งด่วน มีลำดับกระบวนการทำงานดังรูป 6.16 - 6.18

รูป 6.16 ลำดับกระบวนการแจ้งเหตุใหม่

รูป 6.17 ลำดับกระบวนการ ห้องวิทยุ สภ. รับทราบเหตุ

รูป 6.18 ลำดับกระบวนการสายตรวจเข้าระงับเหตุเสร็จแล้ว เปลี่ยนเป็นสถานะเป็น "ปิดเหตุ"

เมื่อทำการแจ้งเหตุแล้วระบบ ESS จะมีหน้าจอสำหรับเฝ้าติดตามการแจ้งเหตุในภาพรวมของแต่ละจังหวัด ดังรูป 6.19 และ 6.20

ESS Help Me - Backoffice

รายงาน

แสดงบอร์ด

ตั้งค่า

บัญชีผู้ใช้งาน

รายการ

แจ้งระงับเหตุด่วน

แผนที่แจ้งเหตุ

รายการ / แจ้งระงับเหตุด่วน

ค้นหาข้อมูล เคส

สถานะ ทั้งหมด

กลุ่มปัญหา ทั้งหมด

รหัสแจ้ง	วันเวลาที่แจ้ง	ผู้แจ้งเหตุ	เจ้าหน้าที่ผู้รับเหตุ	กลุ่มปัญหา	สภ.ที่ได้รับผิดชอบ(กลุ่มไลน์)	สถานะ
456805454619082886	26 พ.ค. 2566 20:43 น.		chang(chang -)	ป่วนว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	ThaiESS สภ.คลองหลวง ภ.จว.ปทุมธานี	รับทราบ
456804440822252040	26 พ.ค. 2566 20:34 น.		panya(Pichit -)	ป่วนว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	ThaiESS สภ.อรัญประเทศ ภ.จว.สระแก้ว	ปิดเหตุ
456781753781584728	26 พ.ค. 2566 16:47 น.		N/A	ผู้ถูกลักลั่นก่อให้เกิดเหตุร้าย	ThaiESS สภ.เมืองนครนายก ภ.จว.นครนายก	แจ้งเหตุใหม่
456767931637301682	26 พ.ค. 2566 14:31 น.		สิงคม ต่วนชะเอม(สิงคม ต่วนชะเอม)	ผู้ถูกลักลั่นก่อให้เกิดเหตุร้าย	ThaiESS สภ.ท่าตะโก ภ.จว.นครสวรรค์	ปิดเหตุ
456721499601764739	26 พ.ค. 2566 6:49 น.		ศูนย์วิทยุเมืองราชบุรี(ศูนย์วิทยุเมืองราชบุรี -)	ผู้ถูกลักลั่นก่อให้เกิดเหตุร้าย	ThaiESS สภ.เมืองราชบุรี ภ.จว.ราชบุรี	ปิดเหตุ
456649278619385986	25 พ.ค. 2566 18:56 น.		ศูนย์ฯ191ขอนแก่น(ศูนย์ฯ191ขอนแก่น -)	นำลอบก่อให้เกิดเหตุร้าย	ThaiESS สภ.เมืองขอนแก่น ภ.จว.ขอนแก่น	ปิดเหตุ
456641818294747843	25 พ.ค. 2566 17:38 น.		ศูนย์วิทยุพลาญชัย(ศูนย์วิทยุพลาญชัย -)	อื่นๆ	ThaiESS สภ.เมืองร้อยเอ็ด ภ.จว.ร้อยเอ็ด	ปิดเหตุ
456636342831940402	25 พ.ค. 2566 16:43 น.		win(win -)	กักขังหน่วงเหนี่ยว	ThaiESS สภ.เมืองสระบุรี ภ.จว.สระบุรี	รับทราบ
456611016581062121	25 พ.ค. 2566 12:32 น.		PLACARF 191(PLACARF 191 -)	ป่วนว่าจะทำร้าย / ทำร้าย	ThaiESS สภ.วังทอง ภ.จว.พิษณุโลก	ปิดเหตุ

ออกจากระบบ

< 1 2 3 ... 101 >

รูป 6.19 หน้าจอเฝ้าติดตามการแจ้งเหตุบนระบบ ESS แบบตาราง

The screenshot displays the ESS Help Me - Backoffice interface. On the left is a sidebar with navigation options: รายงาน (Reports), แจ้งเตือน (Alerts), ตั้งค่า (Settings), บัญชีผู้ใช้งาน (User Accounts), รายการ (List), แจ้งระงับเหตุด่วน (Emergency Stop), and แผนที่แจ้งเหตุ (Incident Map). The main area is titled 'รายการ / แผนที่แจ้งเหตุ' (List / Incident Map). It shows a date 'ประจำวัน : 26 พฤษภาคม 2566' (Daily : 26 May 2023) and a large digital clock '22 : 51 : 05' for 'ประเทศไทย' (Thailand). Below this is a search bar for 'ค้นหาข้อมูลเลขที่แจ้งเหตุ, เบอร์โทรศัพท์' (Search incident number, phone number) and a 'ปิดแจ้งเตือน' (Close alert) button. The 'รายการแจ้งระงับเหตุ' (Emergency Stop List) shows two entries: one for 'Sasi' with phone number 456781753781584728, and another for 'MR TUI Style' with phone number 456608617438959321. On the right, a map shows the location of the incident with a red pin. A pop-up window titled 'แจ้งเหตุฉุกเฉิน' (Emergency Incident) provides details for the incident: 'ชื่อผู้แจ้ง : MR.TUI Style', 'เบอร์โทร : 456608617438959321', 'วันเวลาที่แจ้งเหตุ : 25 พฤษภาคม 2566 เวลา 12:08 น.', 'ที่เกิดเหตุ : ต.จอมพระ อ.จอมพระ จ.สุรินทร์ 32180', 'กลุ่มปัญหา : มีสุนัขให้เกิดเหตุร้าย', 'สถานะการแจ้ง : แจ้งเหตุใหม่', and 'กลุ่ม สก. ที่รับผิดชอบ : ThaiESS สก.จอมพระ ภ.จว.สุรินทร์'.

รูป 6.20 หน้าจอเฝ้าติดตามการแจ้งเหตุบนระบบ ESS บนแผนที่

6.4.1 ผลลัพธ์ของการพัฒนาระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม Emergency Social Services (ESS)

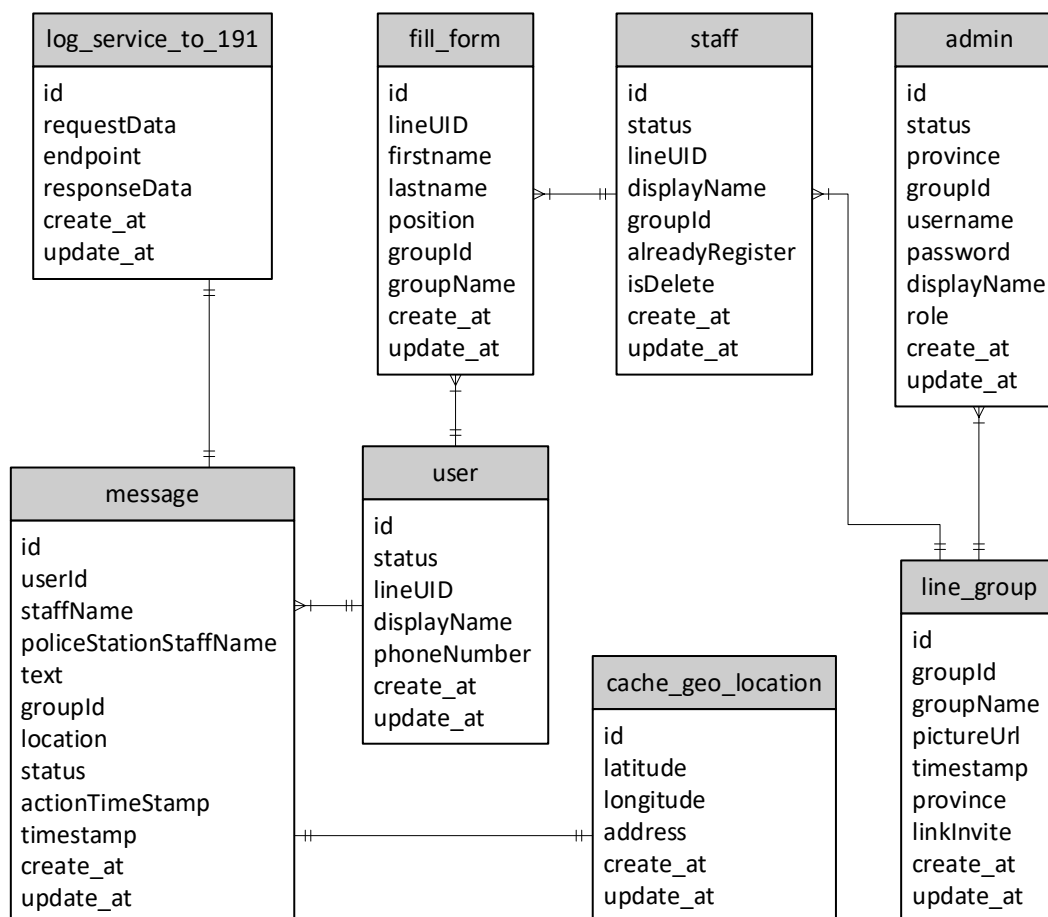
- 1) ผู้แจ้งเหตุด่วน สามารถแจ้งเหตุได้รวดเร็ว ได้อย่างรวดเร็ว
- 2) เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบในพื้นที่จุดเกิดเหตุ สามารถได้รับข้อมูลการแจ้งเหตุได้รวดเร็ว เข้าถึงผู้ประสบปัญหาได้สะดวกรวดเร็วขึ้นด้วยระบบ GPS และสามารถปรับปรุงสถานะของการแจ้งเหตุด่วน ณ ปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 ส่วน และผู้แจ้งเหตุด่วนสามารถรับทราบสถานะการดำเนินปัจจุบันของการแจ้งเหตุได้อย่างรวดเร็ว
- 3) ข้อมูลการแจ้งเหตุด่วนทั้งหมดถูกจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำไปต่อยอด เช่น บูรณาการกับระบบสารสนเทศอื่น ๆ หรือการสรุปผลข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพได้
- 4) ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลสรุปการแจ้งเหตุได้
- 5) เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการอบรมการใช้งานอย่างครอบคลุมทุกสถานียตำรวจ ทำให้มีความเข้าใจการทำงานของระบบแจ้งเหตุฯ และสามารถใช้งานระบบแจ้งเหตุฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม Emergency Social Services (ESS) ได้เริ่มใช้งานระบบตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2566 ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2566 มีประชาชนเพิ่มเพื่อน จำนวน 418,729 ราย เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับข้อมูลในทันทีที่แจ้งเหตุสำเร็จ ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2566 ได้มีการแจ้งเหตุทั้งสิ้น 750 เคส ยอดสะสมการแจ้งเหตุแบ่งเป็นกลุ่มปัญหาข่มขู่จะทำร้าย/ทำร้าย จำนวน 371 ราย กักขังหน่วงเหนี่ยว จำนวน 32 ราย เสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 39 ราย ผู้คลุ้มคลั่งก่อให้เกิดเหตุร้าย จำนวน 198 ราย และมั่วสุมก่อให้เกิดเหตุร้าย จำนวน 107 ราย ซึ่งจังหวัดที่มีการแจ้งเหตุมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 99 ราย รองลงมาคือปทุมธานี จำนวน 47 ราย และพิษณุโลก 36 ราย รายละเอียดดังตาราง 6.9

ตาราง 6.9 ลำดับจังหวัดที่ได้รับการแจ้งเหตุมากไปน้อย

ลำดับ	จังหวัด	ทั้งหมด	รับทราบ	ปิดเหตุ	ไม่พบเหตุ	ก่อกวน
1	กรุงเทพมหานคร	99	1	86	10	2
2	ปทุมธานี	47	3	16	2	1
3	พิษณุโลก	36	4	30	0	0
4	ขอนแก่น	28	4	14	1	1
5	นครศรีธรรมราช	26	2	5	1	0
6	ศรีสะเกษ	24	4	9	0	0
7	สระบุรี	20	1	11	0	0
8	ร้อยเอ็ด	19	0	6	0	0
9	บุรีรัมย์	19	2	8	0	0
10	นนทบุรี	19	5	8	1	0
รวมทั้งหมด		337	26	193	15	4

6.4.2 ผังความสัมพันธ์ของข้อมูล (Entity Relationship Diagram)

รูป 6.21 ผังความสัมพันธ์ของข้อมูล (Entity Relationship Diagram)

จากรูป 6.21 แสดงผังความสัมพันธ์ของข้อมูลในระบบระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม Emergency Social Services (ESS) โดยในแต่ละตารางข้อมูลสามารถแปลความหมายได้ตามพจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary ดังตาราง 6.10 – 6.17

ตาราง 6.10 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: message

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
userId	รหัสผู้ใช้
staffName	ชื่อ-สกุลผู้ใช้ (พม.)
policeStationStaffName	ชื่อ-สกุลตำรวจ
text	ข้อความ

ชื่อ field	ความหมาย
groupId	รหัสกลุ่มไลน์ สก.
location	พิกัดเกิดเหตุ
status	สถานะปัจจุบันของการแจ้งเหตุ
actionTimeStamp	เวลาที่เปลี่ยนสถานะล่าสุดของการแจ้งเหตุ
timestamp	เวลาที่รับทราบแจ้งเหตุ
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.11 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: user

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
status	สถานะปัจจุบันของผู้ใช้
lineUID	รหัสผู้ใช้ในแอปไลน์
displayName	ชื่อที่แสดงของผู้ใช้ในแอปไลน์
phoneNumber	เบอร์โทรผู้ใช้
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.12 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: cache_geo_location

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
latitude	ละติจูด
longitude	ลองจิจูด
address	ที่อยู่
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.13 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: line_group

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
groupId	รหัสกลุ่มไลน์ สก.
groupName	ชื่อกลุ่มไลน์ สก.
pictureUrl	URL รูป icon กลุ่มไลน์ สก.

ชื่อ field	ความหมาย
timestamp	วันเวลาที่สร้างกลุ่มไลน์ สก.
province	ภ.จว. ของ สก.
linkInvite	URL สำหรับเข้าร่วมกลุ่มไลน์ สก.
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.14 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: admin

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
status	สถานะปัจจุบัน
province	จังหวัดที่รับผิดชอบข้อมูล
groupId	กลุ่มไลน์ สก.ที่รับผิดชอบ
username	ชื่อผู้ใช้สำหรับ log in
password	รหัสผ่านสำหรับ log in
displayName	ชื่อที่แสดงในแอปไลน์
role	บทบาทแอดมิน
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.15 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: staff

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
status	สถานะปัจจุบัน
lineUID	รหัสผู้ใช้ในแอปไลน์
displayName	ชื่อที่แสดงในแอปไลน์
groupId	รหัสกลุ่มไลน์ สก.
alreadyRegister	ลงทะเบียนแล้วหรือไม่
isDelete	ยกเลิกบทบาทหรือไม่
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.16 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: fill_form

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
lineUID	รหัสผู้ใช้ในแอปไลน์
firstname	ชื่อต้น
lastname	นามสกุล
position	ตำแหน่ง
groupId	รหัสกลุ่มไลน์ สก.
groupName	ชื่อกลุ่มไลน์ สก.
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

ตาราง 6.17 พจนานุกรมข้อมูล Data Dictionary: log_service_to_191

ชื่อ field	ความหมาย
id	รหัสข้อมูล
requestData	ข้อมูลที่ส่งออก
endpoint	URL ที่ส่งข้อมูลออก
responseData	ข้อมูลที่ได้รับ
create_at	เวลาที่สร้างข้อมูล
update_at	เวลาที่ปรับปรุงข้อมูล

บรรณานุกรม

1. มหาวิทยาลัยพะเยา. การออกแบบฐานข้อมูลด้วยแผนภาพ E-R. [Available from: <https://www.ict.up.ac.th/worrakits/Database.files/charpter6.pdf>.
2. วงษ์ไทย ว. แผนภาพ E-R ฐานข้อมูลของระบบอพม. Smart 2566 [Available from: https://drive.google.com/file/d/13ULhf-1Vpw_JCrVPP69zf2oDBJ2ltan/view?usp=sharing.

บทที่ 7

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของระบบ พม. Smart

7.1 บทนำ

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ เป็นการประเมินความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจได้ว่าโครงการที่ลงทุนไปนั้นจะคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต โดยจะคำนึงถึงต้นทุนภายนอก ต้นทุนค่าเสียโอกาส มองในแง่ส่วนรวม ระดับสังคม หรือระดับประเทศ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนทางเศรษฐศาสตร์จะเน้นที่มูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งการประเมินผลตอบแทนหรือผลประโยชน์จากโครงการเปรียบเทียบกับต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของโครงการจะแตกต่างจากการวิเคราะห์โครงการทางการเงิน ทั้งนี้การวิเคราะห์โครงการทางด้านเศรษฐศาสตร์จะศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่สังคมจะได้รับจะคุ้มค่าต่อการลงทุนจากการใช้ทรัพยากรหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยจะประเมินมูลค่าออกมาเป็นตัวเงินซึ่งจะเน้นที่ผลประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการว่ามีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสวัสดิการของสังคม จะพิจารณาผลกระทบภายนอกที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ และให้แน่ใจได้ว่าการลงทุนในโครงการจะคุ้มค่าในการลงทุน และการลงทุนในโครงการมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจหรือพัฒนาประเทศ ทำให้เพิ่มสวัสดิการของสังคมส่วนรวมมากขึ้น ซึ่งจะเน้นผลประโยชน์ของประชาชนในระดับประเทศ ⁽¹⁾

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้หรือการวิเคราะห์โครงการทางการเงินจะเน้นที่ตัวเงินโดยคิดมูลค่าตามราคาตลาด เปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากการลงทุนในโครงการ กับต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของโครงการในรูปของตัวเงิน และประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการหรือความสามารถทำกำไรของโครงการ ว่าเป็นไปได้หรือไม่ ผู้ลงทุนจะได้ผลตอบแทนหรือกำไรมากน้อยเพียงใด ลงทุนแล้วจะใช้เวลาคืนทุนนานแค่ไหนรวมทั้งประมาณการแนวโน้มในอนาคตว่า จะสามารถทำกำไรได้อย่างไร ในการดำเนินโครงการจะก่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อการลงทุนมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการต่าง ๆ มีผลตอบแทนที่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้ และวัดเป็นตัวเงินไม่ได้ บางโครงการสามารถวัดเป็นตัวเงินได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินความคุ้มค่าทางการเงินได้ง่าย การศึกษาความเป็นไปได้ หรือการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐศาสตร์ จึงมีความสำคัญ และอาจจะไม่จำเป็นเสมอไปที่โครงการที่มีประโยชน์แต่ค่าใช้จ่ายสูงเกินไปเมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่ได้รับถือว่าล้นเหลือ เหตุผลหรือค่าเสียโอกาสอื่นๆ จึงมีความสำคัญที่จะทำให้ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแต่ละครั้ง ในการวัดผลสำเร็จของโครงการหรือความคุ้มค่าของโครงการควรมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ยอมรับได้ไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินโครงการหรือก่อนที่จะทำการประเมินโครงการ

จากการทบทวนวรรณกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่ใช้ตัวชี้วัด มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : BCR) และอัตราผลตอบแทนคิดลด (Internal Rate of Return: IRR) ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าร่วมกัน ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ตัวชี้วัด BCR และการหาระยะเวลาคืนทุน ไม่ให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดที่ได้รับภายหลังระยะเวลาคืนทุน ทั้งนี้พบว่ามีบางวรรณกรรมวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเช่น ค่าร้อยละ ด้วย Microsoft Excel ⁽²⁾ และมีอีก 2 วรรณกรรมที่ใช้วิธี Value Measuring Methodology (VMM) ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ ซึ่งทั้ง 2 วรรณกรรมเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างไรก็ตามข้อจำกัดที่พบจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวิเคราะห์ความคุ้มค่าโครงการด้วยวิธี VMM ในการ

คำนวณคุณค่าหรือประโยชน์จะให้เป็คนะแนนนโดยมีคะแนนรวมเต็ม 100 และไม่คำนวณออกมาเป็นตัวเงิน⁽³⁾ ในขณะที่การคำนวณต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการ ที่จำเป็นต้องสามารถคิดค่าเป็นตัวเงินออกมาได้ การประมาณการจึงมีความจำกัด และต้องใช้ข้อสมมุติฐานค่อนข้างมาก อีกทั้งการประมาณการที่ต้องใช้ข้อมูลสถิติด้านเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความลำเอียงเกิดขึ้นได้ และหากเป็นการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ อาจเป็นการยากต่อการคาดคะเนด้านเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อผลการศึกษาด้านเวลา ที่จะมี ความคลาดเคลื่อน⁽⁴⁾

ในประเทศไทยการวิเคราะห์สัดส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนในโครงการไอทีของภาครัฐ เป็นเรื่องใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ภาครัฐสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติสูงสุด และเพื่อให้การลงทุนด้านไอที เทคโนโลยีของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงควรมีการประเมินโครงการไอทีภาครัฐในประเด็นความคุ้มค่าของการลงทุนทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของระบบ พม. Smart ที่เป็นระบบที่พัฒนาในลักษณะอิเล็กทรอนิกส์ โดยประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค และการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์และการเงิน เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการขอเงิน สงเคราะห์ให้กับผู้ด้อยโอกาส เปราะบาง หรือประสบภัย ที่กระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ การพัฒนาระบบดังกล่าวยังอยู่ในระยะแรกมีจังหวัดเข้าร่วมดำเนินการ 16 จังหวัด และกำลังจะขยายผลการดำเนินการไปทั่วประเทศต่อไป การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการช่วยตัดสินใจ หรือพัฒนาการดำเนินการเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการดำเนินการรับเรื่อง วินิจฉัย การให้เงินสงเคราะห์ ตลอดจนพัฒนาระบบการเชื่อมต่อข้อมูลต่อไป

7.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิค (Technical Feasibility) โดยทั่วไปการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค ทำให้ทราบแนวทางการผลิต ซึ่งต้องตัดสินใจว่าจะใช้เทคนิคการผลิตใด ต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตใดจึงจะเหมาะสม ดังนั้นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางด้านนี้ ประกอบไปด้วย การเลือกรูปแบบเทคนิคการผลิตที่เหมาะสม การประมาณการต้นทุนที่จะเกิดขึ้น การพิจารณาความเหมาะสมทางเทคนิค รวมทั้งระบบการบำรุงรักษา และการวางแผนด้านเทคนิคในอนาคต สุดท้ายคือการนำผลการวิเคราะห์โครงการด้านเทคนิคไปวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ซึ่งการศึกษานี้จะวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิคในส่วนการขยายระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับจังหวัดจาก 16 จังหวัด เป็น 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อให้ทราบแนวทางการความเป็นไปได้ของการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้นทุนที่เกิดขึ้น หากต้องการขยายการดำเนินการในปี พ.ศ. 2567-68

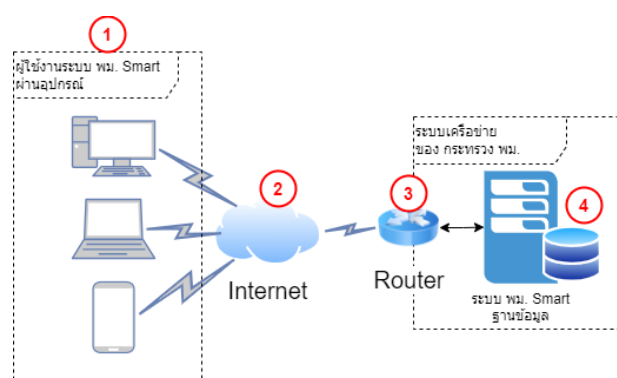
หัวข้อนี้ เน้น การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิคในส่วนการขยายระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับจังหวัดจาก 16 จังหวัด เป็น 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

7.2.1 ระบบ พม. Smart ช่วงเริ่มต้นใช้งานจริงจนถึงปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2566

จากจุดเริ่มของการประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศผ่าน Google Form ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุโขทัย เพื่อแก้ไขปัญหาความล่าช้า ตกหล่น สูญหาย เอกสารไม่ครบถ้วน หรือไม่สะดวกและรวดเร็วของการส่งแบบคำขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทั่งนำไปสู่การสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม หรือระบบ พม. Smart จากความร่วมมือกันของ 3 หน่วยงานหลัก ซึ่ง

ประกอบด้วย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งระบบนี้เป็นแบบ Web Application ที่ใช้ภาษา Python ในการพัฒนา และใช้ PostgreSQL เป็นระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ และนำผลการพัฒนาระบบดังกล่าวไปใช้งานจริงในพื้นที่ 9 อำเภอ ของจังหวัดสุโขทัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และได้ขยายเป็น 16 จังหวัด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จะขยายเป็น 50 จังหวัด และครอบคลุมทั่วประเทศไทยในระยะต่อไป

โดยสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบ พม. Smart เพื่อรองรับปริมาณการใช้งาน ตั้งแต่เริ่มต้นใช้งานจริงจนถึงปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ในระยะแรกของพื้นที่ 16 จังหวัดนำร่อง ได้จัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของระบบ พม. Smart ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) เพียงเครื่องเดียว และติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายดังกล่าวบนเครือข่ายของกระทรวง พม. ดังรูป 7.1

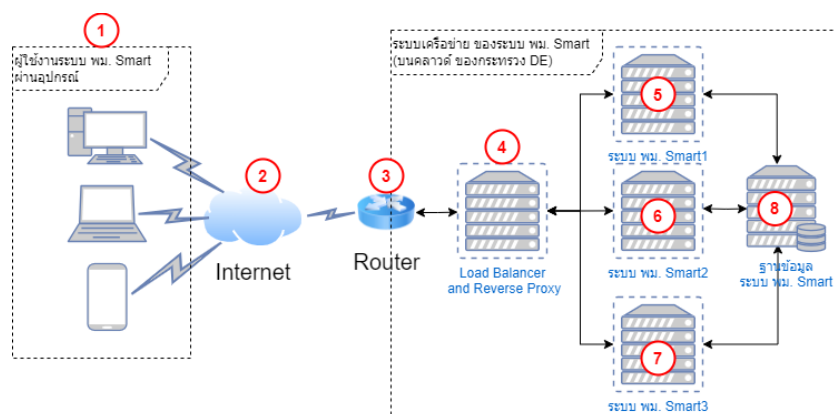
รูป 7.1 สถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart
ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นใช้งานจริงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566

จากรูปที่ 7.1 สามารถอธิบายองค์ประกอบของระบบ พม. Smart ดังนี้

1. หมายเลข 1 หมายถึง ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จะเรียกใช้งานระบบนี้ผ่าน web browser เช่น Chrome, Edge, Safari ที่ติดตั้งบนอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์พกพา หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ ผ่าน Uniform Resource Locator หรือ URL ของระบบ พม. Smart
2. หมายเลข 2 หมายถึง ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างอุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้ใช้งานเรียกใช้งานระบบ พม. Smart กับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของระบบ พม. Smart ใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
3. หมายเลข 3 หมายถึง อุปกรณ์สำหรับกำหนดเส้นทางบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ใช้สำหรับกำหนดเส้นทางไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของระบบ พม. Smart บนระบบเครือข่ายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต
4. หมายเลข 4 หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของระบบ พม. Smart และฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart ซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายนี้ จะรับการร้องขอมาจากผู้ใช้งานระบบพม. Smart ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์สำหรับกำหนดเส้นทางบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และดำเนินการประมวลผลตามคำร้องขอ รวมทั้งการคืนค่ากลับตามลำดับ

7.2.2 ระบบ พม. Smart ตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 จนถึงปัจจุบัน

สถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบ พม. Smart เพื่อรองรับปริมาณการใช้งาน 16 จังหวัด ตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการย้ายระบบทั้งหมดไปติดตั้งบนคลาวด์ของ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งได้ออกแบบสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ ระบบ พม. Smart ใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบนคลาวด์ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ ของระบบ พม. Smart อีกทั้งรองรับปริมาณการใช้งานอีก 34 จังหวัด (รวมทั้งสิ้น 50 จังหวัด) ในปีงบประมาณ 2567 พร้อมทั้งรองรับการขยายขนาดระบบ พม. Smart ในอนาคตต่อไป ดังรูปที่ 7.2

รูป 7.2 สถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart
ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2566 จนถึงปัจจุบัน

จากรูป 7.2 เป็นแผนภาพสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบ พม. Smart ที่ได้รับการออกแบบเพื่อรองรับปริมาณการใช้งาน 50 จังหวัด จากรูปดังกล่าว สามารถอธิบายองค์ประกอบของระบบ พม. Smart ดังนี้

1. หมายเลข 1, 2, 3 ในหัวข้อนี้ มีความหมาย และหน้าที่การทำงานเช่นเดียวกับหมายเลข 1, 2, 3 ในรูปที่ 7.2 ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานระบบพม. Smart ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์สำหรับกำหนดเส้นทางบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

2. หมายเลข 4 หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนบนคลาวด์ ซึ่งทำหน้าที่กระจายการรับส่งข้อมูลเครือข่ายไปยังหมายเลข 5, 6, 7 (ติดตั้งระบบ พม. Smart) ตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อลดภาระการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือน อีกทั้งยังเพิ่มความสามารถในการให้บริการ (Availability) ของระบบ พม. Smart

3. หมายเลข 5, 6, 7 หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนบนคลาวด์ ซึ่งติดตั้งระบบ พม. Smart เพื่อให้บริการกับผู้ใช้งานจำนวน 3 เครื่อง โดยเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนเหล่านี้จะถูกกระจายการรับส่งข้อมูลเครือข่ายจากหมายเลข 4

4. หมายเลข 8 หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนบนคลาวด์ ซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของระบบ พม. Smart หรือฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart

7.2.3 ซอฟต์แวร์และแนวคิดที่นำมาใช้ในสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ พม. Smart

จาก รูป 7.1 เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายสำหรับติดตั้งระบบ พม. Smart และฐานข้อมูลของระบบ รายละเอียด ดังนี้

1. ระบบปฏิบัติการใช้ซอฟต์แวร์ Windows server 2022 Essential
2. เว็บเซิร์ฟเวอร์ ใช้ซอฟต์แวร์ Internet Information Service
3. ระบบฐานข้อมูล ใช้ซอฟต์แวร์ PostgreSQL
4. ภาษาที่ใช้สำหรับการพัฒนาระบบ พม. Smart ใช้ภาษา python
5. ฮาร์ดแวร์ หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย
 - หน่วยประมวลผลกลาง (Central Processing Unit หรือ CPU) ที่มีจำนวนแกนสำหรับประมวลผล (core) 10 cores
 - หน่วยความจำหลัก (Random Access Memory หรือ RAM) ที่มีขนาด 32 กิกะไบต์ (Gigabyte หรือ GB)
 - หน่วยความจำสำรอง (Secondary Storage) ที่มีขนาด 2 เทระไบต์ (Terabyte หรือ TB)

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น จะเห็นว่าระบบ พม. Smart ที่ติดตั้งบนสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐาน และใช้ซอฟต์แวร์ในช่วงการเปิดใช้งานจริงจนถึงเดือนกันยายน 2566 มีข้อจำกัดในเรื่องของการรองรับปริมาณการใช้งานจากผู้ใช้งาน ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากมีเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเพียงเครื่องเดียว อีกทั้งยังต้องรับภาระในการทำงาน 2 ส่วนหลัก คือ เว็บเซิร์ฟเวอร์ และฐานข้อมูลในเวลาเดียวกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ลดลง และหากต้องการขยายขนาดของระบบ พม. Smart ให้สามารถรองรับปริมาณการใช้งานเพิ่มขึ้น จำเป็นจะต้องเพิ่มจำนวนของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

จากข้อมูลที่กล่าวมานักวิจัยได้พิจารณาเห็นข้อจำกัดในเรื่องของประเด็นการขยายขนาดของระบบ พม. Smart ในอนาคต จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและซอฟต์แวร์ที่นำมาใช้ในสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ พม. Smart เพื่อให้รองรับการขยายขนาดของระบบ พม. Smart ในอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยการประยุกต์ใช้ระบบคลาวด์มาใช้งาน พร้อมทั้งได้ออกแบบสถาปัตยกรรมโครงสร้างพื้นฐานสำหรับระบบ พม. Smart ใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบนคลาวด์ และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ อีกทั้งสามารถรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นจากการขยายขนาดของระบบ พม. Smart ได้ ตามรูปที่ 7.2 ซึ่งเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนสำหรับติดตั้งระบบ พม. Smart และฐานข้อมูลของระบบนี้ ดังนี้

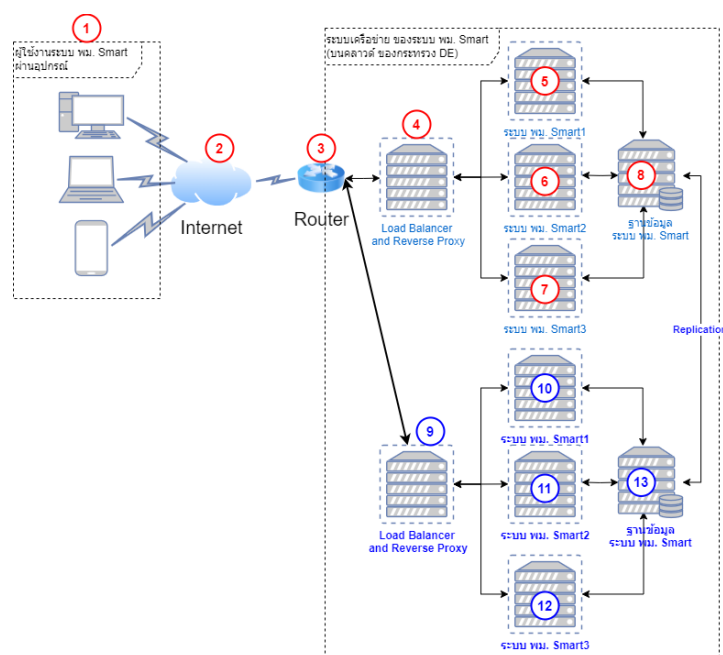
1. ระบบปฏิบัติการ ใช้ซอฟต์แวร์ Ubuntu server 20.04
2. เว็บเซิร์ฟเวอร์ ใช้ซอฟต์แวร์ Nginx
3. ระบบฐานข้อมูล ใช้ซอฟต์แวร์ PostgreSQL
4. ภาษาที่ใช้สำหรับการพัฒนาระบบ พม. Smart ใช้ภาษา python
5. เครื่องคอมพิวเตอร์เสมือน (Virtual Machine) หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่ใช้ทรัพยากรของเครื่องคอมพิวเตอร์จริง หรือฮาร์ดแวร์จริง เช่น RAM, Secondary Storage, CPU ในการจำลองเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือน ซึ่งในหัวข้อนี้จะสรุปรวมจำนวนทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในรูป 7.2 หมายเลข 4 ถึง 8 ประกอบด้วย
 - หน่วยประมวลผลกลางเสมือน (Virtual Central Processing Unit หรือ vCPU) ที่มีจำนวนแกนสำหรับประมวลผล (core) 32 cores

- หน่วยความจำหลักเสมือน (Virtual Random Access Memory) ที่มีขนาด 64 กิกะไบต์ (Gigabyte หรือ GB)
- หน่วยความจำสำรองเสมือน (Virtual Secondary Storage) ที่มีขนาด 1.6 เทระไบต์ (Terabyte หรือ TB)

สถาปัตยกรรมรูปที่ 7.2 สามารถรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นของระบบ พม. Smart ได้ดีกว่า เนื่องจากใช้เทคนิคการกระจายปริมาณการใช้งาน ออกไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนที่ติดตั้ง ระบบ พม. Smart จำนวน 3 เครื่อง (หมายเลข 5 – 7) โดยใช้ Load Balancer and Reverse Proxy (หมายเลข 4) ทำให้ปริมาณการใช้งานในแต่ละเครื่องไม่มีการะการทำงานที่หนักเกินขีดความสามารถของแต่ละเครื่อง ประกอบกับการแยกฐานข้อมูลติดตั้งแยกจากตัวระบบ พม. Smart ก็เป็นอีกแนวทางในการลดภาระการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนที่ติดตั้งระบบ พม. Smart

ดังนั้นจากเทคนิคการกระจายปริมาณการใช้งาน และการแยกฐานข้อมูลออกจาก ระบบ พม. Smart จึงทำให้ระบบที่ใช้สถาปัตยกรรมในรูป 7.2 สามารถรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นได้ดีกว่า อีกทั้งการเพิ่มทรัพยากร เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือน จำนวน vCPU ขนาดของ RAM และหน่วยความจำสำรอง สามารถทำได้ง่ายและใช้เวลาน้อยกว่า

นอกจากนี้แล้วสถาปัตยกรรมในรูปที่ 2 ยังสามารถขยายขนาดของระบบ พม. Smart ได้ง่าย เพียงแค่ทำการซ้ำโครงสร้างในรูป 7.2 (ส่วนหมายเลข 4 – 8) ก็จะสามารถขยายขนาดของระบบ พม. Smart ให้รองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นได้ตามลำดับ ดังรูป 7.3 (หมายเลข 9 – 13) ทั้งนี้หากมีการขยายขนาดของระบบ พม. Smart ให้รองรับปริมาณการใช้งานครบ 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ทีมวิจัยมีความเชื่อมั่นว่า ระบบ พม. Smart สามารถรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นได้

รูป 7.3 แนวทางการขยายขนาดสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐานระบบ พม. Smart เพื่อรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้น

7.2.4 บทสรุป

จากข้อมูลทั้งหมดในหัวข้อ 7.2.1 – 7.2.3 แสดงให้เห็นว่าระบบ พม. Smart สามารถที่จะขยายการให้บริการครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ได้เนื่องจาก 1) มีการนำเทคโนโลยีคลาวด์เข้ามาประยุกต์ใช้ในสถาปัตยกรรมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ พม. Smart ซึ่งเทคโนโลยีนี้ มีความยืดหยุ่นสูงในด้านการปรับขยายขนาดของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือน รวมถึงจำนวน vCPU ขนาดของ RAM และหน่วยความจำสำรอง อีกทั้งยังใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนน้อยและสามารถดำเนินการได้ง่าย 2) มีการใช้ซอฟต์แวร์ Load Balancer and Reverse Proxy เพื่อการกระจายปริมาณการใช้งาน ระบบ พม. Smart ไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนที่ติดตั้งระบบ พม. Smart ได้หลาย ๆ เครื่อง ทำให้ภาระการทำงานไม่เกินขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนแต่ละเครื่อง ประกอบการแยกฐานข้อมูลของระบบ พม. Smart ติดตั้งแยกจากตัวระบบ พม. Smart ก็เป็นอีกแนวทางในการลดภาระการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนที่ติดตั้งระบบ พม. Smart และ 3) ระบบคลาวด์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีกระบวนการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและระบบ Web Application ที่มีมาตรฐานทำให้เชื่อมั่นได้ว่า ข้อมูลที่มีความสำคัญจะได้รับการปกป้องจากกลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดีในระดับดี

ดังนั้น การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเทคนิคในส่วนการขยายระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับจังหวัดจาก 16 จังหวัด เป็น 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย นั้น ทีมวิจัยคาดว่าจะสามารถขยายขนาดของระบบ พม. Smart ให้ครอบคลุมทั่วประเทศและสามารถให้บริการผู้ใช้งานระบบ พม. Smart อย่างมีประสิทธิภาพด้วย Microservice Architecture และข้อมูลที่ถูกจัดเก็บในระบบ พม. Smart บนคลาวด์ที่ดูแลโดยกระทรวงดิจิทัลฯ จะมีความปลอดภัย

ตาราง 7.1 คำอธิบายศัพท์

คำศัพท์ ภาษาไทย	คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ	คำอธิบาย	ที่มา	คำที่ใช้ในโครงการ
เว็บแอปพลิเคชัน	Web Application	ซอฟต์แวร์ที่ทำงานบนเว็บเบราว์เซอร์ของคุณ ธุรกิจจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลและให้บริการจากระยะไกล พวกเขาเลือกใช้เว็บแอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับลูกค้าได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ฟีเจอร์ทั่วไปของเว็บไซต์ เช่น ตะกร้าสินค้า การค้นหาและการกรองสินค้า การส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที และฟีดข่าวโซเชียลมีเดียล้วนเป็นเว็บแอปพลิเคชันที่มีการออกแบบ ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงการทำงานที่ซับซ้อนได้โดยไม่ต้องติดตั้งหรือกำหนดค่าซอฟต์แวร์	(5)	เว็บแอปพลิเคชัน
-	Python	เป็นภาษาการเขียนโปรแกรมที่ใช้อย่างแพร่หลายในเว็บแอปพลิเคชัน การพัฒนาซอฟต์แวร์ วิทยาศาสตร์	(6, 7)	Python

คำศัพท์ ภาษาไทย	คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ	คำอธิบาย	ที่มา	คำที่ใช้ในโครงการ
		ข้อมูล และแมชชีนเลิร์นนิง (ML) นักพัฒนาใช้ Python เนื่องจากมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ง่าย และสามารถทำงานบนแพลตฟอร์มต่างๆ ได้มากมาย ทั้งนี้ซอฟต์แวร์ Python สามารถดาวน์โหลดได้ฟรี ฝ่สานการทำงานร่วมกับระบบทุกประเภท และเพิ่มความเร็วในการพัฒนา(6)		
โพสเกรสคิวเอล	PostgreSQL	ระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์แบบโอเพ่นซอร์สระดับธุรกิจที่ทรงพลัง อนุญาตให้ใช้ข้อมูลและแบบสอบถาม SQL เชิงสัมพันธ์และ JSON ที่ 'ไม่' ใช้ เชิงสัมพันธ์ PostgreSQL	(8)	PostgreSQL
-	URL	รูปแบบมาตรฐานในเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต โดย URL จะต้องประกอบด้วยโปรโตคอลหรือช่องทางที่ต้องใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลชนิดนั้นๆ และที่อยู่ของข้อมูล ได้แก่ IP Address หรือ ชื่อ Domain ตามด้วยที่อยู่โดยละเอียดของข้อมูลภายในเครื่องแม่ข่ายซึ่งเชื่อมต่อกับ IP Address หรือชื่อ Domain นั้น(9)	(9)	URL
-	Microservice Load Balancer	ระบบกระจาย การร้องขอจากการใช้งานของยูสเซอร์ ไปยังแอปพลิเคชันหรือเซิร์ฟเวอร์ที่อยู่ในเครื่องเซิร์ฟเวอร์เพื่อลดภาระของเครื่องและลดเวลา downtime ของระบบเมื่อเกิดปัญหาจากการใช้งานของยูสเซอร์ปริมาณมาก	(10)	Load Balancer
-	Reverse Proxy	เซิร์ฟเวอร์หรือแอปพลิเคชันที่อยู่ด้านหน้าของเว็บเซิร์ฟเวอร์หรือแอปพลิเคชัน Back-end สก้ดกันคำร้องขอของลูกค้าและส่งต่อไปยังแอปพลิเคชันเหล่านี้ ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างการส่งต่อคำร้องขอ	(11)	Reverse Proxy

คำศัพท์ ภาษาไทย	คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ	คำอธิบาย	ที่มา	คำที่ใช้ในโครงการ
		คอนเทนต์ของลูกค้าหลายรายการไปยังเซิร์ฟเวอร์ต่าง ๆ ที่กระจายไปทั่วอินเทอร์เน็ต		

7.3 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ และการเงิน

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการพัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับประเทศ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย
2. กลุ่มประชากร และกลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. วิธีการประเมินต้นทุนและผลประโยชน์
7. ผลการประเมินต้นทุนและผลประโยชน์
8. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม

7.3.1 ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในส่วนการคัดกรองเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือทั้งในลักษณะการสงเคราะห์และคุ้มครองต่อไป โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ จะเน้นไปที่การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ (Economic feasibility) ความเป็นไปได้ในทางการเงินและเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงต้นทุนผลประโยชน์ในการพัฒนาระบบและความคุ้มค่าของระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม

7.3.2 กลุ่มประชากร และกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม แบ่งเป็น 2 กลุ่มประชากร ได้แก่

- 1) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และปฏิบัติการ จำนวน 16 จังหวัด
- 2) ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงาน One home และภาคี เป็นต้น ภายใน 16 จังหวัด ได้แก่ สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ ชัยนาท เชียงราย เชียงใหม่ ขอนแก่น หนองบัวลำภู นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี สตูล สงขลา กรุงเทพฯ

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่

1) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ในแต่ละจังหวัด ได้แก่ เจ้าหน้าที่การเงิน 1 คน เจ้าหน้าที่ดูแลเงินแต่ละประเภท 5 คน (ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดูแลเงินเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวกรณีฉุกเฉิน และ ผู้มีรายได้น้อย) และเจ้าหน้าที่ทำเรื่องการประชุม 1 คน

2) ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยใช้หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-stage Sampling) จาก 16 จังหวัดที่มีผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ได้แก่ สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ ชัยนาท เชียงราย เชียงใหม่ ขอนแก่น หนองบัวลำภู นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี สตูล สงขลา กรุงเทพฯ โดยแต่ละชั้นจะใช้วิธีการสุ่มที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายในขั้นสุดท้าย รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามพื้นที่จากทั้งหมด 16 จังหวัดที่มีผู้ใช้งานระบบ พม. Smart แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เมื่อได้แบ่งพื้นที่ตามภูมิภาคแล้ว ใช้ภูมิภาคเป็นกลุ่ม Cluster เพื่อกำหนดการเลือกจังหวัดเป้าหมาย โดยจะใช้เกณฑ์การคัดเลือกจังหวัดตัวแทนจากจังหวัดที่ดำเนินงานในโครงการพัฒนาระบบ พม. Smart ทั้งเฟส 1 และเฟส 2 โดยจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการในเฟส 1 ประกอบไปด้วย จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ และชัยนาท และเฟส 2 จังหวัดทดลองเพิ่มขึ้นอีก 10 จังหวัดได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ กาญจนบุรี หนองบัวลำภู ขอนแก่น สตูล และสงขลา ตามความพร้อมของจังหวัดในการใช้งานระบบ พม. Smart โดยภาคเหนือ เลือกจังหวัดพิษณุโลก และสุโขทัย เป็นตัวแทนเนื่องจากเป็น 2 จังหวัดนำร่องในการพัฒนาระบบ พม. Smart รวมถึงเป็นจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบ พม. Smart ในเฟส 1 ภาคกลาง เลือกจังหวัดชัยนาท และนครปฐม เป็นตัวแทนเนื่องจากเป็นจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบ พม. Smart ในเฟส 1 และ เฟส 2 ตามลำดับ ภาคใต้ เลือกจังหวัดสตูล และสงขลา เป็นตัวแทนเนื่องจากเป็นจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบ พม. Smart ในเฟส 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลือกจังหวัดขอนแก่น เป็นตัวแทนเนื่องจากเป็นจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบ พม. Smart ในเฟส 2

ขั้นตอนที่ 3 เลือกกลุ่มเป้าหมายจากแต่ละจังหวัดที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยกลุ่มเป้าหมายที่เลือกจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (1) ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ที่ผ่านการอบรมวิธีการใช้งานระบบ พม. Smart และ (2) ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ยังคงมีสถานะเป็นผู้ใช้งานระบบในปัจจุบันที่ส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ พม. Smart

7.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายการพัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลในระดับประเทศ ใช้วิธีการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ซึ่งเป็นการประเมินความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการ

โดยทำการพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าโครงการที่พิจารณามีความเหมาะสมที่จะลงทุนหรือไม่ โดยใช้ผลกระทบในอดีตเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 องค์ประกอบ คือ ผลประโยชน์ และ ต้นทุน จึงใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยแบบสอบถามเป็น 2 ชุด ดังนี้

- 1) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ภายในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ
- 2) ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart

7.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) เก็บข้อมูลจากสมุดบันทึกประจำวันรับ-จ่ายของโครงการ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน
- 2) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาผ่านระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (ระบบเดิม) และระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (ระบบใหม่) หรือ พม. Smart เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลประโยชน์

7.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินความคุ้มค่าของระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) เป็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการประเมินโครงการโดยใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : BCR) และการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) จากอัตราส่วนลดที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้กำหนดอัตราคิดลด(Discount rate) เท่ากับ ร้อยละ 3.4 ⁽¹²⁾ และกำหนดอายุโครงการเท่ากับ 5 ปี โดยสมมติว่ามีผลตอบแทนเริ่มตั้งแต่ปีที่ 1 ดังมีรายละเอียดการวิเคราะห์ต้นทุน และผลประโยชน์ ต่อไปนี้

1) วิธีการวิเคราะห์ต้นทุน

การวิเคราะห์ต้นทุนของระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) สามารถจำแนกได้เป็นสองส่วน คือ ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost) และต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost) แบ่งเป็น ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-time Cost) และ ต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs) รายละเอียด ดังนี้

(1) ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost)

- อุปกรณ์ในการประมวลผล (Data Processing Equipment) (ค่าเช่า Laptop)
- อุปกรณ์ระบบ (Equipment) (ค่าเช่า Server)

(2) ต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost)

(2.1) ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-time Cost)

- ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ (วิดีโอแนะนำระบบ พม. Smart)

- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบ (วิเคราะห์ผังกระแสข้อมูล จัดเก็บข้อมูล การใช้งานระบบ พม. Smart)

(2.2) ต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs)

- ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์สำนักงาน (ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าถ่ายเอกสาร)
- ค่าตอบแทน (ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิเคราะห์ข้อมูล)
- เงินเดือนบุคลากร (เงินเดือนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง)
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่าพาหนะเดินทาง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก)

ตาราง 7.2 การประมาณต้นทุนของโครงการ

รายการ	ตัวชี้วัด	วิธีการประเมิน
1. ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost)		
- อุปกรณ์ในการประมวลผล (Data Processing Equipment)	ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	มูลค่าตลาด
- อุปกรณ์ระบบ (Equipment)		
2. ต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost)		
2.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-time Cost)		
- ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	มูลค่าตลาด
- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบ		
2.2 ต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs)		
- ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์สำนักงาน	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	มูลค่าตลาด
- ค่าตอบแทน		มูลค่าตลาด
- เงินเดือนบุคลากร		ปันส่วน
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง		มูลค่าตลาด

การประเมินค่าทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่นำมาใช้ในการลงทุนระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) ในส่วนที่สามารถนับเป็นต้นทุนได้นั้นจะใช้ราคาคงที่หรือราคาที่แท้จริง (Constant or Real prices) โดยต้นทุนพิจารณาจากค่าใช้จ่ายจริงที่ใช้ในการลงทุน

ต้นทุนที่นำมาใช้ในการประเมินมาจาก สมุดบันทึกประจำวันรับ-จ่ายของโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม รายการต้นทุนที่นำมาพิจารณา ประกอบด้วย

ตาราง 7.3 รายการประเมินมูลค่าต้นทุน (ข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566)

รายการต้นทุน	ราคา (บาท)	รายการ
1. ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost)		
- อุปกรณ์ในการประมวลผล (Data Processing Equipment)	111,770	- Laptop

รายการต้นทุน	ราคา (บาท)	รายการ
- อุปกรณ์ระบบ (Equipment)	200,000	- Server
2. ต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost)		
2.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-time Cost)		
- ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์	597,900	- วีดีโอแนะนำระบบ พม. Smart, Standy, rollup
- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนา ระบบ	2,738,090	- วิเคราะห์ผังกระแสข้อมูล, จัดเก็บข้อมูล การใช้งานระบบฯ
2.2 ต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs)		
- ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์สำนักงาน	151,151.14	- ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าถ่ายเอกสาร เป็นต้น
- ค่าตอบแทน	1,682,500.00	- ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิเคราะห์ ข้อมูล
- เงินเดือนบุคลากร	2,738,700.00	- เงินเดือนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	5,206,583.14	- ค่าพาหนะเดินทาง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก เป็นต้น

ตาราง 7.4 การประเมินมูลค่าต้นทุนเวลาของบุคลากร

รายการ	ต้นทุนเวลาที่สามารถประหยัดได้ (บาทต่อคน)	
	ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart (พม.)	ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart (อพม.)
ต้นทุนเวลาต่อวัน	959.31	345
ต้นทุนเวลาต่อชั่วโมง	119.91	43.13
ต้นทุนเวลาต่อนาที	2	0.72

หมายความว่า หากสามารถประหยัดเวลาจากการทำงาน 1 นาที ผู้ปฏิบัติงานจะสามารถนำเวลาที่เพิ่มขึ้นไปทำงานอื่น ๆ เพื่อองค์กรได้เพิ่มเติม ซึ่งคิดเป็นมูลค่านาทีละ 2 บาท และ 0.72 บาท สำหรับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart (พม.) และ ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart (อพม.) ตามลำดับ

2) วิธีการวิเคราะห์ผลประโยชน์

ในการวิเคราะห์ผลประโยชน์ของโครงการครั้งนี้เป็นไปได้ค่อนข้างยากในการพิจารณาผลประโยชน์ในรูปตัวเงินดังกรณีการพิจารณาในลักษณะโครงการอื่น ๆ ที่มีผลกำไร หรือรายรับเป็นเป้าหมายการดำเนินการ การพิจารณาทั้งผลประโยชน์ของการศึกษาครั้งนี้จึงจำแนกเป็นประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) และผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits)

- เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน (ลดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับ อพม. และลดเวลาการทำงานสำหรับ พม.)
- ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (ลดระยะเวลาเดินทางนำส่งข้อมูลผู้ประสบปัญหา)
- ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล (ค่าเดินทาง ค่าโทรศัพท์ ค่า Internet ค่ากระดาษ ค่าถ่ายเอกสาร)

(2) ผลประโยชน์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Benefits)

- ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล (ข้อมูลถูกต้อง เชื่อถือได้ มีการแจ้งเตือนข้อมูลผิดพลาด ข้อมูลจัดเก็บเป็นระบบ ลดข้อผิดพลาดของข้อมูล)
- ระบบโดยรวมลดการใช้กระดาษ ที่ต้องผลิตจากต้นไม้และใช้พลังงานทำให้เกิดภาวะคาร์บอน (ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยังไม่ประเมินในครั้งนี)

ตาราง 7.5 การประมาณผลประโยชน์ของโครงการ

รายการ	ตัวชี้วัด	วิธีการประเมิน
1. ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits)		
- เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน	เวลาที่ลดลง	ค่าเสียโอกาสของเวลา
- ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน		
- ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	มูลค่าตลาด
2. ผลประโยชน์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Benefits)		
- ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล	คะแนนความพึงพอใจ	สำรวจความคิดเห็น

การประเมินผลประโยชน์ของโครงการ จะใช้ราคาคงที่หรือราคาที่แท้จริงเช่นเดียวกับการประเมินต้นทุน โดยพิจารณาจากราคาตลาด แต่เนื่องจากการประเมินผลประโยชน์ในครั้งนี้เป็นการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานของภาครัฐบาล เป็นหน่วยงานราชการที่ไม่แสวงหากำไร ดังนั้นผลตอบแทนในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม.Smart) จึงไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้จากการลงทุน ดังนั้น ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการพัฒนาระบบให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม.Smart) จะปรากฏอยู่ในรูปผลประโยชน์ทางตรงในส่วนที่เป็นผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) และผลประโยชน์ทางอ้อม ที่เป็นผลประโยชน์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Benefits)

การประมาณค่าผลประโยชน์ที่จับต้องไม่ได้ ได้เลือกวิธีการระบุค่าลำดับคะแนนผลประโยชน์ ผ่านการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาผ่านระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (ระบบเดิม) และระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (ระบบใหม่) หรือ พม. Smart ซึ่งเป็นการประเมินผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม แบ่งเกณฑ์พิจารณาดังต่อไปนี้

$$\text{ความพึงพอใจมากที่สุด} = \text{ให้ผลประโยชน์มากที่สุด} \quad (5 \text{ คะแนน})$$

ความพึงพอใจมาก	=	ให้ผลประโยชน์มาก	(4 คะแนน)
ความพึงพอใจปานกลาง	=	ให้ผลประโยชน์ปานกลาง	(3 คะแนน)
ความพึงพอใจน้อย	=	ให้ผลประโยชน์น้อย	(2 คะแนน)
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	=	ให้ผลประโยชน์น้อยที่สุด	(1 คะแนน)

ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก ที่ได้รับจากโครงการพัฒนาระบบให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) เป็นต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ คือ ต้นทุนเวลาที่สามารถประหยัดได้ (Time saving cost)

การคำนวณต้นทุนเวลาที่สามารถประหยัดได้จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) จะแปลงค่าคะแนนจากการระบุความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ จาก 5 เกณฑ์ที่ได้กำหนด ทำโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ภายในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ และผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ประเมินค่าออกมา หากคะแนน 5 จะคิดเป็น 100 เปอร์เซนต์ นั่นคือ ระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) สามารถช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด คิดเป็นมูลค่าเงินเทียบกับต้นทุนเวลาต่อวันที่ โดยการคำนวณต้นทุนเวลาของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ภายในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ ซึ่งได้รับเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนจากการทำงาน กำหนดเงินเดือนเฉลี่ยจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร เท่ากับ 21,145.60 บาทต่อเดือน (13) และ ผู้ใช้งานระบบ พม. Smart กำหนดเงินเดือนเฉลี่ย 345 บาทต่อวัน และสัดส่วนคะแนนอื่นใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์เรียงลงมา

เมื่อทำการประมาณค่าต้นทุนและผลประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแล้ว จะนำค่าที่ได้วิเคราะห์ความคุ้มค่าต่อไป

3) เกณฑ์การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์

ทำการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) โดยใช้เกณฑ์วัดความคุ้มค่าของการลงทุน (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) ดังนี้

- (1) วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV) เป็นเครื่องมือในการประเมิน
- (2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C Ratio)

ในการประเมินความคุ้มค่านั้น จะดูว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเป็นเท่าไรซึ่งถ้ามากกว่า 1 หมายถึงผลประโยชน์มากกว่าต้นทุน แสดงให้เห็นว่าควรลงทุนในโครงการนี้ และถ้าน้อยกว่า 1 แสดงให้เห็นถึงความไม่คุ้มค่าในการลงทุน

7.3.6 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน หรือผลลัพธ์นั้นว่ามีความมั่นคง ไม่อ่อนไหว ได้ผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือและมีความถูกต้อง แต่หากผลลัพธ์ที่ได้ แตกต่างไปจากเดิมมากจะทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความน่าเชื่อถือและความ ถูกต้องของผลการวิเคราะห์ที่ได้มาก่อนหน้านี้ ในกรณีนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความอ่อนไหวแบบทางเดียว (One-way Sensitivity Analysis) คือ การวิเคราะห์ว่าหากมีปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงแล้วจะทำให้ผลการศึกษเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด เช่น ถ้าต้นทุนเทคโนโลยีถูกลง

จะส่งผลต่อความคุ้มค่าอย่างไร หรือถ้าอัตราคิดลดเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน หรือระยะเวลาการคืนทุนอย่างไร การวิเคราะห์ความอ่อนไหวครั้งนี้ พิจารณาสถานะที่ยังคงรักษาความคุ้มค่าของโครงการตามที่คาดหวังไว้ได้หรือไม่ จากการเปลี่ยนแปลงอัตราคิดลด (Discount rate) ในช่วงร้อยละ 3-12^(4, 12, 14-25) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในช่วงอัตราคิดลดที่นิยมนำมาใช้วิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ จึงเป็นผลให้นำมาใช้ในการวิเคราะห์

7.3.7 ผลการประเมินต้นทุนและผลประโยชน์

การประเมินต้นทุน-ผลประโยชน์ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลสรุปต้นทุนของโครงการ (Cost) 2) ข้อมูลสรุปผลประโยชน์ (Benefit)

1. ผลการประเมินต้นทุนโครงการ

ต้นทุนโครงการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost) ประกอบด้วย 1) อุปกรณ์ในการประมวลผล (Data Processing Equipment) เป็นเงิน 111,770.00 บาท 2) อุปกรณ์ระบบ (Equipment) เป็นเงิน 200,000 บาท รวมต้นทุนลงทุนสุทธิ เป็นเงิน 311,770.00 บาท และต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost) ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-times Cost) ประกอบด้วย

- 1) ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นเงิน 597,900.00 บาท
- 2) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบ เป็นเงิน 2,738,090.00 บาท รวมต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียวสุทธิ เป็นเงิน 3,335,990.00 บาท และต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs) ประกอบด้วย
 - 2.1) ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์สำนักงาน เป็นเงิน 151,151.14 บาท
 - 2.2) ค่าตอบแทน เป็นเงิน 1,682,500.00 บาท
 - 2.3) เงินเดือนบุคลากร เป็นเงิน 2,738,700.00 บาท
 - 2.4) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นเงิน 5,206,583.14 บาท

รวมต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีกสุทธิ เป็นเงิน 9,778,934.28 บาท เพราะฉะนั้นจะได้ว่าต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost) เป็นเงิน 13,114,924.28 บาท ดังนั้น ผลการประเมินต้นทุนรวมสุทธิของโครงการ (Total Costs) เป็นเงิน 13,426,694.28 บาท แสดงได้ตามตาราง 7.6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 7.3 การประเมินต้นทุนโครงการ (ข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1. ต้นทุนการลงทุน (Capital Cost)	
- อุปกรณ์ในการประมวลผล (Data Processing Equipment)	111,770.00
- อุปกรณ์ระบบ (Equipment)	200,000.00
รวมต้นทุนลงทุนสุทธิ	311,770.00
2. ต้นทุนดำเนินการ (Operating Cost)	
2.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (One-time Cost)	
- ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์	597,900.00
- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบ	2,738,090.00

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
รวมต้นทุนที่เกิดขึ้นครั้งเดียวสุทธิ	3,335,990.00
2.2 ต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีก (Recurring Costs)	
- ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์สำนักงาน	151,151.14
- ค่าตอบแทน	1,682,500.00
- เงินเดือนบุคลากร	2,738,700.00
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	5,206,583.14
รวมต้นทุนที่เกิดขึ้นซ้ำอีกสุทธิ	9,778,934.28
รวมต้นทุนดำเนินการสุทธิ	13,114,924.28
ต้นทุนรวมสุทธิของโครงการ (Total Costs)	13,426,694.28

2. ผลการประเมินผลประโยชน์โครงการ

1) ผลประโยชน์โครงการในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม.

ผลประโยชน์โครงการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) *เพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงาน* โดยจังหวัดสุโขทัยมีมูลค่าผลประโยชน์ในด้านความเร็วในการปฏิบัติงานมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 4.47 บาทต่อเคส รองลงมา คือ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยนาท คิดเป็นมูลค่า 3.40 บาทต่อเคส และ 1.89 บาทต่อเคส ตามลำดับ 2) *ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน* จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลประโยชน์ในการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 92.18 บาทต่อเคส รองลงมาคือ จังหวัดสตูล และ จังหวัดพิษณุโลก คิดเป็นมูลค่า 75.11 บาทต่อเคส และ 63.60 บาทต่อเคส ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีมูลค่าผลประโยชน์ในการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานน้อยที่สุดคือจังหวัดขอนแก่น คิดเป็นมูลค่า 8.71 บาทต่อเคส 3) *ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล* จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลประโยชน์ในการลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 269.33 บาทต่อเคส รองลงมาคือ จังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดสุโขทัย คิดเป็นมูลค่า 151.45 บาทต่อเคส และ 109.01 บาทต่อเคส ตามลำดับ และ ผลประโยชน์ที่จับไม่ได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งจังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดที่ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 39.68 บาทต่อเคส รองลงมาคือ จังหวัดขอนแก่น และ จังหวัดพิษณุโลก คิดเป็นมูลค่า 37.95 บาทต่อเคส และ 37.38 บาทต่อเคส ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผลประโยชน์รวมสุทธิมากที่สุดคือ จังหวัดสงขลา คิดเป็นมูลค่า 394.54 บาทต่อเคส รองลงมาคือจังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดสุโขทัย คิดเป็นมูลค่า 251.86 บาทต่อเคส และ 160.45 บาทต่อเคส ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีผลประโยชน์รวมสุทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดขอนแก่น คิดเป็นมูลค่า 7.74 บาทต่อเคส

ตาราง 7.4 การประเมินผลประโยชน์โครงการแต่ละจังหวัดในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม.

รายการ	ประมาณการผลประโยชน์ของโครงการ (บาทต่อเคส)						
	สุโขทัย	พิษณุโลก	นครปฐม	ชัยนาท	ขอนแก่น	สงขลา	สตูล
1. ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits)							
- เพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงาน	4.47	(0.57)	(4.29)	1.89	3.40	(2.46)	(0.28)

รายการ	ประมาณการผลประโยชน์ของโครงการ (บาทต่อเคส)						
	สุขุทัย	พิษณุโลก	นครปฐม	ชัยนาท	ขอนแก่น	สงขลา	สตูล
- ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	11.17	63.60	24.23	18.46	8.71	92.18	75.11
- ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล	109.01	151.45	79.03	(1.57)	(42.32)	269.33	23.83
รวมผลประโยชน์ที่จับต้องได้	124.64	214.47	98.96	18.78	(30.21)	359.05	98.66
2. ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits)							
- ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูล	35.81	37.38	35.91	39.68	37.95	35.49	36.49
รวมผลประโยชน์ที่นับได้ยาก	35.81	37.38	35.91	39.68	37.95	35.49	36.49
รวมผลประโยชน์ทั้งหมด	160.45	251.86	134.87	58.45	7.74	394.54	135.15

สำหรับผลประโยชน์รวมทั้งหมดของโครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม. ปี พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570 โดยผลประโยชน์ของโครงการกำหนดให้เริ่มเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2566 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นมูลค่า 0.06 บาทต่อเคส 2) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการทำงานที่รวดเร็วขึ้น คิดเป็นมูลค่า 7.87 บาทต่อเคส 3) ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าโทรศัพท์ คิดเป็นมูลค่า 15.79 บาทต่อเคส และผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 7.01 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2566 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากร้อยละจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ที่เกิดขึ้นจริง 7 จังหวัด (พิษณุโลก สุโขทัย ขอนแก่น นครปฐม สตูล สงขลา และชัยนาท) ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2566 ต่อจำนวนการยื่นขอรับเงินช่วยเหลือทั้งหมดใน 7 จังหวัด

ในปี พ.ศ. 2567 ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2567 คิดเป็นมูลค่า 0.15 บาทต่อเคส 2) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการทำงานที่รวดเร็วขึ้น คิดเป็นมูลค่า 20.96 บาทต่อเคส 3) ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าโทรศัพท์ คิดเป็นมูลค่า 42.05 บาทต่อเคส และ ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2567 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 18.65 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2567 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ร้อยละ 50 ของจำนวนเคสทั้งหมดใน 7 จังหวัด เนื่องจากเป็นช่วงระยะกลางของการเปลี่ยนผ่านจากการใช้งานด้วยกระดาษแบบเดิมเป็นการใช้งานผ่านระบบสารสนเทศ พม. Smart

ในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 คิดเป็นมูลค่า 0.31 บาทต่อเคส 2) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการทำงานที่รวดเร็วขึ้น คิดเป็นมูลค่า 41.92 บาทต่อเคส 3) ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่

ลดลงจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าโทรศัพท์ คิดเป็นมูลค่า 84.11 บาทต่อเคสและ ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 37.31 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ร้อยละ 100 ของจำนวนเคสทั้งหมดใน 7 จังหวัด

ตาราง 7.5 การประเมินผลประโยชน์โครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ใช้งานระบบ พม. Smart เช่น อพม. ปี พ.ศ. 2565-พ.ศ. 2570

รายการ	ประมาณการผลประโยชน์ของโครงการ (บาทต่อเคส)					
	2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits)						
- เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน	-	0.06	0.15	0.31	0.31	0.31
- ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	-	7.87	20.96	41.92	41.92	41.92
- ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล	-	15.79	42.05	84.11	84.11	84.11
รวมผลประโยชน์ที่จับต้องได้	-	23.72	63.17	126.34	126.34	126.34
2. ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits)						
- ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูล	-	7.01	18.65	37.31	37.31	37.31
รวมผลประโยชน์ที่นับได้ยาก	-	7.01	18.65	37.31	37.31	37.31
รวมผลประโยชน์ทั้งหมด	-	30.73	81.82	163.64	163.64	163.64

2) ผลประโยชน์โครงการในมุมมองผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ เช่น นักสังคมสงเคราะห์

สำหรับผลประโยชน์รวมทั้งหมดของโครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570 โดยผลประโยชน์ของโครงการกำหนดให้เริ่มเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2566 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นมูลค่า 2.96 บาทต่อเคส 2) ลดปริมาณกระดาษ ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการลดการใช้กระดาษในปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นมูลค่า 0.58 บาทต่อเคส และ ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 19.82 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2566 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากร้อยละจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ที่เกิดขึ้นจริง 7 จังหวัด (พิษณุโลก สุโขทัย ขอนแก่น นครปฐม สตูล สงขลา และชัยนาท) ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2566 ต่อจำนวนการยื่นขอรับเงินช่วยเหลือทั้งหมดใน 7 จังหวัด

ในปี พ.ศ. 2567 ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2567 คิดเป็นมูลค่า 7.87 บาท

ต่อเคส 2) ลดปริมาณกระดาษ ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการลดการใช้กระดาษในปี พ.ศ. 2567 คิดเป็นมูลค่า 1.55 บาทต่อเคส และ ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2567 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 52.76 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2567 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ร้อยละ 50 ของจำนวนเคสทั้งหมดใน 7 จังหวัด เนื่องจากเป็นช่วงระยะกลางของการเปลี่ยนผ่านจากการใช้งานด้วยกระดาษแบบเดิมเป็นการใช้งานผ่านระบบสารสนเทศ พม. Smart

ในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits) ประกอบด้วย 1) เพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ในด้านความเร็วในการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 คิดเป็นมูลค่า 15.74 บาทต่อเคส 2) ลดปริมาณกระดาษ ผลประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ลดลงจากการลดการใช้กระดาษในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 คิดเป็นมูลค่า 3.10 บาทต่อเคส และ ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits) ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูล ซึ่งในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อมีประสิทธิภาพของข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 105.52 บาทต่อเคส ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2570 พิจารณาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากจำนวนผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ร้อยละ 100 ของจำนวนเคสทั้งหมดใน 7 จังหวัด

ตาราง 7.6 การประเมินผลประโยชน์โครงการที่คาดว่าจะได้รับในมุมมองผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ พม. Smart ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2565 – พ.ศ. 2570

รายการ	ปี พ.ศ.					
	2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ผลประโยชน์ที่จับต้องได้ (Tangible Benefits)						
- เพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงาน	-	2.96	7.87	15.74	15.74	15.74
- ลดปริมาณกระดาษ	-	0.58	1.55	3.10	3.10	3.10
รวมผลประโยชน์ที่จับต้องได้	-	3.54	9.42	18.84	18.84	18.84
2. ผลประโยชน์ที่นับได้ยาก (Intangible Benefits)						
- ผู้ใช้งานระบบพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของข้อมูล	-	19.82	52.76	105.52	105.52	105.52
รวมผลประโยชน์ที่นับได้ยาก	-	19.82	52.76	105.52	105.52	105.52
รวมผลประโยชน์ทั้งหมด	-	23.35	62.18	124.36	124.36	124.36

7.3.8 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ต้นทุนโครงการ ประกอบด้วยต้นทุนที่เกิดขึ้นเมื่อเริ่มโครงการครั้งแรก เป็นต้นทุนที่ลงทุนครั้งแรก ครั้งเดียวหรือเรียกว่าต้นทุนลงทุนหรือต้นทุนคงที่ ซึ่งมีมูลค่า 3,335,990.00 บาท และต้นทุนค่าดำเนินงาน ทั้งหมดของโครงการตลอดอายุโครงการ 5 ปี มีมูลค่า 19,989,194.28 บาท

2. ผลตอบแทนของการลงทุนในการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) ตลอดอายุโครงการ 5 ปี มีมูลค่าเท่ากับ 44,790,325.66 บาท

3. ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง แสดงค่าของ NPV และ B/C Ratio ในกรณีที่อัตราคิดลดเท่ากับ 3.40 % ซึ่งส่งผลของค่าดังกล่าวสามารถ สรุปได้ดังนี้

$$\text{ค่า NPV} = 20,257,379.31 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่า B/C Ratio} = 2.18 \text{ เท่า}$$

1) มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการลงทุนพัฒนาในระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) (NPV) มีค่าเท่ากับ 20,257,379.31 บาท โดยเกณฑ์การตัดสินใจมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ จะใช้เกณฑ์ในการพิจารณา คือ ถ้ามูลค่าปัจจุบัน (NPV) มีค่าเป็นบวก จะยอมรับโครงการ หรือ ถ้ามูลค่าปัจจุบัน (NPV) มีค่าเป็นลบ จะปฏิเสธรับโครงการ จากการคำนวณในแบบจำลองแสดงให้เห็นว่าค่า NPV ที่ได้ มีค่ามากกว่า 0 หรือเป็นบวกแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) มีอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นแล้ว

2) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C Ratio) มีค่าเท่ากับ 2.18 ซึ่งการที่โครงการจะเป็นที่ยอมรับว่าเหมาะสมแก่การลงทุนนั้น มูลค่าของผลตอบแทนที่ได้หักลดแล้ว ควรจะมากกว่ามูลค่าของค่าใช้จ่ายที่ได้หักลดแล้ว ซึ่งจากการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) พบว่ามีค่า B/C Ratio มากกว่า 1 ณ ระดับอัตราคิดลดที่ร้อยละ 3.40 หมายความว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการที่คิดเป็นมูลค่าปัจจุบันเป็น 2.18 เท่า แสดงว่าโครงการนี้มีผลตอบแทนคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ ดังนั้นจึงเป็นโครงการที่น่าลงทุนเป็นอย่างมาก

4. การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของแบบจำลอง จากผลการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการลงทุนพัฒนาในระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (พม. Smart) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์การตัดสินใจลงทุน จึงต้องมีการวิเคราะห์ความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการ ซึ่งการวิเคราะห์การอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ของโครงการ พิจารณากรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตราคิดลด (Discount rate) ในช่วงร้อยละ 3 – ร้อยละ 12 แบ่งออกเป็น 4 กรณี ดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 3 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง แสดงค่าของ NPV และ B/C Ratio ในกรณีที่อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 3 สรุปได้ดังนี้

$$\text{ค่า NPV} = 20,742,893.53 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่า B/C Ratio} = 2.19 \text{ เท่า}$$

กรณีที่ 2 อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 6 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง แสดงค่าของ NPV และ B/C Ratio ในกรณีที่อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 6 สรุปได้ดังนี้

$$\text{ค่า NPV} = 17,377,914.13 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่า B/C Ratio} = 2.14 \text{ เท่า}$$

กรณีที่ 3 อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 9 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง แสดงค่าของ NPV และ B/C Ratio ในกรณีที่อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 9 สรุปได้ดังนี้

ค่า NPV = 14,574,391.02 บาท

ค่า B/C Ratio = 2.10 เท่า

กรณีที่ 4 อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 12 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง แสดงค่าของ NPV และ B/C Ratio ในกรณีที่อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 12 สรุปได้ดังนี้

ค่า NPV = 12,228,292.84 บาท

ค่า B/C Ratio = 2.05 เท่า

ตาราง 7.7 สรุปผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการดำเนินโครงการ

เกณฑ์การประเมินโครงการ	NPV	B/C Ratio
1. อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 3	20,742,893.53	2.19
2. อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 6	17,377,914.13	2.14
3. อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 9	14,574,391.02	2.10
4. อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 12	12,228,292.84	2.05

บรรณานุกรม

1. ศิรินันท์ ปริญา, ยะพันธ์ นันไชย. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ กรณีศึกษาการลงทุนสร้างโรงงานให้เช่า. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2562.
2. ภาณุพงศ์ ต.ประเสริฐ. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานประชุม คณะกรรมการประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ แบบใช้กระดาษ เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2564.
3. จุฑารัตน์ รุ่งวารินทร์. การพัฒนาระบบประเมินความคุ้มค่าสำหรับระบบการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2559.
4. สวรรยา วิทยาโรจน์วงศ์. การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการลงทุนในระบบติดตามทางศุลกากร ภายใต้เทคโนโลยีอีบล็อก ในเขตปลอดอากร. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2564.
5. AWS. เว็บแอปพลิเคชันคืออะไร.
6. AWS. Python คืออะไร.
7. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม [อินเทอร์เน็ต]. 2566 จาก <http://tpso-10.m-society.go.th/index.php/th/>.
8. AppMaster. PostgreSQL คืออะไร.
9. องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ. URL (Uniform Resource Locator). 2021.
10. Nipa.Cloud. ทำความรู้จัก "Load Balancer" ตัวช่วยสำคัญ จัดการระบบเซิร์ฟเวอร์. 2022.
11. w4. Reverse Proxy.
12. กนิกันต์ กล้าหาญ. แบบจำลองการประเมินทางเศรษฐศาสตร์ของการลงทุนโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษาหน่วยงานของมหาวิทยาลัยของรัฐ. 2555.
13. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาสที่ 4 : ตุลาคม - ธันวาคม 2565. 2565.
14. กฤตภาส ศุภกรมงคล. การศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจในการจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำมันดีเซลจากชีวมวลประเภทเศษไม้. 2554.
15. กัญญ์พิชญา รัตนชัยวรพล. ศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนก่อสร้างคอนโดมิเนียมบริเวณแนวเส้นทางรถไฟฟ้า BTS ตั้งแต่สถานีพร้อมพงษ์ถึงสถานีอนามัย. 2554.
16. ัญญชล ันยาสิริ. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการศูนย์ผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. 2555.
17. กฤตภาส มงคลดำรงกุล. การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยจากกรุงเทพมหานคร. 2554.
18. วราสา ตันยาตพรชัย, พิษณุวัฒน์ ทวีวัฒน์. การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโรงเรียนอนุบาลสองภาษาในอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. 2562.
19. สุดกมล คำหงษ์. การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนสร้างลานจอดรถบรรทุกของบริษัท เอเอเอ ทรานสปอร์ต จำกัด ที่จังหวัดระยอง. 2561.
20. วรท มงคลปัญญา. การศึกษาความเป็นไปได้ของอุตสาหกรรมรีไซเคิลทองคำจากเศษซากชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์. 2562.

21. Douglas Robinson. Connecting remote coastal communities – An evaluation of the economic feasibility of a RoRo ferry between Reykjavik and 'Isafjörður in Iceland. 2023.
22. Sulma Vanessa Souza. Economic viability for deploying hydroponic system in emerging countries: A differentiated risk adjustment proposal. 2019.
23. Anderson Rocha Amaral. Economic Feasibility Assessment of the Thermal Catalytic Process of Wastes: Açai Seeds (*Euterpe oleracea*) and Scum from Grease Traps. 2022.
24. พินิจนันท์ สามาอาพัฒน์ การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร. 2558.
25. ธนวัฒน์ ชูวัน. การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ต่อการนำระบบไร้กระดาษ (Paperless) มาใช้ในบริษัท พี.ซี.ทาคาซิม่า (ประเทศไทย) จำกัด. 2563.

บทที่ 8

การประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้งานระบบ พม. Smart

8.1 บทนำ

การใช้งานระบบ พม. Smart ใน 16 จังหวัดนาร่อง มีการใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบันทึกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม การวินิจฉัย และการส่งต่อข้อมูลไปยังระบบส่วนกลาง ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาปรับปรุงระบบ เพื่อให้มีความสะดวกแก่ผู้ใช้งานมากขึ้น แต่ปัญหาด้านการใช้งานระบบ ยังคงเป็นอุปสรรคในการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้งานระบบ พม. Smart ในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่เกี่ยวข้องกับหน้าจอการใช้งาน คำศัพท์ ประสิทธิภาพ ความสามารถของระบบ และภาพรวมในการใช้งานระบบ ที่สามารถส่งเสริมการทำงานของผู้ใช้งานได้มากขึ้นเพียงใด เพื่อใช้ระบุประสิทธิผล และคุณลักษณะที่เป็นปัญหาอุปสรรคหรือประโยชน์ที่จะสามารถพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานได้ต่อไป

8.2 ขั้นตอน และวิธีการศึกษา

ในการประเมินหน้าจอการใช้งานระบบ พม. Smart ครั้งนี้ คัดเลือก 4 จังหวัดจาก 16 จังหวัดนาร่อง เป้าหมาย จำนวน 150 คนต่อจังหวัด โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงกับผู้ที่เคยใช้งานระบบ พม. Smart หรือ อย่างน้อยผ่านการอบรมในระบบ พม. Smart รวมทั้งสิ้น 600 คน เป็นการประเมินผ่านเครื่องมือ QUIS ในการศึกษาคำครั้งนี้เป็นการประเมินหน้าจอสำหรับผู้ใช้งาน โดยเป็นการประเมินผ่านเครื่องมือ QUIS (Questionnaire of User Interface Satisfaction)^(1, 2) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน application ต่าง ๆ ที่ได้รับความเชื่อถือ โดยแบบประเมิน QUIS⁽³⁾ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดคะแนนตามความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ใช้หรือผู้ทดสอบระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์” โดยขอบเขตของการประเมินนี้จะครอบคลุม 5 ส่วน ได้แก่

8.2.1 หน้าจอการใช้งาน การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ การเน้นข้อความบนหน้าจอ การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอ และลำดับการจัดเรียงหน้าจอ สามารถอ่านเข้าใจง่าย และชัดเจน

8.2.2 คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ คำศัพท์ต่าง ๆ สอดคล้องกับระบบ เกี่ยวข้องกับสายงานของผู้ใช้ ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอเข้าใจง่ายและชัดเจน รวมถึงข้อความการแจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งาน

8.2.3 การเรียนรู้การใช้งาน การเรียนรู้การใช้ คุณสมบัติใหม่ในระบบ ชื่อและคำสั่ง และข้อความแนะนำการใช้งานในระบบสามารถใช้งานระบบได้อย่างเข้าใจและรวดเร็ว

8.2.4 ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ ความเร็วของระบบ ความน่าเชื่อถือ สามารถแก้ไข ปัญหาและข้อผิดพลาดในการทำงานได้ง่าย รวมถึงความต้องการการใช้งานถูกนำมาพิจารณาปรับปรุงการใช้งานในระบบเสมอ

8.2.5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ ภาพรวมของระบบ ความพึงพอใจในการใช้ สามารถส่งเสริมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ตารางแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เป็นต้น

8.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 600 คน จาก 4 จังหวัดนำร่องในการใช้งานระบบ พม. Smart ได้แก่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำมาแจกแจงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ดังนี้

8.3.1 จังหวัดที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกอำเภอเมือง จำนวน 482 คน คิดเป็นร้อยละ 80.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยจังหวัดชัยนาท จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภายนอกอำเภอเมือง ส่วนจังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่อำเภอเมืองและอำเภออื่น ๆ มีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดชัยนาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่อำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองชัยนาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาท และพักอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในจังหวัดชัยนาท

จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่อำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 90.67 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ และพักอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่อำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองขอนแก่น จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่น และพักอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่อำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองสมุทรปราการ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 90.67 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในจังหวัดสมุทรปราการ และอาศัยอยู่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในจังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 8.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	อำเภอเมือง		นอกอำเภอเมือง		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	30	20.00	120	80.00	150	100.00
เชียงใหม่	14	9.33	136	90.67	150	100.00
ขอนแก่น	60	40.00	90	60.00	150	100.00
สมุทรปราการ	14	9.33	136	90.67	150	100.00
รวมทั้งสิ้น	118	19.67	482	80.33	600	100.00

8.2.2 เพศ

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 34.67 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ในทุกจังหวัดมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดชัยนาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 54.67 และเพศชาย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 45.33

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด และเพศหญิง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

จังหวัดขอนแก่น มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด และเพศหญิง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00

จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.67 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด และเพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 79.33

ตาราง 8.2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

จังหวัด	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	68	45.33	82	54.67	150	100.00
เชียงใหม่	70	46.67	80	53.33	150	100.00
ขอนแก่น	39	26.00	111	74.00	150	100.00
สมุทรปราการ	31	20.67	119	79.33	150	100.00
รวมทั้งสิ้น	208	34.67	392	65.33	600	100.00

8.2.3 อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 45.83 ปี อายุต่ำสุด 17 ปี และอายุสูงสุด 78 ปี จังหวัดสมุทรปราการมีอายุเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถามสูงสุด 49.81 ปี ถัดลงมาคือ จังหวัดขอนแก่นมีอายุเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถาม 49.72 ปี จังหวัดชัยนาทมีอายุเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถาม 47.11 ปี และจังหวัดเชียงใหม่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 36.68 ปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดชัยนาท มีอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 75 ปี อายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 22 ปี จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาททั้งหมด และเฉลี่ยอายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่อายุ 47.11 ปี

จังหวัดเชียงใหม่ มีอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 71 ปี อายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 23 ปี จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด และเฉลี่ยอายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่อายุ 36.68 ปี

จังหวัดขอนแก่น มีอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 74 ปี อายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 20 ปี จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด และเฉลี่ยอายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่อายุ 49.72 ปี

จังหวัดสมุทรปราการ มีอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 78 ปี อายุต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่ากับ 17 ปี จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด และเฉลี่ยอายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่อายุ 49.81 ปี

ตาราง 8.3 อายุเฉลี่ย อายุต่ำสุด และอายุสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	อายุสูงสุด	อายุต่ำสุด	อายุเฉลี่ย
ชัยนาท	75	22	47.11
เชียงใหม่	71	23	36.68
ขอนแก่น	74	20	49.72
สมุทรปราการ	78	17	49.81
รวม 4 จังหวัด	78	17	45.83

8.2.4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 42.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 27.84 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ลำดับ ถัดมาได้แก่ ระดับการศึกษาประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาที่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากันอยู่ที่ 75 คน คิด เป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และระดับการศึกษาอื่น ๆ จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งระดับการศึกษาอื่น ๆ ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ปวช./ปวส. และอนุปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดชัยนาท มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 และระดับประถมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อย ละ 12.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาททั้งหมด

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อย ละ 85.30 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และระดับประถม ศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด

จังหวัดขอนแก่น มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 และระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ระดับประถมศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด

จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.30 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ระดับ ประถมศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อย ละ 13.30 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด

ตาราง 8.4 จำนวน และร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		อื่น ๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	18	12.00	29	19.30	50	33.30	45	30.00	4	2.70	4	2.70	150	100
เชียงใหม่	4	2.70	2	1.30	15	10.00	128	85.30	-	-	1	0.70	150	100
ขอนแก่น	15	10.00	24	16.00	63	42.00	37	24.70	5	3.30	6	4.00	150	100
สมุทร- ปราการ	38	25.30	20	13.30	39	26.00	44	29.30	2	1.30	7	4.70	150	100
รวม	75	12.50	75	12.50	167	27.83	254	42.33	11	1.83	18	3.00	600	100

8.2.5 อาชีพ

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ อาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 41.17 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ลำดับถัดมา ได้แก่ อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อาชีพค้าขาย จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 16.16 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.17 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อาชีพอื่น ๆ ประกอบ แม่บ้าน อาสาสมัคร ธุรกิจส่วนตัว นักเรียน/นักศึกษา และว่างงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดชัยนาท มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาททั้งหมด

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมาคือประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.33 และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด

จังหวัดขอนแก่น มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด

จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้างและประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว แม่บ้าน ฯลฯ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด

ตาราง 8.5 จำนวน และร้อยละ ของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)						ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่รัฐ		รวม	
	เกษตรกร/รับจ้าง		ค้าขาย		อื่น ๆ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	60	40.00	38	25.30	4	2.70	48	32.00	150	100
เชียงใหม่	26	17.33	13	8.70	3	2.00	108	72.00	150	100
ขอนแก่น	78	52.00	13	8.70	11	7.30	48	32.00	150	100
สมุทรปราการ	43	28.70	33	22.00	31	20.70	43	28.70	150	100
รวมทั้งสิ้น	207	34.50	97	16.16	49	8.17	247	41.17	600	100

8.2.6 การใช้งานระบบ พม. Smart

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่มีผู้เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จังหวัดชัยนาท มีผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาททั้งหมด และผู้ไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด และผู้ไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33

จังหวัดขอนแก่น มีผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 60.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด และผู้ไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30

จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด และผู้ไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30

ตาราง 8.6 จำนวน และร้อยละ ของผู้เคยใช้งานและไม่เคยใช้งานระบบ พม. Smart ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	เคย		ไม่เคย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	141	94.00	9	6.00	150	100
เชียงใหม่	88	58.70	62	41.30	150	100
ขอนแก่น	91	60.70	59	39.30	150	100
สมุทรปราการ	52	34.70	98	65.30	150	100
รวมทั้งสิ้น	372	62.00	228	38.00	600	100

8.2.7 ประสิทธิภาพในการกรอกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม ประสบปัญหาทางสุขภาพ หรือผู้ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ ผ่านระบบสารสนเทศอื่น

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยที่มีประสบการณ์การกรอกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมผ่านระบบสารสนเทศอื่น มีจำนวน 475 คน คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเคยมีประสบการณ์กรอกข้อมูลผู้ประสบปัญหาฯ ผ่านระบบสารสนเทศอื่น จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งระบบสารสนเทศอื่น ประกอบด้วย แอปพลิเคชันอสม., CPIS, MSO Logbook, ระบบอื่น ๆ ในกระทรวงพม. โดยมีรายละเอียดแต่ละจังหวัดดังนี้

จังหวัดชัยนาท มีผู้เคยกรอกแบบสอบถามข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชัน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาททั้งหมด และผู้ไม่เคยกรอกข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เคยกรอกแบบสอบถามข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด และผู้ไม่เคยกรอกข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00

จังหวัดขอนแก่น มีผู้เคยกรอกแบบสอบถามข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชัน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด และผู้ไม่เคยกรอกข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 71.30

จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้เคยกรอกแบบสอบถามข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชัน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 จากผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด และผู้ไม่เคยกรอกข้อมูลในระบบสารสนเทศ หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30

ตาราง 8.7 จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม กับประสบการณ์ในการกรอกข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม ผู้ประสบปัญหาทางสุขภาพ หรือผู้ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ ผ่านระบบสารสนเทศอื่น

จังหวัด	เคย		ไม่เคย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชัยนาท	42	28.00	108	72.00	150	100
เชียงใหม่	6	4.00	144	96.00	150	100
ขอนแก่น	43	28.70	107	71.30	150	100
สมุทรปราการ	34	22.70	116	77.30	150	100
รวมทั้งสิ้น	125	20.83	475	79.17	600	100

8.3 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart

การประเมินความพึงพอใจต่อระบบพม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถาม 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยนาท จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 600 คน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. หน้าจอการใช้งาน
2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ
3. การเรียนรู้การใช้งาน
4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบพม. Smart และ
5. ภาพรวมในการใช้งานระบบพม. Smart

ตาราง 8.8 ภาพรวมความพึงพอใจทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายจังหวัด (คะแนนเต็ม = 10 คะแนน)

รายการ	ด้านที่ 1		ด้านที่ 2		ด้านที่ 3		ด้านที่ 4		ด้านที่ 5		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ขอนแก่น	6.33	1.82	6.34	1.77	6.46	1.82	6.45	1.84	6.56	1.95	6.41	1.80
ชัยนาท	7.66	0.81	7.68	0.80	7.68	0.78	7.70	0.79	7.80	0.84	7.70	0.73
สมุทรปราการ	6.91	1.68	6.90	1.56	6.86	1.61	6.95	1.51	6.99	1.49	6.92	1.49
เชียงใหม่	6.32	1.25	6.27	0.86	6.42	0.92	6.43	1.00	6.56	0.90	6.40	0.88

การวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีของ Likert scale ⁽⁴⁾ เป็นข้อมูลในระดับอันดับ โดยกำหนดระดับการแปรผลโดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อันดับภาค} = \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยที่ ค่าพิสัย = คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด

$$\text{อันดับภาค} = \frac{9 - 1}{9}$$

$$= 0.88$$

ตาราง 8.9 ระดับคะแนนความพึงพอใจ

คะแนน	ระดับความพึงพอใจ
1 - 1.87	น้อยมากที่สุด
1.88 - 2.76	น้อยมาก
2.77 - 3.65	น้อยปานกลาง
3.66 - 4.54	น้อย
4.55 - 5.43	ปานกลาง
5.44 - 6.32	มาก
6.33 - 7.21	มากเกินไป
7.22 - 8.10	มากปานกลาง
8.11 - 9.00	มากที่สุด

จากตาราง 8.8 แสดงความพึงพอใจภาพรวมทั้งหมด รายจังหวัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาท ให้คะแนนความพึงพอใจมากปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.70 คะแนน ซึ่งถือเป็นจังหวัดที่ให้คะแนนความพึงพอใจภาพรวมมากที่สุด ส่วนจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเชียงใหม่ ให้คะแนนความพึงพอใจมากเกินไป โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.92 6.41 และ 6.40 คะแนน ตามลำดับ สามารถแจกแจงรายจังหวัด ได้ดังนี้

8.3.1 จังหวัดขอนแก่น

การประเมินความพึงพอใจต่อระบบพม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดขอนแก่น จำนวน 150 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดขอนแก่นมีความพึงพอใจมากที่สุดกับการใช้งานระบบ พม. Smart โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 6.41 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.80 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พึงพอใจมากที่สุดในด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 6.56 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.95

เมื่อแจกแจงความพึงพอใจแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 หน้าจอการใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านข้อ 1.2 การเน้นข้อความบนหน้าจอ ทำให้ใช้งานระบบได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 6.39 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.84

ด้านที่ 2 คำศัพท์ ข้อความและคำแนะนำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดพึงพอใจมากที่สุดในด้านข้อ 2.5 ข้อความที่แจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่านเฉลี่ย เท่ากับ 6.42 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.85

ด้านที่ 3 การเรียนรู้การใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านข้อ 3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.58 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.91

ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านข้อ 4.3 ระบบมีแนวโน้มที่สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.53 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.89

และด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านข้อ 5.5 ภาพรวมของระบบมีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการใช้งานหรือปฏิบัติงาน โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.61 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.99

รายละเอียดดังตาราง 8.10

ตาราง 8.10 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดขอนแก่น จำนวน 150 คน

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. หน้าจอการใช้งาน												
1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอสามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย	0 (0.00)	1 (0.70)	10 (6.70)	9 (6.00)	36 (24.00)	14 (9.30)	21 (14.00)	24 (16.00)	23 (15.30)	12 (8.00)	6.36	1.88
1.2 การเน้นข้อความบนหน้าจอ ทำให้ใช้งานระบบได้ดียิ่งขึ้น	1 (0.70)	0 (0.00)	9 (6.00)	11 (7.30)	26 (17.30)	24 (16.00)	20 (13.30)	27 (18.00)	20 (13.30)	12 (8.00)	6.39	1.84
1.3 การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	1 (0.70)	3 (2.00)	6 (4.00)	14 (9.30)	32 (21.30)	17 (11.30)	17 (11.30)	28 (18.70)	19 (12.70)	13 (8.70)	6.26	1.93
1.4 ลำดับการจัดเรียงหน้าจอ มีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	5 (3.30)	9 (6.00)	10 (6.70)	29 (19.30)	20 (13.30)	17 (11.30)	25 (16.70)	22 (14.70)	13 (8.70)	6.27	1.98
รวม											6.33	1.82
2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ												
2.1 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ	0 (0.00)	3 (0.20)	8 (5.30)	10 (6.70)	33 (22.00)	20 (13.30)	18 (18.00)	31 (20.70)	15 (10.00)	12 (8.00)	6.26	1.83
2.2 คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้งานมีความเกี่ยวข้องกับสายงานที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน	0 (0.00)	2 (1.30)	8 (5.30)	12 (8.00)	33 (22.00)	14 (9.30)	22 (14.70)	26 (17.30)	21 (14.00)	12 (8.00)	6.34	1.88

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
2.3 ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอที่แสดงให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	1 (0.70)	1 (0.70)	9 (6.00)	12 (8.00)	27 (18.00)	18 (12.00)	20 (13.30)	29 (19.30)	20 (13.30)	13 (8.70)	6.37	1.91
2.4 ขณะที่ใช้งานระบบได้แจ้งหรือนำเสนอข้อมูลตรงกับสิ่งที่ท่านกำลังใช้งาน	0 (0.00)	3 (2.00)	9 (6.00)	14 (9.30)	23 (15.30)	20 (13.30)	21 (14.00)	32 (21.30)	16 (10.70)	12 (8.00)	6.31	1.89
2.5 ข้อความที่แจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	2 (1.30)	9 (6.00)	11 (7.30)	24 (16.00)	21 (14.00)	21 (14.00)	32 (21.30)	18 (12.00)	12 (8.00)	6.42	1.85
รวม											6.34	1.77
3. การเรียนรู้การใช้งาน												
3.1 การเรียนรู้ใช้งานระบบ สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ง่ายตาย	0 (0.00)	3 (2.00)	8 (5.30)	10 (6.70)	26 (17.30)	22 (14.70)	23 (15.30)	21 (14.00)	25 (16.70)	12 (8.00)	6.42	1.90
3.2 การใช้งานคุณสมบัติใหม่ หรือคุณสมบัติเพิ่มเติมสามารถใช้งานได้ ง่าย เข้าใจง่าย เช่น การค้นหา การแก้ไข เป็นต้น	0 (0.00)	2 (1.30)	6 (4.00)	15 (10.00)	21 (14.00)	24 (16.00)	23 (15.30)	24 (16.00)	23 (15.30)	12 (8.00)	6.45	1.84
3.3 ชื่อและคำสั่งที่ใช้งานในระบบสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและ	1 (0.70)	1 (0.70)	9 (6.00)	11 (7.30)	25 (16.70)	19 (12.70)	24 (16.00)	24 (16.00)	24 (16.00)	12 (8.00)	6.44	1.91

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
ง่ายตาย เช่น “กดเพื่อถ่ายรูป” “กดเพื่อรับ GPS” เป็นต้น												
3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	2 (1.30)	7 (4.10)	15 (10.00)	18 (12.00)	22 (14.70)	17 (11.30)	31 (20.70)	26 (17.30)	12 (8.00)	6.58	1.91
3.5 ข้อมูลรายการในระบบมีความเข้าใจง่ายและชัดเจน เช่น หน้าจอประเภทผู้ขอรับบริการ (หน้าจอ 8), หน้าจอเรื่องที่ขอรับความช่วยเหลือที่ต้องการ (หน้าจอ 10) เป็นต้น	0 (0.00)	4 (2.70)	6 (4.00)	12 (8.00)	23 (15.30)	23 (15.30)	22 (14.70)	32 (21.30)	16 (10.70)	12 (8.00)	6.38	1.84
รวม											6.46	1.82
4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบพม. Smart												
4.1 ความเร็วของระบบมีความเร็วเพียงพอต่อการใช้งาน	2 (1.30)	2 (1.30)	9 (6.00)	9 (6.00)	23 (15.30)	22 (14.70)	23 (15.30)	24 (16.00)	23 (15.30)	13 (8.70)	6.39	1.97
4.2 ระบบมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ใช้งาน	0 (0.00)	2 (1.30)	10 (6.70)	11 (7.30)	22 (14.70)	18 (12.00)	22 (14.70)	32 (21.30)	20 (13.30)	13 (8.70)	6.47	1.89
4.3 ระบบมีแนวโน้มที่สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น	0 (0.00)	2 (1.30)	8 (5.30)	11 (7.30)	23 (15.30)	20 (13.30)	22 (14.70)	25 (16.70)	26 (17.30)	13 (8.70)	6.53	1.89

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
4.4 ระบบ สามารถแก้ไขปัญหา หรือข้อผิดพลาดในการทำงานของท่านได้อย่างง่ายดาย	0 (0.00)	2 (1.30)	12 (8.00)	10 (6.70)	23 (15.30)	22 (14.70)	17 (11.30)	30 (20.00)	21 (14.00)	13 (8.70)	6.39	1.93
4.5 ความต้องการทั้งของผู้ใช้งานที่มีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ จะถูกพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบเสมอ	0 (0.00)	2 (1.30)	8 (5.30)	14 (9.30)	21 (14.00)	21 (14.00)	19 (12.70)	33 (22.00)	19 (12.70)	13 (8.70)	6.45	1.87
รวม											6.45	1.84
5. ภาพรวมในการใช้ระบบพม. Smart												
5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม	0 (0.00)	2 (1.30)	14 (9.30)	9 (6.00)	15 (10.00)	22 (14.70)	22 (14.70)	27 (18.00)	26 (17.30)	13 (8.70)	6.52	1.99
5.2 ระบบให้ประสบการณ์การใช้งานที่น่าพึงพอใจ	0 (0.00)	1 (0.70)	14 (9.30)	11 (7.30)	14 (9.30)	21 (14.00)	21 (14.00)	33 (22.00)	22 (14.70)	13 (8.70)	6.52	1.94
5.3 ระบบสามารถกระตุ้น และส่งเสริมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0 (0.00)	2 (1.30)	15 (10.00)	11 (7.30)	10 (6.70)	25 (16.70)	18 (12.00)	30 (20.00)	26 (17.30)	13 (8.70)	6.52	2.02
5.4 ภาพรวมของระบบสามารถใช้งานง่าย และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว	0 (0.00)	3 (2.00)	9 (6.00)	13 (8.70)	14 (9.30)	25 (16.70)	17 (11.30)	24 (16.00)	32 (21.30)	13 (8.70)	6.60	2.01
5.5 ภาพรวมของระบบมีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการใช้งานหรือปฏิบัติงาน	0 (0.00)	3 (2.00)	9 (6.00)	16 (10.70)	8 (5.30)	24 (16.00)	20 (13.30)	29 (19.30)	28 (18.70)	13 (8.70)	6.61	1.99

8.3.2 จังหวัดชัยนาท

การประเมินความพึงพอใจต่อระบบพม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดชัยนาท จำนวน 150 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดชัยนาทมีความพึงพอใจมากปานกลางต่อการใช้งานระบบ พม. Smart โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 7.70 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.73 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากปานกลางในด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.80 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.84

เมื่อแจกแจงความพึงพอใจแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 หน้าจอการใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากปานกลางในหัวข้อ 1.2 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ สามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย ซึ่งให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 7.69 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89

ด้านที่ 2 คำศัพท์ ข้อความและคำแนะนำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจมากปานกลางในหัวข้อ 2.2 คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้งานมีความเกี่ยวข้องกับสายงานที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน เฉลี่ย เท่ากับ 7.73 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87

ด้านที่ 3 การเรียนรู้การใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากปานกลางในหัวข้อ 3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.76 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.88

ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากปานกลาง ในหัวข้อ 4.5 ความต้องการทั้งของผู้ใช้งานที่มีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ จะถูกพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบเสมอ โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.75 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.88

และด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง ในหัวข้อ 5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.84

รายละเอียดดังตาราง 8.11

ตาราง 8.11 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดชัยนาท จำนวน 150 คน

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. หน้าจอการใช้งาน												
1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ สามารถอ่านและเข้าใจได้อย่าง ง่ายดาย	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	3 (2.00)	5 (3.30)	57 (38.00)	56 (37.30)	28 (18.70)	0 (0.00)	7.65	0.93
1.2 การเน้นข้อความบนหน้าจอ ทำ ให้ใช้งานระบบได้ดียิ่งขึ้น	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (2.70)	6 (4.00)	47 (31.30)	68 (45.30)	25 (16.70)	0 (0.00)	7.69	0.89
1.3 การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอ มีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	4 (2.70)	1 (0.70)	64 (42.70)	51 (34.00)	29 (19.30)	0 (0.00)	7.65	0.94
1.4 ลำดับการจัดเรียงหน้าจอ มีความ เข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (3.30)	4 (2.70)	57 (38.00)	56 (37.30)	28 (18.70)	0 (0.00)	7.65	0.93
รวม											7.66	0.81
2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ												
2.1 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้มีความ สอดคล้องกันทั้งระบบ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	8 (5.30)	53 (35.30)	64 (42.70)	22 (14.70)	0 (0.00)	7.62	0.89
2.2 คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้ งานมีความเกี่ยวข้องกับสายงานที่ ท่านกำลังปฏิบัติงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	6 (4.00)	46 (30.70)	68 (45.30)	27 (18.00)	0 (0.00)	7.73	0.87
2.3 ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอ ที่แสดงให้ผู้ใช้อ่านข้อมูลมีความ เข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	5 (3.30)	52 (34.70)	64 (42.70)	26 (17.30)	0 (0.00)	7.69	0.89

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
2.4 ขณะที่ใช้งานระบบได้แจ้งหรือนำเสนอข้อมูลตรงกับสิ่งที่ท่านกำลังใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	9 (6.00)	48 (32.00)	64 (42.70)	26 (17.30)	0 (0.00)	7.67	0.90
2.5 ข้อความที่แจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	3 (2.00)	5 (3.30)	52 (34.70)	64 (42.70)	25 (16.70)	0 (0.00)	7.67	0.91
รวม											7.68	0.80
3. การเรียนรู้การใช้งาน												
3.1 การเรียนรู้ใช้งานระบบ สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ง่ายตาย	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	7 (4.70)	51 (34.00)	68 (45.30)	21 (14.00)	0 (0.00)	7.64	0.88
3.2 การใช้งานคุณสมบัติใหม่ หรือคุณสมบัติเพิ่มเติมสามารถใช้งานได้ ง่าย เข้าใจง่าย เช่น การค้นหา การแก้ไข เป็นต้น	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	1 (0.70)	10 (6.70)	50 (33.30)	62 (41.30)	25 (16.70)	0 (0.00)	7.63	0.95
3.3 ชื่อและคำสั่งที่ใช้งานในระบบสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและ ง่ายตาย เช่น “กดเพื่อถ่ายรูป” “กดเพื่อรับ GPS” เป็นต้น	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	6 (4.00)	46 (30.70)	67 (44.70)	28 (18.70)	0 (0.00)	7.73	0.90
3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการ ใช้งานของท่าน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	4 (2.70)	50 (33.30)	62 (41.30)	31 (20.70)	0 (0.00)	7.76	0.88

8.3.3 จังหวัดสมุทรปราการ

การประเมินความพึงพอใจต่อระบบพม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจมากปานกลางต่อการใช้งานระบบ พม. Smart โดยให้คะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 6.92 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.50 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากเล็กน้อยในด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.99 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.49

เมื่อแจกแจงความพึงพอใจในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 หน้าจอการใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากเล็กน้อยในหัวข้อ 1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ สามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย ซึ่งให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 6.94 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.74

ด้านที่ 2 คำศัพท์ ข้อความและคำแนะนำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดพึงพอใจมากเล็กน้อยในหัวข้อ 2.4 ขณะที่ใช้งาน ระบบได้แจ้งหรือนำเสนอข้อมูลตรงกับสิ่งที่ท่านกำลังใช้งาน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.99 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.61

ด้านที่ 3 การเรียนรู้การใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากเล็กน้อยในหัวข้อ 3.5 ข้อมูลรายการในระบบมีความเข้าใจง่ายและชัดเจน เช่น หน้าจอประเภทผู้ขอรับบริการ (หน้าจอ 8), หน้าจอเรื่องที่ขอรับความช่วยเหลือที่ต้องการ (หน้าจอ 10) เป็นต้น โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.99 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.65

ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากเล็กน้อย ในหัวข้อ 4.2 ระบบมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ใช้งาน และ 4.3 ระบบมีแนวโน้มที่สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น โดยให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากันอยู่ที่ 7.03 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.47 และ 1.58 ตามลำดับ

และด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากเล็กน้อย ในหัวข้อ 5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม 5.2 ระบบให้ประสบการณ์การใช้งานที่น่าพึงพอใจ และ 5.6 ภาพรวมระบบมีความยืดหยุ่นต่อการใช้งาน หรือปฏิบัติงาน โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากันที่ 7.05 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.55 1.48 และ 1.43 ตามลำดับ

รายละเอียดดังตาราง 8.12

ตาราง 8.12 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. หน้าจอการใช้งาน												
1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอสามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย	1 (0.70)	0 (0.00)	4 (2.70)	9 (6.00)	22 (14.70)	18 (12.00)	26 (17.30)	38 (25.30)	32 (21.30)	0 (0.00)	6.94	1.74
1.2 การเน้นข้อความบนหน้าจอ ทำให้ใช้งานระบบได้ดียิ่งขึ้น	0 (0.00)	1 (0.70)	6 (4.00)	7 (4.70)	20 (13.30)	22 (14.70)	23 (15.30)	39 (26.00)	31 (20.70)	0 (0.00)	6.93	1.74
1.3 การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	2 (1.30)	2 (1.30)	10 (6.70)	21 (14.00)	18 (12.00)	27 (18.00)	44 (29.30)	26 (17.30)	0 (0.00)	6.92	1.68
1.4 ลำดับการจัดเรียงหน้าจอ มีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	1 (0.70)	1 (0.70)	3 (2.00)	10 (6.70)	21 (14.00)	20 (13.30)	25 (16.70)	42 (28.00)	27 (18.00)	0 (0.00)	6.87	1.74
รวม											6.91	1.68
2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ												
2.1 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	10 (6.70)	24 (16.00)	17 (11.30)	31 (20.70)	40 (26.70)	24 (16.00)	1 (0.70)	6.87	1.63
2.2 คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้งานมีความเกี่ยวข้องกับสายงานที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน	1 (0.70)	0 (0.00)	2 (1.30)	10 (6.70)	24 (16.00)	16 (10.70)	36 (24.00)	39 (26.00)	22 (14.70)	1 (0.70)	6.83	1.62

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
2.3 ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอที่แสดงให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	6 (4.00)	23 (15.30)	19 (12.70)	34 (22.70)	37 (24.70)	27 (18.00)	1 (0.70)	6.97	1.56
2.4 ขณะที่ใช้งานระบบได้แจ้งหรือนำเสนอข้อมูลตรงกับสิ่งที่ท่านกำลังใช้งาน	0 (0.00)	1 (0.70)	1 (0.70)	10 (6.70)	22 (14.70)	15 (10.00)	32 (21.30)	41 (27.30)	28 (18.70)	0 (0.00)	6.99	1.61
2.5 ข้อความที่แจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	7 (4.70)	26 (17.30)	19 (12.70)	26 (17.30)	44 (29.30)	25 (16.70)	1 (0.70)	6.96	1.56
รวม											6.90	1.56
3. การเรียนรู้การใช้งาน												
3.1 การเรียนรู้ใช้งานระบบ สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ง่ายตาย	0 (0.00)	2 (1.30)	5 (3.30)	5 (3.30)	23 (15.30)	19 (12.70)	33 (22.00)	36 (24.00)	27 (18.00)	0 (0.00)	6.87	1.69
3.2 การใช้งานคุณสมบัติใหม่ หรือคุณสมบัติเพิ่มเติมสามารถใช้งานได้ ง่าย เข้าใจง่าย เช่น การค้นหา การแก้ไข เป็นต้น	0 (0.00)	1 (0.70)	3 (2.00)	8 (5.30)	28 (18.70)	14 (9.30)	34 (22.70)	33 (22.00)	28 (18.70)	1 (0.70)	6.85	1.67
3.3 ชื่อและคำสั่งที่ใช้งานในระบบสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและ	1 (0.70)	2 (1.30)	4 (2.70)	9 (6.00)	24 (16.00)	17 (11.30)	34 (22.70)	33 (22.00)	26 (17.30)	0 (0.00)	6.74	1.78

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
ง่ายตาย เช่น “กดเพื่อถ่ายรูป” “กดเพื่อรับ GPS” เป็นต้น												
3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	1 (0.70)	4 (2.70)	6 (4.00)	28 (18.70)	19 (12.70)	28 (18.70)	35 (23.30)	29 (19.30)	0 (0.00)	6.86	1.68
3.5 ข้อมูลรายการในระบบมีความเข้าใจง่ายและชัดเจน เช่น หน้าจอประเภทผู้ขอรับบริการ (หน้าจอ 8), หน้าจอเรื่องที่ขอรับความช่วยเหลือที่ต้องการ (หน้าจอ 10) เป็นต้น	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	8 (5.30)	25 (16.70)	19 (12.70)	23 (15.30)	41 (27.30)	31 (20.70)	0 (0.00)	6.99	1.65
รวม											6.86	1.61
4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบพม. Smart												
4.1 ความเร็วของระบบมีความเร็วเพียงพอต่อการใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (2.70)	8 (5.30)	24 (16.00)	18 (12.00)	32 (21.30)	36 (24.00)	28 (18.70)	0 (0.00)	6.91	1.63
4.2 ระบบมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	4 (2.70)	22 (14.70)	24 (16.00)	28 (18.70)	45 (30.00)	24 (16.00)	1 (0.70)	7.03	1.47
4.3 ระบบมีแนวโน้มที่สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	6 (4.00)	23 (15.30)	21 (14.00)	21 (14.00)	48 (32.00)	27 (18.00)	1 (0.70)	7.03	1.58

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
4.4 ระบบ สามารถแก้ไขปัญหา หรือข้อผิดพลาดในการทำงานของท่านได้อย่างง่ายดาย	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	4 (2.70)	27 (18.00)	20 (13.30)	28 (18.70)	41 (27.30)	26 (17.30)	1 (0.70)	6.97	1.55
4.5 ความต้องการทั้งของผู้ใช้งานที่มีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ จะถูกพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบเสมอ	1 (0.70)	0 (0.00)	5 (3.30)	2 (1.30)	26 (17.30)	23 (15.30)	29 (19.30)	41 (27.30)	23 (15.30)	0 (0.00)	6.87	1.62
รวม											6.95	1.51
5. ภาพรวมในการใช้ระบบพม. Smart												
5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม	0 (0.00)	1 (0.70)	2 (1.30)	7 (4.70)	18 (12.00)	17 (11.30)	36 (24.00)	42 (28.00)	26 (17.30)	1 (0.70)	7.05	1.55
5.2 ระบบให้ประสบการณ์การใช้งานที่น่าพึงพอใจ	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	4 (2.70)	19 (12.70)	22 (14.70)	35 (23.30)	41 (27.30)	25 (16.70)	1 (0.70)	7.05	1.48
5.3 ระบบสามารถกระตุ้น และส่งเสริมการทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1 (0.70)	0 (0.00)	3 (2.00)	7 (4.70)	20 (13.30)	21 (14.00)	35 (23.30)	36 (24.00)	28 (18.70)	0 (0.00)	6.97	1.60
5.4 ภาพรวมของระบบสามารถใช้งานง่าย และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	4 (2.70)	23 (15.30)	16 (10.70)	42 (28.00)	35 (23.30)	26 (17.30)	1 (0.70)	7.01	1.50
5.5 ภาพรวมของระบบมีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการใช้งานหรือปฏิบัติงาน	1 (0.70)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	26 (17.30)	14 (9.30)	40 (26.70)	39 (26.00)	24 (16.00)	0 (0.00)	6.98	1.52

8.3.4 จังหวัดเชียงใหม่

การประเมินความพึงพอใจต่อระบบพม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน พบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการใช้งานระบบพม. Smart โดยให้คะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 6.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.88 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.56 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90

เมื่อแจกแจงความพึงพอใจแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 หน้าจอการใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอ สามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย ซึ่งให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย เท่ากับ 6.34 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.42

ด้านที่ 2 คำศัพท์ ข้อความและคำแนะนำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 2.1 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.36 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.92

ด้านที่ 3 การเรียนรู้การใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 3.1 การเรียนรู้ใช้งานระบบ สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ง่ายดาย โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.60 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.18

ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 4.1 ความเร็วของระบบมีความเร็วเพียงพอต่อการใช้งาน โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.61 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.34

และด้านที่ 5 ภาพรวมในการใช้งานระบบ พม. Smart ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม โดยให้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.67 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.06

รายละเอียดดังตาราง 8.13

ตาราง 8.13 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ พม. Smart จากผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. หน้าจอการใช้งาน												
1.1 การอ่านตัวอักษรบนหน้าจอสามารถอ่านและเข้าใจได้อย่างง่ายดาย	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	11 (7.30)	38 (25.30)	24 (16.00)	22 (14.70)	36 (24.00)	4 (2.70)	15 (10.00)	6.34	1.42
1.2 การเน้นข้อความบนหน้าจอ ทำให้ใช้งานระบบได้ดียิ่งขึ้น	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	32 (21.30)	30 (20.00)	27 (18.00)	30 (20.00)	1 (0.70)	15 (10.00)	6.21	1.34
1.3 การจัดระเบียบข้อมูลบนหน้าจอมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (8.70)	30 (20.00)	29 (19.30)	30 (20.00)	33 (22.00)	0 (0.00)	25 (16.70)	6.29	1.32
1.4 ลำดับการจัดเรียงหน้าจอ มีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (6.00)	36 (24.00)	23 (15.30)	40 (26.70)	27 (18.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.30	1.25
รวม											6.32	1.25
2. คำศัพท์ ข้อความ และคำแนะนำ												
2.1 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	22 (14.70)	49 (32.70)	49 (32.70)	13 (8.70)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.36	0.92
2.2 คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้งานมีความเกี่ยวข้องกับสายงานที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (6.00)	28 (18.70)	34 (22.70)	58 (38.70)	6 (4.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.18	1.03

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
2.3 ตำแหน่งของข้อความบนหน้าจอที่แสดงให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลมีความเข้าใจง่าย และชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	32 (21.30)	32 (21.30)	56 (37.30)	9 (6.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.22	1.03
2.4 ขณะที่ใช้งานระบบได้แจ้งหรือนำเสนอข้อมูลตรงกับสิ่งที่ท่านกำลังใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	10 (6.10)	24 (16.00)	36 (24.00)	55 (36.70)	8 (5.30)	1 (0.70)	15 (10.00)	6.20	1.10
2.5 ข้อความที่แจ้งให้ทราบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานระบบมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (6.00)	36 (24.00)	33 (22.00)	50 (33.30)	6 (4.00)	1 (0.70)	15 (10.00)	6.08	1.07
รวม											6.27	0.86
3. การเรียนรู้การใช้งาน												
3.1 การเรียนรู้ใช้งานระบบ สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ง่ายตาย	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	5 (3.30)	28 (18.70)	31 (20.70)	54 (36.00)	15 (10.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.60	1.18
3.2 การใช้งานคุณสมบัติใหม่ หรือคุณสมบัติเพิ่มเติมสามารถใช้งานได้ ง่าย เข้าใจง่าย เช่น การค้นหา การแก้ไข เป็นต้น	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	5 (3.30)	28 (18.70)	31 (20.70)	54 (36.00)	15 (10.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.30	1.12
3.3 ชื่อและคำสั่งที่ใช้งานในระบบสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (2.70)	23 (15.30)	28 (18.70)	57 (38.00)	18 (12.00)	5 (3.30)	15 (10.00)	6.57	1.12

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
ง่ายตาย เช่น “กดเพื่อถ่ายรูป” “กดเพื่อรับ GPS” เป็นต้น												
3.4 ข้อความแนะนำการใช้งาน หรือช่วยเหลือบนหน้าจอมีประโยชน์ต่อการใช้งานของท่าน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	26 (17.30)	35 (23.30)	56 (37.30)	12 (8.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.31	1.03
3.5 ข้อมูลรายการในระบบมีความเข้าใจง่ายและชัดเจน เช่น หน้าจอประเภทผู้ขอรับบริการ (หน้าจอ 8), หน้าจอเรื่องที่ขอรับความช่วยเหลือที่ต้องการ (หน้าจอ 10) เป็นต้น	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	9 (6.00)	31 (20.70)	37 (24.70)	50 (33.30)	6 (4.00)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.05	1.09
รวม											6.42	0.92
4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถของระบบพม. Smart												
4.1 ความเร็วของระบบมีความเร็วเพียงพอต่อการใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	27 (18.00)	30 (20.00)	29 (19.30)	34 (22.70)	8 (5.30)	15 (10.00)	6.61	1.34
4.2 ระบบมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ใช้งาน	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	5 (3.30)	27 (18.00)	33 (22.00)	52 (34.70)	17 (11.30)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.34	1.09
4.3 ระบบมีแนวโน้มที่สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	27 (18.0)	34 (22.70)	44 (29.30)	23 (15.30)	1 (0.70)	15 (10.00)	6.40	1.14

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
4.4 ระบบ สามารถแก้ไขปัญหา หรือข้อผิดพลาดในการทำงานของท่านได้อย่างง่ายดาย	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	4 (2.70)	27 (18.00)	40 (26.70)	49 (32.70)	14 (9.30)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.29	1.04
4.5 ความต้องการทั้งของผู้ใช้งานที่มีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ จะถูกพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบเสมอ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	32 (21.30)	28 (18.70)	53 (35.30)	16 (10.70)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.30	1.09
รวม											6.43	1.00
5. ภาพรวมในการใช้ระบบพม. Smart												
5.1 ภาพรวมระบบ สามารถใช้งานได้อย่างยอดเยี่ยม	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	3 (1.30)	10 (6.70)	46 (30.70)	40 (26.70)	35 (23.30)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.67	1.06
5.2 ระบบให้ประสบการณ์การใช้งานที่น่าพึงพอใจ	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.70)	3 (2.00)	28 (18.70)	28 (18.70)	54 (36.00)	20 (13.30)	1 (0.70)	15 (10.00)	6.44	1.11
5.3 ระบบสามารถกระตุ้น และส่งเสริมการทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (3.30)	12 (8.00)	39 (26.00)	62 (41.30)	17 (11.30)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.55	0.95
5.4 ภาพรวมของระบบสามารถใช้งานง่าย และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.30)	3 (2.00)	21 (14.00)	31 (20.70)	59 (39.30)	19 (12.70)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.47	1.08
5.5 ภาพรวมของระบบมีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการใช้งานหรือปฏิบัติงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (2.70)	22 (14.70)	35 (23.30)	58 (36.70)	16 (10.70)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.44	1.00

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ									missing	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
5.6 ภาพรวมระบบมีความยืดหยุ่นต่อการใช้งาน หรือปฏิบัติงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (3.30)	18 (12.00)	35 (23.30)	61 (38.70)	16 (10.70)	0 (0.00)	15 (10.00)	6.48	1.00
รวม											6.56	0.90
รวมทั้งสิ้น											6.40	0.88

บรรณานุกรม

1. Human Performance repository. Questionnaire for User Interface Satisfaction (QUIS). 2012. Available from: <https://ext.eurocontrol.int/ehp/?q=node/1611>.
2. Virginia A. Diehl John P. Chin, Kent L. Norman. Development of a Tool Measuring User Satisfaction of the Human-Computer Interface. 1988. Available from: https://www.researchgate.net/publication/245911402_Development_of_a_Tool_Measuring_User_Satisfaction_of_the_Human-Computer_Interface.
3. Muhammad Osama Ali Terika Mcall, Fei Yu, Paul Fontelo, Saif Khairat. Development of a Mobile App to Support Self-management of Anxiety and Depression in African American Women: Usability Study. National Library of Medicine. 2021;5(8).
4. เจษฎา สุขทวี. มาตรวัดแบบการประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท. 2558. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566. จาก https://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2558/mpa50758jst_ch3.pdf.

บทที่ 9

ระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม จากระยะที่ 1 สู่ระยะที่ 2

จากโครงการต่อเนื่องที่ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (รอสศส) มาเป็นระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม ระยะที่ 1 จะเข้าสู่ระยะที่ 2 อย่างไร การเริ่มระยะที่ 1 ด้วยการพัฒนาระบบรับข้อมูล สร้างมาตรฐานรหัสวินิจฉัยปัญหา วิธีการบันทึกให้การช่วยเหลือรายกรณี เพื่อนำไปสู่การสร้างระบบการเบิกจ่าย อันจะทำให้ข้อจำกัดต่าง ๆ ของการใช้ทรัพยากรในการดูแลเด็กและเยาวชนลดลง เป็นไปตามหลักการประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและคุณภาพ ทิศทางพัฒนาระยะ 5 ปี ยังเป็นทิศทางหลักที่สมควรดำเนินการต่ออย่างยิ่ง

หลักการประสิทธิภาพ

โครงการวิจัยและพัฒนาระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม (ระยะ 5 ปี) มีเป้าประสงค์สูงสุดคือ ให้เด็กไทยทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่ประสบสถานการณ์ด้อยโอกาสเข้าถึงการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากระบบการศึกษาและการดูแลทางสังคมแบบเฉพาะเจาะจงของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ อันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป้าประสงค์ต่อกลุ่มเด็ก เป็นปรัชญาของการก่อตั้ง กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

แต่เนื่องจากทรัพยากรประเทศมีจำกัด ทรัพยากรภาครัฐจัดสรรไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ ด้วยกระบวนการงบประมาณกับภารกิจหลักที่รับผิดชอบแบบมีกฎเกณฑ์และแยกส่วน ระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม จึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ในภาพระบบใหญ่ (supra-system) ที่ครอบคลุมระบบย่อย ๆ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ ให้เชื่อมต่อกันและสามารถดำเนินการบรรลุเป้าประสงค์ที่กล่าวไว้ จึงเป็นการประยุกต์หลักประสิทธิภาพกับโครงการวิจัยปฏิบัติการต่อเนื่องระยะยาวที่ต้องจัดการกับระบบย่อยต่างๆ ให้สามารถทำงานได้เป็นระบบใหญ่

หลักการบริหารสิ่งซับซ้อนในยุคดิจิทัลเป็นที่ยอมรับกันว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology, IT) จนที่สุดถึงกระบวนการสร้างปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence, AI) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพเชิงสังคมได้ ผลวิจัยในบทที่ 4 สร้างความมั่นใจในระดับเบื้องต้น (ระดับห้องทดลองปฏิบัติการ) ว่ามาตรฐานรหัสปัญหาสังคมระหว่างประเทศ International Classification of Primary Care 3rd Revision (ICPC-3) สามารถนำมาเพิ่มขยายต่อให้รับใช้การระบุปัญหาสังคมที่เด็กด้อยโอกาสเข้าถึงในสายต่อของผู้ประกอบวิชาชีพ สหวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กด้อยโอกาสเข้าถึง ผ่านการทำการทบทวนรายกรณี 2,100 ราย และขยายผลไปในสิ่งแวดล้อมจังหวัดที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในวิจัยเชิงปฏิบัติการมาก่อนโดยครอบคลุมปัญหาได้เกือบถึงจุดอิ่มตัว (saturation of data) และบทที่ 5 เสริมความมั่นใจว่ามีภูมิต้านทานบางอย่างทางสถิติที่สามารถพัฒนาต่อไปได้อีกมาก

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นหน่วยราชการหลักที่รับภารกิจประกันโอกาสทางสังคมแก่เด็กและครอบครัว บทที่ 6 เสนอผลการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในมิติ IT และเกิดผลผลิตที่จับต้องได้ ระบบข้อมูลเพื่อการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กและครอบครัว พม. Smart และ ESS Help Me Thailand (Emergency Social Service ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม) เพื่อช่วยหน่วยงานรัฐในการได้ข้อมูลดิจิทัลในการ

ปฏิบัติงานช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจนสามารถยุติการดูแลเมื่อเด็กและครอบครัวกลับสู่ภาวะตั้งตัวได้ ผลผลิตทั้งสองนี้พัฒนาต่อเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้ในระยะวิจัยเด็กด้อยโอกาสซ้ำซ้อน (ระยะวิจัย 4 จังหวัด) มีองค์ประกอบเชื่อมโยงหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องมากขึ้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ) และครอบคลุมพื้นที่จังหวัดมากขึ้นเป็น 16 จังหวัด บทที่ 8 นำเสนอข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้ (user experience) เพื่อสะท้อนการยอมรับเทคโนโลยี (IT adoption) อันจะเป็นปัจจัยสำเร็จของโครงการในระยะต่อไป เมื่อขยายความครอบคลุมทั่วทั้งประเทศตามหลักประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด

การมีส่วนร่วมจากกระทรวงดิจิทัลฯ ที่มีภารกิจให้ประเทศใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และวางโครงสร้างพื้นฐานประเทศ เช่น ระบบคลาวด์ เป็นหลักฐานพิสูจน์ว่าผลงานระยะที่ 1 สามารถใช้งบประมาณวิจัยจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีจำกัด ทำระบบข้อมูลที่เปรียบเหมือนกระดูกสันหลังของประเทศ ให้กับ พม. ที่ดูแลประชาชนที่ยากลำบากทุกกลุ่มอายุ โดยประสานสหวิชาชีพ รวมทั้งตำรวจในพื้นที่ กับ พม จังหวัด ออกระงับเหตุทันที และข้อมูลให้จัดการต่อจนปิดเหตุได้ และใช้เส้นทาง IT แบบคลาวด์ที่กระทรวงดิจิทัลฯ ลงทุนล่วงหน้าไว้แล้ว และการวิจัยนี้ ใช้ microservice architecture ในการจัดการตามหลักประสิทธิภาพ ใน supra-system ระดับประเทศ

บทที่ 7 ยืนยันประสิทธิภาพการลงทุนในโครงการด้วยข้อมูลการศึกษาต้นทุนและประโยชน์จากระดับ 4 เป็น 16 จังหวัด หรือ small to medium scale ก่อนที่จะยกระดับเป็นทั่วประเทศ

หลักการความเป็นธรรม

การช่วยเหลือที่ไม่เท่ากันเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นที่ไม่เท่ากัน (unequal treatment for unequal need) อันเป็นไปตามหลักการความเป็นธรรมในแนวดิ่ง (vertical equity) คือแนวคิดของการพัฒนาระบบเบิกจ่ายตามความรุนแรงซ้ำซ้อนของกลุ่มปัญหาสังคมที่เด็กและครอบครัวประสบที่แตกต่างไปแต่ละราย บทที่ 5 และ 6 ที่สร้างความมั่นใจว่า รหัสปัญหาสังคมที่พัฒนาให้เข้าบริบทประเทศไทยควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีฐานข้อมูลจากการจัดจำแนกกลุ่มระดับปฐมภูมิ (primary classification) จึงจะสามารถพัฒนา กลุ่มปัญหาสังคมร่วม ที่จะเป็นเครื่องมือระดับ secondary classification เพื่อให้ตอบสนองต่อหลักความเป็นธรรมในแนวดิ่งต่อไป

หลักการคุณภาพ

แพลตฟอร์มสหวิชาชีพที่จัดการรายกรณี เป็นระบบย่อย ที่พัฒนาภายใต้ supra-system จากการวิเคราะห์ภาพใหญ่ของโครงการ จะนำไปสู่คุณภาพของระบบดูแล และคุณภาพของเด็กและทรัพยากรมนุษย์ในที่สุด ซึ่งการมีข้อมูลดิจิทัลที่บันทึกจากการปฏิบัติงานจริงของสหวิชาชีพในแพลตฟอร์มนี้ในอนาคต จะช่วยพิสูจน์หลักการนี้ได้

เส้นทางต่อสู่ระยะที่ 2

จากการดำเนินการที่ผ่านมาเป็นตัวต่อ (jigsaw) ที่สำคัญ ของก้าวทางการพัฒนาระบบการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กมีความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (รอสตส) หรือกล่าวได้เข้าใจมากขึ้น คือขยายระบบการมีหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคมที่มีความมั่นคงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ความท้าทายที่เกิดขึ้นใน

ระยะที่ 1 และอุปสรรคที่ก้าวข้ามทำให้มั่นใจในการดำเนินการในระยะที่ 2 ที่จะเป็นเสมือนการต่อตัวต่อขององค์ประกอบที่ต่อเนื่อง โดยการดำเนินการในระยะที่ 2 การขยายผลการดำเนินงานระบบ พม. Smart จาก 16 จังหวัดเป็น 50 จังหวัด โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการต่อจากระยะที่ 1 โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ รวมทั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนพิสูจน์ว่าเป็นมวลวิกฤต (critical mass) ขนาดที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่ความร่วมมือขั้นต่อไปทั่วประเทศและขยายการเชื่อมต่อข้อมูลจากส่วนกลางให้ครอบคลุมการทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม และการส่งต่อข้อมูล และการเชื่อมต่อข้อมูลในระดับจังหวัด และส่วนกลาง อีกทั้งในการดำเนินการดังกล่าวยังมีการสานต่อการเชื่อมต่อข้อมูลเพื่อการ digital transformation อันนำไปสู่การให้บริการแบบไร้รอยต่อ ในกลุ่มเฉพาะเช่นกลุ่มผู้ประสบปัญหาความพิการ อันมีผู้เกี่ยวข้องที่ขยายขอบเขตในระดับจังหวัด ได้แก่ สถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินการในระยะที่ 2 ควรพัฒนาระบบ ESS Help Me Thailand ให้ครอบคลุมการช่วยเหลือในทุกพื้นที่ และพัฒนารูปแบบการใช้งาน และฟังก์ชันการทำงานให้เข้าถึงได้สะดวก และครอบคลุมการใช้งานที่หลากหลายขึ้น โดยมีผู้เกี่ยวข้องประสานการทำงานกันในลักษณะทีมสหวิชาชีพ ที่ประกอบไปด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัว พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำรวจในสถานนี้ที่เกี่ยวข้อง และครูในพื้นที่ เป็นต้น ในระยะที่สองนี้เป็นการพัฒนารหัสมาตรฐานที่เหมาะสมต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลขึ้นสามารถปฏิบัติการร่วมกัน (interoperability) ต่อจากระยะที่ 1 ที่ได้พัฒนารหัสปัญหาสังคมในลักษณะ primary classification เรียบร้อยแล้ว โดยมีการพัฒนาในลักษณะการพัฒนากลุ่มรหัสปัญหาสังคมร่วม ตามความรุนแรงและทรัพยากรในการดูแลผู้ประสบปัญหา ในปี 2 จะเป็นปีที่เริ่มมีการต่อตัวต่อของข้อมูลระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ และกิจกรรมร่วม (co-conference)/ รวมการส่งต่อ (refer) รับการดูแลช่วยเหลือเป็นระยะหนึ่ง (episode) จากสหวิชาชีพเพื่อสามารถระบุทรัพยากรที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/ช่วงเวลาตลอดจนการเชื่อมต่อข้อมูล และการวางรากฐานของการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ระบบหลักประกันสิทธิโอกาสทางการศึกษาและสังคม ครอบคลุมการให้บริการเชิงลึกและซับซ้อน ในการดูแลผู้ประสบปัญหาที่มีความซับซ้อน ด้วยแนวทางการจัดการรายกรณี โดยทีมสหวิชาชีพที่เหมาะสม ต่อไป

ภาคผนวก

จัดทำโดย
มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

271 Moo 6 Tambon Tha Pho, Meuang
Phitsanulok 65000, Thailand
Tel: 055261109
Email: chem@chemf.or.th

